KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

Åndalsnes, 30. august 2018

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: **4/18**
TID: **6.9.2018 kl. 10:00**
STED: **Møterom 415, Rauma rådhus.**

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 20/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24. MAI 2018
PS 21/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 22/18	RÅDMANNEN SIN PLAN FOR OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT «INNKJØP OG OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I RAUMA KOMMUNE»
PS 23/18	RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT 1. TERTIAL 2018
PS 24/18	BUDSJETTFORSLAG FOR 2019 FOR KONTROLL OG TILSYN
PS 25/18	OPPFØLGINGSLISTE
PS 26/18	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på e-post: postmottak@kontrollutvalgromsdal.no
Telefon: 71 11 15 79 eller mobil: 91 37 11 12.

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Lars Ramstad (s)
leder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 033 & 17
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 12.7.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 20/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24. MAI 2018

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 24. mai 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:
1. .....
2. .....

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt. Det er ikke fremkommet merknader til protokollen.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i møte samtidig, som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	3/18
Møtedato:	24.5.2018
Tid:	Kl. 10.00 – kl.13.55
Møtested:	Møterom 415, Rauma rådhus
Sak nr:	14/18 – 19/18
Møteleder:	Lars Ramstad, leder (H) Torbjørn Ådne Bruaset (Sp) Knut Dagfinn Samset (Krf) Eirik Jenssen (Ap) Hilde Mjelva (Uavh.)
Forfall:	Ingen
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Ingen
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen:	Anne Oterhals, oppdragsansvarlig revisor (under OS 04/18, OS 05/18, sak 16/18 og sak 17/18)
Av øvrige møtte:	Toril Hovdenak, rådmann (under OS 04/18, OS 05/18 og sak 17/18) Mette Rye, økonomisjef (under sak 16/18 og sak17/18) Olav Akselvoll, havnedirektør Molde og Romsdal Havn IKS (OS 05/18) Dagrunn Karin Stakvik, økonomileder, Molde og Romsdal Havn IKS (OS 05/18)

Protokollen blir formelt godkjent i neste møte

Leder Lars Ramstad ønsket velkommen og ledet møtet.

Det fremkom ingen merknader til møteinnkallingen. OS 05/18 var avglemt på saklisten, det ble godkjent at denne ble ført opp.
Innkalling og sakliste ble godkjent med denne endringen.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 14/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 19. APRIL 2018
PS 15/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 16/18	REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2017
PS 17/18	RAUMA KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 18/18	OPPFØLGINGSLISTE
PS 19/18	EVENTUELT

PS 14/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 19. APRIL 2018

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 19. april 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:
1. Knut Dagfinn Samset
2. Torbjørn Ådne Bruaset

Kontrollutvalgets behandling

Det foreslås at Knut Dagfinn og Torbjørn Ådne Bruaset velges til å underskrive protokollen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møte 19. april 2018 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen:
1. .....
2. .....

PS 15/18	REFERAT OG ORIENTERINGER

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Referatsaker:

RS 18/18 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 2/2018.**
Sak 6/18 var unntatt off. og ble delt ut for gjennomlesning i møte.
Sekretær opplyser at etter utsending av saksdokumentene til dagens møte er det mottatt innkalling til Representantskapsmøte i NIR nr. 2/2018, 15.6.2018. Vedlagt innkallingen til representantskapsmøte ligger saksutredningen og vedtaket fra Rauma kommunestyre 08.05.18, sak 35/18. Innkallingen til representantskapsmøte blir vedlagt som referatsak til neste kontrollutvalgsmøte.

RS 19/18 **NIR – Årsberetning 2017.**

RS 20/18 **NIR – Årsregnskap 2017.**

RS 19/18 **Innkalling til representantskapsmøte Møre og Romsdal Revisjon IKS 20.4.2018.**

RS 20/18 **Protokoll fra representantskapsmøte Møre og Romsdal Revisjon IKS 20.4.2018.**

RS 21/18 **Innkalling til eiermøte Møre og Romsdal Revisjon IKS 20.4.2018.**

RS 22/18 **Protokoll fra eiermøte Møre og Romsdal Revisjon IKS 20.4.2018.**

RS 23/18 **Signerte dokument fra sluttmøte 27.4.2018 i Kommunerevisjonsdistrikt 2,** fra Veslemøy E. Ellinggard til medlemskommunene.

RS 24/18 **Protokoll fra styremøte i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 25.4.2018.**

RS 25/18 **Årsmelding 2017 – Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.**

RS 26/18 **Revisjon av Etiske retningslinjer i Rauma kommune** – saksprotokoll fra kommunestyrets møte 8.5.2018 i K-sak 39/2018 samt Etiske retningslinjer.

RS 27/18 **Tilsyn - Rauma kommune Psykisk helsevern** – (0 pålegg), Arbeidstilsynet, datert 4.5.2018.

Orienteringssaker:

OS 04/18 **Norsk Tindesenter Eiendom AS**
Utvalget hadde bedt om informasjon fra rådmannen om hva som gjøres fra kommunens side for å følge opp at Tindesenteret oppfyller Pkt. 3 i avtalen mellom Rauma kommune og Norsk Tindesenter Eiendom AS fra 14. juli 2014. Dette pkt. gjelder samarbeid om offentlige toaletter i Åndalsnes sentrum.

Rådmann Toril Hovdenak orienterte utvalget om at avtalens punkt om at Norsk Tindesenter Eiendom AS forpliktet seg til å tilrettelegge bygget for bruk som offentlig toaletter i Åndalsnes med egen inngang som gir mulighet til døgnåpen løsning uavhengig av senterets åpningstid, ikke lot seg gjennomføre. Det var en korrespondanse om at dette ikke lot seg gjennomføre mellom daværende rådmann og selskapet. Det var en forståelse og aksept på administrativt nivå om dette. Toalettene fungerer nå som offentlige toalett kun i Tindesenterets åpningstider. Rådmannen sier at de ikke har fått noen tilbakemeldinger om at dette ikke fungerer.

Rådmannen opplyste at det også har vært og blir arbeidet med andre løsninger for døgnåpne offentlige toalett i Åndalsnes sentrum. Det har blant annet vært prøvd å få til en ordning med Molde og Romsdal Havn IKS, men det var ikke ønskelig fra selskapets side.
Det skal nå etableres en bobilparkering og i den forbindelse skal det settes opp et servicebygg. Her kan en kanskje vurdere om det er mulig å få til en ordning med døgnåpent toalett, sier rådmannen.

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering og konstaterer at avvik fra avtalen er akseptert administrativt, men at det er ikke er rapportert tilbake til politisk nivå.

OS 05/18 **Molde og Romsdal Havn IKS**
Olav Akselvoll, havnedirektør og Dagrun K. Stakvik, økonomileder orienterte utvalget om følgende:
- Generell informasjon om selskapets virksomhet
- Økonomien i selskapet
- Informasjon om forhold som er spesielt knyttet til Rauma kommune.

Innledningsvis gav havnedirektør Olav Akselvoll generell informasjon om selskapet og informerte om forhold spesielt knyttet til Rauma kommune. Det er Havnerådet som er selskapet sitt øverste organ. Her er det Øyvind Hovde som representerer Rauma kommune. Kommunene som er deltagere i selskapet er: Aukra, Molde, Fræna, Midsund, Nesset, Rauma og Vestnes. Rauma sin del i selskapet er 12 %.

Akselvoll seier at når Havne- og farvannsloven kom, så åpnet den for forretningsvirksomhet i tillegg til forvaltning, tidligere var det kun forvaltning. Selskapet ble stiftet i 2005 og var fult operative fra 2007. Det er en selskapsavtale mellom eierne. Selskapsavtalen gir selskapet rett til å disponere havne- og kaianlegg, samt andre havnefasiliteter i eierkommunene. Molde og Romsdal Havn IKS er Rauma

kommune sitt havnefaglige organ som ivaretar administrative og forvaltningsmessige oppgaver;

- Deltar i arbeidet med kommunalt planverk
- Avgir høringsuttalelser
- Behandler saker etter havne- og farvannsloven
- Drift og vedlikehold av kommunalt eide havneanlegg

Selskapet ser på området de betjener med bare ytre grenser, de er ikke opptatt av kommunegrensene.

Selskapet jobber for å få til mer godstransport, tilrettelegging for fiskeri og mer cruisetrafikk.

Inntektene til selskapet kommer fra tradisjonell havnedrift (75 %) og eiendomsdrift (25 %). Selskapet drives uten tilskudd fra eierkommunene.

Så langt har store investeringer blitt gjort i fiskerihavna i Harøysund (Fræna), Tindekaien på Åndalsnes og administrasjonsbygg i Molde. Det som står for tur av store investeringer er oppgradering av godshavna på Moldegård med byggestart høsten 2018. Det blir ellers gjennomført mye vedlikeholdsarbeid på kaianleggene.

I Rauma kommune har Molde og Romsdal Havn IKS ansvar for følgende kaianlegg

- Tindekaien
- Jernbanekaien
- Øran-Nordre
- Øran-Søndre

Tindekaien er nå omdefinert fra cruisehavn til cruise- og godshavn.
Molde og Romsdal havn IKS er 6. største cruisehavn i Norge (Åndalsnes, Molde og Eresfjord).

Når det gjelder kaiene på Øran så opplyser Akselvoll at de har måttet stenge av kaien Øran-Nordre etter inspeksjon.
De satser på Øran-Søndre som industrikai. Det viser seg at også den er i dårlig forfatning. Det undersøkes nå om det er råd å sette den i stand med vedlikehold. Dette er et arbeid som haster.

Havnedirektøren opplyser at Molde og Romsdal Havn IKS har bedt kommunen om å ta tilbake jernbanekaia. Selskapet har ikke lenger bruk for denne kaia.

Akselvoll sier at cruisetrafikken generer bra med inntekter til selskapet.
På spørsmål om etablering av landstrøm for store skip, så svarer Akselvoll at det nå pågår et prosjekt for å utrede dette. Trolig vil det bli svært dyrt å etablere. Mange båter er heller ikke laget for å benytte landstøm. Det vises bl.a. til at store rederi nå har bestilt båter som går på gass.

Avslutningsvis orienterte økonomileder Dagrun K. Stakvik om Molde og Romsdal Havn IKS sitt årsregnskap. Det blir også vist regnskap for cruisedelen av selskapet i 2017. Utvalget fikk utdelt Årsberetning 2017 med årsregnskap for Molde og Romsdal Havn IKS. Det opplyses at det rapporteres kvartalsvis til styret og halvårlig til havnerådet.

Havnedirektør Olav Akselvoll sier at selskapet har god kontroll på utgifter og inntekter og driver nøkternt.

Havnedirektør Olav Akselvoll og økonomileder Dagrunn K. Stakvik svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen.

Utvalget ønsker årlig å få tilsendt selskapets årsberetning med årsregnskap.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 16/18	REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2017

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra årsoppgjøret 2017 til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen melde tilbake til kontrollutvalget om merknader og forslag til forbedringer blir fulgt opp av administrasjonen.

Kontrollutvalgets behandling

Oppdragsansvarlig revisor, Anne Oterhals, presenterte rapport fra årsoppgjøret 2017. Oppdragsansvarlig revisor gav en oversikt over hva som er utført av arbeid, og funn knyttet til oppfølgingspunkter fra revisjonen 2016, risikopunkter i plan for 2017 og nye oppfølgingspunkt for 2017.

Oppdragsansvarlig revisor, Anne Oterhals, svarte på spørsmål fra utvalgsmedlemmene undervegs i presentasjonen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 17/18	RAUMA KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 24.5.2018, sak 17/18, behandlet Rauma kommunes årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunens årsrapport for 2017 inkludert regnskapet og revisors beretning datert 15. mai 2018. I tillegg har revisor og rådmann/økonomisjef supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger i møte.

Årsregnskapet inneholder de oppstillingene som lovkravene sier at regnskapet skal inneholde. Årsregnskapet og årsberetningen er ikke avlagt innen fristen som følger av forskrift om årsregnskap og årsberetning. Revisor har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjon i samsvar med lov og forskrift innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15.4.2018. Revisjonen har derfor avgitt negativ beretning 15.4.2018.

Revisjonen avga ny beretning uten avvik den 15.5.2018 samtidig som den negative beretningen ble trukket tilbake.

Rauma kommunes driftsregnskap for 2017 viser kr 434 928 726.- til fordeling til drift, og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 6 064531. Netto driftsresultat er positivt med kr 14 523 837.-. Netto driftsresultat er på 2,5 % og er over fylkesmannens måltall på 1,75 %.

Kommunen trenger et disposisjonsfond av en viss størrelse for å møte uforutsette utgifter og svikt i de frie inntektene. Det er en positiv utvikling på disposisjonsfondet som nå er på 1,2 % av brutto driftsinntekter, men det ligger fremdeles godt under fylkesmannens måltall på minimum 4 %. Kommunen har også en relativ høg gjeld, og godt over fylkesmannens måltall på 50 %. Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter for kommunekonsern er på 114,7 %.
Noen av ansvarsområdene har i 2017 hatt utfordringer med å holde budsjett, samlet fikk driftsenhetene et merforbruk på kr 6,8 mill. kroner.

Det fremgår av årsregnskapet at det i 2017 er brukt 27,5 mill. mindre til investeringer enn budsjettert. Ved vesentlige budsjettavvik er kravet i kommuneloven at det skal gjøres budsjettvedtak.
Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god bokføringsskikk.

Utvalget er bekymret for de økonomiske konsekvensene dersom kommunen skulle komme til å tape rettssak med Veidekke AS. Rettskravet vil da måtte føres i driftsregnskapet.

Etter utvalgets gjennomgang av årsrapport 2017 inkludert regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet for 2017 gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Rauma kommunes virksomhet og for kommunen sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Rauma kommune for 2017 slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling

Utvalgsleder Lars Ramstad roser rådmannen innledningsvis for en god årsrapport med mye nyttig informasjon.

Rådmann Toril Hovdenak informerer utvalget overordnet om samfunnsutvikling, organisasjon og økonom. Rådmannen forklarer nærmere de største avvikene i drifta som vi finner innen områdene Utbygging og Helse og omsorg.

Rådmann Torill Hovdenak og økonomisjef Mette Rye svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen. Det ble bl.a. stilt spørsmål til økonomiske avvik i drift, gjeldsbelastning og internkontroll.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling til uttalelse. (5 voterende)

PS 18/18	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

Det gjøres ingen endringer i oppfølgingslisten i dagens møte

Kontrollutvalgets behandling

I dagens møte er det ikke gitt orienteringer knyttet til saker på oppfølgingslisten.

Kontrollutvalget gjennomgikk sakene på oppfølgingslisten. Det ble ikke forslått endringer knyttet til oppfølgingslisten i dagens møte, det ble heller ikke forslått oppføring av nye saker.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

PS 19/18	**EVENTUELT**

Tiltaksplan 2018 – Kontrollutvalget i Rauma
Utvalget gjennomgikk tiltaksplanen.

Konklusjon
Det ble gjort følgende korrigeringer i planen:
Oppgaver knytet til tilsyn med revisjonen
06.09.18 – Vedlegg til oppdragsavtalen «Honorar for gjeldende år» (2018) gjennomgås

Lars Ramstad leder	Eirik Jenssen nestleder	Knut Dagfinn Samset medlem
Torbjørn Ådne Bruaset medlem		Hilde Mjelva medlem
Jane Anita Aspen sekretær		

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 20.8.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 21/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 28/18 **Årsrapport 2017,** saksprotokoll fra kommunestyret 20.6.2018, K-sak 45/2018 (vedlagt).

RS 29/18 **Innkalling til representantskapsmøte NIR nr 2/2018, 15.6.2018** (vedlagt)

RS 30/18 **Protokoll fra representantskapsmøte NIR nr 2/2018, 15.6.2018** (vedlagt)

RS 31/18 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 3/2018** (vedlagt).

RS 32/18 **Tilstandsrapport for grunnskolen 2017,** rådmannens saksfremlegg til kommunestyret 20.6.2018, K-sak 46/2018 (vedlagt).
Tilstandsrapport for grunnskolen i 2017 (vedlagt).

RS 33/18 **Rapport frå tilsyn med kommunale tenester til personar med samtidig rusmiddelbruk og psykisk liding** – (2 lovbrudd), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 20.6.2018 (vedlagt).

RS 34/18 **Rapport etter tilsyn Kommunal beredskapsplikt** – (2 avvik, 2 merknader), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 21.6.2018 (vedlagt).

RS 35/18 **Avslutning av tilsyn Kommunal beredskapsplikt** – Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 17.8.2018 (vedlagt).

RS 36/18 **Veileder «Sekretariat for kontrollutvalg»**, Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 13.6.2018 (vedlagt).

Orienteringssaker:

OS 06/18 **Orientering om driftskostnader og oppgraderingsbehov kommunale bygg,** v/enhetsleder kommunale bygg, Stig Malones.
Med utgangspunkt i rapporten Driftskostnader og oppgraderingsbehov i kommunale bygg 2018-2025, har kontrollutvalget bedt om en orientering om oppfølging av vedlikehold og hvordan dette er organisert i Rauma kommune.

Jane Anita Aspen
daglig leder

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Arbeidsmiljøutvalget	04.06.2018	10/2018
Fellesråd for eldre, funksjonshemmede og likestillingssaker	05.06.2018	23/2018
Formannskapet	06.06.2018	48/2018
Kommunestyret	20.06.2018	45/2018

Saksbehandler:	Arkiv: K1 - 210	Arkivsaknr:
Mette Rye	Sakstype: Politisk sak	18/858

Årsrapport 2017

20.06.2018 Kommunestyret
KS - 45/2018 VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner årsrapport 2017 med rekneskap 2017 for Rauma Kommune
2. Overskotet på 6 064 529,47 blir sett av til ubunde disposisjonsfond og budsjettet blir regulert i tråd med dette.

Votering:
Innstilling vedtas enstemmig.

Innstilling til vedtak fra Formannskapet - 06.06.2018:

1. Kommunestyret godkjenner årsrapport 2017 med rekneskap 2017 for Rauma Kommune
2. Overskotet på 6 064 529,47 blir sett av til ubunde disposisjonsfond og budsjettet blir regulert i tråd med dette.

Tidligere gjennomførte behandlinger:
06.06.2018 Formannskapet
FS - 48/2018 VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner årsrapport 2017 med rekneskap 2017 for Rauma

Kommune
2. Overskotet på 6 064 529,47 blir sett av til ubunde disposisjonsfond og budsjettet blir regulert i tråd med dette.

Votering:

Innstilling vedtas enstemmig.

05.06.2018 Fellesråd for eldre, funksjonshemmede og likestillingssaker
FR - 23/2018 VEDTAK:

Saken tas til orientering.

Saken tas enstemmig til orientering.

04.06.2018 Arbeidsmiljøutvalget
AMU - 10/2018 VEDTAK:

1. Kommunestyret godkjenner årsrapport 2017 med rekneskap 2017 for Rauma Kommune
2. Overskotet på 6 064 529,47 blir sett av til ubunde disposisjonsfond og budsjettet blir regulert i tråd med dette.

Votering:

Enstemmig vedtatt

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret godkjenner årsrapport 2017 med rekneskap 2017 for Rauma Kommune
2. Overskotet på 6 064 529,47 blir sett av til ubunde disposisjonsfond og budsjettet blir regulert i tråd med dette.

Aspen, Jane Anita

Fra: Hilde Harstad <hilde@nir.mr.no>
Sendt: 18. mai 2018 10:53
Til: Guro Helen Mørkedal; berit.frey; Ellbjørg Reiten (ellbjorg.h.reiten@outlook.com); Iver Nordseth (iver.nordseth@neasonline.no); Jan Harald Rolland (janhrolland@gmail.com); Kirsti Welander (kirsti.welander@oppdal.kommune.no); Per Vidar Kjølmoen; Ragnhild Rødahl (rodahlr65@gmail.com); Roald Røsand (roald.rosand@rosand.no); Steinar Betten (steinar.betten@gmail.com); Ståle Refstie; Bjørg Marit Sæteren; Bjørg Width (biwidth@online.no); Gudbjørg Iversen (gudbjiversen@hotmail.com); Halvard Hagen (halvard.hagen@sunndals.net); Ida Drøpping Myren (ida.m.myren@gmail.com); Jan Steinar Engeli Johansen; Janne Søvik; Tor Olav Vatn (torolav@tradbo.no); Tove Karin Halse Lervik (tk.lervik@gmail.com); Trude Marsteen (trude.marsteen@helse-midt.no); Ingrid Rangønes (Ingrid.rangones@averoy.kommune.no); Ingunn Golmen; Kjell Neergaard (kjell.neergaard@kristiansund.kommune.no); Hustad, Lars Olav; Milly Bente Nørsett (milly.bente.norsett@tingvoll.kommune.no); Ola Rognskog; Roger Osen; Anita Oterholm (anita.oterholm@halsa.kommune.no); Arne Ingebrigtsen ; Dagfinn Skjølsvold; Håvard Sagli; Kirsten Skaget; Knut Mostad (Knut.mostad@averoy.kommune.no); olaug.haugen@tingvoll.kommune.no; Smøla Kommune; Randi Dyrnes (randi.dyrnes@sunndal.kommune.no); Hovdenak, Toril; Bjarne Bekken; Søvik, Dag Håvard; Eilif Lervik; Eivind Raanes; Erlend Lund Tveekrem; Karl Kjetil Skuseth (Karl.Skuseth@kristiansund.kommune.no); Kåre Grønbech; Margrete Magerøy; Odd Eirik Hyldbakk; Talberg, Ole Kjell; Rainer Deggert (rainer.deggert@averoy.kommune.no); Thorleif Jakobsen; Kontrollutvalg Nordmøre 2 (harald.svendsen@kristiansund.kommune.no); Kontrollutvalg Oppdal; Postmottak - Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr: 1539 / 1563
Dato: 18 MAI 2018
Saks og arkivnr: 1539/1563
Løpenr: 225/18
Arkivkode: 026
Gradering:

Emne: Orientering om innkalling til møte i representantskapet i NIR 15. juni
Vedlegg: Innkalling rep.skapsmøte 2 - 2018.pdf; Utredning NIR RIR.pdf; Kommunestyret Rauma 08-05-18.pdf; Etiske retningslinjer for NIR av 10.04.18.pdf; Forslag til intensjonsavtale NIR og HAMOS av 23_04_18.pdf; Årsregnskap for 2017 datert 20-04-18.pdf; Årsberetning for 2017 datert 20-04-18.pdf; Revisjonsberetning NIR 2017.pdf; Forslag til revisjon av selskapsavtalen 2018 - overgang Rauma.pdf; Forslag til revisjon av selskapsavtale 2018.pdf

Hei!

Til orientering finner dere innkalling til representantskapsmøte i NIR 15. juni med vedlegg.

Varamedlemmer møter bare etter nærmere avtale.

Vi minner om at ordførere har møte- og talerett i NIRs styrende organer. Av praktiske årsaker ber vi om å få tilbakemelding om noen ordførere ønsker å møte.

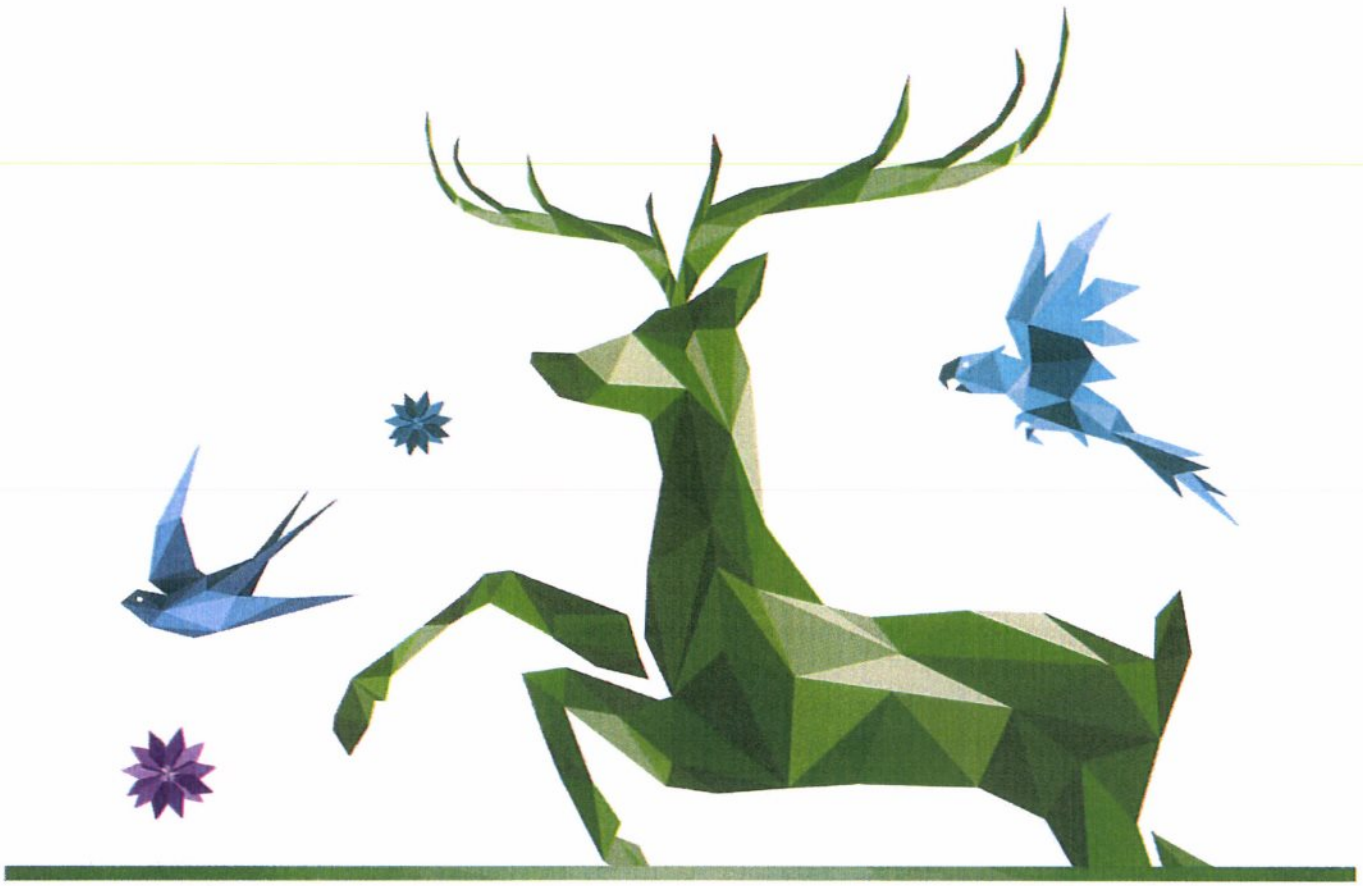
God langhelg!

Mvh

Hilde Ødegaard Harstad
Daglig leder
458 49 960
hilde@nir.mr.no

NIR
Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap
Vågeveien 7 - 6509 Kristiansund N
71 58 77 99 - www.nir.mr.no
Tenk miljø før du printer!

NIR
Nordmøre Interkommunale
Renovasjonsselskap IKS

Representantskapet
Innkalling til møte nr. 2 – 2018

15. juni 2018

Innkalling til møte i representantskapet nr. 2-2018

Innkalling sendes:

Faste medlemmer i representantskapet
Ordførere/rådmenn i NIR-kommunene

Til orientering sendes innkallingen:

Tekniske sjefer eller tilsvarende i NIR-kommunene
Styrets leder
Vararepresentanter
Kontrollutvalg

Tidspunkt:

Fredag 15. juni 2018 kl. 11.30 (til ca. kl. 15).

Sted:

NIR, Vågeveien 7, 3. etg., Kristiansund

Saker til orientering:

- Ny omlastestasjon i Kristiansund
- Ny henteordning for glass- og metallemballasje i Smøla fra høsten
- Rauma kommune vurderer eierskapet
- Renovasjonsløsning for nye Heim kommune
- SESAM
- Informasjonsarbeid

Saker til behandling:

08/18	**Etiske retningslinjer for NIR**
09/18	**Skisse til samarbeid med HAMOS og Envina**
10/18	**Årsregnskap for 2017**
11/18	**Årsberetning for 2017**
12/18	**Revisors beretning for 2017**
13/18	**Revidert budsjett for 2018**
14/18	**Budsjett for 2019**
15/18	**Revidert møteplan for 2018**
16/18	**Forhandlingsutvalg for forhandlinger med Rauma og Halsa**
17/18	**Ny selskapsavtale for NIR**

Det blir lunsj sammen med styret kl. 11.30, og møtestart deretter.

For å spare miljøet oppfordrer vi til samkjøring til møtet.

Arne Hoem
representantskapsleder

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Forslag til

vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

VALG AV REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL

Forslag til

vedtak:

Følgende personer ble, i tillegg til representantskapets leder, foreslått og valgt for underskrift av protokoll:
..... og .....

SAKER TIL ORIENTERING

Det vil bli gitt en muntlig redegjørelse om orienteringssakene.

Forslag til

vedtak:

Sakene tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

08/18 ETISKE RETNINGSLINJER FOR NIR

Saksbehandler:	*Pål Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 04/18*
Vedlegg:	*Forslag til etiske retningslinjer for NIR av 10.04.18*

NIR har frem til nå ikke hatt egne nedskrevne etiske retningslinjer, men har fått forespørsel om dette fra bl.a. revisor og medlemskommuner.

Med dette som bakteppe, i tillegg til "metoo"-kampanjen, mener vi det er på sin plass at også NIR har sine egne etiske retningslinjer.

I utgangspunktet var tanken at retningslinjene skulle gjelde de ansatte i selskapet (administrasjonen), men underveis i arbeidet kom vi fram til at de også bør gjelde alle som representerer selskapet i en eller annen sammenheng. Retningslinjene er derfor utformet slik at de er gjeldene for både styrets og representantskapets medlemmer i situasjoner der de representerer NIR.

Saken ble behandlet i styret 20. april i sak 04/18.

Styret legger saken fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Etiske retningslinjer for NIR datert 10.04.18 vedtas.

09/18 SKISSE TIL SAMARBEID MED HAMOS OG ENVINA

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 15/17 og 05/18*
Vedlegg:	*Forslag til intensjonsavtale datert 23.04.18.*

Eiermøtet i NIR i september 2017 ble oppsummert med at både RIR og HAMOS skulle kontaktes med tanke på mulig samarbeid. Bakgrunnen for dette var stadig større krav til sortering av avfallet samtidig som kundene forventer høy service til en lav pris.

Styret nedsatte en arbeidsgruppe med det formål å se nærmere på mulig samarbeid med begge selskapene langs hele aksen fra sak-til-sak-samarbeid til sammenslåing. Arbeidsgruppen har hatt møter med både RIR og HAMOS.

Konklusjonen etter møtene med RIR er at her foreligger det kun grunnlag for å samarbeide fra sak til sak der det er naturlig.

HAMOS hadde allerede vært i dialog med Envina (Melhus) om mulig sammenslåing. De så det som naturlig at også Envina deltok i våre samtaler. De tre selskapene har hatt ett møte hvor det ble enighet om at det var grunnlag for å gå videre med en prosess der sammenslåing kunne bli det endelige resultatet.

Prosesser om samarbeid og mulig sammenslåing er ressurskrevende og det forventes en grad av forpliktelse før et slikt arbeid starter opp. Det har derfor blitt utarbeidet en intensjonsavtale som legger de overordnede rammene for en mulig fusjon. Representantskapene i de tre selskapene skal behandle denne før arbeidet starter opp.

Styret behandlet saken 20. april i sak 05/18, og vedtok den enstemmig med noen mindre endringer.

Etter behandlingen i styret har både HAMOS og Envina behandlet saken i sine representantskap. Envina ønsket ikke å ta stilling til intensjonsavtalen før de har fått avklart alle forhold rundt at Klæbu går ut av selskapet (kommunesammenslåing med Trondheim). HAMOS har vedtatt avtalen med NIR-styrets endringer. De har også lagt til en formulering om at Envina er velkommen inn i samarbeidet på et senere tidspunkt.

Vedlagt finner dere revidert forslag til intensjonsavtale der Envina er tatt ut og erstattet med en formulering til slutt. Ellers er avtalen slik styret i NIR vedtok den i april. Styret vil bli orientert om denne endringen i møtet 15. juni. Dette er avtalen slik representantskapet i HAMOS har godkjent den.

Forslag til

v e d t a k :

Forslag til intensjonsavtale mellom HAMOS og NIR datert 23.04.18 godkjennes.

10/18 ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 01/18 og 07/18*
Vedlegg:	*Årsregnskap for 2017 datert 20.04.18*

Det vises til vedlagte årsregnskap for 2017.

Styret behandlet saken 20. april i sak 07/18.

Styret legger saken fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Årsregnskap for 2017 datert 20.04.18 godkjennes.

Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 605 774 overføres til disposisjonsfond. Budsjettet for 2018 endres tilsvarende.

Mindreforbruket i 2017 tilføres driftsbudsjettene for 2018 og 2019.

11/18 ÅRSBERETNING FOR 2017

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 08/18*
Vedlegg:	*Årsberetning for 2017 datert 20.04.18*

Det vises til vedlagte årsberetning for 2017.

Styret behandlet saken 20. april i sak 08/18.

Styret legger saken fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Årsberetning for 2017 datert 20.04.18 godkjennes.

12/18 REVISORS BERETNING FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 11/18*
Vedlegg:	*Revisors beretning for 2017*

Det vises til vedlagte revisjonsberetning for 2017.

Styret behandler saken i møtet den 15. juni (styret har møte før representantskapet) i sak 11/18.

Styret legger saken fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Revisors beretning for 2017 tas til etterretning.

13/18 REVIDERT BUDSJETT FOR 2018

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 09/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Under er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Årsoppgjørsdisposisjoner
Årsregnskapet for 2017 fører til endringer i avsetninger til fond som det ikke var budsjettert for. Det vises til vedtak i sak 07/18.

1. Regnskapsmessig resultat i 2017 (jf. note 15 i årsregnskapet) på 605 774 kr overføres til disposisjonsfond.

Øvrige endringer i budsjettet for 2018
Styret vedtok i sak 15/17 å delta i samarbeidet SeSammen fra og med 2018. For inneværende år vil dette gi en kostnad på 100 000, som må inn i årets budsjett.

2. Budsjettposten "Årsavgifter og medlemskap" økes med 100 000 kr.

Det er budsjettert med godtgjørelse fra prosjektet Hold Midt-Norge Rent for 2018. God deltakelse i 2017 gjør at både inntekts- og kostnadsposten økes til 120 000 kr. Kostnader tilknyttet dette prosjektet er lagt til posten "Prosjekter/Aktiviteter/Innovasjon". Det var opprinnelig budsjettert med 50 000 kr i kostnader, men ingen inntekter. Økningen på kostnadssiden består derfor i 70 000 kr.

Relatert til de pågående prosjektene SeSammen, Sesam og Samarbeid med Hamos og Envina, vil det også kunne bli snakk om ytterligere utredninger og underprosjekter som vi på det nåværende tidspunkt ikke har oversikt over. For å ta høyde for dette økes posten "Prosjekter/aktiviteter/innovasjon" med 50 000 kr.

3. Budsjettposten "Strandryddeaksjonen Hold Midt-Norge Rent" føres opp med en inntekt på 120 000 kr. På kostnadssiden økes posten "Prosjekter/Aktiviteter/Innovasjon" med til sammen 120 000 kr, slik at den totale summen blir 320 000 kr.

Med referanse til styresak 06/18 om behov for økt bemanning i NIR, økes budsjettposten for lønn og feriepenger med 50 000 kr.

Deltakelse i SeSammen og utredningsarbeid relatert til Sesam, samt mulig samarbeid med Hamos og Envina (sak 05/2018) medfører økt møte- og reiseaktivitet. Det vil også bli behov for et tredje representantskapsmøte og et eiermøte når det skal gjøres vedtak i de nevnte sakene høsten 2018, noe som vil påvirke posten "Styre- og repskapshonorar". Som følge av endringer i lønnspostene vil også posten arbeidsgiveravgift (aga) bli økt.

4. Budsjettposten "Lønns- og personalkostnader" økes med 130 000 fordelt slik:
   - "Lønn og feriepenger" med 50 000 kr
   - "Styre- og repskapshonorar" med 65 000 kr
   - "Aga" med 15 000 kr

   Budsjettposten for møter og reiser, m.m. økes med 65 000 kr.

Endringene i budsjettpostene ovenfor medfører en merkostnad på 295 000 kr. For å dekke inn dette forslås det å bruke 295 000 kr av overskuddet fra 2017.

5. 295 000 kr overføres fra disposisjonsfond til driftsregnskapet for 2018.

Summert blir revidert driftsbudsjett 2018 som følger:

REVIDERT DRIFTSBUDSJETT FOR 2018

	Regnskap 2017	Øk.plan 2018	Budsjett 2018	Rev.budsj 2018	Punkt i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Årsavgift NIR-kommunene	6 186 376	6 697 015	6 575 000	6 575 000	
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	342 311	235 000	465 000	465 000	
Andre inntekter	79162	0	0	0	
Sum inntekter til drift av NIR	*6 607 849*	*6 932 015*	*7 040 000*	*7 040 000*	
Avfallsbehandling					
Salg og viderefakturering av avfall	18 985 984	18 385 000	19 365 000	19 365 000	
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	1 279 016	1 200 000	2 300 000	2 300 000	
Strandryddeaksjonen Hold Midt-Norge Rent	86 853			120 000	3
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 351 853*	*19 585 000*	*21 665 000*	*21 785 000*	
Sum driftsinntekter	**26 959 702**	**26 517 015**	**28 705 000**	**28 825 000**	
Driftskostnader					
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønns- og pensjonskostnader	4 158 602	4 467 015	4 165 000	4 295 000	4
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	31 500	55 000	60 000	60 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	730 312	675 000	645 000	645 000	
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser, reiser m.m.	391 670	380 000	400 000	465 000	4
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	916 049	1 200 000	1 300 000	1 300 000	
Årsavgifter/medlemskap	244 199	260 000	300 000	400 000	2
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	109 940	100 000	200 000	320 000	3
Sum kostnader relatert til drift av NIR	*6 582 272*	*7 137 015*	*7 070 000*	*7 485 000*	
Avfallsbehandling					
Transport og behandling av avfall	18 974 841	18 385 000	19 365 000	19 365 000	
Div. innkjøp for videresalg.	1 332 088	1 200 000	2 300 000	2 300 000	
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 306 929*	*19 585 000*	*21 665 000*	*21 665 000*	
Sum driftskostnader	**26 889 201**	**26 722 015**	**28 735 000**	**29 150 000**	
Brutto driftsresultat	**70 501**	**-205 000**	**-30 000**	**-325 000**	
Finansinntekter og -kostnader					
Renteinntekter og utbytte	43 242	105 000	60 000	60 000	
Ordinært driftsresultat	**113 743**	**-100 000**	**30 000**	**-265 000**	
Bruk					
Bruk av tidl.års mindreforbruk (reduksjon årsavgift)	349 423				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	160 830	100 000		295 000	5
Mindreforbruk 2016/2017	518 468			605 774	1
Sum bruk	**1 028 721**	**100 000**	**-**	**900 774**	
Avsetninger					
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-18 222		-30 000	-30 000	
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-518 468			-605 774	1
Sum avsetninger	**-536 690**	**0**	**-30 000**	**-635 774**	
Regnskapsmessig resultat	**605 774**	**0**	**0**	**0**	1

* Økonomiplan for 2018 vedtatt av representantskapet i 2016.

Styret behandlet saken 20. april i sak 09/18.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Budsjettet for 2018 justeres i henhold til punktene 1-5 i saken.

14/18 BUDSJETT FOR 2019

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 10/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Forslag til budsjett for 2019 har noen endringer i forhold til økonomiplan for 2019, som ble vedtatt i representantskapsmøtet i juni 2017, men bygger videre på revidert budsjett for 2018.

Årsaken til endringene er alle relatert til de store prosessene som ble påbegynt i 2017 og som videreføres i 2018 og 2019. Det gjelder deltakelse i prosjektet om bygging av ettersorteringsanlegget SESAM i Trondheim, Midt-Norge-samarbeidet SeSammen og utredning/intensjonsavtale om samarbeid eller fusjon mellom NIR, HAMOS og Envina.

Alle disse prosjektene handler også om effektivisering av drift, om å få til de beste og mest miljøriktige løsningene for en best mulig pris, samt å være godt rustet til å nå de nasjonale målene om 65 % materialgjenvinning innen 2035.

Følgende budsjettposter er endret i forhold til økonomiplanen:

- Kostnader og inntekter på avfallsbehandling og diverse innkjøp for viderefakturering er justert etter regnskap for 2017, erfaringstall og forventet noe økt innkjøp av dunker som følge av nye avfallsordning.
- I posten for lønns- og pensjonsutgifter er det tatt høyde for bemanningsøkning (styresak 06/18) og økte honorarer på grunn av ett ekstra representantskapsmøte og ett eiermøte.
- Prosessene relatert til SESAM-anlegget, SeSammen-samarbeidet og arbeidet med å se på et samarbeid mellom NIR, HAMOS og Envina, vil gi en noe større møte- og reiseaktivitet. Posten for møter, kurs osv. er derfor justert opp.
- Prosessene som er nevnt ovenfor, samt utfordringene med å nå de nasjonale gjenvinningsmålene, gjør at det vil være behov for utredninger, deltakelse på relevante seminar o.l. Potten for prosjekt og innovasjon økes derfor.
- I posten for Årsavgifter og medlemskap er det tatt med årsavgift til SeSammen.
- Det budsjetteres med bruk av 487 000 kr fra fond. Av disse kommer 310 000 kr fra mindreforbruket i 2017.

Årsavgiften til kommunene er beholdt uendret i forhold til økonomiplanen.

Detaljene i budsjettet ser slik ut:

DRIFTSBUDSJETT FOR 2019

	Regnskap 2017	Rev. budsjett 2018	Økonomiplan 2019	Budsjett 2019
Driftsinntekter				
Inntekter til drift av NIR				
Årsavgift NIR-kommunene	6 186 376	6 575 000	6 745 000	6 745 000
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	342 311	465 000	480 000	480 000
Andre inntekter	79162	0		
Sum inntekter til drift av NIR	*6 607 849*	*7 040 000*	*7 225 000*	*7 225 000*
Avfallsbehandling				
Salg og viderefakturering av avfall	18 985 984	19 365 000	19 535 000	19 715 000
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	1 279 016	2 300 000	2 300 000	4 600 000
Strandryddeaksjon Hold Midt-Norge Rent	86 853	120 000	0	130 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 351 853*	*21 785 000*	*21 835 000*	*24 445 000*
Sum driftsinntekter	**26 959 702**	**28 825 000**	**29 060 000**	**31 670 000**
Driftskostnader				
Kostnader relatert til drift av NIR				
Lønns- og pensjonskostnader	4 158 602	4 295 000	4 280 000	4 467 000
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	31 500	60 000	60 000	65 000
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	730 312	645 000	675 000	690 000
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser, reiser m.m.	391 670	465 000	410 000	525 000
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	916 049	1 300 000	1 325 000	1 325 000
Årsavgifter/medlemskap	244 199	400 000	305 000	400 000
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	109 940	320 000	200 000	400 000
Sum kostnader relatert til drift av NIR	*6 582 272*	*7 485 000*	*7 255 000*	*7 872 000*
Avfallsbehandling				
Transport og behandling av avfall	18 974 841	19 365 000	19 535 000	19 715 000
Div. innkjøp for videresalg.	1 332 088	2 300 000	2 300 000	4 600 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 306 929*	*21 665 000*	*21 835 000*	*24 315 000*
Sum driftskostnader	**26 889 201**	**29 150 000**	**29 090 000**	**32 187 000**
Brutto driftsresultat	**70 501**	**-325 000**	**-30 000**	**-517 000**
Finansinntekter - og kostnader				
Renteinntekter og utbytte	43 242	60 000	60 000	60 000
Ordinært resultat	**113 743**	**-265 000**	**30 000**	**-457 000**
Bruk				
Bruk av tidl.års mindreforbruk (Reduksjon årsavgift)	349 423			
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	160 830	295 000		487 000
Mindreforbruk 2016	518 468	605 774		
Sum bruk	**1 028 721**	**900 774**	**-**	**487 000**
Avsetninger				
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-18 222	-30 000	-30 000	-30 000
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-518 468	-605 774		
Sum avsetninger	**-536 690**	**-635 774**	**-30 000**	**-30 000**
Regnskapsmessig mindre-/merforbruk	**605 774**	**-**	**-**	**-**

* Økonomiplan for 2019 vedtatt av representantskapet i 2017.

GENERELLE MERKNADER

Styret gis myndighet til å regulere budsjettpostene innenfor totalrammen. I dette budsjettet er det ikke tatt høyde for effekten av prosjekter det ikke er tatt avgjørelser i og der man har for lite fakta på plass. Det vil si SESAM-utbygging, samarbeid eller fusjon med Hamos og Envina og lignende.

INNTEKTER

Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal (AMR)

Avfallsforum Møre og Romsdal er lagt inn med 50% stilling i henhold til ny avtale. Avtalen er uten tidsbegrensning og har ett års gjensidig oppsigelsesfrist.

Årsavgift:

Årsavgiften for 2019 blir 6.745.000 kr, eller 108,50 kr/innbygger. Dette er en økning fra 105,44 kr/innbygger i 2018 (+ 2,9 %).

Salg og viderefakturering av avfall

Avfallsmengdene er justert etter erfaringstall og prognoser for 2019. Prisene beregnet etter gjeldende avtaler og med en forventet indeksregulering. Posten innkjøp til viderefakturering er økt på grunn av innføring av avfallsdunker for papir, restavfall og matavfall i Oppdal kommune.

Renteinntekter og utbytte

Vi forventer renteinntekter fra bankinnskudd på 45.000 kr, utbytte fra Gjensidige på 5.000 kr og utbytte fra Rekom på 10.000 kr.

KOSTNADER

Lønns og pensjonskostnader

Posten består av lønn og feriepenger, møtegodtgjørelser til styret og representantskapet, pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift. Årets pensjonspremie dekkes i sin helhet av premiefondet i KLP. Det budsjetteres i 2019 med 4,9 stillinger i NIR, ref. styresak 06/2018. Det budsjetteres med 5 styremøter, 3 representantskapsmøter og 1 eiermøte.

Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.v.

Posten dekker kostnader til husleie, renhold, lisenser/programvare, datautstyr, inventar, IT-kostnader og andre driftsutgifter.

Kurs-, møte- og konferanseutgifter

Deltakelse på kurs, konferanser og generalforsamlinger for ansatte, styrets leder og styret. Kostnader til styre- og representantskapsmøter, eiermøter og fagmøter og reisekostnader. Det er tatt høyde for økt møte- og reiseaktivitet relatert til SeSammen, Sesam og prosjektet om samarbeid med Hamos og Envina.

Informasjonsarbeid på vegne av kommunene

Informasjonsarbeid blir enda viktigere med tanke på de kommende endringer i avfallsløsningene og målet om økt gjenvinningsgrad. Vi fortsetter med iRetur inkludert tømmekalender, informative nettsider og facebook. Produksjon av små filmer har hatt god effekt. Deltakelse i lokale og nasjonale informasjonskampanjer viser seg både effektivt og kostnadsbesparende.

Årsavgifter/medlemskap

Medlemskontingent Avfall Norge, Avfallsforum Møre og Romsdal og SeSammen utgjør den største andelen av beløpet. I tillegg kommer kontingent i Avfallsforum Midt-Norge, Nordmøre Næringsråd, Miljøfyrtårn, Bedriftshelsetjeneste, Sortere.no (oppslag om hvordan kildesortere riktig), Loop (materiell til skoler og barnehager), m.fl.

Prosjekter, aktiviteter og innovasjon

Prosjektene rundt SESAM-anlegget, SeSammen-samarbeidet og en eventuell fusjon med Hamos og Envina vil kunne gi behov for utredninger, befaringer og deltakelse på relevante seminarer osv. I disse

store prosessene er det viktig å ha økonomisk rom til å sikre et godt beslutningsgrunnlag, for igjen å kunne ta de rette avgjørelsene og velge de riktige løsningene. I denne posten er det også satt av 22.000 kr i støtte til avfallsfag ved NTNU Ålesund og 130.000 kr til Strandryddeaksjonen HMNR.

BRUK

Det budsjetteres med bruk av 487 000 kr fra disposisjonsfondet. Av disse kommer 310 000 kr fra mindreforbruket i 2017.

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2019

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
KLP-innskudd	30 000	30 000	18 222
Dekning av tidligere års udekket	-	-	17 352
Sum finansieringstransaksjoner	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Sum finansieringsbehov	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Overført fra driftsregnskapet	30 000	30 000	18 222
Bruk av disposisjonsfond	0	0	17 352
Sum finansiering	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**

NIR har pr. dato ingen avklaring om hvilke investeringer, eller størrelsen på disse, som må på plass i 2019, med unntak av at det årlige EK-innskuddet i KLP må dekkes. Dette gjøres ved en overførsel fra drift på 30.000 kr.

Styret behandlet saken 20. april i sak 10/18.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Forslag til budsjett for 2019 vedtas.

15/18 REVIDERT MØTEPLAN FOR 2018

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Rep.skapssak 06/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Som en følge av beslutninger som skal gjøres i forbindelse med investering i SESAM-anlegget, vil det bli ett ekstra representantskapsmøte denne høsten.

Endelig beslutning om realisering av SESAM-anlegget tas etter planen av styret i SESAM Ressurs den 5. desember. Før denne datoen må representantskapet i NIR ha gjort vedtak om å sluttet seg til planene eller ikke. Det foreslås derfor å legge møtet til fredag 30. november.

Forslag til

v e d t a k :

Neste møte i representantskapet i NIR blir fredag 30. november.

16/18 FORHANDLINGSUTVALG FOR FORHANDLINGER MED RAUMA OG HALSA

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

Rauma kommune har fattet følgende vedtak:

"Rauma kommune inngår forhandlinger med RIR om inntreden i selskapet og med NIR om konsekvensen av oppsigelse av deltakerforholdet. Det oppnevnes eget forhandlingsutvalg:

Fra administrasjonen:

Rådmann Toril Hovdenak og avdelingsleder Dag Søvik.

Fra politikerne:

Lars Olav Hustad
Ellinor Torsgård Solheim

Forhandlingsutvalget har fullmakt til å framforhandle forslag til innskuddsbeløp inntil 4 mill, utløsningssum, overgangsordninger mv.

Resultat av forhandlingene forelegges kommunestyret for vedtak i september."

Halsa kommune går inn i nye Heim kommune fra 01.01.20. Det er forventet at NIR må gjennom en tilsvarende prosess med Halsa.

31. mai vil leder og nestleder i representantskapet og styret, sammen med daglig leder, ha innledende diskusjoner med forhandlingsutvalget nedsatt av Rauma kommune.

Siden leder og nestleder i representantskapet representerer Rauma og Halsa kommune, bør de økonomiske betingelsene ved en uttreden forhandles av andre fra representantskapet. Det foreslås derfor at det opprettes et forhandlingsutvalg for dette.

Forslag til

vedtak:

Det opprettes et forhandlingsutvalg bestående av ..... Utvalget har som mandat å forhandle fram eventuell utløsningssum og overgangsordning med Rauma kommune og med Halsa kommune om det blir aktuelt.

17/18 NY SELSKAPSAVTALE FOR NIR

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 12/18*
Vedlegg:	*Forslag til ny selskapsavtale for NIR datert 09.05.18*

Representantskapet vedtok i sak 07/18 at NIR skal gå inn på eiersiden i SESAM-anlegget i Trondheim. Som en følge av dette ble eierne bedt om å finansiere prosjektet innenfor en totalramme på 9 mill. kr. Det ble også bedt om at NIR skulle tildeles enerett for håndtering av husholdningsavfallet.

Etter møtet i representantskapet har administrasjonen vært i dialog med revisor og flere av eierkommunene om hvordan disse to vedtakene kan realiseres.

Investeringen
Alternativ 1: Kommunene yter et tilskudd til NIR for å investere i SESAM.
Konsekvens: Kommunene må bokføre tilskuddet i driftsregnskapet (NB ikke i selvkostregnskapet).

Alternativ 2: NIR endrer selskapsavtalen og tilfører kapital i form av et egenkapitalinnskudd fra eierkommunene på 9 mill. kr.
Konsekvens: Kommunene må bokføre egenkapitalinnskuddet i investeringsregnskapet noe som betyr at finansieringen enten kan skje ved bruk av frie investeringsmidler eller ved overføring fra drift.

Enerett
De fleste interkommunale selskaper har tildeling av enerett som en del av selskapsavtalen. Hvis avtalen likevel må revideres er det naturlig også å ta inn dette.

Konklusjon
Etter en vurdering ser det ut til at en endring av selskapsavtalen er den beste løsningen. Dette gir eierkommunene større fleksibilitet i forhold til å finansiere SESAM.

Forslag til revidert avtale er lagt ved innkallingen. Alle endringer er merket med rødt. I denne revisjonen er det kun tatt med endringer som må gjøres i forbindelse med SESAM.

Raumas mulige uttreden
Siden Rauma kommune vurderer å gå ut av NIR legges det fram to forslag til ny selskapsavtale; En der Rauma er med videre i NIR og en der Rauma går ut og følgelig ikke betaler inn sin andel av egenkapitalen. Den siste versjonen inneholder også alle andre konsekvenser med en eventuell uttreden.

Det er uheldig om vedtak i SESAM blir utsatt som en følge av at behandlingen av vår selskapsavtale tar tid. Det forslås derfor at representantskapet vedtar begge avtalene, med betingelse om at vedtak i Rauma kommunestyre avgjør hvilken versjon som går videre til de øvrige kommunestyrene.

Styret behandler saken i møtet den 15. juni (styret har møte før representantskapet) i sak 12/18.

Styret legger saken fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

De to forslagene til selskapsavtale for NIR, med og uten Rauma, anbefales. Den avtale som Rauma kommunestyre vedtar 11. september, sendes videre for behandling i de øvrige kommunene.

Utredning av konsekvenser for tilknytning til henholdsvis NIR eller RIR.

Innledning

Kommunestyret har bestilt følgende utredning av Rådmannen.

13.02.2018 Kommunestyret
KS - 09/2018 VEDTAK:

Formannskapet gir Rådmannen fullmakt til å jobbe mot en overgang fra NIR til RIR. Det legges frem en ny sak til kommunestyret i møte 08.05.18 med konsekvenser, for tilkynttning til RIR og NIR.

En ny avfallsstrategi – sirkulærøkonomien – er under behandling i EU-systemet. Strategien er et av mange tiltak for å nå klimamålene i Parisavtalen. Strategien vil sette krav om 65% materialgjenvinning av kommunalt avfall innen 2035. Allerede i 2020 skal materialgjenvinningsgraden være 50%.

Nordmøre Interkommunale renovasjonsselskap (NIR) informerte kommunene gjennom eiermøte høsten 2017 og har i etterkant lagt en strategi for å kunne nå EU-målene. Tiltakene som NIR har planlagt iverksatt er:

- Ettersortering av restavfall
- Samarbeid med andre
- Henteordninger for flere fraksjoner
- Optimalisering av miljøstasjonene
- Ensartede løsninger i alle kommuner

For å imøtekomme ovennevnte er det naturlig for NIR å se på samarbeidsløsninger med andre selskaper, samt å gå over til en selskapsmodell som er mer lik naboene i sør; RIR/ÅRIM og i nord; HAMOS. Det har vært samtaler om et mer formelt samarbeid mellom RIR og NIR, men det foreligger ikke noe grunnlag for sammenslåing av de to selskapene på nåværende tidspunkt. Selskapene har begge et ønske om samarbeid fra sak til sak.

NIR har satt ned en arbeidsgruppe som jobber videre med samarbeid med HAMOS og Envina.

Rauma kommunestyre har gitt administrasjonen i oppgave å utrede konsekvenser for tilknytning til NIR og RIR.

NIR i dag

NIR eies av kommunene: Aure, Averøy, Halsa, Kristiansund, Oppdal, Rauma, Smøla, Sunndal og Tingvoll. De ni eierkommunene har til sammen 62.400 innbyggere.

Kommunenes interesser ivaretas av representantskapsmedlemmer. For inneværende valgperiode innehar Arne Hoem dette vervet fra Rauma.

Administrasjonen er lokalisert i Kristiansund og har 4,5 stillinger. Administrasjonen gir råd og tilrettelegger for kommunene. Dette gjelder alt fra informasjon, utredninger, innkjøp, faglig oppfølging og andre felles oppgaver. (ikke uttømmende) NIR har et budsjett på 29 mill. kr og forvalter i tillegg avtaler, på vegne av eierkommunene, til en verdi av 30 Mill kr.

De ulike eierkommunene har i stor grad hånd om egen organisering av renovasjonsordninger. Hver kommune har sin renovasjonsforskrift, drifter selv renovasjonsordningene. Noen gjør mye i egenregi, mens andre konkurranseutsetter i større grad. Dette betyr ulike ordninger i kommunene, både med tanke på kildesortering, hentefrekvenser og organisering av miljøstasjoner mv.

Rauma har i dag henteordninger for papp og papir, plast og restavfall. For papp og papir er det dunkløsning, og sekk for de øvrige fraksjonene. Tømming av private septiktanker inngår i henteordning basert på avtaler inngått i fellesskap av NIR.

Abonnentene besørger selv levering av andre fraksjoner som klær/sko/tekstiler, glass- og metallemballasje, hageavfall, farlig avfall, elektrisk avfall, bilvrak, utrangerte fritidsbåter og alt annet avfall som oppstår i husholdninger. Miljøstasjonen på Åndalsnes er eid av J. O. Moen Miljø AS, og drives på anbud fra kommunen. Her kan de fleste fraksjonene leveres. Det er også tilrettelagt for gjenbruk på miljøstasjonen, med mulighet for å levere til idrettsforeningens bruktbutikk. Det er etablert miljøutestasjoner på Åfarnes, Verma og Vågstranda for alle andre fraksjoner enn farlig avfall, bildeler, bygg- og rivningsavfall. I tillegg er det returpunkter for klær, glass- og metallemballasje på 15 steder rundt om i kommunen. Beholdere mv. på returpunktene eies av kommunen. Det er etablert ordning med mobile mottak av farlig avfall på aksjonsdager 2 ganger i året ved følgende lokasjoner: Verma, Måndalen, Vågstranda, Isfjorden, Lerheim og Mittet.

Det er ikke innført obligatorisk hytterenovasjon i kommunen, bort sett fra ved Mjørneset hyttefelt. Øvrige hytteeiere kan selv anskaffe sekker for restavfall, og benytte returpunktene for glass, metallemballasje og klær/sko/tekstiler.

Rauma kommune beregner selv renovasjonsgebyrene ihht. selvkost, noe som blant annet betyr at det man tar inn for mye ett år betales tilbake over en periode på 5 år. Rauma har pr dato det høyeste gebyret av NIR – kommunene og i gebyrene ble holdt utforandret fra 2017 – 2018, og det ligger an til en reduksjon i 2019.

Et standard husholdningsgebyr for renovasjon koster i 2018 kr 3.033,- eks mva. I dette inngår fri levering av de fleste fraksjoner til miljøstasjonene. Dette utgjør ca. kr 300,- av gebyret. Det gis 25 % rabatt på gebyret for abonnenter som tegner egen avtale om hjemmekompostering av matavfall, og for enslige. Det differensieres ikke på om en eiendom har hybel eller utleieleilighet. Dette er forhold som gjør det vanskelig å sammenligne gebyrer direkte mellom kommuner.

NIR anbefaler overfor eierkommunene å differensiere renovasjonsgebyret etter størrelse på restavfallsdunken. Dette anses som den beste løsningen i forhold til å redusere transportbehovet og samtidig ivareta abonnentenes behov. Det tilbys dunkstørrelser fra 80 liter opp til 660 liter, der 140 liter anses som et normalabonnement. Restavfallet anbefales hentet hver 2. uke.

Det er etablert egne avtaler om nedstrømsløsninger for husholdningsavfallet, enten via avfallsmeglere eller direkte med den enkelte mottaker/transportør. NIR har hatt transportutjevning som prinsipp siden selskapet ble opprettet. Hovedtanken er at alle eierne skal betale samme pris for transport av avfall til behandlingsanleggene uavhengig av transportavstand.

RIR i dag

Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap eies av kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Misund, Molde og Nesset. De syv eierkommunene har til sammen ca. 51.100 innbyggere.

Administrasjonen er lokalisert i Årødalen i Molde. RIR-konsernet har 53 ansatte fordelt på 3 selskap (RIR Transport AS, opprettet etter RenoNorden–konkursen har 17 ansatte), og er eierkommunenes redskap for håndtering av avfall. Eierkommunene fastsetter selv renovasjonsgebyrene i egen kommune og utfører fakturering av renovasjon sammen med andre kommunale gebyrer.

RIR kommunene har felles renovasjonsforskrift og forskrift for tømming av slamavskillere. Henteordningene hos abonnenten er lik for alle eierkommunene både når det gjelder hentefrekvens og beholder/sekkløsning.

RIR har henteordninger for papp og papir, matavfall, plast, glass- og metallemballasje og restavfall. Det er bringeordning til returpunkter av tekstil/sko, og til gjenvinningsstasjoner av alle fraksjoner. Farlig avfall samles inn gjennom aksjoner 3 ganger pr. år med mange stoppesteder i alle kommunene. På disse aksjonene er det også mulig å levere hvitevarer og grovavfall som ellers må kjøres til gjenvinningsstasjonene, som det er en av i hver kommune.

Renovasjonsgebyrene er ulike i den enkelte kommune, men felles for alle er at gebyrenes beregning er basert på en fast del og variabel del. Den faste delen differensieres på vanlig boenhet, hybel, eller fritidsbolig. Eksempelvis: Hus med to leiligheter betaler to fastgebyrer. Den variable delen er avhengig av hvor stor dunk den enkelte abonnent ønsker å ha og om man komposterer matavfallet eller leverer dette i egen dunk. Den variable delen kan også reduseres ved å dele dunkene med naboen. Den variable delen kan i fremtiden differensieres ut fra hvor hyppig tømming som behøves. RIR fakturerer i dag kommunene 2 ganger pr. år et driftstilskudd utregnet etter det antall abonnement som finnes i kommunen, dvs. alle kommunene betaler samme «gebyr» for samme abonnement. Driftstilskuddet dekker alle kostnader; innsamling, alle gjenvinningsstasjoner, avfallsbehandling, uttransport av avfallet og administrasjon, dvs. alle kostnadene utjevnes/fordeles på alle kommunene etter antall og type abonnenter.

	Fra RIR til kommunene	Aukra	Eide	Fræna	Gjemnes	Misund	Molde	Nesset
Fastgebyr pr boenhet	1 688	1 293	1 713	1 645	1 713	1 740	1 816	1 570
Fastgebyr hybel (dersom deler dunker med hovedenhet)	813	824	935	898	865	838	877	856
Fastgebyr hytter	963	706	1 090	1 049	1 090	994	1 027	999
Mat 80l	585	517	626	604	628	604	585	575
Rest 140l	719	622	755	726	755	741	719	693
Papir 140l	129	154	188	180	188	133	129	171
Plast 140l	68	118	144	138	143	70	68	131
Glass/metall 140l	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum for standard boenhet	3 188	2 704	3 426	3 293	3 427	3 288	3 317	3 140
Kommunalt påslag		-484	239	106	240	101	130	-48
Sum for boenhet med hybel som deler dunker med hovedenhet	4 000	3 528	4 361	4 191	4 292	4 126	4 194	3 996

Priser inkludert mva.

Når gebyret for «standard løsning» for en vanlig bolig kan avvike fra kommune til kommune skyldes det at administrasjonene har ulike påslag for egne kostnader. Dette kan være i forhold til ulik ressursinnsats i administrasjonen, ulike selvkostfond, etc.

Det er signalisert at en større differensiering av gebyret, avhengig av antall tømminger, vil innebære at abonnentene får en faktura med tømmeinformasjon, og at dette neppe vil være mulig å få til i de kommunale fakturasystemene. Dvs. en slik endring er først mulig når kommunene gir RIR mulighet til å fakturere abonnentene direkte. RIRs systemer er klare for en slik oppgave.

Hvordan blir det å være NIR-kunde i morgen

Kommunene i NIR skal innen 2020 innføre henteordning for glass- og metallemballasje og matavfall. Dette betyr to nye dunker til disse fraksjonene. I tillegg innføres det dunkløsning for restavfallet.

NIR har besluttet at restavfallet skal leveres til ettersortering for å utnytte de delene av restavfallet som fortsatt kan materialgjenvinnes. Anlegget vi i hovedsak sortere ut plast og metall, og er forventet å øke materialgjenvinningen med i underkant av 10 %.

Dette er ordninger som vil påvirke gebyrene:

Glass- og metallemballasje: Kristiansund, Oppdal og Sunndal har innført henteordning av denne fraksjonen. For øvrige kommuner vil innføring av slik ordning medføre en samlet investering på 4 mill. og en økt driftskostnad på 0,5 mill. pr år. For Rauma kommune vil det utgjøre ca. 1,25 mill. kr i investering og 160.000 kr i økte driftskostnader, noe som utgjør i overkant av kr 100,- på årsgebyret.

Matavfall: Kostnadene ved innføring av henteordning av matavfall vil beløpe seg til 10 mill. kr i utstyr og tilsvarende årlig driftskostnad, noe som utgjør økte gebyrer på ca. 500,- på årsgebyret.

En evt. investering i et behandlingsanlegg vil komme på mellom 100-200 mill. som med en avskrivningstid på 20 år vil utgjøre mellom 225 og 450 kr i økte årsgebyr. Et alternativ er å levere

matavfallet til eksisterende biogassanlegg. Både behandlingssted og metode vil avhenge av hvordan det totale systemet for matavfall utformes.

Rauma har ikke tvungen hytterenovasjon , men dette er et lovkrav og skal innføres i nær framtid. Dette er tenkt gjennomført ved å plassere ut containere for hytterestavfall ved noen av de eksisterende returpunktene, miljøutestasjonene og andre egnede lokasjoner. Det planlegges også kildesortering for hytter. Kommunen vil også tilby de henteordning og dunker for de som ønsker en slik ordning. Kostnadene for abonnenten vil bli differensiert mellom de to løsningene. Kommunen kan etter søknad unnta bestemte eiendommer fra ordningen, men at eieren bor i Rauma og har husholdningsabonnement på bolig fra før, er ingen unntaksgrunn. NIR har utarbeidet egen utreding knyttet til hytterenovasjon. Kostnadene med denne ordningen vil bli belastet hytteeierne i sin helhet

NIR vil sannsynligvis bli organisert på en tilsvarende måte som RIR, enten alene eller sammen med HAMOS og Envina. NIR vil dermed kunne at ut stordriftsfordeler som vil påvirke gebyrene i positiv retning.

NIR, HAMOS og Envina har møttes for å sondere mulighetene for samarbeid. Både NIR og HAMOS har mandat til å jobbe fram en skisse for samarbeid, mens Envina vil behandle dette i representantskapet den 18. april. Foreløpig ser de tre selskapene at det ligger et uforløst potensiale i et tettere samarbeid og at sammenslåing til ett selskap kan være en naturlig konsekvens av dette. Det er utarbeidet en intensjonsavtale som legger de overordnede rammene for en mulig fusjon. Representantskapene skal behandle denne før arbeidet starter opp.

Gjennom harmonisering av kildesorteringsløsningene, driftsoptimalisering og bedre utnyttelse av selskapenes samlede ressurser skal et nytt fusjonert selskap ivareta eierkommunenes lovpålagte forpliktelser innenfor avfallssektoren.

Et nytt selskap vil i tilfelle bestå av 18 kommuner og betjene 136 000 innbyggere.

Dersom dette mulige samarbeidet strander er det aktuelt for NIR å fortsette alene med de omleggingerr som er nødvendige.

Hvordan blir det å være RIR-kunde i morgen:

RIR har allerede etablert de henteordningene som kommunene i NIR skal innføre. Matavfall og restavfall har vært samlet i separate dunker siden 1999.

Det er i tillegg planlagt å innføre kildesortering av hytteavfall, ny henteordning for farlig avfall, og utvikle henteordningene for grovavfall (avfallstaxi) samt innføre noen endringer på eksisterende returpunkter mhp. papp mv.

I RIR vil abonnentene, i forbindelse med mengdedifferensierte gebyr, få muligheten til å signalisere til renovatøren om dunken skal tømmes eller ikke. Mest sannsynlig vil dette gjøres med en pil på lokket. Signal om tømming gis ved å snu dunken i riktig retning for å varsle renovatørene. Størrelsen på dunkene varierer ut fra hvor mye restavfall den enkelte har og prisen avhenger av størrelsen. Dunken er utstyrt med databrikke (RFID) som gjør at antall tømminger/tidspunkt/vekt mm. registreres. Det

vil ligge inne et minimum antall tømminger i standardgebyret. Det er teknisk mulig å bruke vekt som fakturagrunnlag i gebyret, men RIR er foreløpig ikke innstilt på dette. Vektregistreringen brukes i dag kun til statistikk.

Gjenvinningsstasjonene i RIR tar imot alle avfallstyper fra private og mindre bedrifter, og legger til rette for sortering slik at alle gjenvinnbare ressurser kan gjenvinnes. I samarbeid med NIR og andre selskap i Midt-Norge arbeides det med harmonisering av vilkår for levering. I dag har mange selskap i dette samarbeidet fri levering for private på gjenvinningsstasjonene. RIR tar i dag betalt for restavfall, treverk og gips. Alle andre fraksjoner leveres fritt. Det arbeides også med å bygge ut tilbudet for gjenbruk (bruktbutikker) i forbindelse med gjenvinningsstasjonene.

Av de 7 gjenvinningsstasjonene i RIR driver selskapet selv 5 og har satt ut driften av 2 til lokale virksomheter. Det er planlagt en modernisering av flere av stasjonene, slik at containerne står på et lavere nivå for å forenkle kasting av avfallet på alle stasjonene.

Når nye ordninger innføres, f.eks. henteordning for glass/metall-emballasje høsten 2017, tas denne investeringen inn i budsjettet som godkjennes av representantskapet. Kostnadene tas da inn i driften og fordeles på samme måten som alle andre kostnader til alle kommunene. Hvis en slik investering skulle gjelde bare Rauma, ville det være mer naturlig at den tas av innbyggerne i Rauma. Det kunne f.eks. gjøres ved å legge et tillegg på Raumas driftstilskudd over et antall år som tilsvarer avskrivningsperioden for dunkene. «Normal-gebyret» for en enebolig som faktureres fra RIR til kommunene for 2018 er kr 2 550,- +mva. Om 2750 abonnenter skal ha 3 nye dunker for mat, rest og glass/metall vil dette innebære en investering, som fordelt over 7 år ville legge kr 175,- pr abonnent pr år.

Økonomisk:

Gjeldsforpliktelser

Rauma kommunes gjeldsforpliktelser på renovasjonsområdet:

Rauma har i dag ingen større gjeldsforpliktelser på renovasjonsområdet. I 2017 var de samlede avskrivningskostnadene på ca kr 43.000,- og er knyttet til innkjøp av containere, glass- og metallemballasjecontainere, og utvidelse av lager for sekker og dunker. I 2018 er det foreslått å ta opp lån på inntil 1,6 Mill for innkjøp av dunker og avsetning til etterdriftsfond. Ved en feil ble etterdriftsfondet benyttet i 2006 til innkjøp av dunker. Dette kan rettes opp ved å ta opp nye lån nå for avsetning til fond.

RIR har en maksimal låneramme i selskapsavtalen på 200 mill kr. Pr. 31.12.17 er kr 74,8 mill. av denne lånerammen benyttet. Ansvaret for dette lånet er fordelt på eierne etter innbyggertall, med Rauma som en del av RIR vil Rauma ha ansvar for 12,7 % av lånet, maksimalt kr 25,4 mill. kr.

NIR har ingen gjeldsforpliktelser.

Pensjonsforpliktelser

Rauma kommune er ansvarlig for sin andel av pensjonsforpliktelsene til NIR. Størrelsen på denne forpliktelsen må beregnes av aktuar. Det antas at pensjonsfondet i NIR er større enn forpliktelsene.

RIR's pensjonsforpliktelser er 7,3 mill. og inngår i balansen.

Avslutning og etterdrift av deponier

Avslutnings- og etterdrift plan av Isfjorden fyllplass er under utarbeidelse av Asplan Viak. Planen ferdigstilles i løpet av 1. halvår av 2018, og tiltak er planlagt utført i 2019/2020. Budsjett for avslutningstiltakene og etterfølgende overvåkning vil fremkomme av planen, og går i hovedsak ut på arrondering og topptetting av deponiet.

I RIR-kommunene er det flere gamle deponier, men RIR har i dag bare ansvar for deponiet i Årødalen som ble etablert i 1983. Det er planlagt en avslutning av nåværende byggetrinn (byggetrinn 1-4) og eventuelt en utvidelse i byggetrinn 5 og 6 i løpet av 2 år. Det er flere alternative modeller for samordning av deponiansvar for disse deponiene. Dette vil imidlertid være et av spørsmålene som må avklares i forhandlingene med RIR om det blir aktuelt.

Innskudd

Når Aukra ble medeier i RIR i 2006, ble det gjort en verdivurdering av selskapet pr innbygger i de daværende kommunene og Aukra måtte betale et innskudd som tilsvarte denne verdien for sine innbyggere. Beløpet var den gang 379 000, eller 107,- pr innbygger. En tilsvarende verdivurdering må i tilfelle også gjøres i dette tilfellet.

Rauma kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeide i NIR og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune har skutt inn. Den uttredende kommune fortsetter å hefte for den gjeld selskapet måtte ha på det tidspunkt uttreden finner sted.

NIR har i praksis ingen verdier ut over et driftsfond på 1 mill. kr og aksjer i Rekom til en balanseført verdi av 300 000 kr. Om Rauma skal ha del i dette må vurderes ev. forhandles. Surnadal fikk ikke noe da de gikk ut.

NIR har ingen lån som Rauma må hefte for, men altså pensjonsforpliktelser som nevnt. I tillegg forplikter kommunen for de avtaler som NIR har tegnet som omfatter Rauma.

Hvor stort innskuddet i RIR evt. skal være må forhandles om, men det er antydet en andel basert på innbyggertall og selskapets verdi i størrelsesorden mellom 2-4 mill. Prinsippet som legges til grunn er

at Raumas innskudd vil tilsvare Raumas andel av verdien av selskapet hensyntatt gjeldsforpliktelser. Raumas andel vil være Raumas innbyggertall sett i forhold til totalt innbyggertall i RIR-kommunene. Selskapet har to heleide datterselskap; RIR Næring AS, som tilbyr avfallstjenester til næringslivet i det konkurranseutsatte markedet og RIR Transport AS, som overtok ansvaret for innsamling av avfall etter konkursen i RenoNorden AS.

Ettersorteringsanlegg:

Det skal etableres ettersorteringsanlegg i Midt-Norge. NIR har besluttet å gå inn på eiersiden av dette og ber kommunene om å finansiere investeringstilskudd på inntil 9 mill. kr. For Rauma kommune utgjør dette 1,08 mill. kr. Et evt. vedtak om dette må gjøres i august/september 2018

Prosjektet er et samarbeid mellom 10 interkommunale selskap i Midt-Norge og skal ta imot avfall fra nesten 600 000 innbyggere. Anlegget bygges for å nå målene i 2035, men også med tanke på kontinuerlige forbedringer og implementering av kommende teknologi slik at også neste generasjons mål kan nås.

RIR har besluttet å avvente tilslutning til SESAM-anlegget, for å se om det blir etablert anlegg nærmere slik at transportkostnadene blir minst mulig.

Årsavgift

Årsavgiften for i NIR er i 2018 er kr. 105,44 pr innbygger som utgjør kr. 791 113,- eks. mva. for Rauma.

Gjeldende avtaler:

Både avtaler direkte mot kommunen og i regi av NIR:

Firma	Part	Avtalen gjelder	Løper ut	Opsjon	Oppsigelse
Grønt Punkt Norge AS	NIR	Transport og behandling av plastemballasje	31.12.2019		6 mnd
J.O. Moen Miljø AS	NIR	Innsamling	30.04.2019	1+1+1+1	
	Rauma	Miljøstasjon	31.08.2018	3+2	
Miljøservice AS	NIR	Innsamling slam	30.06.2017	1+1+1	
	NIR	Slambehandling	30.06.2017	1+1+1	
Namdal Ressurs AS	NIR	Innkjøp av sekker til restavfall	31.12.2018		
Norsirk AS	NIR	Transport og behandling av EE-avfall	Løpende		6 mnd
Norsk Resy AS	NIR	Salg av brunt papir (bølgepapp)	Løpende		6 mnd
Rekom AS	NIR	Salg av de-ink (aviser og ukeblader)	31.12.2018		
	NIR	Transport og behandling av restavfall	31.12.2018		18 mnd

Retura TRV AS	NIR	Transport, sortering og viderelevering av papir	31.12.2016	1+1+1+1	
Strømbergs Plast AS	NIR	Innkjøp av dunker	31.08.2017	1	
Syklus	NIR	Transport og behandling av glass- og metallemballasje	Løpende		12 mnd
Total Packaging AS	NIR	Innkjøp av sekker til plastemballasje	31.12.2018		
Veglo Miljøservice AS	NIR	Henting, transport og behandling av farlig avfall	30.04.2017	1+1+1	

I tillegg kommer avtaler med grunneiere ved Isfjorden fyllplass, butikkeiere om miljøutestasjoner osv.

Lokale arbeidsplasser

Renovasjonen i Rauma kommune gir sysselsetting både i det offentlige og det private næringsliv. J. O. Moen Miljø AS har gjennom å inngi anbud på innsamling av husholdningsavfall og drift av miljøstasjoner skapt lokale arbeidsplasser. Innsamling av husholdningsavfallet sysselsetter ca. 2,5 årsverk, mens drift av miljøstasjon sysselsetter ca. 1,5 årsverk i bedriften. Miljøstasjon må driftes lokalt også ved endring i renovasjonsselskap. Avtalene om innsamling og miljøstasjon løper ut til hhv. 30.04.19 og 31.08.18 med opsjon på forlengelse hhv. 5 og 4 år. Kontraktene står dermed for tur til å lyse ut på ny konkurranse i løpet av en forholdsvis kort tidshorisont.

Ved medlemskap i RIR vil det være naturlig at RIR overtar kontraktene og administrerer nye anbud. Kostnadene ved innsamling i Rauma vil gå inn i RIRs regnskap og fordeles på samme måte som alle andre kostnader. RIR har i dag innsamling i egenregi gjennom RIR Transport AS med 10 biler og 17 ansatte. Nytt anbud i RIR vil tidligst bli i 2020 med oppstart fra 2021.

I NIR har kommunene i stor grad selv bestemt om disse tjenestene skal konkurranseutsettes eller gjøres i egenregi. For eksempel har Sunndal og Kristiansund kommuner innsamling i egenregi, mens de andre eierkommunene har konkurranseutsatt dette. Anskaffelsesregelverket er helt klart på at tjenester over en gitt verdi skal konkurranseutsettes, med mindre det utføres i egenregi.

Det har vært et prinsipp i NIR at alle anbud har blitt tilrettelagt slik at også små og lokale entreprenører kan gi inn priser på lik linje med de store nasjonale. Dette har fungert godt, og i dag er det bare lokale entreprenører som har innsamlingskontrakter i NIR. Hvordan dette vil bli løst ved en fusjon med HAMOS/Envina er ikke avklart.

Rauma kommune har ca. 1,5 årsverk direkte tilknyttet renovasjonskapittelet, herav ca 0,6 årsverk knyttet til administrasjon av abonnement og oppfølging av leverandører. En kan vente seg at resurser knyttet til tjenesten reduseres i forhold til hvor mange av oppgavene som fortsatt vil ligge i kommunen. Dette vil sannsynligvis gjelde både i knytning mot NIR og RIR.

I RIR er det forskjellig praksis om miljøstasjonene drives i egenregi eller er satt bort til private. Det vil avhenge av lokale forhold.

Etter konkursen i Reno Norden AS i 2017, tok RIR over kjøretøy og ansatte fra konkursboet og driver i dag innsamling av husholdningsavfall i egenregi gjennom eget selskap. Dette skal muligens ut på anbud i 2020, avhengig av erfaringen med egenregi.

Overgangsordninger ved en overgang til RIR

RIRs selskapsavtale må reforhandles innen 2020 i fm. etableringen av nye Stor-Molde og Hustadvika kommune. Dersom Rauma skal gå over til RIR er det naturlig å gjøre dette i samme prosessen. Rauma kan, med ett års skriftlig varsel, si opp sitt deltakerforhold i NIR og kreve seg utløst av det.

Etter et vedtak om utløsning og overgang til RIR, vil Rauma måtte tilpasse seg ordningene som gjelder i RIR. Avtaler som gjelder må gjennomgås for evt. terminering eller videreføring.

Dette kan gjøres gradvis. Innføring av dunker for restavfall, glass og metall samt matavfall er naturlig å gjøre samtidig. Hytterenovasjon tilpasses RIR sin framtidige løsning, som vil innføres etappevis i samarbeid med kommunene i årene framover.

Konsekvenser

	NIR	RIR
Abonnentene	Dunkløsning med 5 dunker Når: 2020 	Dunkløsning med fem dunker Når: alt iverksatt
	Miljøstasjonene må standardiseres og samordnes Når: 2021	Miljøstasjonene må standardiseres og samordnes Når: Drives etter samme regler i alle kommuner i dag

Årsgebyrene	Ved innføring av nye henteordninger: Dagens gebyr (3033), + kostnader ved nye ordninger – økte stordriftsfordeler	Standard boenhet: Gebyr RIR (2550,-) + «Rauma-påslag» (175,-) + lokalt påslag (adm.kostnader) Eget gebyr på hybler og utleieleiligheter
Bruk av miljøstasjoner	Inkludert i årsgebyret. Betale for rivingsavfall	Betale for restavfall, gips og treverk. Fri levering av andre fraksjoner.
Transportørene	**Kommunene** bestemmer selv hvem som skal samle inn avfallet, egenregi eller anbud. Ny organisering kan endre dette.	**Selskapet** bestemmer hvem som skal samle inn avfallet - egenregi, ett eller flere anbudsområder
Ettersortering	Investerer i ettersorteringsanlegg i Trondheim, innskudd for Rauma kommune kr. 1.080.000 Frist august/september 2018	Avventer ettersortering
Inn/utløsningssum	Utløsningssum fra NIR: sannsynligvis ingen. Avklares i forhandlinger	Innskudd i RIR: 2-4 mill. kr.
Deponier	Rauma har ansvaret for avslutning og etterdrift av Isfjorden Fyllplass	Kan inngå i RIRs ansvar og økonomi som sammen med deponiet i Årødalen fordeles på alle kommunene i RIR Dette må avklares i forhandlingene

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	25.04.2018	37/2018
Kommunestyret	08.05.2018	35/2018

Saksbehandler:	Arkiv: K2 - M50	Arkivsaknr:
Dag Søvik	Sakstype: Politisk sak	17/2926

Renovasjonen i Rauma - NIR eller RIR

Tidligere gjennomførte behandlinger:

25.04.2018 Formannskapet

FS - 37/2018 VEDTAK:

Rauma kommune inngår forhandlinger med RIR om inntreden i selskapet og med NIR om oppsigelse av deltakerforholdet. Det oppnevnes eget forhandlingsutvalg:

Fra administrasjonen: Rådmann Toril Hovdenak og avdelingsleder Dag Søvik.

Fra politikerne: Lars Olav Hustad

Ellinor Torsgård Solheim

Forhandlingsutvalget har fullmakt til å framforhandle forslag til innskuddsbeløp inntil 4 mill, utløsningssum, overgangsordninger mv.

Resultat av forhandlingene forelegges kommunestyret for vedtak i september.

Representanten Ellinor Torsgård Solheim (Sp) ble innvilget permisjon fra kl. 12:00.
Representanten Gudrun Herje Langseth tok hennes plass.
Forslag på representanter til forhandlingsutvalg foreslått av Lillehagen, Arne Steffen:
Lars Olav Hustad og Ellinor Torsgård Solheim.

Votering:

Rådmannens innstilling med forslag til medlemmer i forhandlingsutvalget fra representanten Arne Steffen Lillehagen (V) vedtas enstemmig.

Rådmannens innstilling:

Rauma kommune inngår forhandlinger med RIR om inntreden i selskapet og med NIR om oppsigelse av deltakerforholdet. Det oppnevnes eget forhandlingsutvalg:

Fra administrasjonen: Rådmann Toril Hovdenak og avdelingsleder Dag Søvik.

Fra politikerne: _____

_____

Forhandlingsutvalget har fullmakt til å framforhandle forslag til innskuddsbeløp inntil 4 mill, utløsningssum, overgangsordninger mv.

Resultat av forhandlingene forelegges kommunestyret for vedtak i september.

Saksopplysninger:

Kommunetyret bestilte i sak 09/2018 oversikt over konsekvenser for Rauma ved tilknytning til henholdsvis Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap og Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap. Grunnlaget for bestillinga er EU's avfallsstrategi - sirkulærøkonomien EU og stortingsmeldinga; Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi.

Hvilke konsekvenser vil selskapstilknytning ha for Rauma, med tanke på å nå målene i den nye strategien? De to selskapene har lagt to ulike strategier til grunn for hvordan de ønsker å møte fremtidige utfordringer innenfor avfallsområdet. Det er dette momentet som har vært utslagsgivende for rådmannens innstilling i saken.

Administrasjonen har laget utredning som følger saken. Utredningen har blitt forelagt begge selskapene for kvalitetssikring og for innspill og avklaringer.

Selskapene

De to selskapene har ulik organisering og ulik strategi for å møte framtidas krav til avfallshåndtering.

RIR har totalansvaret for renovasjonen for sine medlemskommuner. Selskapet ble etablert på 1980-tallet og har bygget opp infrastruktur i Årødalen og ute i kommunene, med sorteringsanlegg, deponi, og gjenvinningsstasjoner i alle medlemskommunene. Innhentingen av avfallet gjøres foreløpig i egenregi gjennom eget selskap, etter konkursen i RenoNorden i 2017. Prinsippene for dunkløsninger, gebyrer, tømmefrekvens osv. er lik, og en felles renovasjonsforskrift gjelder. Samme type abonnement koster det samme i alle kommunene. Dvs. den enkelte kommune betaler den samme prisen til RIR på samme abonnement, mens påslaget for hver kommune varierer. Foreløpig fakturerer kommunene selv abonnentene, men dette er en tjeneste RIR kan overta i fm. innføring av større differensiering av renovasjonsgebyret.

Når det gjelder strategi for å nå målene i avfallsstrategien vil RIR først og fremst gjøre dette ved å bedre kildesorteringen. På et tidspunkt vil RIR vurdere ettersortering av restavfall, dersom de allerede innførte tiltakene ikke er tilstrekkelig. Ny rimeligere teknologi utvikles i bransjen og selskapet ser at de har tid til å avvente evt. tilknytning til ettersorteringsanlegg som kan etableres nærmere.

NIR har en liten administrasjon som gir råd og tilrettelegger for kommunene. Selskapet disponerer små ressurser. Kommunene bestemmer i stor grad selv hvordan renovasjonsordningene skal utformes, og har sine egne renovasjonsforskrifter. Enkelte innhenter avfallet i egenregi mens andre har konkurranseutsatt dette. Det er med andre ord mange ulikheter fra kommune til kommune, og det er potensielle stordriftsfordeler som ikke er løst ut. Dette er en organisering som er ulik noe annet interkommunalt renovasjonsselskap. Selskapet har erkjent at for å nå målene må organiseringen endres enten alene eller i samarbeid med naboer i Midt-Norge.

Dersom selskapet skal nå målene i avfallsstrategien vil selskapet måtte dreie mot tilsvarende driftsmodeller som det som er kjent fra RIR, ÅRIM og HAMOS. Først og fremst er bedret kildesortering metoden som også NIR vil ta i bruk. Lik organisering av dunkløsninger, hentefraksjoner og frekvenser, gjenvinningsstasjoner osv er også nødvendig for å nå målene. NIR har nedsatt ei arbeidsgruppe for å utarbeide ei skisse for samarbeid og evt. sammenslåing mellom selskapene NIR, HAMOS (kommuner sør i Trøndelag) og Envina (Gauldal). NIR har dessuten besluttet å delta i forprosjektet til det planlagte ettersorteringsanlegget for restavfall, SESAM, som er under planlegging i Trøndelag. Anlegget skal ligge på Heggstadmoen sør for Trondheim. Endelig tilslutningsvedtak blir tatt av representantskapet i desember.

Hvordan vil framtiden for abonnentene se ut?

Uavhengig av selskapstilknytning vil det bli innført nye henteordninger hos abonnentene. Det gjelder dunker for matavfall, glass- og metallemballasje, i tillegg vil Rauma gå fra sekk til dunk for restavfallet. Basert på planene fra de to selskapene kan man slå fast at sorteringsordningene vil bli svært like uavhengig av selskapstilknytning. Hentefrekvensen vil også bli redusert for restavfall og det vil også bli innført renovasjon for fritidsboliger.

Rauma kommune beregner selv renovasjonsgebyrene ihht. selvkost, noe som blant annet betyr at det man tar inn for mye ett år betales tilbake over en periode på 5 år. Rauma har pr dato det høyeste gebyret av NIR–kommunene og er inne i en periode med tilbakebetaling til abonnentene. Det differensieres ikke om en eiendom har hybel eller utleieleilighet og det er fri bruk av miljøstasjon for de fleste fraksjoner. Rauma har valgt å opprettholde en hyppigere hentefrekvens enn det som gjelder for både NIR- og RIR-kommunene. Dette er til sammen forhold som gjør det vanskelig å sammenligne gebyrer direkte mellom kommuner.

Vi legger til grunn at strategivalget til NIR med økt grad av fellesløsninger og eventuelt samarbeid/sammenslåing med andre renovasjonsselskaper også vil gi stordriftfordeler som gjør at evt. forskjellene i gebyrene etter hvert vil bli utlignet.

Det er derfor ikke forhold som berører abonnentene direkte som er utslagsgivende for Rauma kommunes valg av framtidig selskapstilknytning.

Økonomiske konsekvenser av selskapstilknytning

Hvor stort innskuddet i RIR evt. skal være må forhandles om, men det er antydet en andel basert på innbyggertall og selskapets verdi i størrelsesorden mellom 2-4 mill. Prinsippet som legges til grunn er at Raumas innskudd vil tilsvare Raumas andel av verdien av selskapet hensyntatt gjeldsforpliktelser. Raumas andel vil være Raumas innbyggertall sett i forhold til totalt innbyggertall i RIR-kommunene. Selskapet har to heleide datterselskap; RIR Næring AS, som tilbyr avfallstjenester til næringslivet i det konkurranseutsatte markedet og RIR Transport AS, som overtok ansvaret for innsamling av avfall etter konkursen i RenoNorden AS.

Innskuddet i SESAM, for Raumas del, er kr 1.080.000,- , mens et evt. innskudd, kapitalbehov ved ny organisering i NIR eller kostnader med sammenslåing med HAMOS og andre er ikke kjent. Dersom NIR fortsetter som selvstendig selskap i årene som kommer, er det naturlig at NIR overtar kommunenes infrastruktur knyttet til dunker, containere og gjenvinningsstasjoner. NIR vil da ha behov for å tildeles ei låneramme som kommunene garanterer for. Dersom NIR velger ei løsning om sammenslåing med HAMOS/Envina vil NIR-kommunene måtte skyte inn et innskudd etter samme prinsipp som om Rauma går inn i RIR. Det er selvsagt uråd å anslå hva størrelsen på et slik eventuelt innskudd vil være.

Vurderinger

For å nå fremtidige miljøkrav må dagens renovasjonsordning endres. Abonnentene må sortere i flere fraksjoner uavhengig av om renovasjonsselskapet heter NIR eller RIR.

Ulikhetene ligger i om hvor langt selskapene har kommet i organisering og om man vil gå for ettersortering av restavfallet nå eller på et senere tidspunkt. Samarbeidet mellom NIR og HAMOS evt. Envina er på skissestadiet foreløpig, mens RIR har etablert infrastruktur og har drevet denne modellen i mange år.

Selv om enkelte kommuner i NIR har innført glass/metall- og matavfallsinnhenting og har utprøvde metoder for dette kan det synes som om at RIR har en kortere veg å gå for å nå målene i avfallstrategien. Infrastruktur og lik organisering i alle kommunene er etablert. Rauma kan ved en inntreden tilpasse seg et allerede etablert system. Også RIR legger til grunn at man på et tidspunkt vil måtte knytte seg til et ettersorteringsanlegg for å komme helt i mål i forhold til EUS ambisjoner knyttet til avfallshåndtering. Vi kjenner til drøftinger om etablering av tilsvarende anlegg for sunnmørsregionen. Dersom et slik anlegg skulle bli bygget vil det være naturlig for Rauma å knytte seg til, i likhet med de øvrige Romsdalskommunene.

Det pågår også en diskusjon om erfaringene med etablering av avanserte ettersorteringsanlegg. Enkelte røster i avfallsbransjen mener at det er tid for å avvente ytterligere investeringer. Avfallsmarkedet er i stor endring og teknologien er i rask utvikling. Det kan derfor være en fornuftig strategi å avvente situasjonen, og i første omgang bygge videre på etablerte løsninger for å fortsette arbeidet med å øke andelen materialgjenvinning. På den andre siden er dette av myndighetene ansett som en god strategi pr. dato, å sortere ut plast har f.eks en annen dimensjon enn bare den markedsmessige.

I NIR er omorganisering av virksomheten nødvendig. Skal NIR løse dette alene administrasjonen økes betydelig og ni kommuner bli enige om forskrifter, samordning av

løsninger osv. Skal dette gjøres i samarbeid med HAMOS og Envina skal 18 kommuner enes om dette. Dette vil naturlig nok ta tid og ressurser. Kostnadene med dette er ukjent.

Det er pr dato derfor usikkerhet omkring framtidig organisering av NIR og hva endringene eventuelt vil innebære for Rauma kommune. Ettersorteringsanlegget SESAM vil måtte tildeles eneretten for husholdningsavfallet. Selv om eneretten til husholdningsavfallet også vil bli tildelt RIR gjennom selskapsavtalen står RIR fritt til å knytte seg til avfallsanlegg som eventuelt på et senere tidspunkt kunne bli bygd beliggende nærmere oss enn SESAM-anlegget. Et eventuelt vedtak om investeringstilskudd i SESAM-anlegget må gjøres i kommunene senest i september 2018.

Konklusjon

Renovasjonsordningene og kostnadene for den enkelte abonnent vil, på sikt, være tilnærmet like, uavhengig av hvilket selskap Rauma blir tilknyttet.

Ulikhetene i de to alternativene er om man allerede nå skal knytte seg til et ettersorteringsanlegg, samt hvordan de to selskapene i dag er organisert.

RIR har etablert ensartede løsninger i kommunene og har tatt over totalansvaret for renovasjonen for sine medlemskommuner, mens NIR har en lengre vei å gå i så henseende.

Slik situasjonen framstår, pr dato, er det større usikkerhet knyttet til ei framtidig tilknytning til NIR enn ved en eventuell overgang til RIR. Anbefalingen er derfor at kommunen søker samarbeid mot RIR og inngår forhandlinger med de to selskapene med tanke på inntreden i RIR og uttreden fra NIR.

Vedlegg:
Utredning NIR RIR
Åpent brev til Formannskapet i Rauma

PROTOKOLL

Møte i representantskapet nr. 2-2018

NIR

Tidspunkt: Fredag 15. juni 2018 kl. 11.30

Sted: NIR, Vågeveien 7, 3. etg., Kristiansund

Protokoll sendes:

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer
Styrets medlemmer
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalg
Kommunerevisjon
Ev. eierskapssekretariat
Øvrige tilstedeværende på møtet

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr.: 1539 / 1563
Dato: 21 JUN 2018
Saks og arkivnr.: 1539/1563
Løpenr.: 270/18
Arkivkode: C26
Gradering:

Saker til behandling:

08/18	**Etiske retningslinjer for NIR**
09/18	**Skisse til samarbeid med HAMOS og Envina**
10/18	**Årsregnskap for 2017**
11/18	**Årsberetning for 2017**
12/18	**Revisors beretning for 2017**
13/18	**Revidert budsjett for 2018**
14/18	**Budsjett for 2019**
15/18	**Revidert møteplan for 2018**
16/18	**Forhandlingsutvalg for forhandlinger med Rauma og Halsa**
17/18	**Ny selskapsavtale for NIR**

Medlemmer til stede:

Aure kommune:	Erlend Vaag
Averøy kommune:	Knut Mostad (med fullmakt)
Halsa kommune:	Ola E. Rognskog
Kristiansund kommune:	Steinar Betten (1. vara)
	Berit M. Frey (1. vara)
Oppdal kommune:	-
Rauma kommune:	Arne Hoem
Smøla kommune:	-
Sunndal kommune:	Janne Merete R. Seljebø
Tingvoll kommune:	Liv Solemdal

Forfall:

Ingrid Rangønes fra Averøy, Idar Anton Slatlem og Henrik Stensønes fra Kristiansund kommune, Ingvill Dalseg fra Oppdal kommune og Svein Roksvåg fra Smøla.

I tillegg møtte:

Styreleder Eilif Lervik.
Guro Helen Mørkedal fra Møre og Romsdal revisjon IKS.
Thorleif Jacobsen fra Oppdal kommune, Ole Kjell Talberg og Dag Søvik fra Rauma kommune.
Else Mari Strand, Linn S. Stokke, Pål Harstad, Torbjørn Aae og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Sak 17/18 trekkes.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

VALG AV REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Følgende personer ble, i tillegg til representantskapets leder, foreslått og valgt for underskrift av protokoll: Ola Rognskog og Janne Merete Seljebø.

SAKER TIL ORIENTERING

NY OMLASTESTASJON I KRISTIANSUND
Saksbehandler: Pål Harstad
NIR har deltatt i møter for å få gjennom regulering av området.

NY HENTEORDNING FOR GLASS- OG METALLEMBALLASJE I SMØLA FRA HØSTEN
Saksbehandler: Pål Harstad
Det har vært jobbet med å få på plass en slik løsning for flere kommuner. Takket være rask håndtering i Smøla kommune har vi fått til oppstart av henteordning (egen dunk) for glass- og metallemballasje allerede i høst. Dunker er bestilt og vil bli plassert ut i august med første tømming i september. NIR har også produsert et eget informasjonsskriv om den nye løsningen.

RAUMA KOMMUNE VURDERER EIERSKAPET
Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad
Det har vært møter med Rauma kommune. Viser for øvrig til sak 16/18.

RENOVASJONSLØSNING FOR NYE HEIM KOMMUNE
Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad
Det har vært møter med Halsa kommune og HAMOS om renovasjonsløsning for Heim kommune. Halsa vil foreløpig følge NIR inntil det er nærmere avklart om det blir et nytt selskap med HAMOS og NIR.

SESAM
Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad
Daglig leder følger styremøtene i Sesam Ressurs AS. Det jobbes med et beslutningsgrunnlag som skal være klart til et orienteringsmøte for 4. september. Endelig beslutning om realisering skal etter planen tas 5. desember.

INFORMASJONSARBEID
Saksbehandler: Linn S. Stokke/Pål Harstad
Det ble gitt en orientering om informasjonsarbeidet siden siste møte. NIR har vært med på strandrydding i Hold Midt-Norge rent samarbeidet. Responsen har vært enorm og NIR-kommunene har pr 1. juni samlet inn over 120 tonn strandavfall.

Nytt iRetur kom ut denne uken. Her er det båtretur og oppussing som er de to hovedtemaene. En kampanje om matsvinn vil komme i løpet av høsten.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Sakene tas til orientering.

08/18 ETISKE RETNINGSLINJER FOR NIR

Saksbehandler:	*Pål Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 04/18*
Vedlegg:	*Forslag til etiske retningslinjer for NIR av 10.04.18*

NIR har frem til nå ikke hatt egne nedskrevne etiske retningslinjer, men har fått forespørsel om dette fra bl.a. revisor og medlemskommuner.

Med dette som bakteppe, i tillegg til "metoo"-kampanjen, mener vi det er på sin plass at også NIR har sine egne etiske retningslinjer.

I utgangspunktet var tanken at retningslinjene skulle gjelde de ansatte i selskapet (administrasjonen), men underveis i arbeidet kom vi fram til at de også bør gjelde alle som representerer selskapet i en eller annen sammenheng. Retningslinjene er derfor utformet slik at de er gjeldene for både styrets og representantskapets medlemmer i situasjoner der de representerer NIR.

Saken ble behandlet i styret 20. april i sak 04/18.

Saken ble lagt fram med følgende forslag til vedtak:

" Etiske retningslinjer for NIR datert 10.04.18 vedtas."

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Etiske retningslinjer for NIR datert 10.04.18 vedtas. Retningslinjene gjelder også for alle som har kontrakt med NIR.

09/18 SKISSE TIL SAMARBEID MED HAMOS OG ENVINA

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 15/17 og 05/18*
Vedlegg:	*Forslag til intensjonsavtale datert 23.04.18.*

Eiermøtet i NIR i september 2017 ble oppsummert med at både RIR og HAMOS skulle kontaktes med tanke på mulig samarbeid. Bakgrunnen for dette var stadig større krav til sortering av avfallet samtidig som kundene forventer høy service til en lav pris.

Styret nedsatte en arbeidsgruppe med det formål å se nærmere på mulig samarbeid med begge selskapene langs hele aksen fra sak-til-sak-samarbeid til sammenslåing. Arbeidsgruppen har hatt møter med både RIR og HAMOS.

Konklusjonen etter møtene med RIR er at her foreligger det kun grunnlag for å samarbeide fra sak til sak der det er naturlig.

HAMOS hadde allerede vært i dialog med Envina (Melhus) om mulig sammenslåing. De så det som naturlig at også Envina deltok i våre samtaler. De tre selskapene har hatt ett møte hvor det ble enighet om at det var grunnlag for å gå videre med en prosess der sammenslåing kunne bli det endelige resultatet.

Prosesser om samarbeid og mulig sammenslåing er ressurskrevende og det forventes en grad av forpliktelse før et slikt arbeid starter opp. Det har derfor blitt utarbeidet en intensjonsavtale som legger de overordnede rammene for en mulig fusjon. Representantskapene i de tre selskapene skal behandle denne før arbeidet starter opp.

Styret behandlet saken 20. april i sak 05/18, og vedtok den enstemmig med noen mindre endringer.

Etter behandlingen i styret har både HAMOS og Envina behandlet saken i sine representantskap. Envina ønsket ikke å ta stilling til intensjonsavtalen før de har fått avklart alle forhold rundt at Klæbu går ut av selskapet (kommunesammenslåing med Trondheim). HAMOS har vedtatt avtalen med NIR-styrets endringer. De har også lagt til en formulering om at Envina er velkommen inn i samarbeidet på et senere tidspunkt.

Vedlagt finner dere revidert forslag til intensjonsavtale der Envina er tatt ut og erstattet med en formulering til slutt. Ellers er avtalen slik styret i NIR vedtok den i april. Styret vil bli orientert om denne endringen i møtet 15. juni. Dette er avtalen slik representantskapet i HAMOS har godkjent den.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Forslag til intensjonsavtale mellom HAMOS og NIR datert 23.04.18 godkjennes.

10/18 ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 01/18 og 07/18*
Vedlegg:	*Årsregnskap for 2017 datert 20.04.18*

Årsregnskapet for 2017 var vedlagt saken.

Styret behandlet saken 20. april i sak 07/18.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Årsregnskap for 2017 datert 20.04.18 godkjennes.

Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 605 774 overføres til disposisjonsfond. Budsjettet for 2018 endres tilsvarende.

Mindreforbruket i 2017 tilføres driftsbudsjettene for 2018 og 2019.

11/18 ÅRSBERETNING FOR 2017

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 08/18*
Vedlegg:	*Årsberetning for 2017 datert 20.04.18*

Årsberetning for 2017 var vedlagt saken.

Styret behandlet saken 20. april i sak 08/18.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Årsberetning for 2017 datert 20.04.18 godkjennes.

12/18 REVISORS BERETNING FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 11/18*
Vedlegg:	*Revisors beretning for 2017*

Revisjonsberetning for 2017 var vedlagt saken.

Styret behandlet saken 15. juni i sak 11/18.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Revisors beretning for 2017 tas til etterretning.

13/18 REVIDERT BUDSJETT FOR 2018

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 09/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Under er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Årsoppgjørsdisposisjoner
Årsregnskapet for 2017 fører til endringer i avsetninger til fond som det ikke var budsjettert for. Det vises til vedtak i sak 07/18.

1. Regnskapsmessig resultat i 2017 (jf. note 15 i årsregnskapet) på 605 774 kr overføres til disposisjonsfond.

Øvrige endringer i budsjettet for 2018
Styret vedtok i sak 15/17 å delta i samarbeidet SeSammen fra og med 2018. For inneværende år vil dette gi en kostnad på 100 000, som må inn i årets budsjett.

2. Budsjettposten "Årsavgifter og medlemskap" økes med 100 000 kr.

Det er budsjettert med godtgjørelse fra prosjektet Hold Midt-Norge Rent for 2018. God deltakelse i 2017 gjør at både inntekts- og kostnadsposten økes til 120 000 kr. Kostnader tilknyttet dette prosjektet er lagt til posten "Prosjekter/Aktiviteter/Innovasjon". Det var opprinnelig budsjettert med 50 000 kr i kostnader, men ingen inntekter. Økningen på kostnadssiden består derfor i 70 000 kr.

Relatert til de pågående prosjektene SeSammen, Sesam og Samarbeid med Hamos og Envina, vil det også kunne bli snakk om ytterligere utredninger og underprosjekter som vi på det nåværende tidspunkt ikke har oversikt over. For å ta høyde for dette økes posten "Prosjekter/aktiviteter/innovasjon" med 50 000 kr.

3. Budsjettposten "Strandryddeaksjonen Hold Midt-Norge Rent" føres opp med en inntekt på 120 000 kr. På kostnadssiden økes posten "Prosjekter/Aktiviteter/Innovasjon" med til sammen 120 000 kr, slik at den totale summen blir 320 000 kr.

Med referanse til styresak 06/18 om behov for økt bemanning i NIR, økes budsjettposten for lønn og feriepenger med 50 000 kr.

Deltakelse i SeSammen og utredningsarbeid relatert til Sesam, samt mulig samarbeid med Hamos og Envina (sak 05/2018) medfører økt møte- og reiseaktivitet. Det vil også bli behov for et tredje representantskapsmøte og et eiermøte når det skal gjøres vedtak i de nevnte sakene høsten 2018, noe som vil påvirke posten "Styre- og repskapshonorar". Som følge av endringer i lønnspostene vil også posten arbeidsgiveravgift (aga) bli økt.

4. Budsjettposten "Lønns- og personalkostnader" økes med 130 000 fordelt slik:
   - "Lønn og feriepenger" med 50 000 kr
   - "Styre- og repskapshonorar" med 65 000 kr
   - "Aga" med 15 000 kr

   Budsjettposten for møter og reiser, m.m. økes med 65 000 kr.

Endringene i budsjettpostene ovenfor medfører en merkostnad på 295 000 kr. For å dekke inn dette forslås det å bruke 295 000 kr av overskuddet fra 2017.

5. 295 000 kr overføres fra disposisjonsfond til driftsregnskapet for 2018.

Summert blir revidert driftsbudsjett 2018 som følger:

REVIDERT DRIFTSBUDSJETT FOR 2018

	Regnskap 2017	Øk.plan 2018	Budsjett 2018	Rev.budsj 2018	Punkt i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Årsavgift NIR-kommunene	6 186 376	6 697 015	6 575 000	6 575 000	
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	342 311	235 000	465 000	465 000	
Andre inntekter	79162	0	0	0	
Sum inntekter til drift av NIR	*6 607 849*	*6 932 015*	*7 040 000*	*7 040 000*	
Avfallsbehandling					
Salg og viderefakturering av avfall	18 985 984	18 385 000	19 365 000	19 365 000	
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	1 279 016	1 200 000	2 300 000	2 300 000	
Strandryddeaksjonen Hold Midt-Norge Rent	86 853			120 000	3
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 351 853*	*19 585 000*	*21 665 000*	*21 785 000*	
Sum driftsinntekter	**26 959 702**	**26 517 015**	**28 705 000**	**28 825 000**	
Driftskostnader					
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønns- og pensjonskostnader	4 158 602	4 467 015	4 165 000	4 295 000	4
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	31 500	55 000	60 000	60 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	730 312	675 000	645 000	645 000	
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser, reiser m.m.	391 670	380 000	400 000	465 000	4
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	916 049	1 200 000	1 300 000	1 300 000	
Årsavgifter/medlemskap	244 199	260 000	300 000	400 000	2
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	109 940	100 000	200 000	320 000	3
Sum kostnader relatert til drift av NIR	*6 582 272*	*7 137 015*	*7 070 000*	*7 485 000*	
Avfallsbehandling					
Transport og behandling av avfall	18 974 841	18 385 000	19 365 000	19 365 000	
Div. innkjøp for videresalg.	1 332 088	1 200 000	2 300 000	2 300 000	
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 306 929*	*19 585 000*	*21 665 000*	*21 665 000*	
Sum driftskostnader	**26 889 201**	**26 722 015**	**28 735 000**	**29 150 000**	
Brutto driftsresultat	**70 501**	**-205 000**	**-30 000**	**-325 000**	
Finansinntekter og -kostnader					
Renteinntekter og utbytte	43 242	105 000	60 000	60 000	
Ordinært driftsresultat	**113 743**	**-100 000**	**30 000**	**-265 000**	
Bruk					
Bruk av tidl.års mindreforbruk (reduksjon årsavgift)	349 423				
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	160 830	100 000		295 000	5
Mindreforbruk 2016/2017	518 468			605 774	1
Sum bruk	**1 028 721**	**100 000**	**-**	**900 774**	
Avsetninger					
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-18 222		-30 000	-30 000	
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-518 468			-605 774	1
Sum avsetninger	**-536 690**	**0**	**-30 000**	**-635 774**	
Regnskapsmessig resultat	**605 774**	**0**	**0**	**0**	1

* Økonomiplan for 2018 vedtatt av representantskapet i 2016.

Styret behandlet saken 20. april i sak 09/18.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Budsjettet for 2018 justeres i henhold til punktene 1-5 i saken.

14/18 BUDSJETT FOR 2019

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 10/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Forslag til budsjett for 2019 har noen endringer i forhold til økonomiplan for 2019, som ble vedtatt i representantskapsmøtet i juni 2017, men bygger videre på revidert budsjett for 2018.

Årsaken til endringene er alle relatert til de store prosessene som ble påbegynt i 2017 og som videreføres i 2018 og 2019. Det gjelder deltakelse i prosjektet om bygging av ettersorteringsanlegget SESAM i Trondheim, Midt-Norge-samarbeidet SeSammen og utredning/intensjonsavtale om samarbeid eller fusjon mellom NIR, HAMOS og Envina.

Alle disse prosjektene handler også om effektivisering av drift, om å få til de beste og mest miljøriktige løsningene for en best mulig pris, samt å være godt rustet til å nå de nasjonale målene om 65 % materialgjenvinning innen 2035.

Følgende budsjettposter er endret i forhold til økonomiplanen:

- Kostnader og inntekter på avfallsbehandling og diverse innkjøp for viderefakturering er justert etter regnskap for 2017, erfaringstall og forventet noe økt innkjøp av dunker som følge av nye avfallsordning.
- I posten for lønns- og pensjonsutgifter er det tatt høyde for bemanningsøkning (styresak 06/18) og økte honorarer på grunn av ett ekstra representantskapsmøte og ett eiermøte.
- Prosessene relatert til SESAM-anlegget, SeSammen-samarbeidet og arbeidet med å se på et samarbeid mellom NIR, HAMOS og Envina, vil gi en noe større møte- og reiseaktivitet. Posten for møter, kurs osv. er derfor justert opp.
- Prosessene som er nevnt ovenfor, samt utfordringene med å nå de nasjonale gjenvinningsmålene, gjør at det vil være behov for utredninger, deltakelse på relevante seminar o.l. Potten for prosjekt og innovasjon økes derfor.
- I posten for Årsavgifter og medlemskap er det tatt med årsavgift til SeSammen.
- Det budsjetteres med bruk av 487 000 kr fra fond. Av disse kommer 310 000 kr fra mindreforbruket i 2017.

Årsavgiften til kommunene er beholdt uendret i forhold til økonomiplanen.

Detaljene i budsjettet ser slik ut:

DRIFTSBUDSJETT FOR 2019

	Regnskap 2017	Rev. budsjett 2018	Økonomiplan 2019	Budsjett 2019
Driftsinntekter				
Inntekter til drift av NIR				
Årsavgift NIR-kommunene	6 186 376	6 575 000	6 745 000	6 745 000
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	342 311	465 000	480 000	480 000
Andre inntekter	79162	0		
Sum inntekter til drift av NIR	*6 607 849*	*7 040 000*	*7 225 000*	*7 225 000*
Avfallsbehandling				
Salg og viderefakturering av avfall	18 985 984	19 365 000	19 535 000	19 715 000
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	1 279 016	2 300 000	2 300 000	4 600 000
Strandryddeaksjon Hold Midt-Norge Rent	86 853	120 000	0	130 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 351 853*	*21 785 000*	*21 835 000*	*24 445 000*
Sum driftsinntekter	**26 959 702**	**28 825 000**	**29 060 000**	**31 670 000**
Driftskostnader				
Kostnader relatert til drift av NIR				
Lønns- og pensjonskostnader	4 158 602	4 295 000	4 280 000	4 467 000
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	31 500	60 000	60 000	65 000
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	730 312	645 000	675 000	690 000
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser, reiser m.m.	391 670	465 000	410 000	525 000
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	916 049	1 300 000	1 325 000	1 325 000
Årsavgifter/medlemskap	244 199	400 000	305 000	400 000
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	109 940	320 000	200 000	400 000
Sum kostnader relatert til drift av NIR	*6 582 272*	*7 485 000*	*7 255 000*	*7 872 000*
Avfallsbehandling				
Transport og behandling av avfall	18 974 841	19 365 000	19 535 000	19 715 000
Div. innkjøp for videresalg.	1 332 088	2 300 000	2 300 000	4 600 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	*20 306 929*	*21 665 000*	*21 835 000*	*24 315 000*
Sum driftskostnader	**26 889 201**	**29 150 000**	**29 090 000**	**32 187 000**
Brutto driftsresultat	**70 501**	**-325 000**	**-30 000**	**-517 000**
Finansinntekter - og kostnader				
Renteinntekter og utbytte	43 242	60 000	60 000	60 000
Ordinært resultat	**113 743**	**-265 000**	**30 000**	**-457 000**
Bruk				
Bruk av tidl.års mindreforbruk (Reduksjon årsavgift)	349 423			
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	160 830	295 000		487 000
Mindreforbruk 2016	518 468	605 774		
Sum bruk	**1 028 721**	**900 774**	**-**	**487 000**
Avsetninger				
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-18 222	-30 000	-30 000	-30 000
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-518 468	-605 774		
Sum avsetninger	**-536 690**	**-635 774**	**-30 000**	**-30 000**
Regnskapsmessig mindre-/merforbruk	**605 774**	**-**	**-**	**-**

* Økonomiplan for 2019 vedtatt av representantskapet i 2017.

GENERELLE MERKNADER

Styret gis myndighet til å regulere budsjettpostene innenfor totalrammen. I dette budsjettet er det ikke tatt høyde for effekten av prosjekter det ikke er tatt avgjørelser i og der man har for lite fakta på plass. Det vil si SESAM-utbygging, samarbeid eller fusjon med Hamos og Envina og lignende.

INNTEKTER

Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal (AMR)

Avfallsforum Møre og Romsdal er lagt inn med 50% stilling i henhold til ny avtale. Avtalen er uten tidsbegrensning og har ett års gjensidig oppsigelsesfrist.

Årsavgift:

Årsavgiften for 2019 blir 6.745.000 kr, eller 108,50 kr/innbygger. Dette er en økning fra 105,44 kr/innbygger i 2018 (+ 2,9 %).

Salg og viderefakturering av avfall

Avfallsmengdene er justert etter erfaringstall og prognoser for 2019. Prisene beregnet etter gjeldende avtaler og med en forventet indeksregulering. Posten innkjøp til viderefakturering er økt på grunn av innføring av avfallsdunker for papir, restavfall og matavfall i Oppdal kommune.

Renteinntekter og utbytte

Vi forventer renteinntekter fra bankinnskudd på 45.000 kr, utbytte fra Gjensidige på 5.000 kr og utbytte fra Rekom på 10.000 kr.

KOSTNADER

Lønns og pensjonskostnader

Posten består av lønn og feriepenger, møtegodtgjørelser til styret og representantskapet, pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift. Årets pensjonspremie dekkes i sin helhet av premiefondet i KLP. Det budsjetteres i 2019 med 4,9 stillinger i NIR, ref. styresak 06/2018. Det budsjetteres med 5 styremøter, 3 representantskapsmøter og 1 eiermøte.

Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.v.

Posten dekker kostnader til husleie, renhold, lisenser/programvare, datautstyr, inventar, IT-kostnader og andre driftsutgifter.

Kurs-, møte- og konferanseutgifter

Deltakelse på kurs, konferanser og generalforsamlinger for ansatte, styrets leder og styret. Kostnader til styre- og representantskapsmøter, eiermøter og fagmøter og reisekostnader. Det er tatt høyde for økt møte- og reiseaktivitet relatert til SeSammen, Sesam og prosjektet om samarbeid med Hamos og Envina.

Informasjonsarbeid på vegne av kommunene

Informasjonsarbeid blir enda viktigere med tanke på de kommende endringer i avfallsløsningene og målet om økt gjenvinningsgrad. Vi fortsetter med iRetur inkludert tømmekalender, informative nettsider og facebook. Produksjon av små filmer har hatt god effekt. Deltakelse i lokale og nasjonale informasjonskampanjer viser seg både effektivt og kostnadsbesparende.

Årsavgifter/medlemskap

Medlemskontingent Avfall Norge, Avfallsforum Møre og Romsdal og SeSammen utgjør den største andelen av beløpet. I tillegg kommer kontingent i Avfallsforum Midt-Norge, Nordmøre Næringsråd, Miljøfyrtårn, Bedriftshelsetjeneste, Sortere.no (oppslag om hvordan kildesortere riktig), Loop (materiell til skoler og barnehager), m.fl.

Prosjekter, aktiviteter og innovasjon

Prosjektene rundt SESAM-anlegget, SeSammen-samarbeidet og en eventuell fusjon med Hamos og Envina vil kunne gi behov for utredninger, befaringer og deltakelse på relevante seminarer osv. I disse

store prosessene er det viktig å ha økonomisk rom til å sikre et godt beslutningsgrunnlag, for igjen å kunne ta de rette avgjørelsene og velge de riktige løsningene. I denne posten er det også satt av 22.000 kr i støtte til avfallsfag ved NTNU Ålesund og 130.000 kr til Strandryddeaksjonen HMNR.

BRUK

Det budsjetteres med bruk av 487 000 kr fra disposisjonsfondet. Av disse kommer 310 000 kr fra mindreforbruket i 2017.

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2019

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
KLP-innskudd	30 000	30 000	18 222
Dekning av tidligere års udekket	-	-	17 352
Sum finansieringstransaksjoner	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Sum finansieringsbehov	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Overført fra driftsregnskapet	30 000	30 000	18 222
Bruk av disposisjonsfond	0	0	17 352
Sum finansiering	**30 000**	**30 000**	**35 574**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**

NIR har pr. dato ingen avklaring om hvilke investeringer, eller størrelsen på disse, som må på plass i 2019, med unntak av at det årlige EK-innskuddet i KLP må dekkes. Dette gjøres ved en overførsel fra drift på 30.000 kr.

Styret behandlet saken 20. april i sak 10/18.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Forslag til budsjett for 2019 vedtas.

15/18 REVIDERT MØTEPLAN FOR 2018

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Rep.skapssak 06/18*
Vedlegg:	*Ingen*

Som en følge av beslutninger som skal gjøres i forbindelse med investering i SESAM-anlegget, vil det bli ett ekstra representantskapsmøte denne høsten.

Endelig beslutning om realisering av SESAM-anlegget tas etter planen av styret i SESAM Ressurs den 5. desember. Før denne datoen må representantskapet i NIR ha gjort vedtak om å sluttet seg til planene eller ikke. Det foreslås derfor å legge møtet til fredag 30. november.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Neste møte i representantskapet i NIR blir fredag 30. november.

16/18 FORHANDLINGSUTVALG FOR FORHANDLINGER MED RAUMA OG HALSA

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

Rauma kommune har fattet følgende vedtak:

"Rauma kommune inngår forhandlinger med RIR om inntreden i selskapet og med NIR om konsekvensen av oppsigelse av deltakerforholdet. Det oppnevnes eget forhandlingsutvalg:

Fra administrasjonen:

Rådmann Toril Hovdenak og avdelingsleder Dag Søvik.

Fra politikerne:

Lars Olav Hustad

Ellinor Torsgård Solheim

Forhandlingsutvalget har fullmakt til å framforhandle forslag til innskuddsbeløp inntil 4 mill, utløsningssum, overgangsordninger mv.

Resultat av forhandlingene forelegges kommunestyret for vedtak i september."

Halsa kommune går inn i nye Heim kommune fra 01.01.20. Det er forventet at NIR må gjennom en tilsvarende prosess med Halsa.

31. mai vil leder og nestleder i representantskapet og styret, sammen med daglig leder, ha innledende diskusjoner med forhandlingsutvalget nedsatt av Rauma kommune.

Siden leder og nestleder i representantskapet representerer Rauma og Halsa kommune, bør de økonomiske betingelsene ved en uttreden forhandles av andre fra representantskapet. Det foreslås derfor at det opprettes et forhandlingsutvalg for dette.

Arne Hoem og Ola Rognskog ba om å få sin habilitet vurdert. Knut Mostad ble valgt til settemøteleder.

Ola Rognskog ble enstemmig kjent som inhabil i saken
Arne Hoem ble enstemmig kjent som inhabil i saken.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Det opprettes et forhandlingsutvalg bestående av styreleder, Berit Frey fra representantskapet og daglig leder. Utvalget har som mandat å forhandle fram eventuell utløsningssum og overgangsordning med Rauma kommune og med Halsa kommune om det blir aktuelt.

17/18 NY SELSKAPSAVTALE FOR NIR

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 12/18*
Vedlegg:	*Forslag til ny selskapsavtale for NIR datert 09.05.18*

Representantskapet vedtok i sak 07/18 at NIR skal gå inn på eiersiden i SESAM-anlegget i Trondheim. Som en følge av dette ble eierne bedt om å finansiere prosjektet innenfor en totalramme på 9 mill. kr. Det ble også bedt om at NIR skulle tildeles enerett for håndtering av husholdningsavfallet.

Etter møtet i representantskapet har administrasjonen vært i dialog med revisor og flere av eierkommunene om hvordan disse to vedtakene kan realiseres.

Investeringen
Alternativ 1: Kommunene yter et tilskudd til NIR for å investere i SESAM.
Konsekvens: Kommunene må bokføre tilskuddet i driftsregnskapet (NB ikke i selvkostregnskapet).

Alternativ 2: NIR endrer selskapsavtalen og tilfører kapital i form av et egenkapitalinnskudd fra eierkommunene på 9 mill. kr.

Konsekvens: Kommunene må bokføre egenkapitalinnskuddet i investeringsregnskapet noe som betyr at finansieringen enten kan skje ved bruk av frie investeringsmidler eller ved overføring fra drift.

Enerett

De fleste interkommunale selskaper har tildeling av enerett som en del av selskapsavtalen. Hvis avtalen likevel må revideres er det naturlig også å ta inn dette.

Konklusjon

Etter en vurdering ser det ut til at en endring av selskapsavtalen er den beste løsningen. Dette gir eierkommunene større fleksibilitet i forhold til å finansiere SESAM.

Forslag til revidert avtale er lagt ved innkallingen. Alle endringer er merket med rødt. I denne revisjonen er det kun tatt med endringer som må gjøres i forbindelse med SESAM.

Raumas mulige uttreden

Siden Rauma kommune vurderer å gå ut av NIR legges det fram to forslag til ny selskapsavtale; En der Rauma er med videre i NIR og en der Rauma går ut og følgelig ikke betaler inn sin andel av egenkapitalen. Den siste versjonen inneholder også alle andre konsekvenser med en eventuell uttreden.

Det er uheldig om vedtak i SESAM blir utsatt som en følge av at behandlingen av vår selskapsavtale tar tid. Det forslås derfor at representantskapet vedtar begge avtalene, med betingelse om at vedtak i Rauma kommunestyre avgjør hvilken versjon som går videre til de øvrige kommunestyrene.

Styret behandlet saken 15. juni i sak 12/18.

Saken ble trukket.

Kristiansund den 15. juni 2018

Arne Hoem Ola Rognskog Janne Merete Seljebø.

Aspen, Jane Anita

Fra: Hilde Harstad <hilde@nir.mr.no>
Sendt: 18. juni 2018 09:42
Til: Arne Hoem; Guro Helen Mørkedal; Birger Træthaug; Eilif Lervik; Eli Dahle (eli.dahle@oppdal.com); Maritta Ohrstrand (mohrstra@online.no); Talberg, Ole Kjell; Solvår Skogen Sæterbø; Svein Kongshaug (svein.kongshaug@gmail.com); Ann Helen Løvold (javelfar@online.no); Anna Lovisa Melland; David Grøvdal; Jorunn Silseth (jorunn.silseth@sunndal.kommune.no); Nora Wårle (nora.k.w@online.no); Stig Fjeldset; Thorleif Jakobsen; Anne Kristin Løes (Anne-Kristin.loes@norsok.no); Ann-Kristin Sørvik (ann-kristin.sorvik@averoy.kommune.no); Arne Magne Rønningen (arneronningen52@gmail.com); Ingrid Johansson (ingrid@oppdalsuka.org); Leif Gunnar Buhaug (lg.buhaug@hotmail.no); Marit Louise Moltubakk; Terje Larsen (terje.larsen@nktv.no); Ingrid Rangønes (Ingrid.rangones@averoy.kommune.no); Ingunn Golmen; Kirsti Welander (kirsti.welander@oppdal.kommune.no); Kjell Neergaard (kjell.neergaard@kristiansund.kommune.no); Hustad, Lars Olav; Milly Bente Nørsett (milly.bente.norsett@tingvoll.kommune.no); Ola Rognskog; Roger Osen; Ståle Refstie (stale.refstie@sunndal.kommune.no); Anita Oterholm (anita.oterholm@halsa.kommune.no); Arne Ingebrigtsen ; Dagfinn Skjølsvold; Håvard Sagli; Kirsten Skaget; Knut Mostad (Knut.mostad@averoy.kommune.no); olaug.haugen@tingvoll.kommune.no; Smøla Kommune; Randi Dyrnes (randi.dyrnes@sunndal.kommune.no); Hovdenak, Toril; Bjarne Bekken; Søvik, Dag Håvard; Eivind Raanes; Erlend Lund Tveekrem; Karl Kjetil Skuseth (Karl.Skuseth@kristiansund.kommune.no); Kåre Grønbech; Margrete Magerøy; Odd Eirik Hyldbakk; Rainer Deggert (rainer.deggert@averoy.kommune.no); Kontrollutvalg Nordmøre 2 (harald.svendsen@kristiansund.kommune.no); Kontrollutvalg Oppdal; Postmottak - Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kopi: Torbjørn Aae; Linn Stamnes Stokke; Else Mari Strand; Pål Harstad
Emne: Protokoll fra styremøte i NIR 15. juni
Vedlegg: Protokoll styremøte nr 3.pdf

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommune:
Dato: 18 JUN 2018
Saks ekspedert
Løpenr.
Arkivkode:
Gradering

Hei!

Vedlagt finner dere protokollen fra fredagens styremøte.

God sommer!

Hilde Odegaard Harstad
Daglig leder
458 49 960
hilde@nir.mr.no

Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap
Vågeveien 7 - 6509 Kristiansund N
71 58 77 99 - www.nir.mr.no
Ansvarlig for du bestemt

PROTOKOLL
Møte i styret nr. 3 - 2018

NIR

Tidspunkt:
Fredag 15. juni 2018 kl. 10.00.

Sted:
NIR, Vågeveien 7, Kristiansund

Protokoll sendes:
Styrets medlemmer og varamedlemmer
Representantskapets leder
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalgene
Møre og Romsdal Revisjon IKS (NIRs revisor)
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:

11/18	**Revisjonsberetning for 2017**
12/18	**Ny selskapsavtale for NIR**
13/18	**Revidert møteplan**

Medlemmer til stede:

Aure/Smøla:	Birger Træthaug
Averøy:	Svein Kongshaug
Halsa/Tingvoll:	Solvår Skogen Sæterbø
Kristiansund:	Maritta B. Ohrstrand
Oppdal:	Thorleif Jacobsen (1. vara)
Rauma:	Ole Kjell Talberg
Sunndal:	Eilif Lervik

Forfall:
Eli Dahle fra Oppdal.

I tillegg møtte:
Representantskapsleder Arne Hoem.
Knut Mostad, rådmann i Averøy, møtte for ordfører.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stamnes Stokke, Torbjørn Aae og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Sak 12/18 ble trukket.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKER TIL ORIENTERING

NYTT REGELVERK OM PERSONVERN

Saksbehandler: Else Mari Strand

NIR har oppdatert rutiner og ryddet i gamle arkiv for komme a jour med de nye personvernreglene.

Alle ansatte, styremedlemmer og representantskapsmedlemmer har fått eller vil få oversikt over hvilke opplysninger NIR har lagret om dem og hvorfor, og må kvittere for at dette er forstått.

MØTER, KURS OG KONFERANSER

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

SeSammen har hatt nok et møte om felles avfallsstrategi og mulige samarbeidspunkter i Midt-Norge.

Til generalforsamling i Rekom ble det sendt fullmakt med daglig leder i HAMOS, siden verken daglig leder eller styreleder hadde anledning til å dra til Bergen på dette.

Daglig leder møtte på generalforsamling i Avfall Norge,

Det er gjennomført vernerunde.

REGNSKAP PR. 30.04.18

Saksbehandler: Else Mari Strand

Regnskapet var sendt ut til styret i forkant av møtet. Tallene ble kort gjennomgått. Vi ligger godt i rute i forhold til budsjett.

ANBUD UNDER ARBEID

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR har følgende anbud under arbeid:

Tittel	*Ansvarlig*	*Status*
Supplerende innkjøp av dunker	TA	Kontrakten er tildelt Alles miljø AS
Innsamling og behandling av farlig avfall (prosjekt i regi av SeSammen)	PH	Utlyst
Innsamling av avfall i Oppdal	PH	Under utarbeidelse, lyses ut i august.
Transport og behandling av avfall fra gjenvinningsstasjonene i Tingvoll	PH	Kontrakt signert med Nors Gjenvinning.
Transport og behandling av avfall fra gjenvinningsstasjonen i Kristiansund	PH	Under utarbeidelse, lyses ut i juni.
Transport og behandling av restavfallet (se sak 02/18)	HØH	Lyst ut med frist 16.08.18

RAUMA KOMMUNE VURDERER EIERSKAPET

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Rauma kommune har vedtatt at det skal forhandles om konsekvensene av en utmelding av NIR og om de økonomiske betingelsene for inntreden i RIR. Saken skal behandles i kommunestyret 11. september. Representantskapet velger forhandlingsutvalg 15. juni (etter styremøtet).

RENOVASJONSLØSNING FOR NYE HEIM KOMMUNE

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det har vært møter med Halsa kommune og HAMOS om renovasjonsløsning for Heim kommune. Halsa vil foreløpig følge NIR inntil det er nærmere avklart om det blir et nytt selskap med HAMOS og NIR.

BEMANNIGSSITUASJONEN

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det jobbes med å finne interne løsninger for å avlaste daglig leder med ordinære driftsoppgaver.

KUNDETILFREDSHETSUNDERSØKELSE

Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke

Resultatet av undersøkelsen i regi av Avfall Norge ble presentert. Innbyggerne er jevnt over fornøyde, og vi scorer bedre enn ved siste måling (i 2015) på de aller fleste tema. NIR gjør det best på informasjon og på kundebehandling.

INFORMASJONS- OG PROFILERINGSARBEID

Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke / Pål Harstad

NIR har vært med på strandrydding i Hold Midt-Norge rent samarbeidet. Responsen har vært enorm og NIR-kommunene har pr 1. juni samlet inn over 120 tonn strandavfall.

Nytt iRetur kom ut denne uken. Her er det båtretur og oppussing som er de to hovedtemaene. En kampanje om matsvinn vil komme i løpet av høsten.

Vi har nå rundet 13 000 nedlastinger av tømme-appen. Vi antar at vi når omtrent 1/3 av befolkningen med denne løsningen.

NY MILJØSTASJON OG OMLASTESTASJON I KRISTIANSUND

Saksbehandler: Pål Harstad

NIR har deltatt i møter for å få gjennom regulering av området.

AVFALLSPLAN FOR KRISTIANSUND

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Planen er ute til høring, og NIR vil komme med en uttalelse i den forbindelse.

SESAM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Daglig leder følger styremøtene i Sesam Ressurs AS. Det jobbes med et beslutningsgrunnlag som skal være klart til et orienteringsmøte for 4. september. Endelig beslutning om realisering skal etter planen tas 5. desember.

SAMARBEID MED HAMOS

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Arbeidsgruppen har hatt møte 14. juni og det ble kort orientert om dette.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Sakene tas til orientering.

11/18 REVISORS BERETNING FOR 2017

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Revisors beretning for 2017*

Det vises til vedlagte revisjonsberetning for 2017.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Revisors beretning for 2017 tas til etterretning.

12/18 NY SELSKAPSAVTALE FOR NIR

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Forslag til ny selskapsavtale for NIR datert 09.05.18*

Representantskapet vedtok i sak 07/18 at NIR skal gå inn på eiersiden i SESAM-anlegget i Trondheim. Som en følge av dette ble eierne bedt om å finansiere prosjektet innenfor en totalramme på 9 mill. kr. Det ble også bedt om at NIR skulle tildeles enerett for håndtering av husholdningsavfallet.

Etter møtet i representantskapet har administrasjonen vært i dialog med revisor og flere av eierkommunene om hvordan disse to vedtakene kan realiseres.

Investeringen
Alternativ 1: Kommunene yter et tilskudd til NIR for å investere i SESAM.
Konsekvens: Kommunene må bokføre tilskuddet i driftsregnskapet (NB ikke i selvkostregnskapet).

Alternativ 2: NIR endrer selskapsavtalen og tilfører kapital i form av et egenkapitalinnskudd fra eierkommunene på 9 mill. kr.
Konsekvens: Kommunene må bokføre egenkapitalinnskuddet i investeringsregnskapet noe som betyr at finansieringen enten kan skje ved bruk av frie investeringsmidler eller ved overføring fra drift.

Enerett
De fleste interkommunale selskaper har tildeling av enerett som en del av selskapsavtalen. Hvis avtalen likevel må revideres er det naturlig også å ta inn dette.

Konklusjon

Etter en vurdering ser det ut til at en endring av selskapsavtalen er den beste løsningen. Dette gir eierkommunene større fleksibilitet i forhold til å finansiere SESAM.

Forslag til revidert avtale er lagt ved innkallingen. Alle endringer er merket med rødt. I denne revisjonen er det kun tatt med endringer som må gjøres i forbindelse med SESAM.

Raumas mulige uttreden

Siden Rauma kommune vurderer å gå ut av NIR legges det fram to forslag til ny selskapsavtale; En der Rauma er med videre i NIR og en der Rauma går ut og følgelig ikke betaler inn sin andel av egenkapitalen. Den siste versjonen inneholder også alle andre konsekvenser med en eventuell uttreden.

Det er uheldig om vedtak i SESAM blir utsatt som en følge av at behandlingen av vår selskapsavtale tar tid. Det forslås derfor at representantskapet vedtar begge avtalene, med betingelse om at vedtak i Rauma kommunestyre avgjør hvilken versjon som går videre til de øvrige kommunestyrene.

Saken ble trukket.

13/18 REVIDERT MØTEPLAN FOR 2018

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 14/17*
Vedlegg:	*Ingen*

Som en følge av beslutninger som skal gjøres i forbindelse med investering i SESAM-anlegget, vil det bli endringer i møteplanen for høsten. Det vil også bli ett ekstra representantskapsmøte.

Følgende møteplan er vedtatt av styret:

- 21. september
- 30. november

SESAM Ressurs AS har invitert til et orienteringsmøte beregnet på styrene i de selskapene som har planer om å investere i ettersorteringsanlegget. Møtet vil finne sted den 4. september kl. 10 i Trondheim. Styret må vurdere om hele eller deler av styret skal delta her.

Endelig beslutning om realisering av SESAM-anlegget tas etter planen av styret i SESAM Ressurs den 5. desember. Før denne datoen må eierne i NIR ha behandlet saken om finansiering av prosjektet.

Følgende datoer er det kommunestyremøter:

- Rauma kommune 11. september (videre eierskap er også sak denne datoen)
- Oppdal kommune 13. september (ev. 18. oktober)
- Smøla kommune 27. september
- Kristiansund kommune 2. oktober
- Halsa kommune 4. oktober
- Sunndal kommune 24. oktober
- Tingvoll kommune 25. oktober
- Averøy kommune 29. oktober
- Aure kommune ikke fastsatt

Styret og representantskapet i NIR må etter dette behandle saken om å slutte seg til SESAM-planene. Det foreslås styremøte 2. november og representantskapsmøte 4 uker senere, den 30. november.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Styret i NIR vil ha følgende møter 2. halvår 2018:

- 4. september
- 21. september
- 2. november
- 30. november

Kristiansund den 15. juni 2018

Eilif Lervik
styreleder

Thorleif Jacobsen	Svein Kongshaug	Maritta B. Ohrstrand
Solvår Skogen Sæterbø	Ole Kjell Talberg	Birger Træthaug

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	06.06.2018	49/2018
Kommunestyret	20.06.2018	46/2018

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Kåre Straume	**Sakstype:** Politisk sak	18/1079

Tilstandsrapport for grunnskolen 2017

20.06.2018 Kommunestyret
KS - 46/2018 VEDTAK:

1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2017 til orientering. Rapporten gir god oversikt over og innsikt i Raumaskolen.
2. Kommunestyret legger til grunn at tidlig innsats og tilpassa opplæring må få økt oppmerksomhet for å sikre grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og i engelsk i hele grunnskoleløpet.
3. Kommunestyret legger til grunn at ulike sider av læringsmiljøet må ha større oppmerksomhet, og da spesielt «vurdering for læring», mestring og elevmedvikning i hele grunnskoleløpet.
4. Kommunestyret legger til grunn at Tilstandsrapporten legges fram for samarbeidsutvalget på den enkelte skole ved oppstart av nytt skoleår.

5. Rådmannen må i egen sak hvert år avgi rapport i egen sak til formannskap og kommunestyre om hvordan utviklingen innenfor det med mobbing i skolen utvikler seg. Kommunestyret har nulltoleranse når det gjelder dette temaet.

Votering:

Innstilling vedtas enstemmig.

Innstilling til vedtak fra Formannskapet - 06.06.2018:

1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2017 til orientering. Rapporten gir god oversikt over og innsikt i Raumaskolen.
2. Kommunestyret legger til grunn at tidlig innsats og tilpassa opplæring må få økt

oppmerksomhet for å sikre grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og i engelsk i hele grunnskoleløpet.
3. Kommunestyret legger til grunn at ulike sider av læringsmiljøet må ha større oppmerksomhet, og da spesielt «vurdering for læring», mestring og elevmedvikning i hele grunnskoleløpet.
4. Kommunestyret legger til grunn at Tilstandsrapporten legges fram for samarbeidsutvalget på den enkelte skole ved oppstart av nytt skoleår.

5. Rådmannen må i egen sak hvert år avgi rapport i egen sak til formannskap og kommunestyre om hvordan utviklingen innenfor det med mobbing i skolen utvikler seg. Kommunestyret har nulltoleranse når det gjelder dette temaet.

Tidligere gjennomførte behandlinger:
06.06.2018 Formannskapet
FS - 49/2018 VEDTAK:

1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2017 til orientering. Rapporten gir god oversikt over og innsikt i Raumaskolen.
2. Kommunestyret legger til grunn at tidlig innsats og tilpassa opplæring må få økt oppmerksomhet for å sikre grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og i engelsk i hele grunnskoleløpet.
3. Kommunestyret legger til grunn at ulike sider av læringsmiljøet må ha større oppmerksomhet, og da spesielt «vurdering for læring», mestring og elevmedvikning i hele grunnskoleløpet.
4. Kommunestyret legger til grunn at Tilstandsrapporten legges fram for samarbeidsutvalget på den enkelte skole ved oppstart av nytt skoleår.

5. Rådmannen må i egen sak hvert år avgi rapport i egen sak til formannskap og kommunestyre om hvordan utviklingen innenfor det med mobbing i skolen utvikler seg. Kommunestyret har nulltoleranse når det gjelder dette temaet.

Skolesjef Kåre Straume deltok under behandlingen av saken.
Nytt punkt 5 foreslått av Hustad, Lars Olav:
Rådmannen må i egen sak hvert år avgi rapport i egen sak til formannskap og kommunestyre om hvordan utviklingen innenfor det med mobbing i skolen utvikler seg. Kommunestyret har nulltoleranse når det gjelder dette temaet.

Votering:

Rådmannens innstilling 1-4

Forslag til nytt punkt 5 framsatt av Lars Olav Hustad ble vedtatt med 7 stemmer for og 2

stemmer imot.

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2017 til orientering. Rapporten gir god oversikt over og innsikt i Raumaskolen.
2. Kommunestyret legger til grunn at tidlig innsats og tilpassa opplæring må få økt oppmerksomhet for å sikre grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og i engelsk i hele grunnskoleløpet.
3. Kommunestyret legger til grunn at ulike sider av læringsmiljøet må ha større oppmerksomhet, og da spesielt «vurdering for læring», mestring og elevmedvikning i hele grunnskoleløpet.
4. Kommunestyret legger til grunn at Tilstandsrapporten legges fram for samarbeidsutvalget på den enkelte skole ved oppstart av nytt skoleår.

Saksopplysninger:
Saksopplysninger

Skoleeiers plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringa er en del av oppfølgingsansvaret knytta til det generelle systemkravet i opplæringslova § 13-10, 2 ledd.

Tilstandsrapporten skal som minimum inneholde opplysninger rundt læringsmiljø, læringsresultat, gjennomføring i videregående skole og hvordan skoleeier ivaretar hensynet til § 13-10 i opplæringslova. Foreliggende tilstandsrapport bygger på sentral mal fra Utdanningsdirektoratet, men man har i tillegg valgt å legge inn lokale indikatorer. Dette gjelder bl.a. ressursinnsats og prioritering, spesialundervisning og tilpassa opplæring og punkt om formalkompetanse og rekrutteringsbehov.
Bakgrunn for at rapporten er utvida på nevnte områder skyldes både oppfølging av politiske vedtak og funn og utviklingstrekk som bør ha nødvendig oppmerksomhet.

I tillegg inneholder rapporten et pkt. 2.5 som omhandler skolebasert vurdering. Dette med bakgrunn i behovet for å synliggjøre skolenes analyser/vurderinger, prosesser og tiltak med utgangspunkt i tilgjengelig datamateriale gjennom div. kartlegginger rundt læringsmiljø og læringsutbytte.

Rapporten inneholder et omfattende datagrunnlag, data og opplysninger som i enkelte tilfeller kan berøre kravet om personvern, jf. § 13 i forvaltningslova og /eller personopplysninger etter personopplysningslova § 2 nr. 1. Dette gjelder primært datamateriale knytta til pkt. 2 i rapporten.

Rapporten er framlagt og drøfta med fagorganisasjon (HTV Utdanningsforbundet) på kommunenivå, og skolevise bidrag jf. pkt. 2.5 er drøfta med arbeidsplasstillitsvalgt.
I tillegg er rapporten gjennomgått og drøfta i brukerrådet for tjenesteområdet.

Vurderinger

Ressursdisponering

Kommunes kostnadsvekst på grunnskole er ytterligere redusert i forhold til landsgjennomsnittet fra 2016 til 2017. I følgje Telemarkforskings KOSTRA-analyser for 2017 har grunnskolen et mindreforbruk på 3. 4 mill. kr. ift. normert nivå, jfr. beregnet kostnad i inntektssystemet.
Det registreres lavere normert beregnet utgiftsnivå på grunnskoleopplæring, skolelokaler og skolefritidsordning, men langt høyere netto driftsutgifter til skoleskyss.

Elevtallet har økt med 19 elever fra 2016, og samla elevtall i den kommunale skolen er pr. 1.10.17 på 869.

Tidlig innsats og tilpassa opplæring

Andelen enkeltvedtak utgjør ca. 6 % av elevtallet i 2017, en nedgang fra 2016. Andelen enkeltvedtak i Raumaskolen er lavere enn snittverdier for fylket og nasjonalt, og er på nivå med 2006-tall.
Andelen elever som ikke har eller kan få forsvarlig utbytte av den ordinære undervisninga ser fortsatt ut til å øke gjennom opplæringsløpet, men økninga fra småskoletrinnet til mellomtrinn og ungdomstrinn er lavere enn landsgjennomsnittet.
Fortsatt er det overvekt av enkeltvedtak i størrelsesorden 2 til 5 uketimer, men dette bildet har endra seg markant i perioden 2013-17. Rapporten viser til at det på enkelte skoler er betydelige utfordringer med hensyn til behov for særskilt tilrettelegging for at elevene skal ha et forsvarlig utbytte av opplæringa. Med økende elevtall og reduserte rammer til opplæring, vil skolen få større utfordringer med å kunne bruke tildelt ramme fleksibelt.

Det blir i rapporten vist til iverksatte tiltak som har som målsetning å bedre grunnlaget for tilpassa opplæring innenfor rammene av ordinær undervisning, og det er grunn til å tro at dette har gitt en positiv effekt på hvordan man organiserer og tilrettelegger den ordinære opplæringa som ivaretar mangfoldet av elever og hensynet til normalitetsvariasjoner. Det er blitt arbeidet videre med operasjonalisering av «Tidlig innsats-modellen» i tjenesteområdet i perioden der PPT har et nært og konstruktivt samarbeid med den enkelte skole.
Det vises for øvrig til pkt. 2.3. om Læringsresultater.

Rapporten peker i pkt. 2.4. bl.a. på motivasjon som en grunnleggende faktor for innsats og læringsutbytte – og dermed mulighet til å gjennomføre videregående opplæring. Resultater fra elevundersøkelsen viser generelt at motivasjonen avtar gjennom grunnskoleløpet, dette er også bildet i Rauma. Skal elevene nyttiggjøre sitt læringspotensial, er det helt avgjørende at de er villig og i stand til å yte en innsats.

Læringsmiljø

Alle elever skal inkluderes og oppleve mestring. Elevene som gjennomfører elevundersøkelsen på 7. og 10. trinn responderer noe ulikt på læringsmiljøindeksene.
Begge trinn responderer lavere/mindre positivt på de fleste læringsmiljøindikatorer i undersøkelsen målt mot snittverdier for fylket og nasjonalt, det være seg faglig støtte og utfordringer, vurdering for læring, mestring og medvirkning.
Det må være en uttrykt målsetning at elevenes mestring i større grad bør vektlegges, ikke

minst fordi mestring er sterkt knyttet til motivasjon for læring og utvikling. Det er spesielt nødvendig å ha større oppmerksomhet inn mot individuell tilrettelegging når oppgaver og lekser skal løses på egenhånd.

Det vil også være nødvendig å videreutvikle en vurderingskultur som bygger på prinsippet om elevaktig læring.

Det er videre svært bekymringsfullt og urovekkende at man konstaterer fortsatt opplevd mobbing av et visst omfang på både 7. og 10. trinn.
Funn ved enkelte skoler vil måtte kreve større oppmerksomhet mht. hvordan videreutvikle robusthet, ansvarliggjøring, involvering og inkludering. Det er i perioden iverksatt tiltak som skal kunne sikre elevens rettigheter iht. 9 A i opplæringslova gjennom bl.a. revisjon av «Handlingsplan for elevenes psykososiale læringsmiljø» og «Helhetlig system for å sikre elevenes rettigheter etter § 9a».
I tillegg er det lagt til rette for bruken av nettbaserte kartleggingsverktøy som skal kunne avdekke mobbing og elevtrivsel.

Læringsresultater

Læringsresultater handler bl.a. om nasjonale prøver, standpunktskarakterer og eksamensresultat.
Analyser foretatt av Senter for økonomisk forskning om frafall i videregående skole viser at grunnskolepoeng uten sammenligning er den viktigste forklaringsfaktoren til forfall og gjennomføring i videregående opplæring.
Gjennomføringsgraden i videregående skole for elever tilhørende «2011-kullet» viser en maginal økning fra fjoråret.

Nasjonale prøver i både lesing, rekning og engelsk på barnetrinnet viser i perioden 2014-17 en nedgang i andelen elever som skårer tilsvarende prøveklasse 1. Størst er nedgangen i engelsk, men det er også en markant nedgang i regning og norsk. Fortsatt er det likevel slik at andelen elever som presterer tilsvarende meistringsnivå 1 i norsk er høyere sammenligna med fylket og nasjonalt.

Andelen som skårer tilsvarende laveste meistringsnivå 1 og 2 på 8. trinn i lesing og regning har vært gjennomgående lavere enn snittverdier for fylket og nasjonalt. For 2017 er resultata langt svakere i alle tre faga, og det er med bekymring man registrerer at nærmere 35 % av elevene har så vidt store faglige utfordringer knytta til grunnleggende ferdigheter.

Nasjonal prøve på 8. trinn gjennomføres på høsten, og representerer i hovedsak grunnleggende kompetanse i basisfag erverva/utvikla gjennom barnetrinnet. Resultata er grundig drøfta i skolelederkollegiet, og som ett av flere tiltak på 6. og 7. trinnet, vil det innføres obligatoriske læringsstøttende prøver for bedre å kunne avdekke, analysere og følge opp læringsutbyttet.

Grunnskolen har tilgang på en rekke verktøy som kan støtte skolen i arbeidet med tidlig innsats og tilpassa opplæring. Sentralt initierte obligatoriske kartleggingsprøver på småskoletrinnet gir verdifull kunnskaper om elevenes mestringsnivå og læringsutbytte.
Det ble i 2016 utvikla en lokal plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing som skal sikre systematisk tilnærming rundt bruk og oppfølging på dette feltet for å skape grunnlag for mestring og utvikling.

Det er en uttrykt kommunal målsetning om at >10 % av elevmassen på 2. trinn skårer på eller under «kritisk grense» i nevnte fag. Til tross for at det har skjedd en postiv utvikling i senere år, er det fortsatt nødvendig med større bevissthet rundt analyser av resultat og oppfølging av av disse.
Det blir videre i rapporten pekt på nødvendigheten av økt fokus rundt pedagogisk lederskap. Iverksatte systemretta tiltak må videreutvikles og intensiveres, det være seg tiltak som videreføring av refleksjonsgrupper, ståstedsanalyser, aksjonlæringsprosesser og skolevandring.

Kompetanse

Lærerkorpset har gjennomgående god tilsettingskompetanse, men forskriftsendringer pr. 1.8.15 innebærer at en rekke lærere som har hatt nødvendig formalkompetanse ved tilsetting, ikke lenger har undervisningskompetanse i fag som lesing, regning og engelsk.
Dette vil måtte bety økt oppmerksomhet rundt kompetansebygging i egen organisasjon på både kort og på lengre sikt.
Det er utvikla en strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, og det er i 2017 iverksatt regional satsing på videreutdanning for å imøtekomme endringene i forskrift.

Alderssammensetning vil også kreve planmessighet mht. rekruttering. Andelen lærere 50 + utgjør innen utgangen av 2017 i underkant av 40 % av arbeidsstokken.

Konklusjon

Grunnskolen i Rauma har utvikla seg positivt hva angår bl.a. læringsresultater målt mot grunnleggende ferdigheter på 5. trinn i perioden, men kan og må bli bedre på flere spesifikke fagområder.
Tidlig innsats og tilpasset opplæring i en kontekst er viktige innsatsfaktorer skal skolen lykkes og oppfylle de krav og forventninger som ligger til grunn i lov og forskrift.
Det er imidlertid fortsatt nødvendig med stor bevissthet på den enkelte skole og i ulike støttestrukturer. – Om
hva som fungerer, om hvordan eleven lærer – og om hva som ikke fungerer! Om forskningsresultater med relevans for læring! Om lærerens rolle som læringsleder og skoleleders rolle som overordna pedagogisk leder.
På nasjonale prøver og karaktergrunnlag målt i grunnskolepoeng har Rauma-skolen har prestert rundt gjennomsnittet målt mot fylket og landet i perioden 2009-17. Bak denne fasaden skjuler det seg likevel relativt store variasjoner mellom skoler, trinn og mellom jenter og gutter.
Dette er det grunn til å stoppe opp og dvele ved. Forskjeller mellom skoler, mellom trinn og mellom kjønn kan forklares med normalvariasjoner og elevforutsetninger, men kan også være signal om at variasjoner i elevgruppa ikke blir viet nok oppmerksomhet relatert til nødvendig tilpasning og læringsutbytte.
Grunnleggende ferdigheter og tidlig innsats må ha minst like stor oppmerksomhet og prioritet framover, samtidig som man arbeider kontinuerlig og systematisk for å bedre læringsmiljøet.

Foreløpige tall i Kommunebarometeret viser at tjenesteområdet grunnskole har gått fram 9 plasser, fra 132. plass i 2016 til 123. plass i 2017.
Grunnskolen har gjennom perioden 2010-2018 hatt varierende skår og plasseringer, men gjennomgående vært ranket blant de 100 beste kommunene i landet. Endringer i prestasjoner og bl.a. nye indikatorer har ført til realtivt store utslag i plasseringa.

Dette skyldes i hovedsak formalkompetansekrav i norsk, engelsk og regning på barne- og ungdomstrinnet og relativt lav skår på skolebidrag, dvs. skoleresultater korrigert for sosiale faktorer på ungdomstrinnet. I tillegg slår det negativt ut med lav andel som benytter tilbud om leksehjelp gjennom grunnskoleløpet.

Vedlegg:
Tilstandsrapport for grunnskolen 2017

Rauma kommune

«Vi skal bli verdens beste kommune for naturglade mennesker!»

TILSTANDSRAPPORT FOR GRUNNSKOLEN I RAUMA 2017

Åndalsnes - Romsdal

Innhold

1. Sammendrag 3

2. Hovedområder og indikatorer 6

2.1. Elever og undervisningspersonale 6

2.1.1. Antall elever og lærerårsverk 6

2.1.2. Økonomiske rammevilkår og ressursbruk 7

2.1.3. Lærertetthet 9

2.1.4. Formalkompetanse og kompetansebehov 10

2.1.5. Spesialundervisning og tilpassa opplæring 13

2.2. Læringsmiljø 17

2.2.1. Elevundersøkelsen 17

2.2.2. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere 22

2.3. Resultater 24

2.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn 24

2.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn 29

2.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk 34

2.3.4. Grunnskolepoeng 36

2.4. Gjennomføring 38

2.4.1. Bakgrunn og kunnskapsgrunnlag 38

2.4.2. Overgangen fra grunnskole til VGO 39

2.5. Skolebasert vurdering 41

2.5.1. Åfarnes skole 42

2.5.2. Isfjorden skole 45

2.5.3. Åndalsnes barneskole 48

2.5.4. Åndalsnes ungdomsskole 52

2.5.5. Måndalen skule 54

2.5.6. Vågstranda skule 57

3. System for oppfølging (internkontroll) 59

4. Konklusjon 60

For å oppdatere innholdsfortegnelsen, markerer du denne setningen - så klikker du F9.

1. Sammendrag

√ Elever og undervisningspersonale, økonomiske rammevilkår, spesialundervisning, lærertetthet, formalkompetanse og kompetansebehov

- Antall elever i kommunal skole har økt med 19 elever fra 2016 til 2017, og ligger på nivå med skoleåret 2013-14.
- Antall lærerårsverk er redusert i perioden 2013-17 med i overkant av 10, i tillegg til at det har vært reduksjon i antall assistentårsverk. Dette skyldes vedtatt nedtrekk av rammene til grunnskoleområdet.
- Omfanget av spesialundervisning er på ca. 6 %, og er betydelig lavere enn fylkes- og nasjonalt snitt. Ressursbruken knytta til assistentbruk viser en liten oppgang for inneværende skoleår.
- Undervisningspersonalet har høy «tilsettingskompetanse», men tjenesteområdet har utfordringer ift formalkompetanse i basisfag som en følge av forskriftsendringer pr. 1.8.15.
- Strategisk kompetanseplanlegging og satsing på formalkvalifisering i basisfag vil måtte ha høg prioritet framover.

√ Læringsmiljø

- Det registreres mindre endringer om opplevd mobbing av andre elever fra 2016 til 2017, men andelen som opplever mobbing og krenkelser 2-3 ganger pr. måned viser en økning for inneværende skoleår sammenligna med skoleåret 2016-17. Grunnskolen i Rauma skal være mobbefri, og det er iverksatt nye planmessige tiltak for å sikre elevenes rett etter § 9 A
- Elevene responderer under gjennomsnitt for fylket og nasjonalt på både mestring, faglig støtte, vurdering for læring og elevmedvirkning på både på barne- og ungdomstrinnet.

√ Resultater

Nasjonale prøver

- Andelen elever på 5. trinn som skårer tilsvarende mestringsnivå 1 er betydelig redusert i perioden 2014-17.
- Resultatene for 8. klasse i lesing, regning og engelsk i perioden 2007-16 er gjennomgående gode sammenlignet med fylkessnitt og nasjonalt, men resultat for 2017 er lavere enn nevnte sammenligningsgrunnlag.
- Det er behov for å vurdere tettere oppfølging av læringsutbyttet på mellomtrinnet
- Det er et gjennomgående nasjonalt trekk at nivå-spredningen er større blant gutter enn jenter.

Karakterer og grunnskolepoeng

- Karaktergrunnlaget til avgangselevene i Rauma er på høyde med gjennomsnitt i fylket og nasjonalt i perioden 2007-17. Det er imidlertid variasjoner mellom skolene.
- Jentene gjør det gjennomgående bedre enn guttene i alle fag.
- Grunnskolepoengene til avgangselevene i Rauma er høyere i 2017 enn i 2016, og er høyere enn gjennomsnitt for fylket og nasjonalt. Forskjellen mellom jenter og gutter har vært relativt konstant de siste årene, men er redusert for siste års avgangselever og utgjør skoleåret 2016-17 i sum 4,4 poeng (nasjonalt 4,5 poeng).
- Det kan virke som om at forskjellene mellom standpunktkarakterer og eksamensresultater (bruk av ekstern sensor) kan være større innen enkelte fagområder målt mot snittverdier for fylket og nasjonalt.

Overgang grunnskole – videregående skole.

- 98,6 % av elevene elever som gikk ut av grunnskolen i 2016 starta i videregående opplæring.
- Gjennomføringsgraden i Rauma har vært og er fortsatt høyere enn landssnittet, og andelen «ikke bestått» eller «slutta undervegs» utgjør nærmere 18 % av årskullet.
- Gjennomføringsgraden for 2011-kullet etter 5 år viser likevel en marginal positiv økning/oppgang ift. fjor.

√ System for oppfølging

- Det er utvikla resultatmål for tjenesteområdet 2017. Lederavtaler er utvikla og fulgt opp gjennom samtaler med vekt på resultatmål.
- Det er utvikla et helhetlig internkontrollsystem der opplæringslovas § 13-10 inngår
- Det er videre utvikla:
    - Delegasjonsreglement for tjenesteområdet
    - Handlingsplan for elevenes skolemiljø, inkl. kartleggingsmateriell, jf. endringer pr. 1.8.17
    - Revisjon av «Helhetlig system for å sikre elevenes rettigheter etter § 9 a i opplæringslova»
    - Plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing på småskoletrinnet
    - Strategisk plan for tjenesteområdet i perioden 2018-21
    - Plan for lederoppfølging 2017, inkl. kvalitetsårshjul
    - Strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, 2017-18/2017-20
    - Revidert plan for overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring
    - IKT strategiplan for oppvekst og kulturskole 2017-2021

- I samband med tilsyn i regi av Fylkesmannen i 2017, vurderes Rauma kommunes system for vurdering og oppfølging av skolenes praksis til å være forsvarlig og til å oppfylle lovkravet».

√ Konklusjon og aktuelle innsatsområder

- Det vil være nødvendig med faglig oppfølging av skoler/klasser som skårer lavt i ett eller flere fag og dessuten ha sterkere fokus på læringsmiljø (PPT, støttenettverk, skolesjef, ekstern kompetansebistand,..)
- Det er nødvendig med målretta kompetanseutviklingtiltak for bl.a. å styrke begynneropplæringa i lesing, rekning og engelsk, og for å sikre «undervisningskompetanse» i kjernefaga, jf. forskriftsendring 1.8.15.
- Det må videreutvikles nettverksstrukturer som sikrer "kommunal praksis".
- Tidlig innsats og tilpassa opplæring må fortsatt ha stor oppmerksomhet, som innebærer prioritering av ressursbruken inn mot småskoletrinnet - både ressurser til gruppedeling, generell styrking og dessuten ressurser som kan brukes fleksibelt der det måtte oppstå særskilte utfordringer.
- Det vil være nødvendig å styrke kontakten og samarbeidet mellom skole og hjem, mellom skole og PPT og mellom barnehage og skole. Spesielt vil det være viktig at PPT kan frigjøre ressurser til systemisk arbeid i grunnskolen som kan gi grunnlag for økt veiledning og støtte på skolenivå.
- Bruke de digitale verktøy mer aktivt og målrettet i læringsarbeidet, det være seg Office 365, PedIt/læringsplattform, kartleggingsportalen (VOKAL), nettbrett,..
- Kontinuerlig fokus på læringsledelse
- Fortsatt arbeide aktivt og målretta med trivselsfremmende tiltak, og arbeidet mot mobbing må intensiveres.
- Kontinuerlig fokus på skolelederrolla som aktør i det pedagogiske utviklingsarbeidet.
- Fortsatt styrke/vektlegge samhandlinga mellom grunnskole og videregående skole med tanke på økt gjennomføringsgrad, jf. IKO

2. Hovedområder og indikatorer

2.1. Elever og undervisningspersonale

2.1.1. Antall elever og lærerårsverk

Antall elever
Indikatoren opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren omfatter barn og unge som etter opplæringsloven § 2-1 har rett og plikt til grunnskoleopplæring, og som får denne opplæringen ved en grunnskole. Tallene omfatter ikke voksne elever som får grunnskoleopplæring.

Årsverk for undervisningspersonale
Indikatoren viser sum årsverk for undervisningspersonalet. Summen inkluderer beregnede årsverk til undervisning og beregnede årsverk til annet enn undervisning. Årsverkene er beregnet ved å dividere årstimer på årsrammen. Det er benyttet 741 timer på barnetrinnet og 656 timer på ungdomstrinnet. I denne indikatoren inngår følgende delskår: Årsverk til undervisning.

Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning
Indikatoren viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning i de fag og trinn de underviser i.

Enhet: Rauma kommune skoleeier					
Indikator og nøkkeltall	**2013-2014**	**2014-2015**	**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**
Talet på elevar	868	834*	843	850	869
Talet på skolar	7	6	6	6	6(5)
Antall elever per årsverk til undervisning	10,8	10,9	11,5	12,0	11,9
Talet på lærarar	105	100	96	96	97
Årsverk for undervisningspersonale	91,2	85,7	81,5	80,0	80,6
Talet på lærarar med kontaktlærarfunksjon	63	60	61	49	56
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	96,9	97,2	95,6	100,0	96,1
Lærertimer som gis til undervisning	57 029	54 261	52 033	50 445	51 785

* Etablering av Innfjorden friskole

Vurdering

Elevtallet i grunnskolen ble i perioden 2005-13 redusert med 15 %.

I perioden 2013-17 har elevtallet stabilisert seg, og er for inneværende år 869. Rammene til grunnskoleopplæring er betydelig redusert i perioden, og antall lærere viser nedgang på i overkant av 10 % i perioden.

Det har i tillegg vært foretatt endringer i fag- og timefordelingsplan, bl.a.

- Ny valgfagsordning på ungdomstrinnet f.o.m. skoleåret 2012-13 for 8. trinn, med gradvis innføring på alle trinn fra 8.-10. på til sammen 171 årstimer over tre år
- Utvidelse av timetallet på mellomtrinnet i naturfag på til sammen 38 årstimer f.o.m. skoleåret 2016-17

Antall lærere med kontaktlærerfunksjon er redusert i perioden 2013-17, dette til tross for stabilt elevtall.

Kontaktlærerfunksjon har en kostnadside (nedsatt leseplikt/undervisningsplikt + funksjonstillegg) som man bevisst har forsøkt å regulere for slik å kunne innrette ressursramma mest mulig inn mot elevene. Dette vil likevel bety flere elever pr. kontaktlærer for å ivareta de praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjøremåla som gjelder klassen, elevene og kontakten med hjemmet.

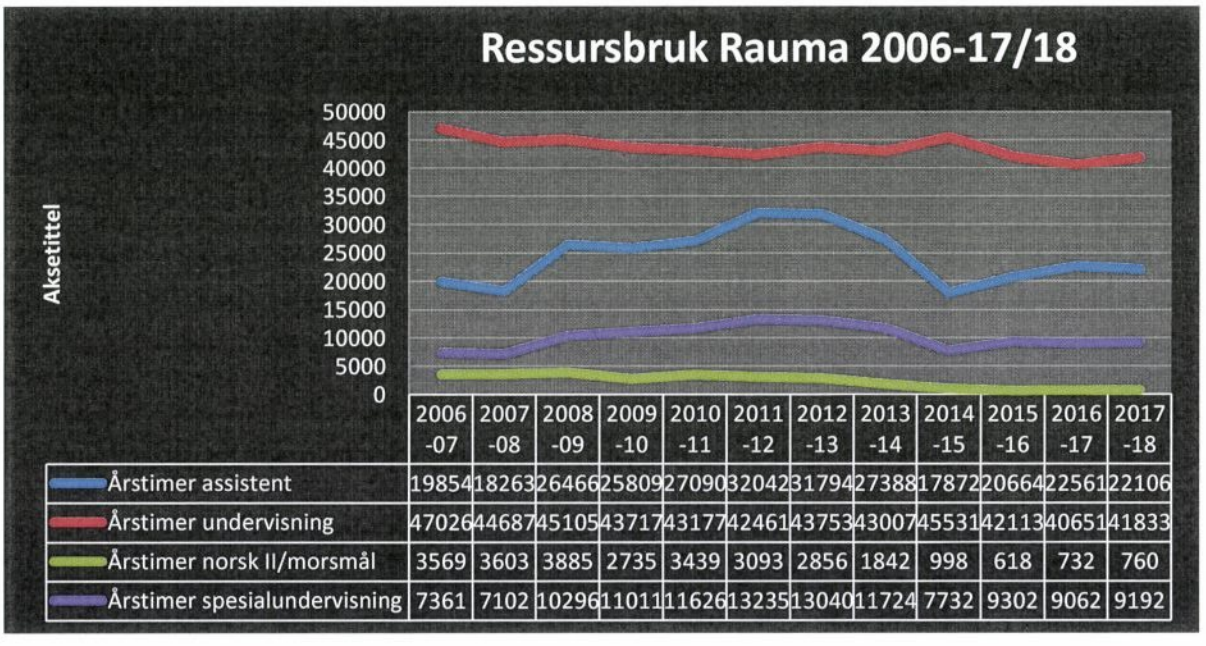
2.1.2. Økonomiske rammevilkår og ressursbruk

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Rauma kommune 2017 (Telemarksforskning)

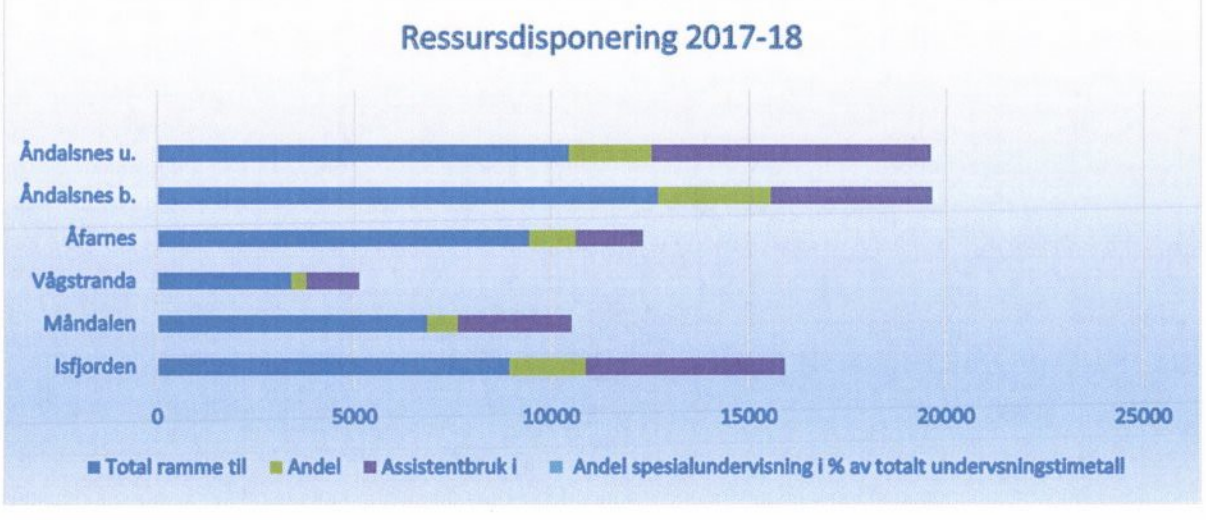
	Beregnet utgifts-behov 2017	Netto driftsutgifter 2017			Mer-/mindreutgift ift.		
		Rauma kommune	Lands-gjennom-snitt	Rauma "normert nivå"	Lands-gjennom-snittet	"Normert utgiftsnivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,9562	7 376	8 360	7 993	-7,4	-4,6	-4,6
Administrasjon	1,0534	4 416	4 255	4 482	1,2	-0,5	-0,5
Landbruk	2,7640	267	103	284	1,2	-0,1	-0,1
Grunnskole	1,0195	12 804	12 999	13 251	-1,5	-3,4	-3,4
Pleie og omsorg	1,3005	22 830	17 201	22 371	42,3	3,4	3,4
Kommunehelse	1,1528	2 733	2 603	3 001	1,0	-2,0	-2,0
Barnevern	0,7842	1 148	2 189	1 717	-7,8	-4,3	-4,3
Sosialtjeneste	0,6837	1 785	2 522	1 725	-5,5	0,5	0,5
Sum	**1,0902**				**23,5**	**-11,0**	**-11,0**

Illustrasjon av mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. (Mill kr. Rauma kommune 2017)

	Mer-/mindreutgifter (mill. kr) ift.		
	Landsgjennomsnittet	"Normert utgiftsnivå"	"Normert og inntektsjustert utgiftsnivå"
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	**-1,5**	**-3,4**	**-3,4**
202 Grunnskole	-2,0	-3,5	-3,5
215 Skolefritidstilbud	-0,9	-0,9	-0,9
222 Skolelokaler	-0,3	-0,6	-0,6
223 Skoleskyss	1,7	1,6	1,6

	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Årstimer assistent	19854	18263	26466	25809	27090	32042	31794	27388	17872	20664	22561	22106
Årstimer undervisning	47026	44687	45105	43717	43177	42461	43753	43007	45531	42113	40651	41833
Årstimer norsk II/morsmål	3569	3603	3885	2735	3439	3093	2856	1842	998	618	732	760
Årstimer spesialundervisning	7361	7102	10296	11011	11626	13235	13040	11724	7732	9302	9062	9192

Vurdering

I følge analyser foretatt av Telemarksforskning av innrapporterte KOSTRA-tall for 2017, har Rauma kommune et mindreforbruk/mindrekostnader justert for normert inntekts- og utgiftnivå på om lag 11 millioner. Av dette utgjør grunnskolens område 3,4 millioner.

På utvalgte grunnskolefunksjoner framstår grunnskoleopplæring som den med størst mindreforbruk, mens skoleskyss trekker i motsatt retning. For inneværende skoleår utgjør andelen elever med skyss enten i deler av året (vinterskyss) eller heile året i overkant av 50 %. Dette skyldes både geografi – med spredt bosetting, men også manglende tilpasninger og investeringer som sikrer elevene en trygg skoleveg.

Det ble i 2017 fremma politisk sak med grunnlag i TS-inspeksjon foretatt av Asplan Viak. Rapporten gjennomgår og vurderer skolevegen til grunnskoleelevene på ulike strekninger, og skisserer både mindre og mer omfattende sikrings- og utbedringstiltak for å skape trygge og forutsigbare trafikale forhold for elevene. Dette bør være en prioritert oppgave framover, også sett i et folkehelseperspektiv.

Innenfor vedtatte budsjettrammer er tildeling av ressurser til den enkelte skole primært basert på elevtall, men også større utfordringer i elevmassen er forsøkt ivaretatt som grunnlag for nødvendig tilpasning. Prosjektet «Grensesnittet spesialundervisning – tilpassa opplæring» som vist til i pkt. 2.1.5, har bl.a. ført til en lavere andel spesialundervisning med lærer og mindre bruk av assistenter i opplæringa. Det er fortsatt mange elever som har behov for særskilt tilrettelegging for å kunne ha et forsvarlig læringsutbytte. Med økende elevtall og reduserte totalrammer for undervisning vil skolen bl.a. få større utfordringer ift fleksibel bruk av ressursramma.

2.1.3. Lærertetthet

Lærertetthet 1.-7. trinn og 8.-10. trinn
Indikatoren viser gjennomsnittlig lærertetthet på 1.- 7. trinn ned på skolenivå. Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og til andre lærertimer som tildeles på grunnlag av individuelle elevrettigheter.

Lærertetthet i ordinær undervisning
Lærertetthet i ordinær undervisning er en indikasjon på antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt språkopplæring ikke regnes med. I andre sammenhenger kalles dette målet gruppestørrelse 2. Mål på lærertetthet er heftet med usikkerhet. Dette kommer av at noen kommuner fører lærerressurser på kommunen sentralt mens andre kommuner fører det på skolen i GSI. Dette kan for eksempel være timer spesialundervisning eller særskilt norskopplæring.

Enhet: Rauma kommune skoleeier					
Indikator og nøkkeltall	**2013-2014**	**2014-2015**	**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**
Antall assistentårsverk i undervisningen	17	11	12	13	13

Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	52,2	78,7	68,9	63,6	66,4
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	18,2	12,4	15,0	16,7	16,2
Lærertetthet 1.-7. trinn	11,6	11,9	12,1	12,2	12,4
Lærertetthet 8.-10. trinn	12,6	12,2	14,0	15,7	14,7
Lærertetthet i ordinær undervisning	15,0	13,9	15,2	16,0	15,9
Undervisningstimer totalt per elev	66	65	62	59	60

Vurdering

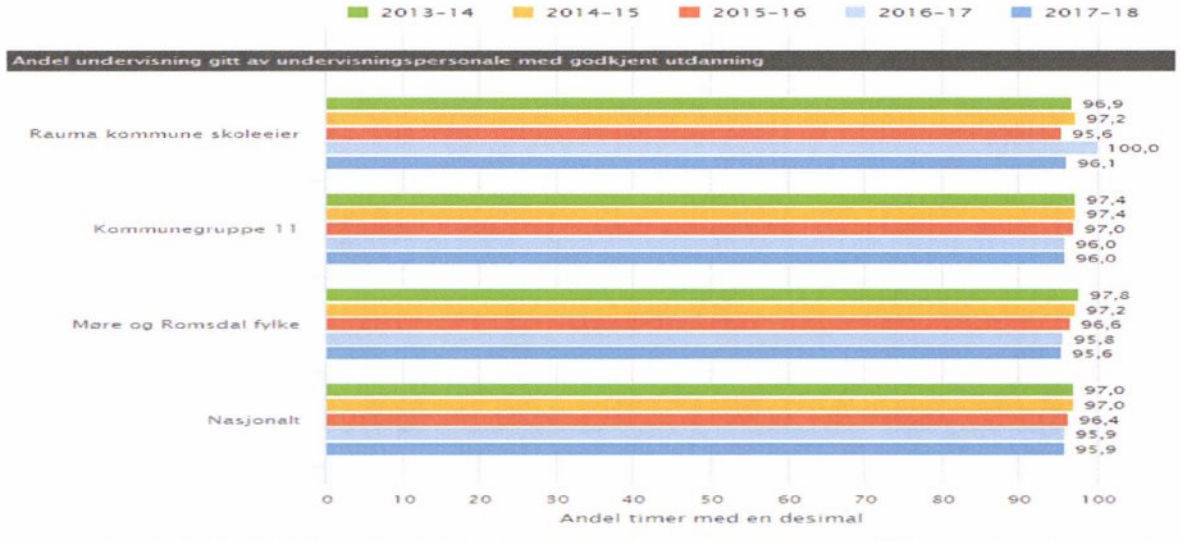
Lærertettheten på både barne- og ungdomstrinnet er på linje med fjoråret, d.v.s. at det er flere elever pr. lærer sammenligna med perioden 2013-15. Dette har primært sammenheng med reduserte rammer og økning i antall elever.

I tråd med øremerka midler fra staten til tidlig innsats, er småskoletrinnet (1.-4.) styrka med ekstra lærerressurser fra 2016. Styrkinga er lagt inn gjennom endra faktorgrunnlag i tildelingsmodellen som grunnlag for fordeling av vedtatte budsjettrammer til sektoren. De øremerka midlene til tidlig innsats har, i tillegg til økt ressursgrunnlag, gitt nødvendig oppmerksomhet og bevissthet rundt betydninga av tidlig innsats som grunnlag for mestring og utvikling.

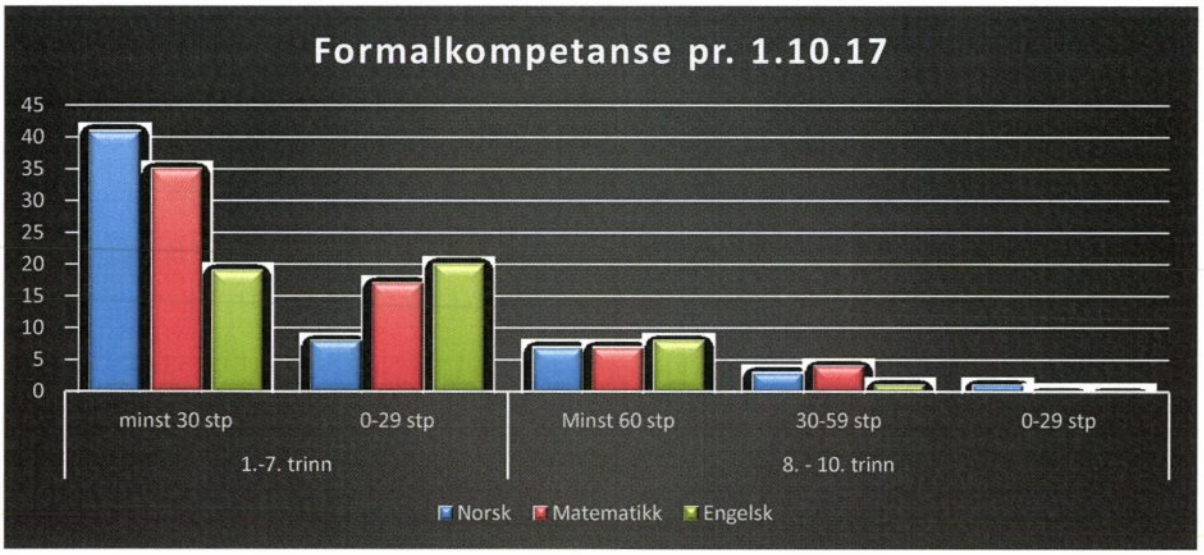
Som det går fram av tabellen over, er lærertettheten høyere på barnetrinnet enn på ungdomstrinnet. Forskjellen mellom hovedtrinna er imidlertid ikke vestenlig endra fra 2016.

2.1.4. Formalkompetanse og kompetansebehov

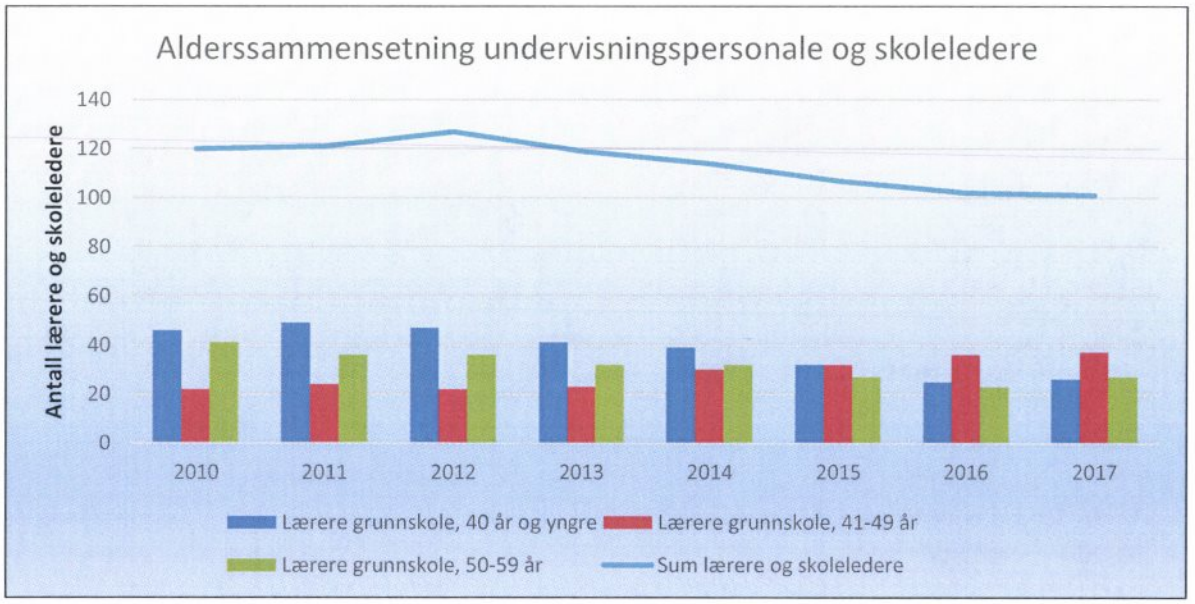
Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Formalkompetanse og kompetansebehov, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Tabellen over viser antall lærere med eller uten formalkompetanse i engelsk, norsk og matematikk med bakgrunn i årlig GSI-rapportering pr. 1.10.17. Lærere med minst 30 stp. formalkompetanse på barnetrinnet (1.-7. trinn) har nødvendig kompetanse for undervisning i nevnte fag. Tilsvarende må lærere som skal undervise i norsk, engelsk og matematikk ha minst 60 stp.

Vurdering

Aldersgruppa 50 + utgjør pr. 1.01.18 ca. 37 % av den samla arbeidsstokken av pedagogisk personale inkl. skoleledere. Dette er en nedgang på rundt regna 4 % fra 2016, og skyldes primært lærere som har gått over i pensjonistenes rekker pr. 1.8.17.

Det vil følgelig være et behov for å rekruttere et betydelig antall lærere inn mot grunnopplæringa i Rauma i kommende år.

I tillegg har det skjedd endringer i forskrift til opplæringslova Kapittel 14, gjort gjeldende fra 1.august 2015. Endringene har fått tilbakevirkende kraft, som bl.a. innebærer at en rekke lærere som tidligere har hatt nødvendig formalkompetanse ved tilsetting i basisfag, ikke lenger har undervisningskompetanse i norsk, matematikk og engelsk på verken barne- eller ungdomstrinnet. Kommunene har blitt gitt en frist til 2025 for å sikre nødvendig formalkompetanse i nevnte fag.

Dette innebærer økt oppmerksomhet rundt formalkompetanse i basisfag gjennom bl.a. gjennom prioritering av midler til nødvendig kompetansebygging og dessuten strategisk planlegging med sikte på å kvalifisere allerede tilsatte lærere på nevnte fagområder.

Grafen «Formalkompetanse pr. 1.10.17» viser til GSI-rapportering pr. 1.10.17, og uttrykker gapet mellom tilsettingskompetanse og undervisningskompetanse. Av de pedagoger som underviser i norsk og matematikk på barnetrinnet mangler henholdsvis 16,3 % og 32,7 % formalkompetanse tilsvarende 30 stp. For de som underviser i engelsk er tilsvarende tall 51,3 %.

På ungdomstrinnet har det skjedd en positiv utvikling fra i fjor for de som underviser i norsk. Fra 66 % i 2016 som ikke hadde nødvendig formalkompetanse i faget, er %-andel redusert til 36,4. Man finner tilsvarende tall i matematikk, mens situasjonen er tilfredstillende i engelsk.

Antall lærere som underviser på ungdomstrinnet er nødvendigvis færre sammenligna med barnetrinnet, i og med at timetallet på ungdomstrinnet bare utgjør 33 % av det samla timetallet i grunnskolen. Prosentvisning i denne sammenheng kan derfor bli noe misvisende, i og med at 1 lærer utgjør 11 % av samla lærerressurs.

På det tidspunktet endringer i kompetanseforskrift trådte i kraft, ble det gjennomført en beregning som viste at det ville ta 8 år før Rauma-skolen ville ha oppfylt forskriften, gitt samme videreutdanningstakt som tidligere år.

Som svar på utfordringene ift. manglende formalkompetanse i tjenesteområdet, er det inngått en samarbeidsavtale med NTNU og region Nordre Sunnmøre for å ha mulighet til å øke kapasiteten på videreutdanninga.

Videreutdanningstilbud som gjennomføres regionalt er langt mer kostnadseffektivt sammenligna med ordinære tilbud innenfor Kompetanse for kvalitet. I tillegg til å kunne videreutdanne flere lærere enn man kan finansiere i en normalordning, vil man dessuten lettere kunne etablere og drifte nettverksløsninger.

Tabellen under presenterer en oversikt over videreutdanningstilbudet slik det er planlagt for perioden fram tom studieåret 2021/2022 i region Romsdal og Nordre Sunnmøre (Ålesundsregionen):

Skoleår	*Romsdal*	*Sunnmøre*	*Tilbud til begge regionene*
2017/2018	**Norsk 1. (1-7)**	**Engelsk 1 (1-7)**	
2018/2019	**Engelsk 1 (1-7)**	**Matematikk 1 (1-7)**	**Norsk 2 (5-10)'**
2019/2020	**Matematikk 1 (1-7)**	**Norsk 1 (1-7)**	**Engelsk 2 (5-10)'**
2020/2021			**Matematikk 2 (5-10)'**
2021/2022			**Utdanningsvalg (30 sp)II**
			Profesjonsfaglig digital kompetanse (PfDK)

Det er med bakgrunn i dette utfordringsbildet utvikla skolevise strategiske kompetanseplaner og overordna kriterier og retningslinjer for videreutdanning av lærere. Nevnte samarbeidsavtale med NTNU og Nordre Sunnmøre legger føringer på hva som prioriteres fra skoleeier.

De lærerne som søkte videreutdanning i 2017 innenfor prioritert fagområde ble godkjent av skoleeier.

I tillegg er det en skoleleder som er inngår i et masterløp i skoleledelse.

Følgende premisser vektlegges for vurdering/prioritering av videreutdanningssøknader:

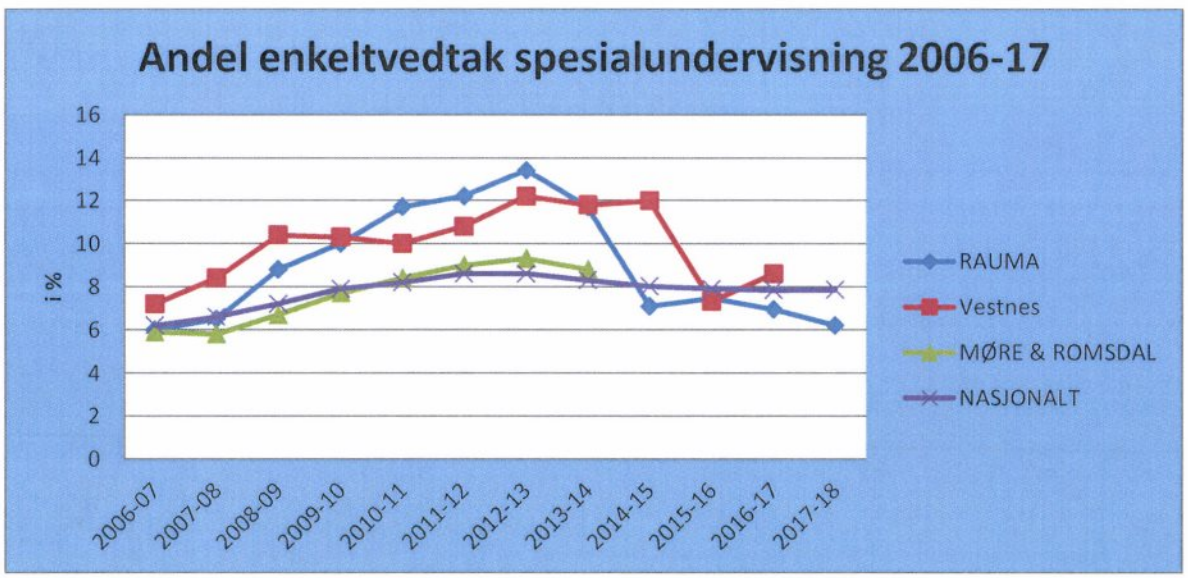
- Søker må ha fast tilsetting og være i arbeid
- Videreutdanning søkes primært løst gjennom vedtatt strategi «Kompetanse for kvalitet»
- Skolens plan for strategisk kompetanseutvikling legges til grunn for skoleeiers prioriteringer
- Grunnleggende kompetanse i fag prioriteres framfor mastergrad/studier utover 30 stp barnetrinn/60 stp ungdomstrinn, jf. kompetanseforskrift pr. 1.8.15, §§ 14-2/3. Det vises for øvrig til skolevise GSI-rapporteringer pr. 1.10. om undervisningskompetanse i basisfaga norsk, regning og engelsk.
- Ungdomstrinnsatsninga og regning i alle fag vektlegges
- I den grad det må prioriteres mellom søkere fra samme enhet innenfor samme fagområde, prioriteres den søkeren som ikke tidligere har blitt tildelt midler til videreutdanning

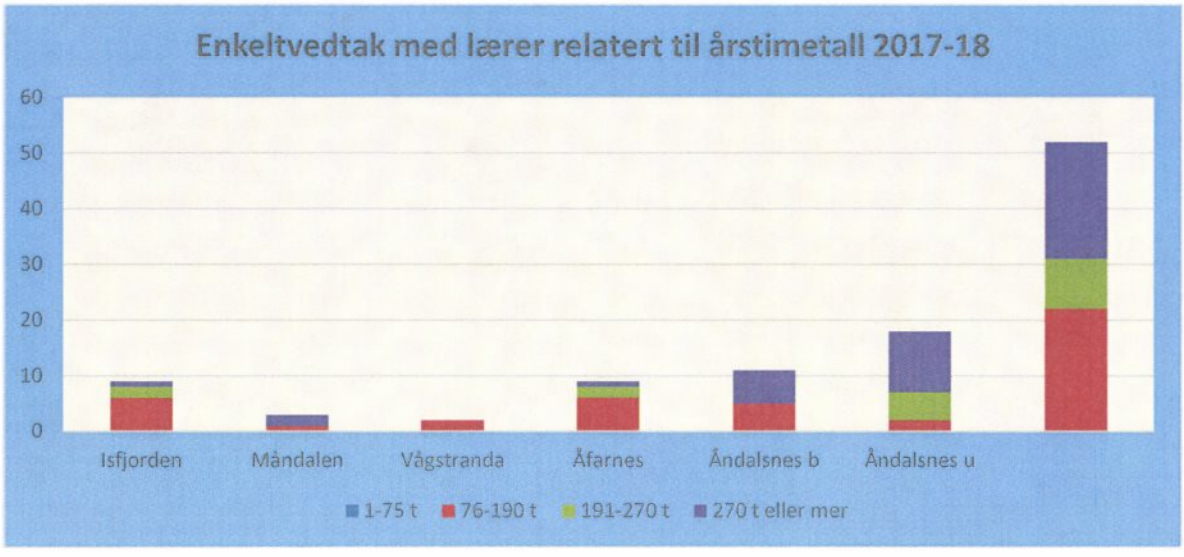
Det vises for øvrig til vedtak i K-sak 055/10, pkt. 2 om å utvikle en rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig kompetanse kommende år.

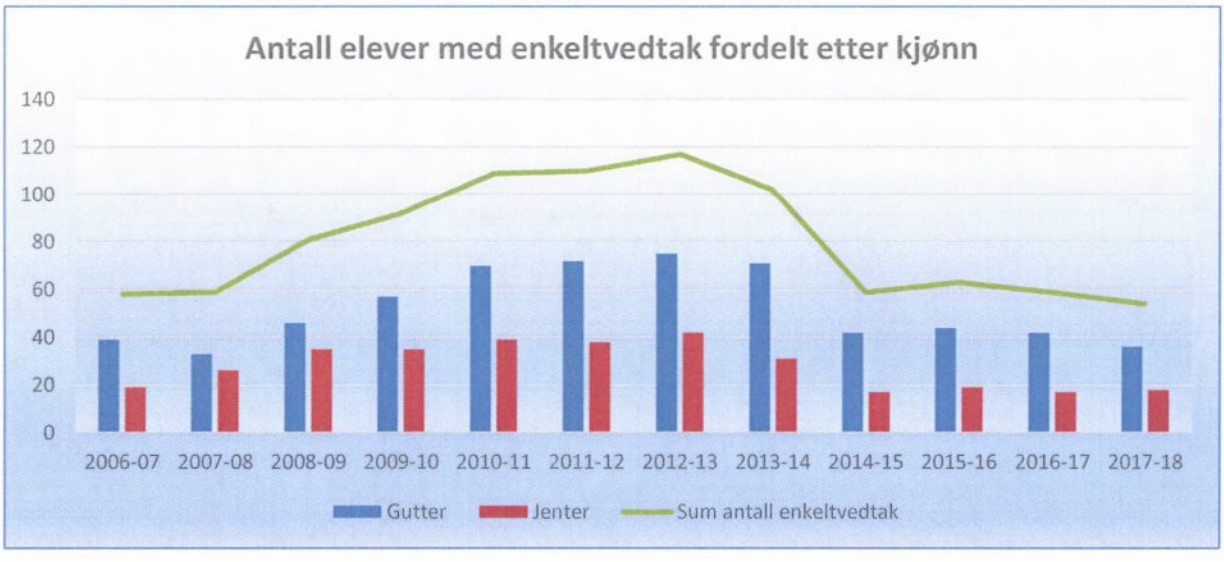
2.1.5. Spesialundervisning og tilpassa opplæring

Lokale mål

- Styrke tilpassa opplæring og tidlig innsats

Vurdering

I 2017 har bl.a. dette hatt særskilt oppmerksomhet (og prioritet):

- Implementering/gjennomføring av tidlig innsats-modell på egen enhet

Antall enkeltvedtak er ytterligere redusert ift. 2016, og man må tilbake til 2006 for å finne tilsvarende lave tall.

Andelen enkeltvedtak i størrelsesorden 76 – 190 t (fra 2 til 5 timer pr. uke) er fortsatt toneangivende i Rauma-skolen, men likevel mindre markant enn tidligere.

Grafen «Enkeltvedtak med lærer relatert til årstimetall» gir bl.a. uttrykk for at det er en større andel elever med store særskilte tilretteleggingsbehov. Det ressursmessige handlingsrommet som er utvikla som en følge av uttalt omlegging, har delvis måtte omdisponeres for å ivareta elever med særskilt store tilpasningsbehov, og tilpasning med grunnlag i opplæringslovas § 1-3 utsettes for press når de samla rammene til opplæring reduseres.

Prosjektet som starta høsten 2012 hadde som en av hovedmålsetningene å øke kompetansen i skole og barnehage for slik å kunne utvikle et større handlingsrepertorar basert på hva forskning sier har effekt. Skoler og barnehager skulle bl.a. gjennom dette kompetanseløftet også i større grad kunne øke vurderings- og tiltakskompetansen som ledd i økt profesjonalisering og organisasjonslæring. Nye verktøy i den pedagogiske verktøykassa skal gi økte muligeter på egen enhet til å kunne foreta flere kartlegginger og større grad av refleksjon som grunnlag for individuell tilpasning.

I februar 2017 nedsatte Kunnskapsdepartementet et ekspertutvalg som skulle vudere tilbudet til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage, grunnskole og videregående skole. Professor Thomas Nordahl ble valgt til leder av utvalget, utdanningsforskeren som deltok i oppstarten av prosjektet i Rauma i 2012.

Ekspertutvalgets rapport foreligger pr. dato, og slår fast at dagens system har store utfordringer:

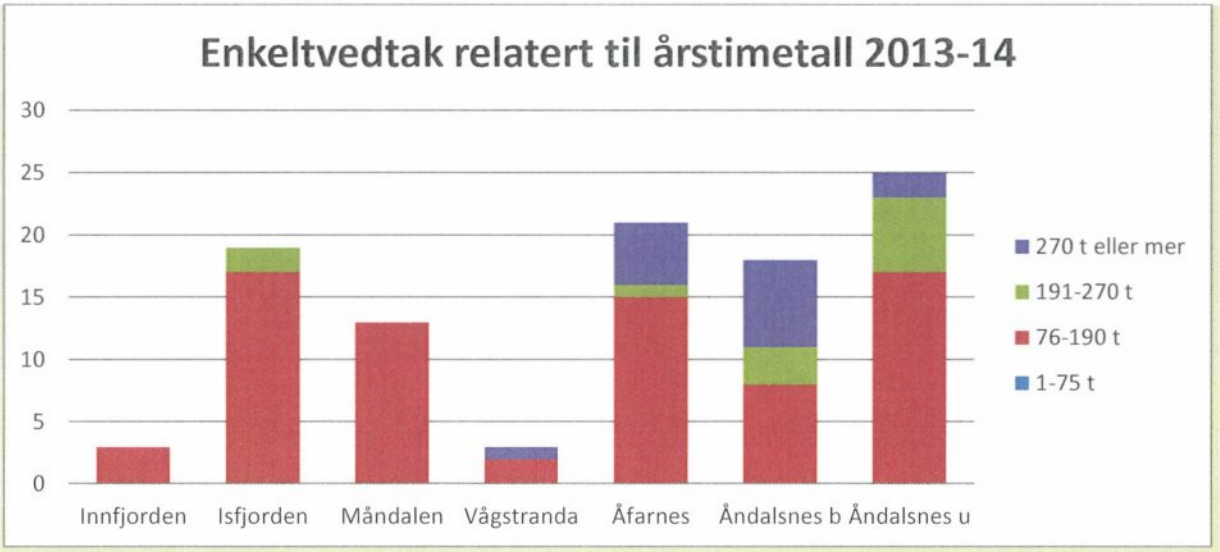
- Mange barn og unge møter ansatte i barnehage og skole uten pedagogisk kompetanse
- Annenhvert barn som får spesialundervisning får det av ufaglærte
- Det tar lang tid før barn og unge får hjelpen de trenger og systemet virker ekskluderende
- En av tre elever som får spesialundervisning blir tatt ut av klasserommet

I ekspertutvalget rapport vises det bl.a. til rapporten «Rett til spesialundervisning eller rett til deltagelse» utarbeidet av NTNU Samfunnsforskning. I denne rapporten blir det bl.a. vist til at det i stor grad er faglige begrunnelser som løftes fram som bakgrunn for at kommunene over tid har jobbet med å redusere andelen elever med spesialundervisning, men også av økonomiske årsaker. Dessuten blir det pekt på at det synes å være en fellesnevner at finansieringsmodellene for skolene *ikke* utgjør et økonomisk motiv for økt spesialundervisning. – Skolene tildeles en ramme som også inkluderer spesialundervisning.

I utvalgets rapport vises det videre til en dybdestudie av seks kommuner i utvalget av kommuner med lav andel spesialundervisning at kommunene har arbeidet med å tydeliggjøre grenseoppgangen mellom tilpassa opplæring og spesialundervisning, og har arbeidet med rutiner og systemer for tiltaksutprøving og kartlegging ved skolene. Rutinene og systemene er gjerne utarbeidet i tverrgående faglige nettverk som frigjør ressursene for PP-tjenesten. I nevnte casekommuner har PPT klart å prioritere det systemrettede arbeidet. Flere av informantene i casestudiet opplyste at de har fått en utvidet «normalitetsforståelse», forstått som at grensene for det å være en «normalelev» er blitt utvidet, slik at de nå i større grad inkluderer elever som tidligere falt i en «unormal»-kategori. I kommunene er det særlig elever med lette vansker (tildelt under fem timer i uka) og særlig gutter som, ikke får spesialundervisning sammenlgna med de øvrige kommunene.

Det blir vist til K-sak 062/11 som grunnlag for prosjektet «Grensesnittet ordinær opplæring – spesialundervisning». Som det går fram av prosjekttittelen, er det i tråd med det utvalget løfter fram som vesentlig for å skape et utvida handlingsrom for tilpassa opplæring.

Som vist til innledningsvis, er det fortsatt en del enkeltvedtak i kategorien «under fem timer i uka». Situasjonen var likevel en helt annen ved inngangen av prosjektperioden:

Dette viser at det har skjedd en vesentlig endring som handler om mer enn tilfeldige variasjoner i elevmassen.

Sektoren har videre hatt stor oppmerksomhet rundt utvikling og implementering av prosedyrer og rutiner, tildelingsmodell og ikke minst PPTs rolle i det systemretta arbeidet. «PPT tettere på», med fastlagt tilstedeværelse på den enkelte skole, har ikke vært mulig å realisere dersom mengden sakkyndig arbeid skulle videreføres i samme omfang.

Gjennom fortsatt stor oppmerksomhet på systematisk kartlegging, oppfølging og tidlig innsats vil vi kunne realisere med å dreie fokus fra reduksjon i tallet på spesialundervisning til å ha fokus på god tilpassa opplæring og behovet for særskilt tilrettelegging/spesialundervisning.

2.2. Læringsmiljø

2.2.1. Elevundersøkelsen

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn og Vg1. Et utvalg av spørsmålene i Elevundersøkelsen er satt sammen til indekser som ligger i Skoleporten. Resultatene fra Elevundersøkelsen vises i en egen rapportportal. I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

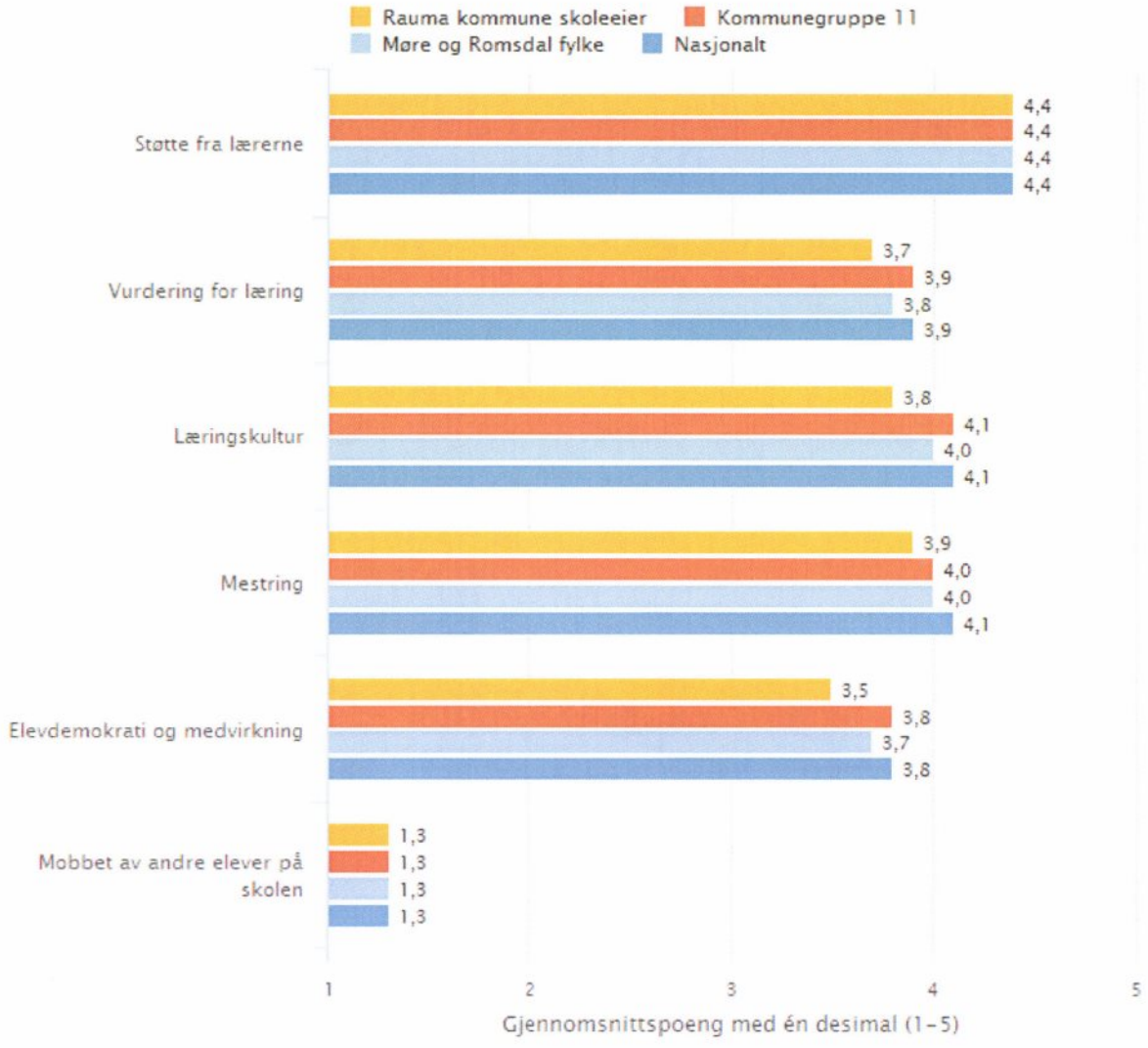
- **Støtte fra lærer:** Indeksen viser elevenes opplevelse av emosjonell og faglig støtte fra lærer.
- **Vurdering for læring:** Indeksen kartlegger elevenes opplevelse av de fire prinsippene i vurdering for læring.
- **Læringskultur:** Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.
- **Mestring:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen.
- **Elevdemokrati og medvirkning:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid.
- **Mobbet av andre elever på skolen:** Gjennomsnittsverdien for indikatoren Mobbet av andre elever på skolen er beregnet ut fra hvor mange som opplever at de blir mobbet av andre elever på skolen og hvor ofte de blir mobbet. Verdien gir ikke antall elever som i snitt mobbes av andre elever på skolen. En og samme verdi kan enten indikere at mange krysser av at de mobbes sjelden eller at færre krysser av at de mobbes hyppig. I Skoleporten tyder et gjennomsnitt ned mot verdien 1 på lite mobbing i skolen.
- **Andel elever som har blitt mobbet av andre elever på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent):** Se eget diagram.

Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntakene er mobbet av andre elever på skolen hvor lav verdi er positivt og andel som er i prosent.

Lokale mål

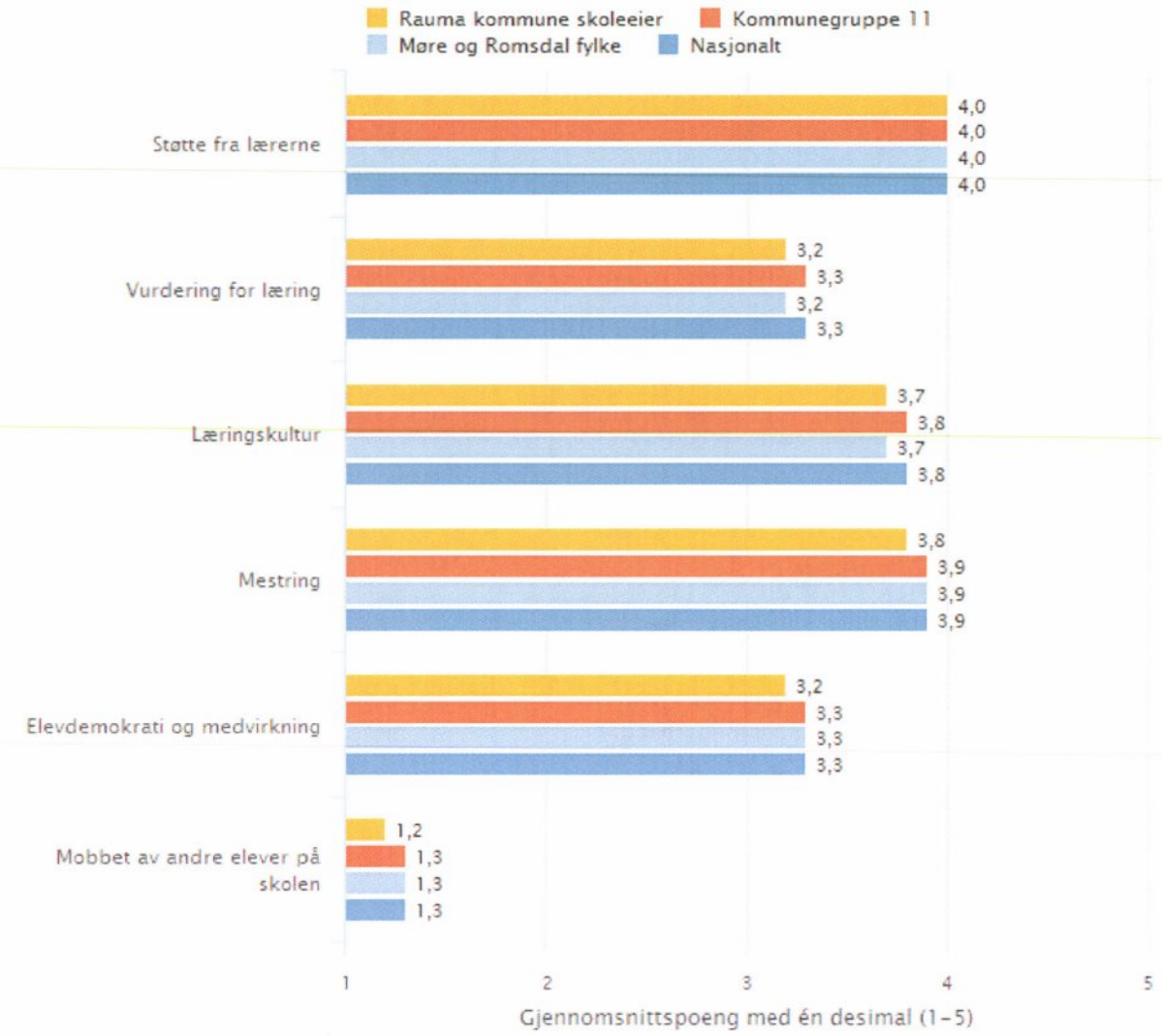
- Skape et trygt og inkluderende læringsmiljø for alle elever

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2017-2018, Trinn 7, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2017-2018, Trinn 10, Begge kjønn

Vurdering

Både 7. og 10. trinn responderer lavere på flere indikatorer enn sammenlignbare grupper.
Dette gjelder bl.a.:

- Vurdering for læring
- Mestring
- Elevdemokrati og medvirkning

Det vises innledningsvis om de fire sentrale prinsippene i vurderingsarbeidet som har til formål å fremme læring:

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem

- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved bl.a. å vurdere eget arbeid og utvikling

Stortingsmelding nr. 31 (2007-08) *Kvalitet i skolen* pekte i kunnskapsgrunnlaget bl.a. på at det var behov for et løft for å kunne skape bedre vurderingspraksis.

J. Hattie (2009) har oppsummert 800 metaanalyser basert på 52000 studier med 83 mill. elever. Alle resultater er uttrykt i effektstørrelser knytta til elevenes læring. Følgende område har i følge J. Hattie stor effekt på læring:

Lærerkompetanser med stor effekt på læring
(Hattie 2009)

Område	Effekt-størrelse	Effekt-vurdering	Rangering av 138 variabler
Feedback med vekt på læringsstrategier og læringsprosesser	0.90	Stor effekt	3
Klare standarder for god undervisning - microteaching	0,88	Stor effekt	4
Håndtering av bråk og uro i undervisningen	0,80	Stor effekt	6
Lærerens ledelse, tydelighet og struktur i undervisningen	0,75	Stor effekt	8
En positiv og støttende relasjon mellom elev og lærer	0.72	Stor effekt	11

Rauma kommune gjennomførte et toårig vurderingsprosjekt i samarbeid med Vestnes i 2009-10 med vekt på vurdering for læring (undervegsvurdering). Parallelt med dette løpet ble det etablert et utviklingsløp for skoleledelsen for å kunne gi støtte til å kunne lede interne utviklingsprosesser.

I ettertid har det skjedd mye som både direkte og indirekte innvirker på vurderingsfeltet.
Regjeringa fastsatte bl.a. ny overordna del av læreplanverket 1.9.2017. Ny overordna del erstatter generell del utvikla i 1993, og utdyper verdigrunnlaget i skolen som elevene skal lære som grunnlag for utvikling og danning. I tillegg har regjeringa starta arbeidet med å fornye alle faga og læreplanene, der dybdelæring blir sentralt.

Tilbakemeldinger fra elevundersøkelsen i både 2015, 2016 og 2017 signaliserer på at det er behov for større oppmerksomhet rundt vurdering for læring og elevmedvirkning i vurderingssammenheng. En kollektivt uttrykt vurderingskultur vil måtte bygge på prinsippet om elevaktiv læring.

Konklusjoner i tilsynsrapport gjennomført av Fylkesmannen med tematikk «Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringa» på Åndalsnes ungdomsskole og Rauma kommune våren 2017 underbygger funn i elevundersøkelsen. Endringer som en følge av tilsynet vil nødvendigvis ikke ha umiddelbar virkning, men det er gjennomført omfattende prosesser på både skole- og kommunenivå der det bl.a. er utvikla nye rutiner og prosedyrer på ungdomstrinnet for å sikre vurderingsfeltet i tråd med forskrift.

Spesifikk tematikk for tilsynet:

- Skolens arbeid med opplæring i fag
- Undervegsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- Skoleeiers system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Fylkesmannens konkluderte etter tilsynet med at *«Rauma kommune ved Åndalsnes ungdomsskole oppfyller lovkravene på en del av kontrollområdene, men funnet mangler i skolens praksis når det gjelder skolens arbeid med opplæringa i fag, undervegsvurdering for å øke elevens utbytte og undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning.»*

Som svar på de mangler og lovbrudd som påpekes i tilsynsrapport, har følgende prosesser gjennomført og tiltak iverksatt:

- Omfattende analyser og vurderinger på skole- og kommunenivå av funn i rapporten
- Gjennomgang av rutiner på aktuelle områder på skole- og kommunenivå
- Utvikling av nye rutiner på skolenivå for å sikre at skolens arbeid på dette området er i tråd med lov og forskrift:
    - Rutine for å sikre at opplæringa er knytta til kompetansemål i læreplanverket
    - Rutine for skolens vurderingsarbeid og maler for arbeidsplan og halvårsplan
    - Rutine for undervegsvurdering, tilbake- og framovermeldinger
    - Skjema for egen- og undervegsvurdering
    - Årshjul for vurderingsarbeidet
    - Fellesskjema til bruk i kartlegginger/analyse (teamsamtaleskjema)

Basert på kommunens redegjørelse og erklæring pr. 1.12.17, legger Fylkesmannen til grunn at Rauma kommune har rettet regelverksbruddene – og at tilsynet derfor ble avslutta.

Både 7. og 10. trinn skårer gjennomgående lavere enn sammenlignbare grupper innenfor mestring:

Delskår	Rauma kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Møre og Romsdal fylke	Nasjonalt
Tenk på når du får arbeidsoppgaver på skolen som du skal gjøre på egen hånd. Hvor ofte klarer du oppgavene alene?	3,8	3,9	4,0	4,0
Tenk på når lærerne går gjennom og forklarer nytt stoff på skolen. Hvor ofte forstår du det som lærerne gjennomgår og forklarer?	3,9	3,9	3,9	4,0
Får du lekser som du greier å gjøre på egen hånd?	4,1	4,2	4,3	4,3

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Mestring, Offentlig, 2017-2018, Trinn 7, Begge kjønn

Delskår	Rauma kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Møre og Romsdal fylke	Nasjonalt
Tenk på når du får arbeidsoppgaver på skolen som du skal gjøre på egen hånd. Hvor ofte klarer du oppgavene alene?	3,8	3,9	3,9	3,9
Tenk på når lærerne går gjennom og forklarer nytt stoff på skolen. Hvor ofte forstår du det som lærerne gjennomgår og forklarer?	3,6	3,7	3,7	3,8
Får du lekser som du greier å gjøre på egen hånd?	3,9	4,1	4,1	4,1

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Mestring, Offentlig, 2017-2018, Trinn 10, Begge kjønn

Det må være en uttrykt målsetning at elevenes mestring i større grad bør vektlegges, ikke minst fordi mestring er sterkt knyttet til motivasjon for læring og utvikling. Det er spesielt nødvendig å ha større oppmerksomhet inn mot individuell tilrettelegging når oppgaver og lekser skal løses på egenhånd.

Det vises for øvrig til grunnpilarene i «ungdomstrinn i utvikling»; variert, utfordrende, praktisk og relevant undervisning.

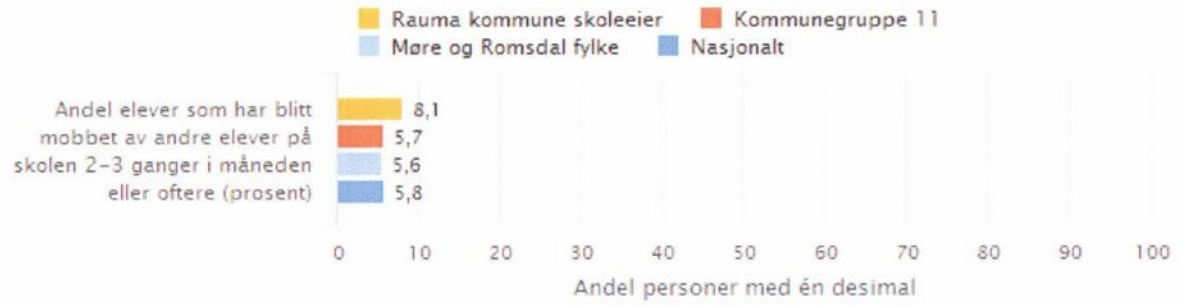
2.2.2. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere

Andelen elever på skolen som har blitt mobbet av andre elever viser andelen elever som opplever å bli mobbet 2 eller 3 ganger i måneden eller oftere av andre elever. Andelen elever som opplever mobbing på skolen av andre elever er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

- Nulltoleranse

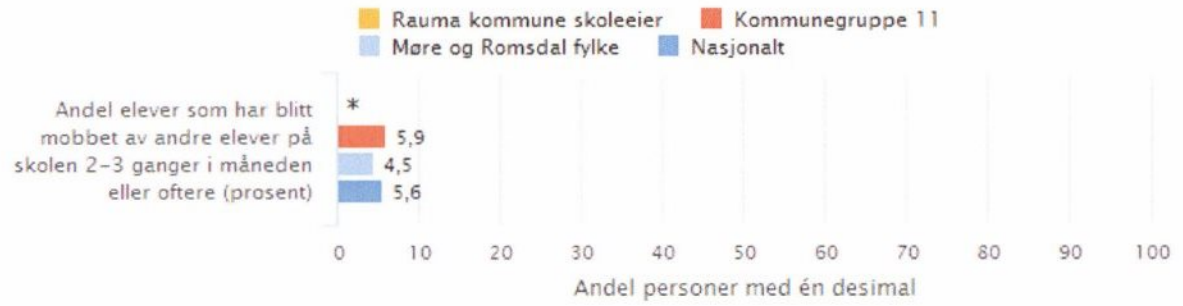
Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, 2017-2018, Trinn 7, Begge kjønn

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, 2017-2018, Trinn 10, Begge kjønn

Vurdering

Det er klar forskningsstøtte for at omfanget av mobbing påvirkes av forhold på den enkelte skole og i den enkelte klasse. For elever som blir utsatt for mobbing, er dette et alvorlig problem med store konsekvenser. Mobbing er dermed en stor utfordring for hver eneste skoleleder og lærer i landet.

Et godt og inkluderende læringsmiljø ivaretar den enkelte elevs følelse av tilhørighet, trivsel og trygghet. Et godt læringsmiljø karakteriseres av fravær av mobbing. Et godt læringsmiljø karakteriseres også av at det jobbes forebyggende med mobbing.

Læringsmiljøet skal gi elevene mulighet til å utfolde seg sammen, eller alene, uten risiko for å måtte forsvare eller beskytte seg. Dette innebærer nødvendigvis ikke at konflikter, uenigheter, mobbing og disiplinproblemer er helt fraværende i et godt læringsmiljø, men de håndteres konstruktivt og forutsigbart innenfor en rimelig tidshorisont.

Forskning tyder på at kvaliteten på utøvd ledelse har betydning for forekomsten av mobbing i skolen. Skoler med lav forekomst av mobbing scorer også høyere på samarbeid i personalet og enighet om pedagogiske spørsmål enn skoler med høy forekomst av mobbing. Forskningsresultatene er en klar indikasjon på at skal skolen oppnå effektiv forebygging og varig reduksjon av mobbing, er det ikke tilstrekkelig å arbeide med tiltak rettet mot elevene. I tillegg er det nødvendig å utvikle skolen som organisasjon - om å utvikle og stimulere til økt lærersamarbeid og grunnleggende drøftinger knyttet til pedagogisk plattform. Dette handler m.a.o. om i stor grad å sette skolekultur på dagsorden. En avgjørende suksessfaktor er i hvilken grad ledelsen involverer seg/er premissleverandører i dette arbeidet.

Det foreligger en rekke programmer, tiltak og ressurser skolene kan ta i bruk i arbeidet mot mobbing. Det er i tillegg en forutsetning at den enkelte skole skal ha et planverk som beskriver rutiner og prosedyrer på dette området.
Rauma har brukt og delvis bruker undervisningsopplegget «Det er mitt valg». Dette klassemiljøprogrammet kan følge barna fra barnehagen og helt ut i videregående skole. Opplegget er teori- og forskningsbasert, og er utviklet fra et primærforebyggende perspektiv med vekt på langsiktig og systematisk arbeid. Det er gjennomført opplæring i programmet for både barnehage og skole.

Alle skolene i Rauma har utviklet dokumentasjon og planer som inneholder rutiner for gjennomgang/revisjon. I tillegg er forskriftsfestet ordensreglement og trivselsregler på den enkelte skole viktige styringsdokumenter.

Rauma kommune har signert «Manifest mot mobbing».

Det blir fra sentralt hold påpekt at mangel på klarhet, forutsigbarhet og konsistens i skolens bruk av regler kan føre til økt problematferd. Et uklart verdigrunnlag og manglende bevisstgjøring i lærerpersonalet er en viktig årsak til at regler ikke følges opp, at konsekvensene blir uklare og håndhevelsen uteblir. En effektiv strategi for et godt og trygt læringsmiljø vil være at hele skolesamfunnet samler seg om noen viktige prinsipper for bruk av regler. Disse tilpasses skole- klasse- og individnivå med bakgrunn i en inkluderende prosess på skolenivå der både brukergrupper og tilsatte deltar.

Som ledd i arbeidet med å sikre et trygt læringsmiljø for alle elevene, ble det i løpet av 2016 utvikla og implementert «Handlingsplan for elevenes psykososiale læringsmiljø». Som en følge av endringer i

opplæringslova § 9a med virkning 1.8.17, er handlingsplan revidert – sammen med «Helhetlig system for sikring av 9a»

Følgende kartleggingsverktøy er tatt i bruk for å sikre elevene et trygt skolemiljø:

- SPEKTER, nettbasert kartleggingsverktøy som avdekker mobbing
- Klassetrivsel.no som kartlegger elevtrivsel blant alle elevene

Vi har gjennom nevnte kartleggingsverktøy langt bedre muligheter for å sikre elevene en trygg skolehverdag enn tidligere. Tilgangen til verktøy er imidlertid ikke tilstrekkelig, verktøyet må brukes systematisk og funn som avdekkes må følges opp og evalueres i nært samarbeid med elever og foreldre.

Hva angår funn og trekk i samband med mobbeproblematikk i Rauma-skolen, vil man kunne se forskjeller mellom trinn og mellom skolene. Det med bekymring man registrerer rapportering om opplevd mobbing ved flere av skolene på både barnetrinn og ungdomstrinn.

Det er en ikke-kompromissbar og ufravikelig målsetning om nulltolleranse som må ligge til grunn for dannelse og utdanning.

Det vises for øvrig til NOU 2015:2, "Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø".

2.3. Resultater

Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter. Dette er ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet.

2.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten lesing slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter: Elevene skal vise at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

- kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene er rimelige
- kan ha effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinn) er knyttet til disse ferdighetene:

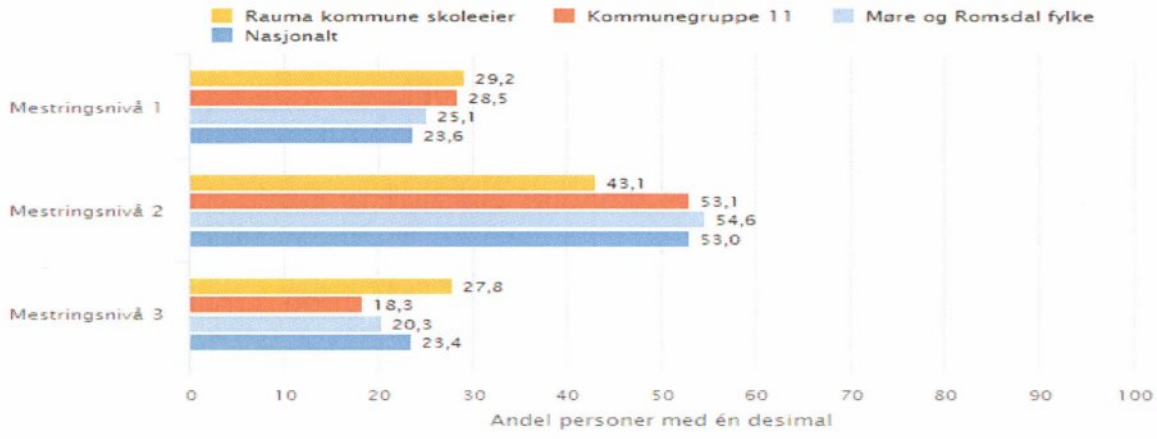
- finne informasjon
- forstå hovedinnholdet i enkle tekster
- forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønstre

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 5. trinn plasseres elevene på 3 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

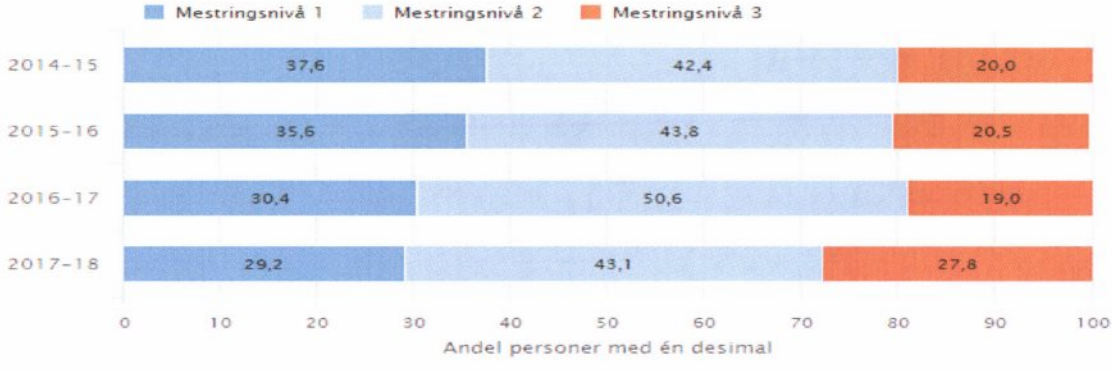
Lokale mål

- Prestere minst på nasjonalt nivå (50)

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

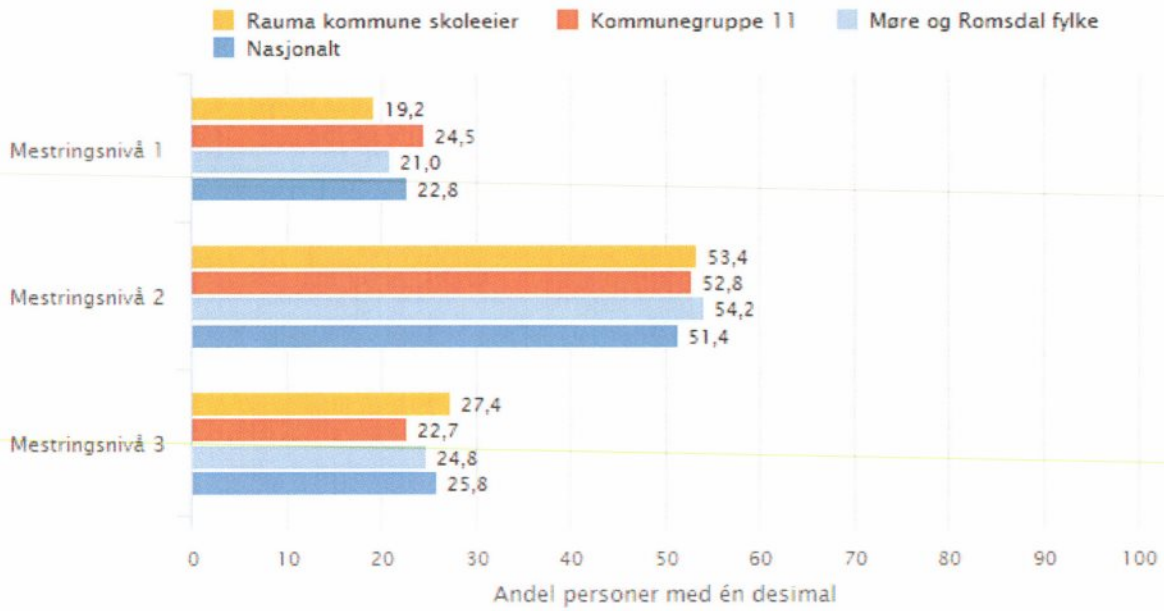

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Offentlig, 2017-2018, Trinn 5, Begge kjønn

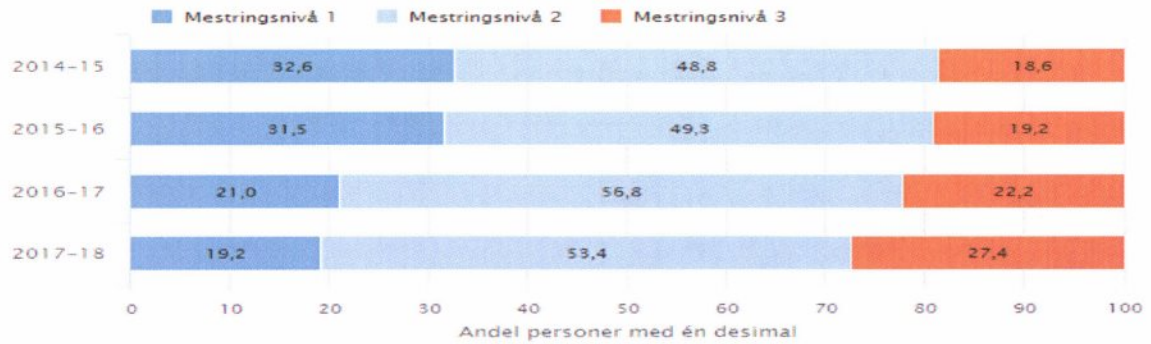

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

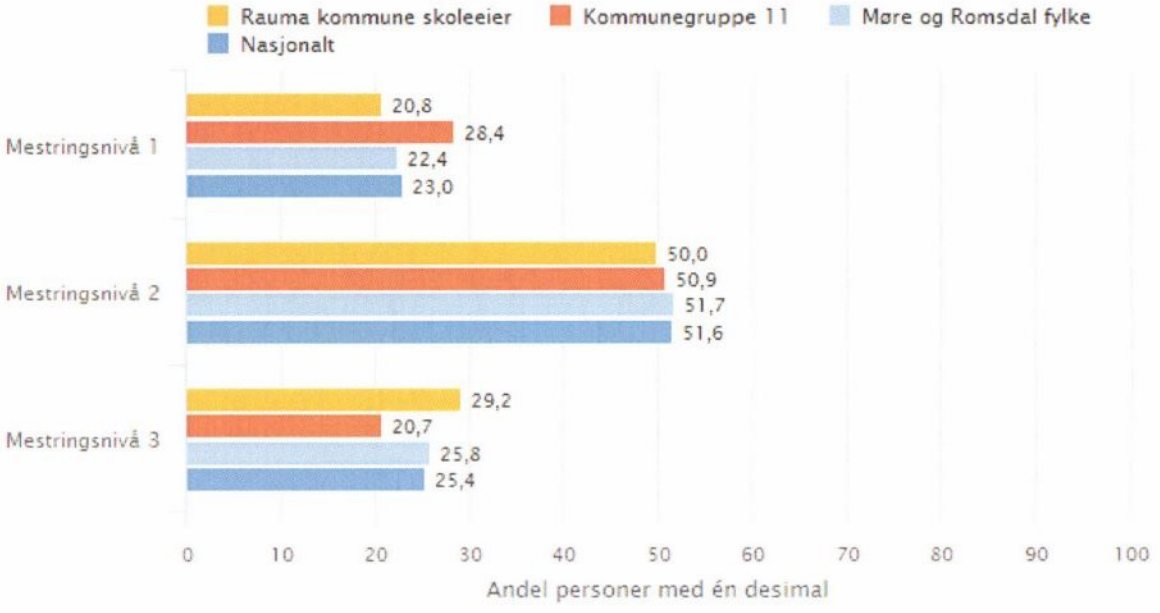

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Offentlig, 2017-2018, Trinn 5, Begge kjønn

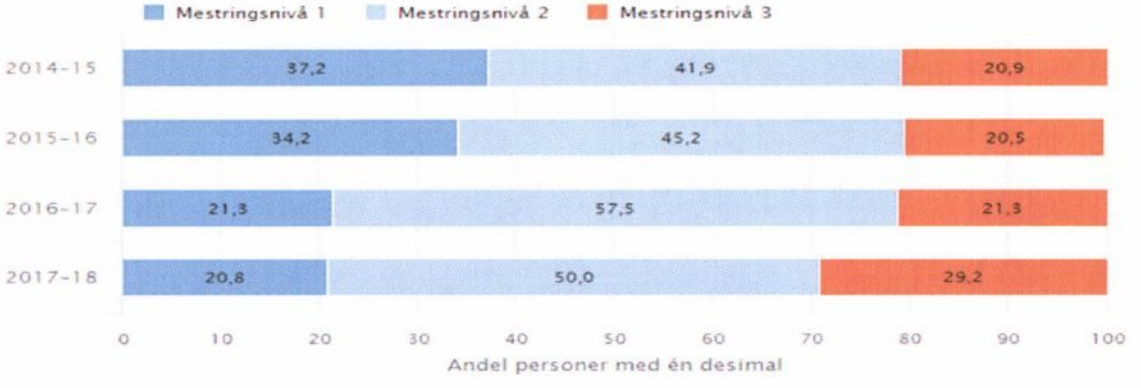

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Offentlig, 2017-2018, Trinn 5, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Vurdering

Nasjonal prøve på 5. trinn viser i perioden 2014-17 en nedgang i andelen elever som skårer tilsvarende prøveklasse 1 i alle fag. Størst er nedgangen i engelsk, men det er også en markant nedgang i regning og i norsk. Dette er positivt.

Når det gjelder fordeling av gutter og jenter på de ulike mestringsnivåene i de ulike faga, gir ikke resultatene et entydig bilde.

I 2017 viser resultatene at en klar overvekt av gutter som skårer på laveste mestringsnivå i norsk, mens forskjellene er mindre markante i engelsk og regning.

Det har i perioden 2009-16 vært satsa relativt tungt på å utvikle grunnleggende ferdigheter i lesing. Det kan bl.a. vises til 2-årig prosjekt i regi av regional PPT med vekt på språkstimulering og språkutvikling i overgangen barnehage og skole, til innføring av SOL (systematisk oppfølging av lesing) på alle trinn og etablering av VOKAL (Conexus Engage)– en kartleggingsportal som er til hjelp og støtte i oppfølginga av bl.a. Utdanningsdirektoratets kartleggingsprøver og nasjonale prøver.

I 2015 valgte Rauma etter søknad å delta i piloteringa av Nasjonal strategi for språk, lesing og skriving for 2016-19 i regi av Lesesenteret. Alle barnehagene og skolene i Rauma deltok i piloteringa, og verktøyet er implementert som en del av oppfølgingsarbeidet med lesing og skriving.

Det ble dessutan i 2016 utvikla en lokal plan for oppfølging av Utdanningsdirektoratets kartleggingsprøver i lesing på småskoletrinnet. Bruken av tilgjengelig kartleggingsmateriell – og kartlegginger som er gjort obligatorisk i Rauma-skolen må gjennomføres og følges opp i tråd med tidlig innsats-modell. Intensive kurs og nødvendige tilpasinger må iverksettes når elevene skårer under bekymringsgrense på kartleggingsprøver på småskoletrinnet.

Grunnleggende leseferdigheter er alfa – omega for å kunne oppnå et tilfredsstillende læringsutbytte. Elever som ikke har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringa, og som ikke får spesialundervisning, må få større oppmerksomhet. Kartlegging og eventuell ekstra innsats og fokus på lesing på småskoletrinnet må med grunnlag i nasjonale prøver på 5. trinn fortsatt ha stor oppmerksomhet, og systematikk og kontinuitet må være bærebjelkene i arbeidet med tidlig innsats.

2.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med målene for den grunnleggende ferdigheten lesing, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06.

Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag. De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de:

- forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene de får er rimelige
- kan vise effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene for ungdomstrinnet er knyttet til disse ferdighetene:

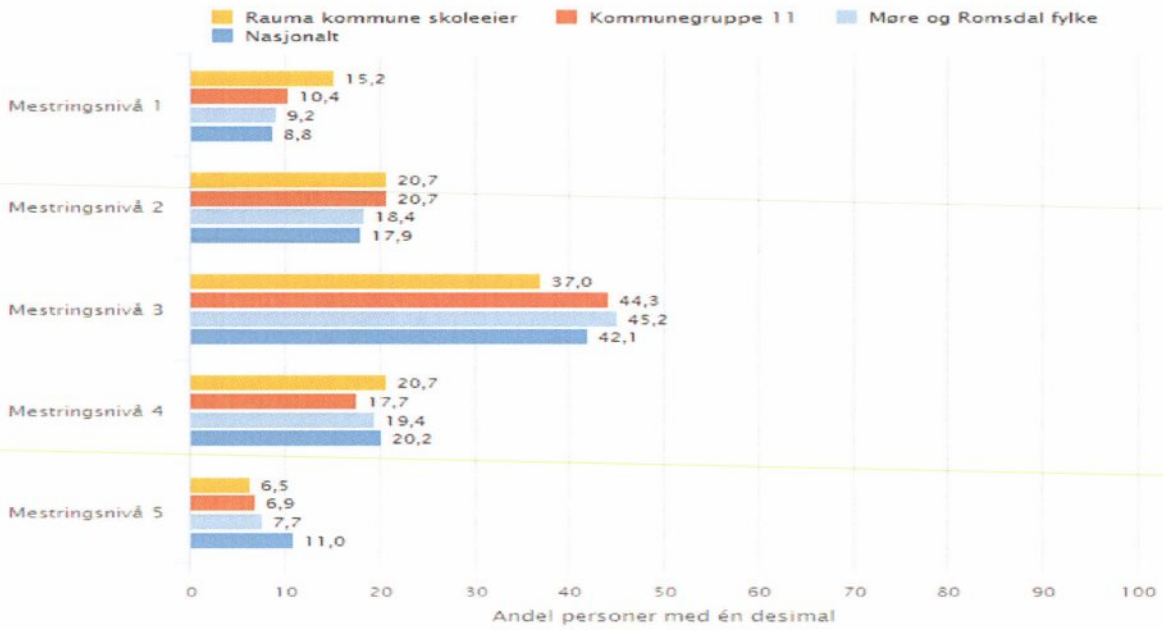
- finne informasjon
- forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og forskjellige sjangere
- beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 8. trinn plasseres elevene på 5 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

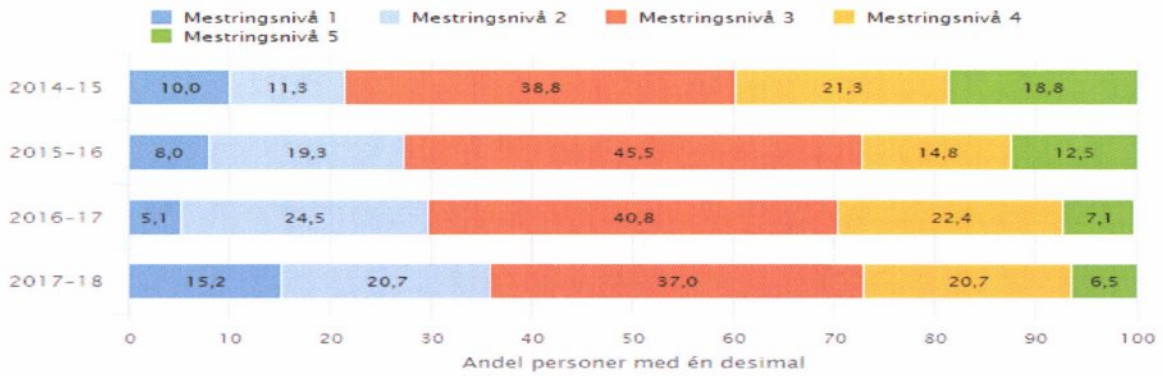
Lokale mål

- Prestere minst på nasjonalt nivå (50)

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Offentlig, 2017-2018, Trinn 8, Begge kjønn

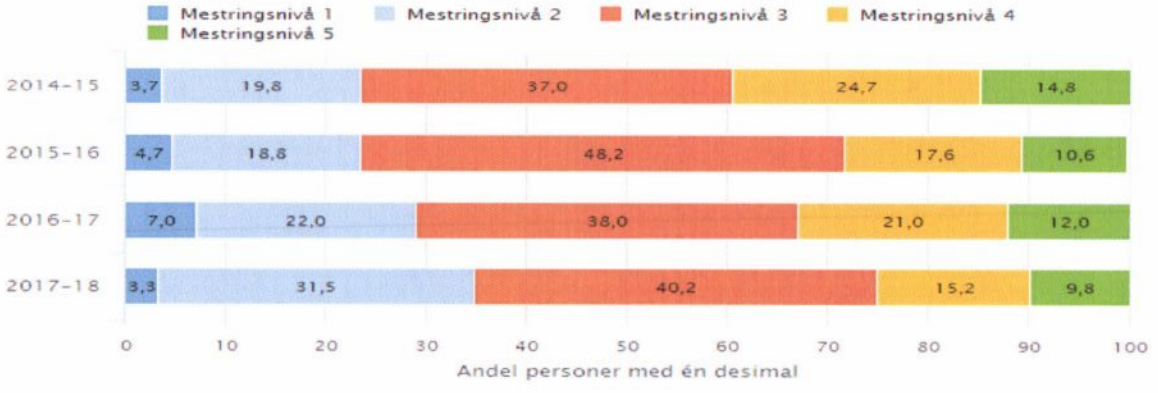

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

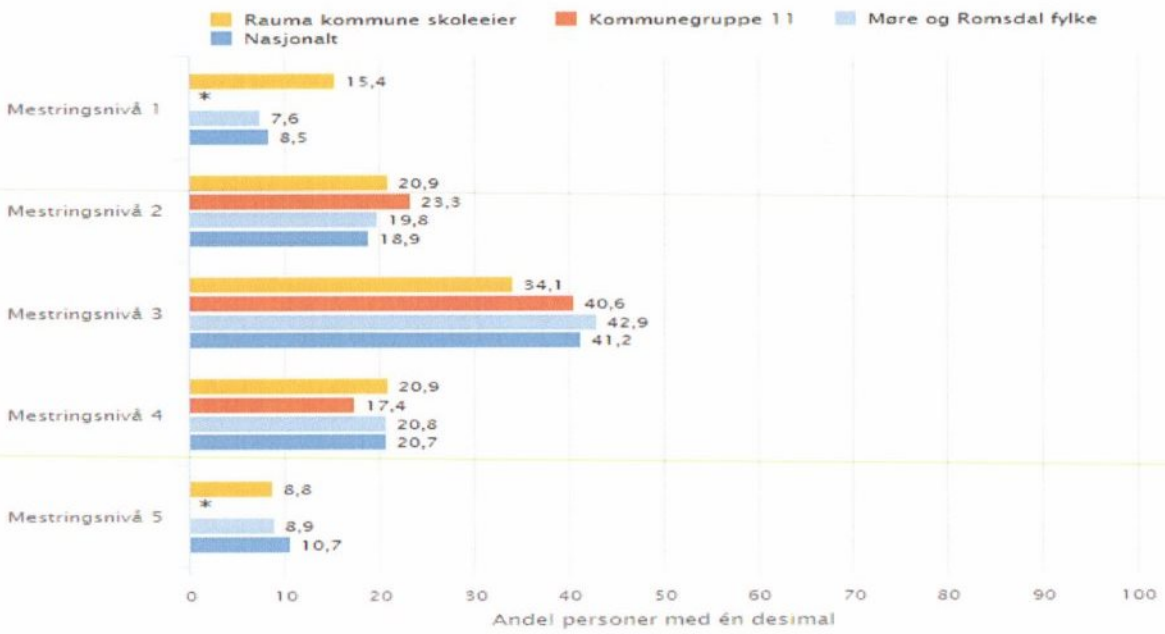

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Offentlig, 2017-2018, Trinn 8, Begge kjønn

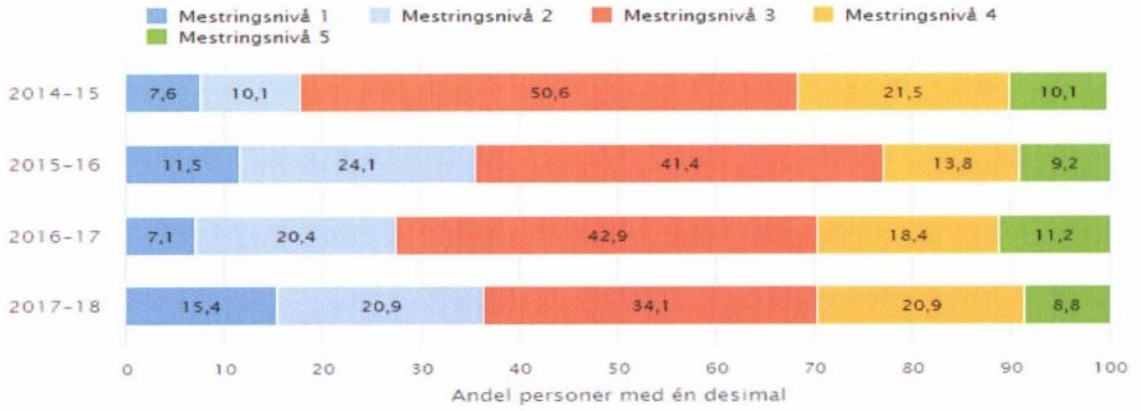

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Engelsk, Offentlig, 2017-2018, Trinn 8, Begge kjønn

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Vurdering

Rauma har gjennomgående hatt høy skår på nasjonale prøver i lesing på ungdomstrinnet med unntak av prøven tatt skoleåret 2012-13. Resultatene for 2017 i alle tre fag som inngår i nasjonale prøver på 8. trinn viser, en gjennomgående lavere skår enn for 2016.

I engelsk er forskjellene blant jenter og gutter mindre markante, men forskjellene i leseferdigheter er betydelige. I overkant av 40 % av guttene skårer tilsvarende mestringsnivå en og to, tilsvarende tall for jentene er 27 %. I matematikk er andelen jenter på de to laveste mestringsnivåene høyere enn guttene.

Resultata på 8. og 9. trinn har vært grundig analysert og drøfta på både skole- og kommunenivå. Nasjonale prøver på 8. trinn gjennomføres i løpet av høsten, og resultatene speiler i stor grad kompetansen ved utgangen av 7. trinn. Sjøl om det er ungdomstrinnet som må stå ansvarlig for å avdekke, analysere og følge resultatene med henblikk på nødvendig tilpasning, har det likevel vært nødvengig å dvele ved hvordan mellomtrinnet kartlegger og ivaretar hensynet til læringsutbytte.

6. og 7. trinn har ingen obligatoriske kartleggingsprøver slik tilfellet er på både småskoletrinnet og på ungdomstrinnet. I forbindelse med drøftinger i skolelederkollegiet i etterkant av nasjonale prøver i 2017, ble det konkludert at det innføres læringsstøttende prøver som ett av flere tiltak på nevnte trinn.

I tillegg gir Elevundersøkelsen skolene verdifull informasjon om bl.a. trivsel, meistring og motivasjon. Det er et nasjonalt trekk at motivasjonen for skolearbeidet blir lavere i takt med økende alder, og at man kan se en dalende kurve fra 5. trinn.

Denne negative utviklinga er nok sammensatt, men skolene kan og må gjøre mere for å skape nødvendig interesse, lærelyst og læringstrykk gjennom hele skoleløpet. Mellomtrinnet må bl.a. i større grad drøfte og finne en innretning som bygger på grunnpilarene i Ungdomstrinnssatsninga; om variert, relevant, utfordrende og praktisk undervisning.

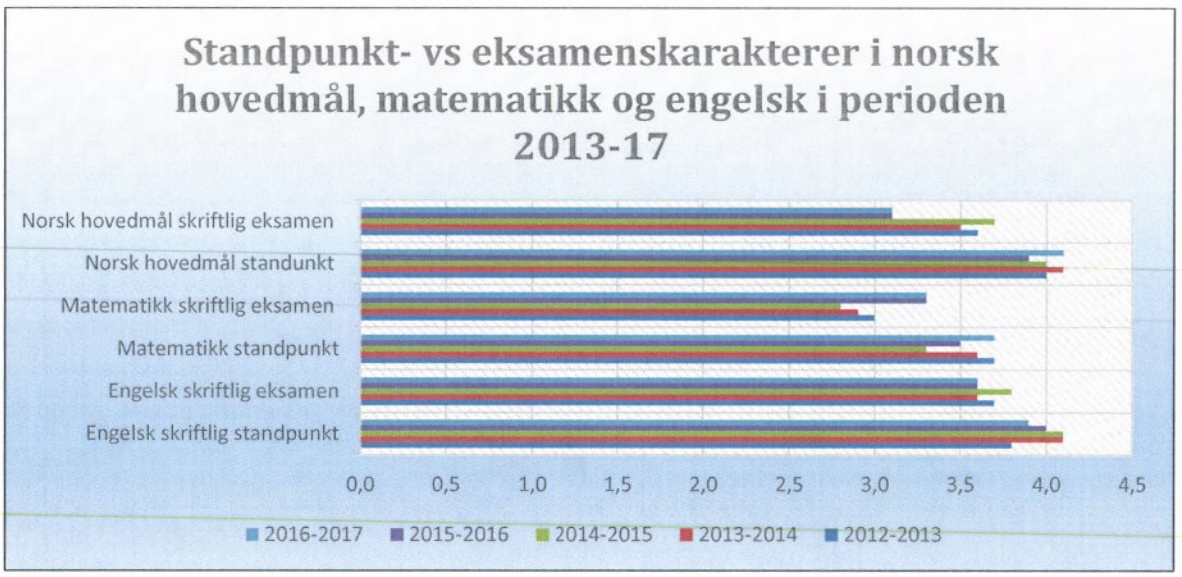
I tillegg vil det være behov for å stramme grepet rundt vurdering for læring som bl.a. omhandler elevenes refleksjon rundt egen læring og utvikling.

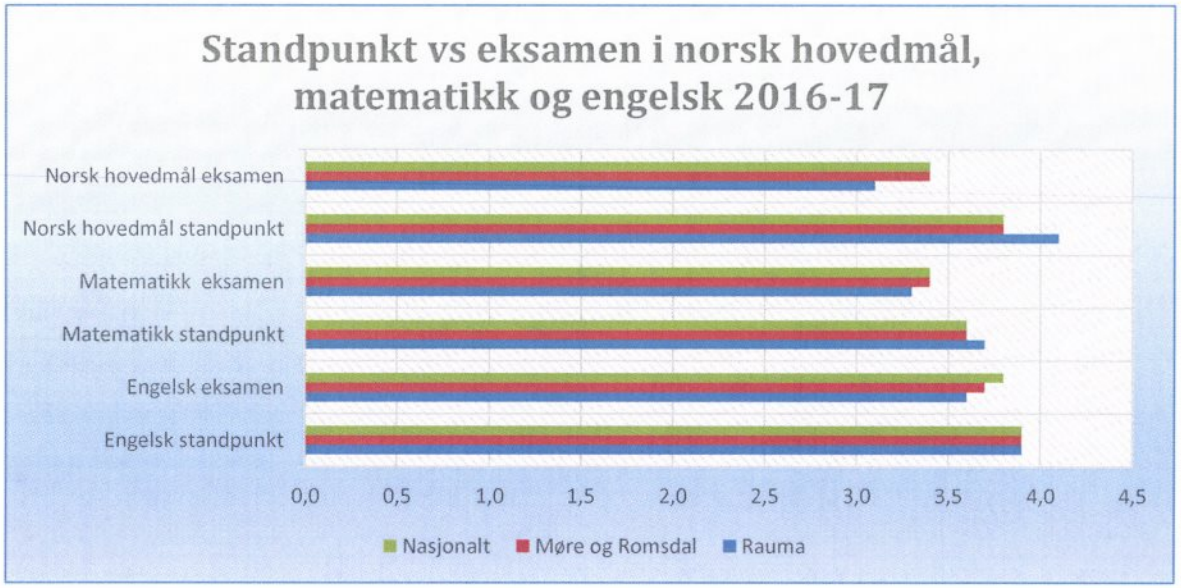
2.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk

Standpunktkarakterer og karakterer fra eksamen i grunnskolen og i videregående opplæring utgjør sluttvurderingen. Denne vurderingen gir informasjon om kompetansen eleven har oppnådd i faget. Vurderingen skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket. Graderingen beskriver at karakteren:

- 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget
- 2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget
- 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget
- 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget
- 5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget
- 6 uttrykker at eleven har svært god kompetanse i faget

Karakterskalaen er 1-6. Beste karakter er 6. Karakterene vises som gjennomsnitt.

Vurdering

Standpunktskarakterene i fagene blir gitt ved slutten av opplæringa i avgangsfag. Dette foretas av den enkelte faglærer og skal gjenspeile elevens kompetanse i faget i brei forstand.

Det vises forøvrig til Forskrift til opplæringslova, § 3-18.

I skriftlige fag skal eleven ha sentralt gitt eksamen. Utdanningsdirektoratet fastsetter rammer for denne eksaminasjonen. Kommunen har ansvar for trekking av fag og elever og dessuten den praktiske gjennomføringa av sentralt gitt eksamen.

Til forskjell fra standpunktsvurderinga som skal uttrykke prestasjoner sett i lys av alle kompetansemålene i faget, representerer skriftlig eksamen en vurdering av et enkeltstående skriftlig produkt fra eleven, som er utformet i løpet av avgrenset tid.

Muntlig eksamen er lokalgitt, og kommunen har ansvaret for gjennomføringen av alle lokale eksamener. Rauma har gjennom en lang periode samarbeidet med Nesset og Vestnes i planlegging og gjennomføring av muntlig eksamen. Høsten 2017 starta planlegginga av å utvide sensorsamarbeidet til å gjelde hele Romsdals-regionen, inkl. Eide.

Ved muntlig eksamen skal eleven dokumentere sin faglige kompetanse i dialog med ekstern sensor og faglærer.

Det er et nasjonalt (og lokalt) trekk at karakterene ved muntlig gitt eksamen er høyere enn i standpunkt. For matematikk og norsk kan dette tilsvare i overkant av 0,5 poeng, noe lavere i andre eksamensfag. Det er også en trend at jenter skårer betydelig høyere enn gutter ved muntlig eksamen i både norsk og engelsk, men mindre i matematikk. Dette kan i noen grad skyldes "formidlingskompetanse".

Skriftlig eksamen viser et mer nyansert bilde av forskjeller mellom kjønn. På nasjonalt nivå i 2017 i matematikk skriftlig skårer jenter 3,5 og gutter 3,4. I norsk hovedmål skriftlig skårer jentene + 0,6.

Eksamensresultatene i Rauma 2017 i matematikk skriftlig viser + 0,1 i jentenes favør, og jentene skårer + 0,8 i norsk hovedmål. Eksamenskrakterene i engelsk skriftlig viser + 0,4 i favør jentene. Dette er en klar forbedring fra 2016 i fagene norsk og engelsk med henblikk på guttenes prestasjoner målt mot jentenes kompetanse/prestasjoner uttrykt gjennom eksamenskarakterer.

Det er likevel viktig å understreke at må tas nødvendig hensyn til tilfeldige variasjoner, og det bør presiseres at det ved skriftlig eksamen bare er mellom 1/3 og 1/4 av årskullet som er statistikkgrunnlaget, i motsetning til i standpunktstatistikker som inkluderer tilnærmet alle elevene, jf. fritaksregler.
Det gir likevel grunn til bekymring at guttene ser ut til å ha et mer utfordrende utgangspunkt inn mot videregående skole i spesielt norsk og engelsk enn jentene, all den tid forskninga peker på at karaktergrunnlaget ved utgangen av 10. klasse er den enkeltfaktoren som har størst betydning for gjennomføringsgraden i videregående skole.

2.3.4. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene brukes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og ganget med 10.

Hvis det mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, skal det ikke regnes ut poeng for eleven.

Grunnskolepoeng presenteres som karaktergjennomsnitt med én desimal.

Lokale mål

- Prestere minst 41 poeng

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Vurdering

Utdanningsforskning viser til at kjennetegn ved elevene som kjønn og hjemmesituasjon spiller en viktig rolle for elevenes resultater på alle trinn (ungdomstrinn, vgs,..).

Elevenes kjønn, sosiale bakgrunn (foreldrenes utdanning, mors og fars arbeidsmarkedsstatus), etnisitet og familiekonstellasjon/struktur har i følge forskninga en større og mer konsistent effekt enn skoleindikatorer som ressursbruk, aktiviteter og læringsmiljø.

I januar 2017 presenterte SSB på oppdrag av Kunnskapsdepartementet de såkalte skolebidragsindikatorene på skole- og kommunenivå for perioden 2011-2015. Oppnådde resultater på nasjonale prøver og til eksamen korrigeres mot utvalgte indikatorer for familiebakgrunn, d.v.s. foreldrenes utdanningsnivå, husholdningsinntekt, elevenes innvandringsbakgrunn osv. Det er, utfra tilgjengelig statistikk, vanskelig å se markante forskjeller mellom skoler i aktuell periode.

SSBs arbeid er et forsøk på å analysere forskjeller mellom skolers og kommuners bidrag til elevenes resultater. Skoler som framstår som lærende skoler/organisasjoner skaper gode og stimulerende rammer for læring og skaper positive ringvirkninger i elevmassen og blant foreldre. Kompetanse, engasjement og ambisjoner på elevenes vegne framstår som sentral i en læringskultur, og viktige innsatsfaktorer for å bidra til sosial utjevning, større læringsutbytte og økt trivsel for alle. Ressursinnsatsen i vid forstand vil kunne bringe alle elevene til et høyere kompetansenivå, uavhengig av sosial bakgrunn.

Tabellen over viser gjennomsnittlig grunnskolepoeng for begge kjønn etter endt grunnskole i perioden 2012-17.

Det er fortsatt markante forskjeller mellom jenter og gutter, men forskjellene er mindre for avgangselevene våren 2017 enn tilfellet var i 2016, dv.s. + 4,4 i 2017 og + 6,1 i 2016 i jentenes favør.

2.4. Gjennomføring

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet. Utdanningsdirektoratet anbefaler skoleeiere å ta med denne indikatoren: Overgang fra GS til VGO

2.4.1. Bakgrunn og kunnskapsgrunnlag

Gjennomføring av videregående opplæring vil si at eleven eller lærlingen ender opp med vitnemål, fagbrev eller svennebrev. Vi måler gjennomføring i løpet av et visst tidsspenn. Det er vanligst å måle gjennomføring fem og ti år etter påbegynt Vg1, eller etter normert tid + 2 år. Normert tid + to år vil i statistikken si fem år for studieforberedende utdanningsprogrammer og seks å for yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Dette fordi de fleste løpene i yrkesfaga er firårige. Normert tid + to år er det som i størst grad representerer elevenes rett til videregående opplæring, jf. § 3-1 i opplæringslova.

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet.

I St.meld. nr. 31 (2007–2008) *Kvalitet i skolen* ble det fastsatt mål for kvaliteten i opplæringa,

Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

I St.meld. nr. 44 (2008 – 2009) *Utdanningslinja* slo departementet fast at det må iverksettes tiltak på ungdomstrinnet som øker elevenes engasjement og interesse for å lære.

St.meld. 22 (2010 – 2011) *Motivasjon – mestring og muligheter* er på mange måter tilsvar på utfordringsbildet stortingsmelding nr. 44 skisserte.

I meldinga om motivasjon – mestring og muligheter gjør departementet opp status for ungdomstrinnet, med sikte på å gjøre opplæringa mer praktisk og variert, og dermed mer motiverende og relevant.

«Skolen har et bredt mandat og skal gjøre elevene i stand til å gå videre på en rekke ulike utdanningsvalg og senere yrkesvalg. Men den skal også utstyre elevene med kritisk vurderingsevne, etiske refleksjoner og sosiale ferdigheter som hver og en vil trenge i livet. Elevene skal forberede seg på en framtid som ingen kjenner, men som stiller store krav til faglig, sosial og kulturell kompetanse». (Sitat)

Målet med meldinga var å gi elevene på ungdomstrinnet økt motivasjon for styrket læring og bedre læringsresultater. For å motivere elevene til økt innsats må opplæringa og skolehverdagen være praktisk, variert, relevant og utfordrende.

Meldinga skisserte noen områder som er særlig sentrale for å få til en fornyelse og styrking av ungdomstrinnet. Av innsatsområdene som departementet så som de mest sentrale og som ble prioritert i strategien for gjennomføring, er økt valgfrihet gjennom innføring av valgfag og fleksibilitet god læring og godt læringsmiljø gjennom bedre klasseledelse bedre opplæring i regning og lesing

Et av målene for grunnopplæringa er at elevene skal gjennomføre videregående opplæring. I sistnevnte stortingsmelding, kapittel 8, er det en gjennomgang av utfordringer og tiltak for å sikre gode overganger mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring, og mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet.

Møre og Romsdal Fylkeskommune har innført en egen modell for samarbeid mellom grunnskole og videregående opplæring, kalt IKO-modellen. Modellen er knytta til NyGiv-satsinga, og er å betrakte som en videreutvikling av denne satsinga.

IKO (Identifisering, Kartlegging, Oppfølging) er i stor grad basert på at manglende mestring og mistrivsel ofte resulterer i svake karakterer og høgt fravær. Identifiseringa starter i 10. trinn, men målet er likevel etter hvert at dette arbeidet kan starte på 8. trinn.

2.4.2. Overgangen fra grunnskole til VGO

Prosentdelen av elevkullet som er registrert i videregående opplæring høsten etter uteksaminering fra grunnskolen.

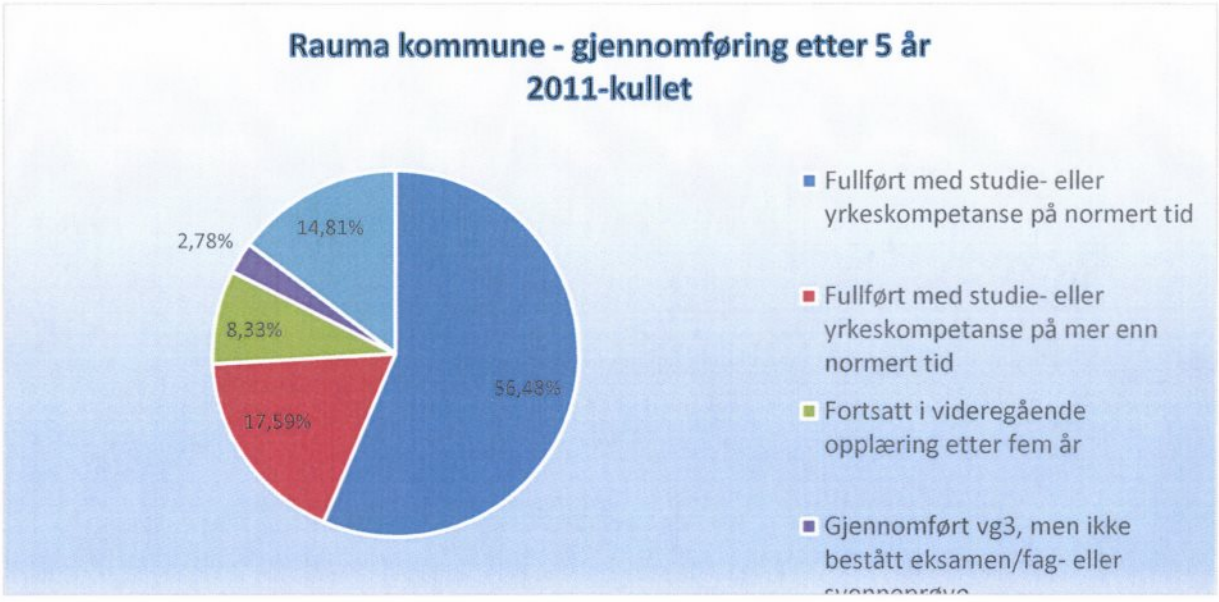
Lokale mål

- Gjennomføringsgrad minst på nasjonalt nivå

Rauma kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2012	2013	2014	2015	2016
Elever (16 år) som er registrert i videregående opplæring samme år som avsluttet grunnskole					
Rauma kommune skoleeier	98,2	98,9	97,8	100,0	100,0
Kommunegruppe 11	98,1	98,1	98,3	98,7	98,6
Møre og Romsdal fylke	*	*	*	*	*
Nasjonalt	97,8	97,9	98,0	98,1	98,1

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Overgangen fra grunnskole til VGO, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Vurdering

Elevene som fullfører grunnskolen i Rauma går i all hovedsak inn i videregående opplæring. Andelen elever som starter et videregående opplæringsløp har vært over snittverdier for fylket og nasjonalt. Gjennomføringsgraden på nasjonalt nivå ligger på rundt 70 %, og har ikke endret seg vesentlig de senere år. Gjennomføringsgraden i Rauma har i perioden vært høyere enn landssnittet, men man har registrert at andelen «fullført og ikke bestått» har hatt en negativ utvikling i perioden 2011-14. For skoleåret 2015-16 var andelen fullført og bestått 73 %. For 2011-kullet har andelen som har bestått vgs steget til 74 %.

Tiltak som IKO og Ungdomstrinn i utvikling vil kunne gi effekt på gjennomføringsgraden, men tidlig innsats og tilpassa opplæring fra dag 1 i skoleløpet vil likevel være det mest utslagsgivende.

2.5. Skolebasert vurdering

§ 2-1 i forskrift til opplæringslova hjemler skolebasert vurdering:

"Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene."

Det vises ellers til §§ 1-1, 2-3 og 3-1 i forskrift til opplæringslova og til § 13-10, 2.ledd i opplæringslova.

Det nasjonale vurderingssystemet (NKVS) ble innført/vedtatt i 2003, og legger til grunn større grad av standardisering og åpenhet rundt skolens kjernevirksomhet. Målsetningen med NKVS er "å bidra til kvalitetsutvikling på alle nivåer i grunnopplæringen med henblikk på tilpasset opplæring og økt læringsutbytte for den enkelte elev".

Sentralt i systemet er dokumentert kunnskap som grunnlag for lokal kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling. NKVS består av ulike elementer som skal framskaffe den kunnskapen som utviklingsarbeidet, styringen og dialogen skal hvile på. De viktigste elementene er nasjonale prøver, kartleggingsprøver, eksamensresultater, brukerundersøkelser, internasjonale undersøkelser, statlige tilsyn, samt nettportalen Skoleporten der data om skolen offentliggjøres.

Skolebasert vurdering skal synliggjøre sammenhengen mellom rammebetingelser, organisering, metodevalg og læringseffekt i forhold til læreplaner i fag, prinsipper for opplæringa og generell del i læreplanverket. Tilsynsrapport (juli 2010) fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal iht. lokalt arbeid med læreplaner konkretiserer følgende krav:

- *"Den skolebaserte vurderingen skal være en skriftlig vurdering, og skal omhandle skolens prosesser, både når det gjelder organisering, tilrettelegging og gjennomføring av undervisning.*
- *Læreplanen er rammen for skolens arbeid. Skolens prosesser skal derfor vurderes i relasjon til mål og intensjoner i LK06.*
- *Enkelte av de utvalgte vurderingstemaene må være knyttet til lokale planer eller arbeid med læreplaner.*
- *Den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres jevnlig, for eksempel årlig"*

Som nevnt er dokumentert kunnskap som grunnlag for lokal kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling sentralt for å ivareta krav i lov og forskrift. Utdanningsdirektoratet har bl.a. gjennom Skoleporten de siste årene utviklet gode verktøy til bruk i kvalitetsvurderinga på den enkelte skole.

I tillegg er det fra Utdanningsdirektoratets side utvikla et egenvurderingsverktøy for alle som jobber med barnehage og skole, kalt RefLex. I verktøyet kan man for eksempel vurdere egen praksis i skolen på ulike områder, kommunens forsvarlige system eller kvaliteten på læremidlene skolen vurderer å ta i bruk. Dette er også det verktøyet som er brukt i forbindelse med nasjonale tilsyn innenfor ulike tema, jf. tilsyn med Rauma kommune/Åndalsnes ungdomsskole i 2017.

Det vises for øvrig til strategisk plan for tjenesteområdet.

2.5.1. Åfarnes skole

2.5.1.1. Læringsresultater

Resultatområder	Åfarnes skole	Rauma kommune
Nasjonale prøver 5. trinn		
- Engelsk	53	51
- Lesing	53	50
- Rekning	53	51
Nasjonale prøver 8. trinn		
- Engelsk	44	49
- Lesing	43	48
- Rekning	46	49
Nasjonale prøver 9. trinn		
- Lesing	54	53
- Rekning	53	54
Grunnskolepoeng	40,3	42,5

2.5.1.2 Læringsmiljø

7.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Åfarnes skole	Rauma kommune
Trivsel	4,0	4,4
Støtte fra lærerne	4,3	4,4
Støtte hjemmefra	4,4	4,3
Faglig utfordring	3,8	4,0
Vurdering for læring	3,7	3,8
Læringskultur	3,7	3,9
Mestring	4,2	4,0
Motivasjon	3,4	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,6	3,6
Felles regler	3,9	4,2
Mobbing av andre elever på skolen	*	7,4
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	*	7,3

10.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Åfarnes skole	Rauma kommune
Trivsel	3,7	4,2
Støtte fra lærerne	3,4	4,0
Støtte hjemmefra	4,2	4,0
Faglig utfordring	4,1	4,3
Vurdering for læring	2,6	3,2

Læringskultur	2,8	3,7
Mestring	3,6	3,8
Motivasjon	3,0	3,3
Elevdemokrati og medvirkning	2,8	3,2
Felles regler	3,4	3,8
Mobbing av andre elever på skolen	*	*
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	*	*
Utdanning og yrkesveiledning	3,4	3,7

Resultatet vises ikke hvis 1-4 elever har svart at de opplever mobbing på skolen. Dette vises ved teksten **tall er unntatt offentlighet** og ei *

2.5.1.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpassa opplæring og tidlig innsats	Åfarnes skole gjennomfører kartlegginger av elevenes læringsutbytte på alle trinn etter egen plan. Elevene i 1.-3.trinn gjennomfører årlige kartleggingsprøver i lesing, regning og engelsk (3.trinn), for å avdekke elever i kritisk sone/gråsone. Resultatene følges opp i møte med ledelse/team, og med foreldrene i foreldresamtaler. Skolen følger kommunens rutine for lesekartlegging. Resultatene har blitt fulgt opp av konkrete tiltak knyttet til enkeltelever og klasser, det blir laget en plan for hver enkelt elev. Tiltakene for hvert enkelt trinn/elev er drøftet med PPT. Elevene vil bli retestet i august. Skolen har månedlige møter med PPT, der det arbeides systematisk med oppfølging av enkeltelever og grupper på et så tidlig tidspunkt som mulig.
Læringsmiljø	Åfarnes skole har revidert skolens trivselsreglement i samarbeid med elever og foreldre. Trivselsreglementet tas opp årlig i foreldremøter og samarbeidsorgan til revidering. Åfarnes skole har en egen rutine for hvordan elevundersøkelsen skal forberedes, gjennomføres og for hvordan resultatene skal tolkes/brukes. Resultater fra undersøkelsen blir tatt opp på teamnivå, med elever og med foreldregruppene. De har også blitt presentert for FAU, Skolemiljøutvalget og Samarbeidsutvalget. FAU har fått en gjennomgang på hvordan skolen arbeider med elevenes psykososiale læringsmiljø. Spekter bli gjennomført i alle klasser fra 4.-10.trinn. Spekter er en undersøkelse som er utarbeidet av Læringsmiljøsenteret. Undersøkelsen kan brukes for å avdekke mobbing, kombinert med elevsamtaler/observasjon etc. Disse undersøkelsene sees i sammenheng med annen informasjon fra elevsamtaler, foreldresamtaler, Ungdata mm Læringsmiljø er tema for alle foreldremøter på alle trinn. SIM: Skolen har opprettet et eget Innsatsteam mot Mobbing. Læringsmiljøsenteret står for satsningen. Personalet får kompetanseheving om mobbing og læringsmiljø, og skolens interne

	innsatsteam trår tidlig inn i saker knyttet til læringsmiljø. Skolen har i samarbeid med FAU utarbeidet en egen standard for samarbeid mellom hjem og skole.
Læringsresultat	Oppfølging læringsresultater Åfarnes skårer 40,3 på grunnskolepoeng, dette er under snittet i Rauma kommune. Resultatene baserer seg på små utvalg av elever, og må tolkes med utgangspunkt i dette. Resultatene fra nasjonale prøver må sees i sammenheng med annen type vurdering av læring. **5.trinn:** Elevene skårte over snittet i Rauma på lesing, regning og engelsk. Tiltak som allerede er i gang videreføres. **8.trinn:** Elevene skårte under snittet Rauma kommune på lesing, regning og engelsk. Det er satt inn generelle og spesifikke tiltak. **9.trinn:** Elevene har hatt en positiv utvikling fra 8.trinn, og har oppnådd bedre resultater på blant annet nasjonale prøver i lesing og regning. På nasjonal prøve i lesing skårer eleven litt over snittet i Rauma kommune. Elevene har arbeidet mye med lesing. De blir veiledet inn i teksten, og er forberedt på det de skal lese. Det er flere elever som har hevet seg faglig siden 8.trinn. På nasjonal prøve i regning skårer elevene litt under snittet i Rauma kommune. Det er mål å øke elevene sine grunnleggende regneferdigheter, både gjennom undervisning og organisering. Utprøving av DVMU – mot elever med spesielle utfordninger (Matematikksenteret). Det er usikkert om dette tiltaket treffer de faglige svake elevene. Klassen er delt to i matematikk for å styrke mestring og læringsmiljøet. Det er flere elever som har hevet seg faglig siden 8.trinn.
Ledelse og organisasjonsutvikling	Ledelse: Åfarnes skole har en ledelse som består av rektor i 100% og en inspektør som har 50% tid avsatt til ledelse. Skolen er en 1.-10.skole og har 3 teamledere for henholdsvis småskoletrinn, mellomtrinn og ungdomstrinn. Skolen har en egen plangruppe som er sentrale i skolens utviklingsarbeid. Plangruppa har ukentlige møter, og består av rektor, inspektør og de tre teamlederne. Teamene har ukentlige møter, i tillegg gjennomføres klassetrinnsmøter etter behov. Plangruppa sikrer en rød tråd i utviklingsarbeidet og er med i prioriteringer i forhold til utviklingsarbeid. Læringsmiljø og profesjonsfellesskap/kompetanseutvikling er satsningsområder skoleåret 2017/2018. SFO en egen SFO-leder. SFO-leder har jevnlige møter med skolens rektor. De ansatte i SFO har faste samarbeidsmøter.

Rektor gjennomfører månedlige drøftings- orienterings- og medbestemmelsesmøter med ATV fra Utdanningsforbundet etter HA/HTA. Rektor gjennomfører også månedlige møter med skolens verneombud. Ved behov gjennomføres også samarbeidsmøter mellom rektor/ATV og verneombud.

Skolen bruker *strategisk kompetanseplan* aktivt, og planen revideres årlig.

Kompetansebygging og profesjonsfellesskap

Bevisst arbeid i plangruppa som bindeleddet til team. Et økt trykk på å skape sammenheng og en rød tråd.

Flere prosesser har blitt gjennomført parallellt. Dette har vært et svært nyttig arbeid, og skaper helhet og sammenheng:

1. Bevisst bruk av resultater fra elevundersøkelsen/Spekter/klassetrivsel.

2. Utvikling av et nytt trivselsreglement. Implementering av kjerneverdiene knyttet til konkret atferd. Refleksjon i team over hvordan reglementet kan blir brukt for å støtte elevene læring og utvikling. Refleksjon rundt praksis, hvordan håndterer vi trivselsreglementet på en mest mulig lik måte.

3. Videreutvikling av skolens handlingsplan for et godt psykososialt læringsmiljø er påbegynt.

4. Utvikling av en standard for skole og hjem samarbeid, som tydeliggjør hvilke forventninger vi kan ha til hverandre i forholdt til trivsel, læring og kommunikasjon. Egen arbeidsgruppe med deltakere fra FAU og skole. Standarden inkluderer også et årshjul, som definerer hva som skal skje når.

Ståstedsanalyse ble gjennomført senhøst 2017. Resultatene sees i sammenheng med skolens utviklingsarbeid, og er et grunnlag for skolens kontinuerlige utviklingsarbeid og ledelse. Den sees også i sammenheng med medarbeidersamtalene.

Åfarnes skole jobber for å utvikle vår egen kompetanse innen:

- Læringsmiljø.
- Relasjonskompetanse.
- Lesing og skriving på alle trinn.

2.5.2. Isfjorden skole

2.5.2.1. Læringsresultater

Resultatområder	Isfjorden skole	Rauma kommune
Nasjonale prøver 5. trinn		
- Engelsk	52	51
- Lesing	49	50
- Rekning	49	51

2.5.2.2. Læringsmiljø

7.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Isfjorden skole	Rauma kommune
Trivsel	4,3	4,4
Støtte fra lærerne	4,6	4,4
Støtte hjemmefra	4,3	4,3
Faglig utfordring	4,3	4,0
Vurdering for læring	3,9	3,8
Læringskultur	4,1	3,9
Mestring	4,1	4,0
Motivasjon	3,9	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	4,0	3,6
Felles regler	4,5	4,2
Mobbing av andre elever på skolen	*	7,4
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	*	7,3

2.5.2.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpasset opplæring og tidlig innsats	Tilpasset opplæring og tidlig innsats er en av fire hovedstolper i skolens pedagogiske plattform som du kan lese i sin helhet her.
	Isfjorden skole gjennomfører kartlegginger av elevenes læringsutbytte på alle trinn etter en oppsatt plan for kartlegginger som vi reviderer årlig. På 1.-4. trinn benyttes kartleggingsmateriellet til norskverket *Salto*, hvor elevene kartlegges gjennom en *oppstartsprøve* ved skolestart på hvert trinn og to kartleggingsprøver i løpet av skoleåret.
	Resultatene av kartleggingene gjennomgås på trinnmøter og følges opp i samarbeid med foresatte og PPT der det er nødvendig. PPT har en hel dag på skolen hver fjortende dag. På disse PPT-dagene drøftes elev- og systemsaker, elever testes og det gjennomføres samarbeidsmøter med foreldrene.
	Isfjorden skole har gjort UDIRs kartleggingsprøver i lesing, regning og

	engelsk obligatoriske for alle elevene på 1.-3. trinn. I tillegg kartlegges elevenes digitale kompetanse på 4. trinn. PPT og skolene har i samarbeid utviklet en *Plan for oppfølging av lesekartlegging* som vi forholder oss til. I løpet av skoleåret 2017/2018 har vi gjennomført en prosess hvor vi har fokusert på *dysleksivennlige* metoder i undervisningen. Våren 2018 sender Isfjorden skole inn en søknad til Dysleksi Norge om å kunne bli en såkalt *dysleksivennlig skole.* Søknaden er kommet til som et samarbeid mellom skole og hjem (FAU/SU).
Læringsmiljø	Isfjorden skoles ordens- og oppførselsreglement revideres årlig i lag med foreldrene i FAU/SU. Hvert trinn utarbeider egne trivselsregler som de henger opp godt synlig i klasserommene. Elev-, lærer og foreldreundersøkelsen gjennomgås felles for de ansatte ved skolen, og det gjennomføres prosesser med lærerne hvor vi følger opp resultatene av undersøkelsene. Isfjorden skole gjennomfører «Spekterundersøkelsen» - en undersøkelse om mobbing utviklet av Læringsmiljøsenteret to ganger pr. år på 4.-7. trinn og en gang pr. år på 1.-3. trinn. Resultatet av undersøkelsen drøftes på trinnmøter og følges opp i forhold til skolens og kommunens *helhetlige system i forhold til opplæringslovens § 9A.* Planen er revidert i forhold til den nyeste revisjonen av opplæringsloven og kan leses her. Trinnene på skolen har *sosiale mål* på arbeidsplanen, og elevene er involvert i arbeidet med å utforme målene. Hver uke settes det av tid til tverrfaglige og sosiale emner hvor vi har fokus på samspillsleiker, rollespill, drøfinger, medbestemmelse og andre saker som omhandler læringsmiljøet. Elevrådet har jevnlige møter hvor de drøfter saker som angår elevene. En av avdelingslederne er elevrådskontakt og sørger for kontinuitet i arbeidet. Godt læringsmiljø er et av fire hovedområder i vår pedagogiske plattform *Den gode skole.* Les mer her.
Læringsresultat	Alle læringsresultatene arkiveres i portalen Conexus Engage. Her henter lærere, ledelse og PPT ut elevenes resultater i alle lokal- og sentralgitte kartleggingsprøver, blant annet de nasjonale prøvene på 5. trinn. Resultatene gjennomgås med foreldrene to ganger årlig, og dersom det finnes grunn til bekymring rundt en elevs faglige utvikling gjennomføres det tiltak lokalt på trinn/skole før saken evt. henvises til PPT for videre utredning mot lærevansker. Resultatene på de nasjonale prøvene ligger rundt gjennomsnittet i Norge. Bak resultatene våre leser vi variasjoner innenfor de ulike delområdene som vi jobber med. Gjennomføringsgraden ved Isfjorden skole var 100 %, noe vi karakteriserer som en styrke.
Ledelse og organisasjonsutvikling	Isfjorden skole har organisert seg med en ledelse bestående av rektor (100 %) og to avdelingsledere som hver har rundt 40 % tid avsatt til ledelse. I tillegg har vi en daglig leder på SFO. Ledergruppa ved skolen har ukentlige møter, og rektor har faste samordningsmøter med SFO-

leder minst hver tredje uke.

Rektor gjennomfører drøftings-, orienterings- og medbestemmelsesmøter med ATV fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet etter HA/HTA.

Isfjorden skole har en levende *strategisk kompetanseplan* som revideres årlig. Kompetanseplanen inneholder en oversikt over all formal- og realkompetanse blant skolens ansatte. I tillegg omtaler planen bl.a. kompetansebehov, mobilisering av eksisterende kompetanse, videreutvikling av kompetanse ved skolen og behovet for rekruttering til skolen i perioden fram til 2021. Kompetanseplanen er et resultat av prosesser i kollegiet og drøftinger med arbeidsplasstillitsvalgte.

Skolen bruker blant annet følgende systemer i arbeidet med å utvikle organisasjonen:

- Visma Flyt Skole: Vurdering, fraværsregistrering, kontakt mellom skole og hjem.
- MinTimeplan: Timeplanlegging, lønnssystem.
- Websak Fokus: Arkiv, utsendelse av post gjennom Svar Ut.

Isfjorden skole jobber med å utvikle vår egen kompetanse innen:

- Læring i digitale klasserom (fokus på pedagogisk bruk av IKT-løsninger).
- Lese- og skrivevansker (dysleksi).
- Mitt valg (læringsmiljø/mobbing/sosial kompetanse)
- Vårt nærmiljø

2.5.3. Åndalsnes barneskole

2.5.3.1. Læringsresultater

Resultatområder	Åndalsnes barneskole	Rauma kommune
Nasjonale prøver 5. trinn		
- Engelsk	52	51
- Lesing	52	50
- Rekning	53	51

2.5.3.2. Læringsmiljø

7.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Åndalsnes barneskole	Rauma kommune
Trivsel	4,3	4,4
Støtte fra lærerne	4,2	4,4
Støtte hjemmefra	4,3	4,3
Faglig utfordring	4,1	4,0
Vurdering for læring	3,5	3,8
Læringskultur	3,7	3,9
Mestring	3,8	4,0
Motivasjon	3,8	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,2	3,6
Felles regler	4,1	4,2
Mobbing av andre elever på skolen	*	7,4
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	*	7,3

2.5.3.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpassa opplæring og tidlig innsats	Tidlig innsats – her jobber vi etter det mål å ta tak i bekymringer rundt elever både faglig og sosialt. Gjennom godt samarbeid med foresatte, PPT, helsestasjon, familieteam, barnevern, BUP. Vi har god nytte av disse støttefunksjonene og modellen for tidlig innsats som er utarbeidet av Rauma kommune. Begynneropplæringen – intensiv bokstavinnlæring: Vi har hatt gode erfraringer med å innføre to bokstaver pr uke på første trinn denne høsten. Lærere og foresatte gir gode tilbakemeldinger her. Kartlegging av elevenes leseferdighet på 1.trinn viser det samme. Dette vil vi fortsette med også neste skoleår. Ressurser til tidlig innsats 1. – 4.trinn: Vi erfarer at ressursen kan bli noe låst og ønsker å jobbe videre med at denne skal være mer fleksibel og kan brukes på tvers av trinn i større grad. Intensive lesekurs på de ulike trinn i småskolen er noe vi trenger å få organisert på en bedre måte. Særskilt norskopplæring: behov vurderes utifra utbytte av ordinær opplæring. Inkludering og felleskap er viktig og vi erfarer at elever med

	annet morsmål kan ha stor nytte av å være i klassen når de starter på skolen på 1.trinn. Lengre opp i trinnene er det behov for å gi et godt intensivt tilbud i språkopplæringene. Det kan være utfordrende å omfordele ressurser og organsierer seg på en god måte for å gi et godt tilbud til disse elevene.
Læringsmiljø	Elevundersøkelsen (gjennomført på 5.-7.trinn)/foreldreundersøkelse (alle tinn)/lærerundersøkelse ble gjennomført i nov/des 2017. I sum viser disse at elevene vi har elever som blir utsatt for mobbing i form av å bli gjort narr av el ertet slik at de blir lei seg, jenter trives bedre på skolen enn guttene, det er forskjeller på trinn i forhold til trivsel, motivasjon og mestring, stor spredning i tilbakemld fra foreldre og skolens håndtering av krenkelser.` I år som i fjor skårer vi lavt på vurdering for læring og elevmedvirkning. Selv om disse indikatorene skårer lavt også nasjonalt ser vi på ulike tiltak for større bevisstgjøring både blant lærer og elever her. Vi har et aktivt elevråd som sørger for ulike arrangement her på skolen. Med tanke på vurdering er et større fokus på «elevsamtalen» nødvendig. Vi drøfter hvordan vi bedre kan kvalitetssikre denne. Trivselsundersøkelser på trinn blir gjennomført høst og vår for å følge opp læringsmiljøet. Trinnene har jobbet med resultatene av disse og satt i gang nødvendige tiltak som ytterligere observasjon, samtaler og samarbeid med heimen. SPEKTER – har blitt gjennomført både som forebyggende tiltak og for å avdekke mistanke om mobbing. Denne undersøkelsen har også gitt oss tydelige signal/varsel på hva vi bør undersøke nærmere med tanke på relasjoner, krenkelser, sosiale posisjoner og grupperinger mm. Dokumentasjon av aktivitetsplikt og utarbeidelse/evaluering av aktivitetsplaner gjennomføres med anbefalte maler fra Kunnkapsnett Romsdal. Reponsen fra foresatte er god knyttet til dette arbeidet. Forebyggende plan for psykososialt læringsmiljø med eget utarbeidet årshjul er i bruk. Tiltak på klassenivå og skolenivå er skissert i denne. Dette er også et nyttig redskap for oss. Plan for felles aktiviteter for hele skolen skaper fellesskap og samhold. Vi har månedlige fellesamlinger for hele skolen, ulike arragementer med fysisk aktivitet i fokus, deltar på skolens sangdag, matematikkensdag, elevkafe
	Leikepatrulje i friminutt– aktiviserer flere elever i friminuttet og ansvarliggjør de som tar på seg å lede aktivitet. Vold og trusler i skolen – skolen har utarbeidet egen handlingsplan og rutiner for registrering av hendelser.
	Utvikling av skolegården vår med ny klatrejungel har bidratt til mer fysisk aktivitet. Vi ønsker å utvikle skolegården videre i samarbeid med Rauma utbygging og FAU. Balansefelt og Multisportbinge står på lista over nærmiljøanlegg vi ønsker å jobbe med å få forhåndsgodkjent og slik søke om midler for å kunne realisere evt bygging.

Læringsresultat	Nasjonale prøver 2017, 5.trinn viser gode grunnleggende ferdigheter i både lesing, regning og engelsk. Elevgruppen har vist gode kartleggingsresultater gjennom hele småskolen. Elevene viser en god driv og er arbeidsomme i timene. Annen kartlegging: Skolen gjennomfører ytterligere kartlegging i lesing, regning, engelsk gjennom hele året. Disse resultatene samt observasjoner i annet elevarbeid gir grunnlag for planlegging av undervisningen i gruppen og gjennomføring av tiltak rettet mot enkelt elever. Det gjennomføres faste resultatmøter med skolens ledelse en gang pr semester for å drøfte trinnets utfordringer og muligheter både faglig og sosialt. Disse er nyttige for begge parter. Småskolen kan vise til god tilrettelegging i leseopplæringen og lærerne er flinke til å prøve ut nye verktøy og metoder i innlæringen. Lesegrupper med tilpasset lesestoff gjennomføres «Smart øving» i matematikk er prøvd ut på alle trinn dette skoleåret med ulike erfaringer. Dette verktøyet tilpasser seg etter elevens nivå og skal gi passende utfordringer for videre utvikling. Nyttig for noen elever men ikke for alle. Vi benytter oss av læreverket «Stairs» i engelsk. Her er det også muligheter for å tilpasse ulike nivå. Dette er vi godt fornøyd med. Utfordringen for skolen er å få elevene til å øve tilstrekkelig for å utvikle gode grunnleggende ferdigheter. Både i skoletid og i leksearbeid. Vi drøfter stadig hvordan vi best organsierer undervisningen slik at elevene får øvd seg nok i skole tid. Mange elever (og foresatte) ønsker en leksefri skole. Da er det slik vi ser det behov for økt fokus for mange av elevene våre når de først er på skolen. Pr. nå er gode lekser et godt supplement for nødvendig repetisjon og øving både i lesing, reging og engelsk.
Ledelse og organisasjonsutvikling	**Fokusområder dette skoleåret:** <u>God matematikkundervising – med disse målene:</u> • Gjøre matematikkfaget mer variert og praktisk • Prioritere ressurser i matematikkfaget – god voksentetthet • Organisere intensive kurs ved behov • Bli kjent med og ta ibruk nye fagressurser • Redusere antall elever under bekymringsgrensen på kartlegging. • Vurdering i matematikkfaget <u>Arbeid i faggrupper (i praktisk estetiske fag og spes.ped) – med disse målene:</u> • Utvikle funksjonelle halvårsplaner med god progresjon i praktisk estetiske fag på alle trinn. • Fokusere på fagets egenart, vurdering og progresjon. • Erfaringsdeling på undervisningsopplegg • Utvikle gode IOPèr

- Utvikle kompetansen til å se det spesielle i sammenheng med den ordinære opplæringen

Deltakelse nettkurs – Inkluderende skolemiljø – løp over tre semester. Start januar 2018 – slutt juni 2019.

Mål for dette nettkurset er å at skolen skal kunne arbeide kontinuerlig og systematisk med å fremme et godt og trygt skolemiljø.

Vi er nå godt i gang med kurset med forelesninger, drøftinger og utprøving. Lærerne responderer godt på opplegget og vi lærer og utvikler oss.

Skolen har en ledelse som består av rektor og avd.leder småskole og avd.leder mellomtrinn. En god struktur som løser behovet for ledelse i skolen på en god måte.

I tillegg har vi daglig leder SFO som har ansvar for drift og utvikling av SFO. Rektor og daglig leder samarbeider om dette og det arbeides for å skape en enda bedre helhet mellom skole/SFO.

Ledelsen får gode tilbakemeldinger på sitt arbeid.

2.5.4. Åndalsnes ungdomsskole

2.5.4.1. Læringsresultater

Resultatområder	Åndalsnes u.skole	Rauma kommune
Nasjonale prøver 8. trinn		
- Engelsk	50	49
- Lesing	50	48
- Rekning	50	49
Nasjonale prøver 9. trinn		
- Lesing	54	53
- Rekning	54	54
Grunnskolepoeng	42,6	42,5

2.5.4.2. Læringsmiljø

10.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Åndalsnes u.skole	Rauma kommune
Trivsel	4,3	4,2
Støtte fra lærerne	4,0	4,0
Støtte hjemmefra	4,1	4,0
Faglig utfordring	4,4	4,3
Vurdering for læring	3,3	3,2
Læringskultur	3,9	3,7
Mestring	3,8	3,8
Motivasjon	3,4	3,3
Elevdemokrati og medvirkning	3,2	3,2
Felles regler	3,7	3,8
Mobbing av andre elever på skolen	*	*
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	*	*
Utdanning og yrkesveiledning	3,7	3,7

2.5.4.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpassa opplæring og tidlig innsats	Våren 2017 gjennomførte Fylkesmannen tilsyn ved ÅUS; «Skolens arbeid med elevenes utbytta av opplæringa». Skolen fikk en rekke pålegg om avvik. Fylkesmannen la vekt på at det skulle være et lærende tilsyn med vekt på evaluering, læring og utvikling der aktørene var skole, skoleeier og Fylkesmannen. I denne sammenhengen har skolen dette skolåret satt fokus på vurdering for læring. Gjennom formativ vurdering ønsker skolen å gi løpende vurdering som veiledning til elevene. Denne tilbakemeldingspraksisen skal fremme læring, utvikle kompetansen til elvene og gi grunnlag for tilpassa opplæring.
Læringsmiljø	Et god læringsmiljø handler om at elevene skal ha det bra og de skal få utnyttet læringspotenialet sitt. Et godt læringsmiljø vil bidra til positiv læring og utvikling for den enkelte elev og sikrer elevene en skoledag

	som fremmer helse og trivsel. ÅUS har innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Hvert semester gjennomfører teamene, med avdelingsleder i spissen, en trinnsamtale der vi setter fokus på elvenes læringsutbytte. Her går vi i gjennom alle klassene med fokus resultater, vurdering og videre oppfølging. PPT og rektor deltar på disse trinnmøtene. ÅUS følger «Handlingsplan for elevenes psykososiale lærigsmiljø for Rauma kommune. Gjennom denne planen gjør vi en rekke forebyggende tiltak, samt at vi prøver å avdekke mobbing og kartlegge læringsmiljøet i klassene gjennom Spekterundersøkelsen.
Læringsresultat	Resultatene fra nasjonale prøver viser at ÅUS er på landsgjennomsnittet. Resultatene har blitt analysert i kollegiet med har blitt brukt til å tilpasse undervisningen. Analysen ble gjort i tre trinn: 1. Hva er resultatene? 2. Hvorfor er resultatet som det er? 3. Hvordan kan vi følge opp resutatene? På grunnskolepoeng endte ÅUS på 42,6 i 2017. Dette er 1,2 poeng over landsgjennomsnittet. Ser en på standpunktkarakterer opp mot karakterer i eksamen skriftlig ligger standpunktkarakterene godt over eksamenkarakterene. Denne problemstillingen vil bli nærmere analysert på skolenivå.
Ledelse og organisasjonsutvikling	I tråd med Raumaskolen sin strategi for utvikling, bruker ÅUS aksjonslæring som utviklingsverktøy. Aksjonslæring er knyttet til praksisfeltets handlinger og erfaringer, hvor en gjennom refleksjon og dialog kan skape ny forståelse og nye handlingsrom for lærere og skoleledere ved ÅUS. Fokuset ÅUS har har hatt med aksjonslæringen er å forbedre praksis basert på ny kunnskap og innsikt. Dette skoleåret har ÅUS gjennomført tre aksjoner: * Hvordan implementere Onenote i undervisningen? * Hvordan involvere elevene i vurderingarbeidet? * Hvordan gi elevene gode tilbameldinger som fremmer læring Skoleledelsen ved ÅUS har en klar ambisjon om å være tett på læringsmiljøet. Vi ønsker å være tett på den kulturen vi leder. Gjennom denne ambisjonen ønsker ledelsen å engasjere seg i lærernes læring og pedagogiske arbeid – vi tror at dette har stor betydning for skolens læringsmiljø, for lærenes motivasjon og utvikling og for utvikling av likeverdighet og effektivitet.

2.5.5. Måndalen skule

2.5.5.1. Læringsresultater

Resultatområder	Måndalen skule	Rauma kommune
Nasjonale prøver 5. trinn		
- Engelsk	42	51
- Lesing	41	50
- Rekning	50	51
Nasjonale prøver 8. trinn		
- Engelsk	46	49
- Lesing	46	48
- Rekning	48	49
Nasjonale prøver 9. trinn		
- Lesing	52	53
- Rekning	53	54
Grunnskolepoeng	43,4	42,5

2.5.5.2. Læringsmiljø

7.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Måndalen skule	Rauma kommune
Trivsel	4,4	4,4
Støtte fra lærerne	4,5	4,4
Støtte hjemmefra	4,0	4,3
Faglig utfordring	3,4	4,0
Vurdering for læring	4,0	3,8
Læringskultur	4,3	3,9
Mestring	4,0	4,0
Motivasjon	3,5	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	4,3	3,6
Felles regler	4,3	4,2
Mobbing av andre elever på skolen	0	7,4
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	0	7,3

10.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Måndalen skule	Rauma kommune
Trivsel	4,3	4,2
Støtte fra lærerne	4,1	4,0
Støtte hjemmefra	3,9	4,0
Faglig utfordring	4,3	4,3
Vurdering for læring	3,4	3,2
Læringskultur	4,1	3,7
Mestring	3,7	3,8
Motivasjon	3,4	3,3

Elevdemokrati og medvirkning	3,5	3,2
Felles regler	4,3	3,8
Mobbing av andre elever på skolen	0	*
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	0	*
Utdanning og yrkesveiledning	4,3	3,7

2.5.5.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpassa opplæring og tidlig innsats	Mål: Tidleg identifikasjon av elevar med faglege og sosiale vanskar, då spesielt med tanke på lesing og skriving Skulen har i samarbeid med PPT arbeidd systematisk med oppfølgjing av enkeltelevar og grupper. Skulen har støtta seg på «Språkløyper-nasjonal strategi for språk, lesing og skriving», der strategien har som mål at alle born sine språk,- lese – og skriveferdigheiter blir styrka. Her har skulen hatt ei målsetting om å lage ein eigen leseplan for skulen, samt eit tett samarbeid for å identifisere og sette inn tiltak for elevar som strevar med lesing og skriving. Gjennom systematisk kartlegging og observasjon har ei rekke tiltak blitt igongsett. Skulen har i samarbeid med PPT utarbeidd ein forpliktande plan for kartlegging av grunnleggjande dugleikar. Dette er eit ledd i det å bedrive tidleg innsats, då det er ei nødvendigheit å ha dybdekunnskap kring den einskilde eleven. Med jamnleg kartleggjing kan ein følgje med eleven si utvikling og sikre tidleg innsats når ein avdekkjer avvikande utvikling. Skulen har nytta kommunen si «Psykososiale plan», og har hatt eit fokus på elevane sitt psykososiale læringsmiljø dette skuleåret.
Læringsmiljø	Mål: Måndalen skule skal ha eit godt og inkluderande læringsmiljø som bidreg til positiv læring og utvikling for den einskilde elev Førre skuleår analyserte skulen sin etablerte praksis med bakgrunn i elevundersøkingar og gap-analyser. Då beslutta skulen å sette fokus på elevdemokrati og elevmedverknad, samt vurdering for læring. Med bakgrunn i den siste elevundersøkinga har Måndalen ei høgare score på desse punkta enn den samla Rauma-skulen. Skulen vil fortsette å ha fokus på dette for at det skal bli ein etablert praksis framover.
Læringsresultat	Mål: Liggje over landssnittet på nasjonale prøver og ha grunnskulepoeng over 40. Resultat på nasjonale prøver syner at ungdomssteget scorer like under nasjonalt nivå. På 5. trinn ligg skulen godt under gjennomsnittet i engelsk og norsk. Få elevar gjer oss sårbare statistisk. Tiltak har blitt satt i gong: • «Lesing i alle fag» - aksjonslæringsprosessar • Lesestimulerande tiltak. Lesekvarten m.m. • Fokus på automatiseringsdugleiker av dei 4 rekneartane i matematikk. Intensiv trening i korte økter dagleg. • Ekstra fokus på lesestrategiar i rekning. •

Ledelse og organisasjonsutvikling	Det vart ein ny leiarstruktur frå hausten 2017, med felles rektor i lag med Vågstranda skule. I tillegg måtte det til ei midlertidig løysing med konstiuert rektor fram til våren 2018 før ein ny kom på plass. Skulen har vore med på eit nettstudie knytt opp i mot eit trygt og inkluderande skulemiljø. Dette er i tråd med dei skjerpa krava i kap 9A. Her har skulen fått undervisning frå ressurspersonar på Høgskolen i Innlandet, løyst oppgåver individuelt og i grupper, samt gått igjennom skulen sine rutiner knytt til eit trygt skulemiljø for elevane. Prosjektet som skulen er med på vil fortsette neste skuleår også. Dette er i nødvendig kompetanseheving for å ivareta lover og reglar. Skulen vil fortsette med fokus på utviklingsprosessar på eigen arbeidsplass og utvikle skulen si samla haldning og dugleikar når det gjeld undervisning, samarbeid og læring for at ivareta Måndalen skule som ein lærande organisasjon.

2.5.6. Vågstranda skule

2.5.6.1. Læringsresultater

Resultatområder	Vågstranda skule	Rauma kommune
Nasjonale prøver 5. trinn		
- Engelsk	57	51
- Lesing	54	50
- Rekning	47	51

2.5.6.2. Læringsmiljø

7.trinn, Begge kjønn, 2017-18

Indikator og nøkkeltall	Vågstranda skule	Rauma kommune
Trivsel	4,7	4,4
Støtte fra lærerne	4,5	4,4
Støtte hjemmefra	4,2	4,3
Faglig utfordring	3,7	4,0
Vurdering for læring	4,0	3,8
Læringskultur	3,8	3,9
Mestring	3,9	4,0
Motivasjon	3,2	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,6	3,6
Felles regler	4,2	4,2
Mobbing av andre elever på skolen	0	7,4
Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	0	7,3

2.5.6.3. Resultatvurdering og tiltak

Tilpassa opplæring og tidlig innsats	Vi har i 2017 hatt fokus på vidareutvikling av lokal læreplan i lesing og korleis ein skal arbeide med lesing som grunnleggjande ferdigheit. Vi har også delteke i «Den naturlige skolesekken» og arbeider med å vidareutvikle ei plan for utforskande undervisning for berekraftig utvikling der besøk til bedrifter o.l., ekskursjonar og turar blir del av ei heilskapleg tverrfagleg opplæring meir enn berre «happeningar». Vi har 4 «flytande timar» i veka som til ei kvar tid går inn der det trengs mest, slik at vi raskt kan hjelpe elevar med ulike utfordringar. Ofte prøvar vi å bruke desse timane til å førebu elevar på det som kjem dersom vi veit at det kan bli utfordrande for dei. Meir bevisst å gje dei med ulike utfordringar fagleg tilbod om brettbok, støtteprogram for dyslektikarar, tips til måtar å øve på mm Minst 4 elevsamtalar årleg gir tettare kontakt mellom elev og kontaktlærar. Evt. utfordringar kan lettare oppdagast tidleg.
Læringsmiljø	Det er eit godt læringsmiljø både blant elevar og tilsette. Dette dokumenterast gjennom resultat på to trivelskartleggingar gjennom Klassetrivsel.no, for alle elevane hausten 2017/vår 2018 og gjennom elevundersøkinga. Ståstadsanalysa er gjennomført vår 2018. Vi har framleis fokus på førebyggande arbeid og på å skape og vedlikehalde trivsel meir enn berre å motarbeide mobbing, blant anna gjennom arbeid med trivselsplan, mobbemanifest, systematiske kartleggingar av læringsmiljøet med oppfølgingssamtalar og tiltak retta mot individ, grupper eller skulen som system, trivselsfremjande skulearrangement, involvering av elevrådet, vennskapsbenk og aktivitetsleiarar i friminutt.

Læringsresultat	Nasjonale prøver hausten 2017 viser at Vågstranda skule ligg litt over gjennomsnittet i engelsk og lesing, og litt under gjennomsnittet i rekning. Få elevar i gruppene gjer resultata statistisk sårbare, og dei må sjåast over år for å ha særleg nytteverdi. Vi følger årsplan for kartleggingar og alle kartleggingar resulterer i drøfting og evt. påfølgande tiltak for fag, enkeltelevar eller grupper.
Ledelse og organisasjonsutvikling	Vi fekk ny leiarstruktur frå hausten 2017. Det har vore ei utfordrande løysing for Vågstranda sin del. Skulen har eit godt system for organisasjonsutvikling, og er i stor grad i ferd med å bli ein lærande organisasjon som er i stadig utvikling. Dei tilsette samarbeider godt og er eit utviklingsvillig personale. Vi går jamnleg gjennom drifts- og utviklingsplana vår, der vi sett fokusområder for utvikling gjennom skuleåret. Vi har kontinuerleg fokus på klasseleiing og læringsmiljø, og har i tillegg delteke i «Den naturlige skolesekken» med fokus på utforskande undervisning for berekraftig utvikling. Vi har gått grundig gjennom 9A. Måndalen skule har vore med på eit nettkurs knytt til trygt skulemiljø, noko Vågstranda har nyttegjort seg med tanke på felles rektor.

3. System for oppfølging (internkontroll)

Opplæringslovas § 13-10 krever bl.a. at skoleeier har et helhetlig system for kvalitetsvurdering av grunnskolevirksomheten. I tillegg til at systemet skal være forsvarlig og konsistent, skal det også kunne vurdere i hvilken grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringstilbud medvirker til å nå de mål som er fastsatte i læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Et helhetlig internkontrollsystem med hjemmel i kommunelovas § 23 er tatt i bruk i 2014. Arbeidet med kvalitetsvurdering og kvalitetssikring har fortsatt i 2017. Læringsplattformen PediT brukes delvis fortsatt som dokumentarkiv for å ivareta nevnte lovkrav.

Rauma kommune gikk fra 2-nivå organisering til tjenesteområdeorganisering i 2016 , med virkning 1.8. for tjenesteområde skole. I samband med omorganisering er det utvikla nye styringsdokumenter for bl.a. å sikre nevnte lovkrav.

Det blir bl.a. vist til:

- Delegasjonsreglement for tjenesteområdet
- Handlingsplan for elevenes skolemiljø, inkl. kartleggingsmateriell, jf. endringer pr. 1.8.17
- Revisjon av «Helhetlig system for å sikre elevenes rettigheter etter § 9 a i opplæringslova
- Plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing på småskoletrinnet
- Strategisk plan for tjenesteområdet i perioden 2018-21
- Plan for lederoppfølging 2017, inkl. kvalitetsårshjul
- Strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, 2017-18/2017-20
- Revidert plan for overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring
- IKT strategiplan for oppvekst og kulturskole 2017-2021

Lovkrav og system forutsetter tett oppfølging både gjennom skriftliggjorte rutiner/prosedyrer og gjennom dialog. Lederoppfølgingsmøta har et klart resultatperspektiv der resultat vurderes opp mot definerte målsetninger, i tillegg til å drøfte og fastsette nye målsetninger for den enkelte skole. Lederoppfølgingsmøta skal gi nyttig og relevant informasjon og kunnskap for kommunenivået, og dessuten ha et tydelig utviklingsperspektiv. En viktig del av denne strategien er å kunne støtte den enkelte skoleleder i utviklingsarbeidet.

Månedlige lederoppfølgingsmøte er gjennomført som planlagt i 2017.

I tillegg til nevnte tiltak, er de månedlige fagmøtene gjennomført som planlagt. Disse oppleves som en tjenlig støttestruktur og arena i det pedagogiske utviklingsarbeidet. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle den kollektive samhandlinga for å sikre kommunal standard på tjenesteområdet.

Som nevnt under pkt. 2.2.1 – Elevundersøkelsen, fikk Åndalsnes ungdomsskole/Rauma kommune tilsyn i 2017 med tema «Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringa». Tilsynet var primært retta mot skolenivå, men det ble underveis utvida til å gjelde skoleeiers forsvarlige system, jg. § 13-10 i opplæringslova. Fylkesmannen konkludert med følgende:

« ...Skoleeiers nye system for arbeid for oppfølging av skolelederne og skolenes praksis er operativt, men såpass ferskt at en ikke har fått vurdert hele effekten av det ennå.
Fylkesmannen finner det likevel sannsynliggjort på tilsynstidspunktet at systemet er lagt opp på en slik måte at skoleeier får god informasjon om hvordan skolene drives og hvilke resultater skolene oppnår. Vi vurderer *også systemet til å være egnet for oppfølging av hver enkelt skoleleder og hver enkelt skole for videre utvikling. I tillegg er det egnet til å avdekke eventuell lovstridig praksis, samt følge opp og gjøre de endringer som trengs.*
Fylkesmannen vurderer Rauma kommunes system for vurdering og oppfølging av skolenes praksis til å være forsvarlig og til å oppfylle lovkravet».

«...Vi ser videre av innsendt dokumentasjon at skoleeier benytter et bredt utvalg av nasjonale undersøkelser. Han har også tilgang til lokale datasystemer. Vi ser at slike data benyttes i kommunale dokumenter, blant annet i Strategisk plan for tjenesteområde skole 2017-2020 og i tilstandsrapporten. Skoleledelsen må årlig rapportere i forbindelse med årsmeldingen.
Årshjulet sikrer systematikk og frekvens på skoleeiers informasjonsinnhenting. Det sikrer også at skoleeier er tett på skolene, noe som gir skoleeier en god oversikt.
Fylkesmannen *finner det sannsynliggjort at lovkravet er oppfylt.»*

4. Konklusjon

Kvalitetsutvalget som la fram NOU 2003:16 "I første rekke- om forsterket kvalitet i en grunnopplæring for alle" definerte 3 kvalitetsområder:

- Resultatkvalitet i forståelsen av det man ønsker å oppnå med det pedagogiske arbeidet
- Strukturkvalitet i forståelsen av ytre forutsetninger/rammefaktorer
- Prosesskvalitet i forståelsen av skolens indre aktiviteter, selve arbeidet med opplæringa – om hvordan personalet utfører sitt arbeid, og kvaliteten på samspillet med barn og unge.

Et ensidig fokus på resultatkvalitet på enkelte områder kan virke innsnevrende på den brede innfallsvinkelen man må ta i forhold til læring og (ut)dannelse.

Det vises for øvrig til læreplanverkets overordna del – verdier og prinsipp for grunnopplæringa.

Likevel - vi kan og må bli bedre på flere spesifikke fagområder, og ikke minst gjelder dette å se den enkelte elev både som individ og som aktør i eget utviklingsprosjekt. Tidlig innsats, tilpasset opplæring og elevmedvirkning i en kontekst er viktige innsatsfaktorer skal skolen lykkes og oppfylle de krav og forventninger som ligger til grunn i lov og forskrift.

Det er mange rammefaktorer som må inngå i samspill skal dette realiseres. I tillegg til det å kunne ha evne og vilje til å tro på at økt ressursinnsats mot grunnlaggende ferdigheter, er det nødvendig med en større bevissthet på den enkelte skole og i ulike støttestrukturer. – Om hva som fungerer, om hvordan eleven lærer – og om hva som ikke fungerer! Om forskningsresultater med relevans for læring! Om lærerens rolle som læringsleder, rollemodell og talentspeider! Om skoleleders rolle som endringsagent!

Og om skoleeiers ansvar for at dette fungerer i det daglige!

Hver høst vier media læringsresultater generelt og nasjonale prøver spesielt stor oppmerksomhet. I tillegg blir læringsmiljøet satt under lupa, og da med et særskilt fokus retta mot mobbing og krenkelser.

Rauma-skolen har de siste årene prestert like under – på eller over gjennomsnittet målt mot fylket og landet på nasjonale prøver. Og når karakterene i 10. oppsummeres i grunnskolepoeng, ligger Rauma-skolen på eller over gjennomsnittet.

Elevundersøkelsen viser forekomster av mobbing, og det registreres lavere skår på indikatorer som mestring, vurdering for læring og elevmedvirking sammenligna med snittverdier for fylket og nasjonalt.

Bak denne fasaden skjuler det seg likevel relativt store variasjoner mellom skoler, trinn og mellom jenter og gutter.

Dette er det all grunn til å stoppe opp og dvele ved. Forskjeller mellom skoler, mellom trinn og mellom kjønn kan forklares med normalvariasjoner og elevforutsetninger, men det kan også være signal om at variasjoner i elevgruppa ikke blir viet nok oppmerksomhet relatert til nødvendig tilpasning og læringsutbytte – og at det ikke investeres nok i grunnleggende faktorer som mestring og sosialt samspill.

Grunnleggende ferdigheter og tidlig innsats må ha minst like stor oppmerksomhet og prioritet framover, samtidig som man arbeider kontinuerlig og systematisk for å bedre læringsmiljøet. Vi skaper ikke faglig dyktige elever uten at vi har etablert trygge og forutsigbare rammer for læring!

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr: 1539
Dato: 28 JUN 2018
Saks og [illegible]: 1539
Løpenr: 15397
Arkivkode: C40 &50
Gradering:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Rapport frå tilsyn med kommunale tenester til personar med samtidig rusmiddelbruk og psykisk liding

i

Rauma kommune

Adresse til kommunen:	Rådhuset, 6300 Åndalsnes
Tidsrom for tilsynet:	03.01.2018- 20.06.2018
Kontaktperson i verksemda:	annelies.slabbertje@rauma.kommune.no

Samandrag

Fylkesmannen har undersøkt om Rauma kommune legg til rette for og følgjer opp at vaksne personar over 18 år med samtidig rusmiddelproblem og psykisk liding (ROP-pasientar) får individuelt tilpassa, samordna og forsvarlege helse- og omsorgstenester og sosiale tenester.

Denne rapporten gjer greie for dei lovbrota og merknadane som blei påpeika innan følgjande område:

Tenestene skal kartleggje brukaren sin heilskaplege situasjon og behov og sikre at brukaren får nødvendig hjelp for rus,- psykiske- og somatiske lidingar.

Tenesteområda skal samarbeide slik at tenestetilbodet til brukaren er heilskapleg og koordinert.

Kommunen skal tilby og yte tenester slik at brukaren kan meistre å bu i eigen bustad.

Kommunen skal innhente informert samtykke til samarbeid frå brukaren der dette er nødvendig

Brukaren skal ha rett til å medverke ved utforming av tenestetilbodet, og i behandlinga.

Fylkesmannen har avdekt 2 lovbrot, og konkluderer med følgjande:

Lovbrot 1: Det er avdekt manglar ved kommunen si styring av det systematiske arbeidet som skal sikre at personar med ROP- lidingar får samanhengande, koordinerte og forsvarlege helse- og sosialtenester.

Lovbrot 2: Rauma kommune sørgjer ikkje for at tenesta opplysning , råd og rettleiing etter sosialtenestelova § 17 blir tildelt, gjennomført og følgt opp.

Dato: 20.06.2018

Åse E Hansen
revisjonsleiar

Revisorar:
Anne Mette Nerbøberg
Rolf Toven
Kari Røkkum Winje

Innhald

Samandrag 1

1. Innleiing 4
2. Omtale av verksemda 4
3. Gjennomføring 8
4. Kva tilsynet omfatta 8
5. Funn 11
6. Regelverk 13
7. Dokumentunderlag 14
8. Deltakarar ved tilsynet 19

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter systemrevisjon i Rauma kommune i perioden 03.01.2018 – 20.06.2018. Denne revisjonen er ein del av eit landsomfattande tilsyn i 2017 og 2018, og går inn i Fylkesmannen si planlagde tilsynsverksemd i år.

Fylkesmannen er gitt mynde til å føre tilsyn med kommunen si helse- og omsorgsteneste og sosiale teneste til personar med samtidig rusproblem og psykisk liding (ROP- pasientar).

Formålet med systemrevisjon er å vurdere om kommunen gjennom sin internkontroll tek i vare ulike krav i lovgivinga. Revisjonen omfatta gransking av :

- Kva tiltak verksemda har for å avdekkje, rette opp og førebyggje at ein held seg innanfor lovgivinga på område for dei tema tilsynet omfattar
- At tiltaka blir følgt opp i praksis og om nødvendig korrigert
- At tiltaka er tilstrekkelege for å sikre at ein held seg innanfor lovgivinga

Ein systemrevisjon blir gjennomført ved gransking av dokument, ved intervju og andre undersøkingar.

Rapporten handlar om lovbrot og merknader som er avdekt under revisjonen og gir derfor ikkje ei fullstendig tilstandsvurdering av verksemda sitt arbeid innan dei områda tilsynet omfatta.

- **Lovbrot** – ein har ikkje retta seg etter krav gitt i eller i medhald av lov eller forskrift
- **Merknad** er forhold som ikkje er i strid med krav fastsett i eller i medhald av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheita finn grunn til å påpeike moglegheit for forbetring

2. Omtale av verksemda

Rauma kommune hadde ca. 7500 innbyggjarar pr. 4.kvartal 2017 (SSB). I Rauma kommune er det fleire med psykiske symptom enn i landet elles (fhi.no).

Organisering:
Kommunen vart frå 1.august 2016 omorganisert frå eit tjuetals tenesteeiningar til seks tenesteområde.

Psykisk helse og rusarbeidet for vaksne var ifølge tilsendt *Ansvarsfordeling mellom tjenester* i hovudsak organisert i: Avdeling Helse og Velferd (v/PHM) og Avdeling Helse og Omsorg(v/ROS).

Tenesteområde Helse og Velferd var leia av helse- og velferdssjef og besto av sju avdelingar med eigne avdelingsleiarar; Psykisk helse og mestring (PHM) og NAV var to av disse avdelingane.

> Avdeling Psykisk helse og mestring (PHM) var eit *lavterskeltilbud til mennesker med milde, moderate og stabile alvorlige psykiske lidelser og avhengighetsproblemer.*
> PHM hadde 2 psykologar- den eine var også avdelingsleiar, 1 ruskonsulent, 1

psykiatrisk sjukepleiar, 1 sjukepleiar med kognitiv videreutdanning og 5 erfaringsmedarbeidarar. Avdelinga hadde ventetid på psykologbehandling.

NAV Rauma hadde i utgangspunktet *minimumsløysing;* som inneheld dei fem kommunale tenestene som skal ligge i alle Nav-kontor: opplysning, råd og rettleiing, økonomisk stønad, midlertidig bustad, individuell plan og kvalifiseringsprogrammet. I tillegg hadde kommunen lagt jobbsentral, barnefattigdom og disponering/ formidling av kommunale bustadar til vanskelegstilte til NAV.

Helse- og velferdsjef var NAV- leiar sin næraste overordna når det gjeldt kommunale tenester.

I NAV- kontoret var det 5,8 kommunale stillingar (1 er prosjektstill.) Kontoret har en gjeldsrådgjevar og en annen ansatt med tilsvarende kompetanse.

NAV Rauma hadde opningstid måndag, onsdag og fredag mellom kl. 10.00-14.00. På kommunen si heimeside står det at NAV kan kontaktast mellom kl. 0800 – 1530 på telefon 55553333 (sentralt nummer).

Tenesteområde helse og omsorg var leia av helse- og omsorgssjef og hadde institusjonane og heimebaserte tenester som sitt ansvarsområde. Helse- og omsorg var inne i ei stor omstilling med viktige strukturelle tiltak, og nytt helsehus var nyleg opna. Under helse – og omsorgssjef var også koordinerande eining, butenesta og ROS- teamet for psykisk helse og rus organisert, alle med eigne avdelingsleiarar.

ROS- teamet var eit tilbod om *rehabilitering og stabilisering av personar med langvarige, alvorlige og sammensatte problemer*- i hovudsak var tilbodet vedtaksbasert langtidsoppfølging som også var meint å rette seg mot ROP-pasientene med langvarig oppfølging i hjelpeapparatet.

ROS- teamet hadde ca. 115 brukarar, av desse vel 35 med rusproblematikk og 15 vurdert innan område for tilsynet. ROS-teamet hadde 2 sosionomar, 1 psykiatrisk sjukepleiar, 1 sjukepleiar og 4 vernepleiarar (ein med vidareutdanning innan psykisk helse), 1 ergoterapeut og 2 hjelpepleiarar.

Koordinerande eining
Første kartlegging av søkjaren sin situasjon og bistandsbehov blir gjort ved bruk av Individbasert pleie og omsorgsstatistikk – IPLOS. Eit viktig mål med denne kartlegginga er å gi styringsinformasjon for tenesta og kommuneleiinga og bidra til betre kvalitet i saksbehandlinga og i tenesta generelt. ROP- pasientane i kommunen var kartlagt ved bruk av IPLOS- dette var dokumentert i pasientjournalane i profil.

Samarbeid:
I søknad om tilskot som fylkesmannen administrerer skreiv kommunen at dei *: « ser utfordringer knyttet til denne organiseringen, og det jobbes intensivt med forbedring av*

samarbeidet internt for å sikre forsvarlige , tilgjengelige og sammenhengende tjenester for brukere, og mindre tidsbruk til koordinering»

Med bakgrunn i disse utfordringane blei det i slutten av 2016 starta ein felles prosess kalla *Sammen om mestring.* Prosessen var satt i gang og forankra av Helse og velferdssjef og Helse og omsorgssjef, og styrt av eit team: avdelingsleiar PHM, avdelingsleder ROS Team og Fagleder Familieteam. Det var òg leigd inn psykolog som ekstern rettleiar. Rauma kommune brukte eigne midlar til å finansiere denne prosessen.

Vi har motteke ulike styringsdokument og strategiar for vidare arbeid og utvikling av tenestetilbodet til personar med rusproblem og psykisk liding i Rauma kommune bl.a. Kvalitetshandbok for avdeling psykisk helse og mestring. Denne viser i kap 4.2.3 til Helse og omsorgstenestelova og kommunen sitt hovudansvar for utgreiing, diagnostisering og behandling av personar med milde og moderate psykiske lidingar og rusproblem. Den viser også at kommunen har eit ansvar for samhandling med spesialisthelsetenesta for behandling av personar med alvorlege psykiske lidingar og rusproblem.

Kvalitetshandboka viste òg til Helsedirektoratet sine tre tenestenivå innan psykisk helse og rusarbeid, og inneheld prosedyrar og eksemplar på ulike verktøy for kartlegging, journalføring, kvalitetssikring og evaluering av tenestene.

Ansvar og roller for ulike pasientkategoriar var synleggjort i diagram (Modell 4.3.1.figur 1), som viste at pasientane i målgruppa for tilsynet- samtidig rusliding og psykisk liding, som oftast brukarar med langvarige og alvorlege problem- var i hovudforløp 3.

Samarbeidsavtalar mellom dei ulike tenestetilbydarane til pasientgruppa var skrivne. Det var avtala faste møtetidspunkt. Avtalane var lagt fram for tilsynet. Felles inntaksteam 2g/ mnd. PHM og ROS i samarbeid med KE og familieteamet var etablert. NAV deltar ikkje i felles inntaksteam, men kobles på ved behov etter kartlegging.

Samarbeidet omkring enkeltbrukarar fungerte på tidspunktet for tilsynet ved at koordinator/ kontaktperson innkalla til felles møte ved behov. Elektronisk meldingssystem blei brukt i kontakt med brukarane sin fastlege.

Nav hadde faste møte ein gong i året med legetenesta på systemnivå. Dei har og møter med legane på brukarnivå.

ROS-temaet var i ferd med å etablere faste møter med legesenteret saman med heimetenestene. ROS Team har også to gonger per år gjennomgang av felles brukarar med Heimetenesta.

Frå samarbeidsavtalene mellom NAV, ROS Team, Familieteam og PHM går det fram at : *Den 3.torsdag i hver måned har vi tverrfaglig gruppesupervisjon med NAV, ROS-team, familieteam, VGS og Friskliv og mestring.*

Ansvar og rolleavklaringar/ delegasjonar:
I dokumentet *Veileder og tildelingskriterier for Rauma kommune sine helse- og omsorgstenester av 23.08.17*, tilsendt revidert utgåve datert 09.01.18 går det fram at Rauma kommune sidan 26.11.2008 hatt eigne kriterium for tildeling av kommunale helse- og omsorgstenester som supplement til gjeldande lover.
I Rauma kommune er det koordinerande eining som har fullmakt frå Rådmann til å tildele alle helse- og omsorgstenestene, m.a. IP og koordinator. Brukarane kan ha koordinator frå ulike tenesteområde, men det var tilsette i ROS- temaet som var koordinatorar for denne brukargruppa.

I dokumentet *Videredelgasjon fra tjenesteområdeleder til avdelingslederne innenfor tjenesteområdet Helse og velferd* datert 1.2.2017 og vedtatt 14.2.2018, går det fram at Helse og Velferdssjef har delegert si mynde innan HOL § 3-2, 1. ledd nr. 4 avgrensa til psykisk helse/ problem med avhengigheit til avdelingsleiar psykisk helse og mestring. (pkt. 7 under delegasjon etter særlov).

Helse- og velferdssjef hadde vidaredelegert til NAV- leiar å fatte vedtak etter sosialtenestelova.

Helse- og omsorgssjef har vidaredelegert mynde til å fatte vedtak etter HOL kap. 10 §§ 10-2 og 10-3 til fem tilsette i ROS- teamet.

Rådmannen har gitt fullmakt til koordinerande eining å tildele alle helse- og omsorgstenestene; *Veileder og tildelingskriterier for Rauma kommune sine helse- og omsorgstenester av23.08.17* . tilsendt revidert utgåve datert 09.01.18

Det var etablert system for IP/ tiltaksplanar – vedtak blei fatta når brukar ynskte slik plan. Av ROS-temaet sine brukarar var det dokumentert i Profil i dei 10 journalane vi undersøkte at 5/ 10 hadde plan og 4/10 hadde fått tilbod, men takka nei til IP. Ansvarsgrupper var oppretta hos enkelte.

System og internkontroll:
I følje IK- dokument 02 NR 1.3 er; *Rådmann ansvarlig for at system og tjenestekvalitet er etablert, nødvendig opplæring er gitt og at systemet er operativt. Tjenesteområdeleder ansvarlig for samordning av prosedyrer*
(...) Virksomhetsleder ansvarlig for utarbeidelse (...), evaluering og sørge for at tilsette kjenner til prosedyrane.

I følge årsrapport 2016 skal internkontrollsystemet i kommunen vere på plass, men lite brukt til å rapportere tenestekvalitet.

I dokumentet *Videredelgasjon fra tjenesteområdeleder til avdelingslederne innenfor tjenesteområdet Helse og velferd* datert 1.2.2017 og vedteke 14.2.2018; viste at Helse og velferd hadde KS- bibliotek som sitt internkontrollsystem. Psykisk helse og Mestring hadde prosedyrar i Kvalitetshandboka.

Det er ikkje lagt fram for tilsynet eigne prosedyrar for ROS-teamet. Helse og omsorg har rutinar i Unique profil, og ROS- teamet brukte dette systemet som dokumentasjonsverktøy Ved dokumentgjennomgang fann vi samanhengande pasientjournal, vedtak, samtykkeskjema, IP, epikrise o.a. I saker der fleire samarbeidde om same pasient/ brukar kunne ein utveksle nødvendig og relevant informasjon elektronisk. ROS-teamet kunne òg skjerme sitt område i systemet. Helse og omsorg meldte avvik i Profil.

I tilbakemelding på førebels rapport viser kommunen til internkontrollsystemet KS- bibliotek som sitt overordna internkontrollsystem:

- *KS bibliotek er det overordnede systemet for internkontroll og HMS i Rauma Kommune. Kvalitetshåndboken for Psykisk Helse og mestring er publisert der sammen med andre rutiner/prosedyrer for Helse og velferd/Helse og omsorg. Avvik på pasientnivå skal både meldes i fagsystem (Profil for Helse og omsorg og Psykisk Helse og mestring) og i KS bibliotek. Her vil vi lage en skriftlig rutine, inklusive rutiner for NAV avvik, slik at dette blir tydeliggjort*

Tilsynsteamet fekk presentert KS bibliotek av avdelingssjef Westby- Digernes på tilsynsdagane. Fylkesmannen held fast ved at på tilsynsdagane var ikkje KS- bibliotek implementert og i bruk som kommunen sitt overordna internkontrollsystem i tenestene som var med i tilsynet.

I NAV blir vedtak på kommunale tenester ført inn i systemet Socio, oppfølging av brukarane blir dokumentert i Arena og Gosys. Helse og omsorg brukte Unique profil som sitt internkontrollsystem, kommunalt tilsette i NAV hadde også tilgang, men hadde ikkje fått opplæring – dette systemet var ikkje i bruk av NAV tilsette

NAV hadde eige internkontrollsystem Asys- det var ikkje praksis for å melde avvik på kommunalt nivå i NAV.

Fleire av brukarane vi snakka med var nøgde med tilrettelegging og hjelp frå ROS- teamet når det gjeldt praktiske gjeremål, helsehjelp og anna oppfølging. Dei opplyste at denne tenesta også i stor grad ytte følgje til/ hente- bringeteneste når dei hadde vanskar med å kome seg til og frå tenestetilbod.

3. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfatta følgjande aktivitetar:

- Revisjonsvarsel blei sendt 03.01.2018.
- Informasjonsmøte blei gjennomført 11.april 2018.
- Intervju
  - 10 tilsette blei intervjua 11. og 12.4.18.
  - 6 brukarar blei intervjua 10.4.2018
- Oppsummeringsmøte blei gjennomført 12.april 2018.

Tilsynsteamet fekk og omvising i Rauma kommune sitt heilt nyopna helsehus.

Oversikt over dokumentasjonen vi har motteke og gått gjennom i forbindelse med revisjonen er gitt i kapittel Dokumentunderlag.

4. Kva tilsynet omfatta

Fylkesmannen undersøkte om kommunen ved helse- og omsorgstenestene og sosiale tenester i NAV:

- la til rette for og gjennomførte kontinuerleg samarbeid mellom kommunale einingar som ytte helse- og omsorgstenester og sosial tenester, og med fastlegar og med spesialisthelsetenesta
- samla inn informasjon om brukaren sin heilskaplege situasjon og om moglege behov for tenester
- samordna tenestene brukaren fekk frå kommunale einingar og frå fastlegar og spesialisthelsetenesta
- tilbydde og ytte individuelt tilpassa og forsvarlege helse- og omsorgsteneste retta mot brukaren sine rusmiddelproblem og psykiske liding
- kartla og følgde opp somatiske helseproblem
- tilbydde og ytte individuelt tilpassa og forsvarlege tenester slik at brukarar kunne meistre å bu i eigen bustad.

Tilsynet var retta mot kommunen sine tenester til vaksne personar med mogleg rusmiddelproblem og samtidig psykisk liding som kvar for seg eller samla ville føre til funksjonstap som gjorde at ein hadde behov for fleire tenester frå kommunen over tid.

I tilsynet sto kravet om forsvarleg verksemd, inkludert plikt til systematisk styring, sentralt.

Det same gjaldt kravet om samarbeid og brukarmedverknad.

Forsvarlighetskravet

Helse- og omsorgstenestelovas § 4-1 og sosialtenestelovas § 4 slår fast at kommunen pliktar å yte forsvarlege tenester. Kva som til ei kvar tid blir regna som fagleg forsvarleg og god praksis endrar seg i takt med utvikling av fagkunnskap, nye faglege retningsliner og almengyldige samfunnsetiske normer. Det er ikkje slik at eit avvik frå god praksis alltid fører til at ei teneste er uforsvarleg.

Aktuelle normerande kjelde for dette tilsynet er:

- Nasjonal retningsline for utgreiing, behandling og oppfølging av personar med samtidig rusliding og psykisk liding – ROP-lidingar (IS-1948, Helsedirektoratet 2012)
- Rundskriv til sosialtenestelova, Hovudnr. 35, Arbeids- og velferdsdirektoratet (2012)
- Rettleiar til sosialtenestelova § 17, Arbeids- og velferdsdirektoratet (2014)
- Rettleiar til bruk ved økonomisk rådgiving (NAV september 2013)
- Saman om meistring. Rettleiar i psykisk helsearbeid og rusarbeid for vaksne (IS-2076, Helsedirektoratet 2014)

- Rettleiar for saksbehandling. Tenester etter helse- og omsorgstenestelovas §§ 3-2 første ledd nr. 6, 3-6 og 3-8

Anbefalingane i slike faglege retningsliner og rettleiarar er ikkje rettsleg bindande, men dei er normerande og retningsgivande for tenesteytinga.

Samarbeid for å koordinere tenestene til brukarane

Tenesteområda helse- og omsorg og NAV pliktar å samarbeide med kvarandre og andre deltenester og sektorar. Kommunen skal leggje til rette for samhandling mellom ulike deltenester der samhandling er nødvendig, jf. Helse- og omsorgstenestelova § 3-4. Vidare skal kommunen leggje tenestene til rette slik at den enkelte brukar får eit samanhengande og koordinert helse- og omsorgstenestetilbod, jf. Helse- og omsorgstenestelova § 4-1.

Kommunen må innhente samtykke til samarbeid frå brukaren, og gi tydeleg informasjon om at eit slikt samtykke er nødvendig for å sikre samarbeid og samordna tenestetilbod på tvers av tenester og sektorar. Informasjon om brukarens samtykke, eventuelt manglande samtykke og informasjon om konsekvensar av dette, skal dokumenterast.

Krav til skriftleg dokumentasjon

Kommunen har ansvar for at pasient- og informasjonssystema som vert brukte er forsvarlege, jf. Helse- og omsorgstenestelova § 5-10. Alle tilsette som yter helsehjelp har plikt til å føre journal, jf. Helsepersonellova § 39. Journalen skal innehalde relevante og nødvendige opplysningar om pasienten og helsehjelpa, jf. Helsepersonellova § 40. Journalforskifta konkretiserer kva opplysningar som skal dokumenterast. Journalen skal gje helsepersonellet tilstrekkeleg grunnlag for forsvarlege vurderingar og avgjerder. Journalen skal førast fortløpande og til ei kvar tid gje ei oppdatert oversikt over observasjonar, vurderingar, avgjerder og tiltak.

Dokumentasjon er viktig for rettstryggleiken og skal medverke til å sikre kvalitet og kontinuitet i tenestene.

Ved NAV-kontoret er det å hente inn opplysningar regulert i sosialtenestelova § 43. Rundskrivet til lova presiserer at opplysningar skal vere skriftlege, enten i form av innhenta dokument, skriftelege søknader eller i annan dokumentasjon. Oppfølging av den enkelte brukar skal også dokumenterast på ein slik måte at brukaren kan få informasjon om vurderingar som er gjort undervegs.

Dokumentasjon er nødvendig for at brukaren, tilsette, leiaren, ulike klage- og tilsynsorgan samt evt. Rettsinstansar skal kunne setje seg inn i og vurdere tenestetilbodet og omfanget i ettertid. Leiinga i kommunen må derfor sjå til at NAV- kontoret og helse- og omsorgstenestene dokumenterer sentral informasjon undervegs i tenesteytinga.

Brukarmedverknad

Tenestetilbodet skal så langt som mogeleg utformast i samråd med brukaren. Kommunen skal leggje stor vekt på kva brukaren meiner, jf. Sosialtenestelova § 42. Vidare skal kommunen leggje til rette for at pasienten eller brukaren skal få medverke til utforming og

gjennomføring av tenestene, jf. Pasient- og brukarrettslova § 3-1, første og andre ledd. Krav om brukarmedverknad går også fram av reglane om individuell plan, jf. Sosialtenestelova § 28 og helse- og omsorgstenestelova § 7-1 første ledd.

Plikt til systematisk styring

Krav til leiing og styring er sentralt i kommunen sitt ansvar for å tilby og yte forsvarlege tenester. Innhaldet i styringsplikta går fram av internkontrollforskrifta for kommunalt NAV (forskrift 19.11. 2010 nr. 1463) og forskrift om leiing og kvalitetsforbetring i Helse- og omsorgstenesta (forskrift 28.10.2016 nr. 1250) frå 01.01.2017. Forskrifta om leiing og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenesta er ei vidareføring av gjeldande rett, men ansvarsforhold og oppgåver er meir utdjupa og tydeleggjort i den nye forskrifta.

Dei to forskriftene om internkontroll, leiing og kvalitetsforbetring, gjer det klart at kommunen gjennom systematisk styring skal sikre klar fordeling av ansvar, oppgåver og mynde og at tilsette har tilstrekkeleg kunnskap og kompetanse til å utføre arbeidsoppgåvene. Vidare skal leiinga ha oversikt over område der det er risiko for svikt, behov for kvalitetsforbetring eller mangel på etterleving av lovkrav, handtering av avvik og systematisk kvalitetsforbetring av tenestene.

Vi ventar derfor at kommunen gjennom leiing og styring sikrar at :

- organisering, oppgåvefordeling og samarbeidsordningar som gjeld mellom tenestene, er kjent for leiarane og dei andre tilsette i tenestene
- leiinga følgjer med på om tenestene fangar opp hjelpebehov innan eige ansvarsområde og aktuelle samarbeidande tenester sine ansvarsområde, slik at brukarane får dei tenestene dei har krav på
- det er system for jamleg gjennomgang og evaluering av kvar enkelt sak
- tenestene har nødvendige og gode rutinar på viktige område
- leiinga følgjer med på at rutinar, strukturar og prosedyrar m.m. vert følgt
- det ligg føre kompetansevurdering og plan for kompetanse- og fagutvikling
- det vert henta inn erfaringar frå brukarar som vert brukt i kvalitetsforbetringsarbeid
- leiinga har system for å vurdere risiko for svikt

5. Funn

Det er avdekt 2 lovbrot.

Lovbrot 1:

Det er avdekt manglar ved kommunen si styring av det systematiske arbeidet som skal sikre at personar med ROP- lidingar får samanhengande, koordinerte og forsvarlege helse- og sosialtenester.

- Toppleiinga si styring og kontroll av tenestene til ROP-pasientane er lite sporbar (styringssignal, avvikshandtering, godkjenning av dokument, leiinga sin gjennomgang)
- Kommunen har Unique profil som sitt overordna internkontrollsystem(Strategi 2018-2021). Dette er lite synleg i organisasjonen; - dei ulike tenesteområda utarbeider prosedyrar og rutinar og viser i dokumentasjon og intervju til ulike system (Unique profil, Kvalitetshandboka, IK bibliotek m.m)
  Det er òg omtala i årsrapport 2016 at mål for brukartilpassing og kvalitet ikkje er tilstrekkeleg på plass, og at systemet blir lite brukt til å rapportere avvik

- I felles strategisk kompetanseplan for PHM og ROS Team går det fram at det er lite formell ruskompetanse i kommunen, det er ikkje synleggjort styrking av framtidig kompetansebehov på rusfeltet
    - Ruskonsulenten (PHM) har sin siste arbeidsdag under tilsynet
    - ROS-teamet mangler formell ruskompetanse
- Ny organisering har ført til fragmentert tenestetilbod innan rusfeltet
- Det kjem fram i intervju at oppdeling av tenesteområde og spesialisering av tilbod har medført at alvorleg sjuke ROP- pasientar har dårlegare tilgang på behandlingstilbod i kommunen
- Det er ventetid på psykologtenester i kommunen. ROP- pasientane opplyser at det er vanskeleg å kome til psykolog både i kommunen og i spesialisthelsetenesta
- Korrigerande tiltak for harmonisering av praksis er sett i verk gjennom prosjektet «Saman om mestring» og utvikling av Kvalitetshandboka for avdeling Helse og velferd. Tiltaka er ikkje vedtekne/ godkjent av leiinga i kommunen og implementert i ROS- teamet eller i NAV
- Det er gjennom prosjektet *Samman om mestring* utarbeidd interne samarbeidsavtalar mellom dei ulike tenesteområda- på tilsynstidspunktet er avtalene ikkje godkjend eller implementert.
- Det er ikkje etablert faste (strategi)møter mellom leiarane for dei avdelingane som har ansvar for brukarar med rus-psykisk liding(helse- og velferdssjef og helse- og omsorgssjef)

- Det er dokumentert at den første generelle kartlegginga av brukaren sine behov skjer i koordinerande eining (KE) ved hjelp av IPLOS. I dokument og intervju kjem det fram at ein ikkje har eit felles system for å kartleggje brukarar med rusproblematikk i forhold til rusbruk, ernæringssituasjon eller somatiske problem som rusmiddelbrukarar ofte er utsett for (kroniske sår eller infeksjonar).
- I intervju blei det vist til ulike kartleggingsverktøy- men desse var ikkje samkøyrde eller tekne i bruk. Det er ikkje lagt fram etablerte rutinar eller vist til praksis for korleis ein, på ein planlagt og systematisk måte, kartlegg og skaffar seg oversikt over brukarane sin samanhengande situasjon
- Det blir i intervju opplyst at ROS- teamet har gjort eit arbeid for å velje ut eit kartleggingsverktøy – ikkje i mål på tilsynstidspunktet.
- Det er ikkje lagt fram etablerte rutinar eller vist til praksis for korleis ein, på ein planlagt og systematisk måte, kartlegg og skaffar seg oversikt over brukarane sin samanhengande situasjon
- Innhaldet i tenestetilbodet til alvorleg sjuke ROP-pasientar blir i stor grad avhengig av enkeltpersonar i ROS- teamet, noko som gjer tenestene svært sårbare

- Det er etablert system gjennom koordinerande eining for IP/ tiltaksplanar- koordinator blir oppnemnt og tildelt- stort sett frå ROS- teamet

- NAV oppnemner ikkje koordinatorar eller fattar vedtak om IP etter sosialtenestelova § 28 Brukarane kan ha koordinator frå ulike tenesteområde, men det var tilsette i ROS- temaet som var koordinatorar for denne brukargruppa.

- Det er dokumentert at evaluering av planar ikkje alltid er tidfesta («*evalueres fortløpende*»)
- Alvorleg sjuke ROP- pasientar opplyser å ha dårleg tilgang på tenester hos NAV- dei treng følgje/ hjelp for å kome til
- Miljøarbeidarar i ROS-teamet utfører oppgåver som ligg til NAV; økonomisk råd og rettleiing og gjeldsrådgjeving
- Kommunen i NAV dokumenterer ikkje at det er innhenta informert samtykke til utveksling av informasjon mellom einingane
- NAV har utarbeidd eit kartleggingsskjema – dette er ikkje implementert
- Det er ikkje alltid dokumentert kven som er brukaren sin fastlege i NAV mappene
- I praksis er det gitt ulike styringssignal om kvar ein skal melde kommunale kvalitetsavvik i NAV - KS Bibliotek, Profil eller Asys. Helse- og velferdssjef er ikkje kjend med at NAV har eige avvikssystem i ASYS
- Ikkje kultur for å melde avvik i NAV
- Generelt liten kultur for å melde kvalitetsavvik i tenestene- avvikslogg ikkje lagt fram for tilsynet

- NAV sin kompetanseplan blei tilsendt i ettertid, og er ikkje gjennomgått

Dette er brot på følgjande lovverk:

- Helse - og omsorgstenestelova §§ 3-1, 3-4, og 4-1
- Sosialtenestelova §§ 3, 4 og 5 og 6
- Forvaltningslova §§ 24 og 25, sotjl. § 41
- Forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltninga
- Forskrift om leiing og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenesta

Lovbrot 2 :

Rauma kommune sørger ikkje for at tenesta opplysning , råd og rettleiing etter sosialtenestelova § 17 blir tildelt, gjennomført og følgt opp.

- I dokumentasjon kjem det fram at NAV har avdekt vanskar med å disponere økonomi det er fatta gjentatte nødhjelpsvedtak- utan at tenesta råd og rettleiing er dokumentert tilbydd
- I intervju kjem det fram at rettleiaren til sosialtenestelova § 17 er lite kjent og lite i bruk

- Kvaliteten på journalføringa og dokumentasjonen er varierande – det blir ikkje gjennomført systematisk kontroll med journalføring/ dokumentasjonspraksis i NAV. Manglande dokumentasjon kan føre til svikt i tenestene.
- Fleire ulike dokumentasjonssystem i NAV; Socio, Arena, Modia og Gosys- fører til at det er utfordrande å få oversikt over kontaktinformasjon(fastlege, primær og sekundærkontakt ol.) og samanhengande og kontinuerleg oppfølging av brukarane.

Dette er brot på :

- Sosialtenestelova § 17, jf. § 4
- Forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltninga

6. Regelverk

Lover:

- Lov av 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
- Lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter
- Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeid- og velferdsforvaltningen
- Lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.
- Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker
- Lov av 30. mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten
- Lov av 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven)

Forskrifter:

- Forskrift 28. oktober 2016 nr. 1250 om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- Forskrift 19. november 2010 nr. 1463 om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Forskrift 16. desember 2011 nr. 1256 om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
- Forskrift 19. november 2011 nr. 1462 om individuell plan i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal
- Forskrift 16. desember 2011 nr. 1393 om helsepersonellovens anvendelse for personell som yter tjenester etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Aktuelle rundskriv og rettleiarar:

Helsedirektoratet og arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidd fleire publikasjonar som er aktuelle for dette tilsynet.

Den mest sentrale er Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse (IS-1948) og Veiledere til sosialtjenestelovens § 17 - Hvordan fatte vedtak på tjenesten opplysning, råd og veiledning

https://helsedirektoratet.no/metoder-og-verktøy

https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/For+kommunen/Nyttig+a+vite/_attachment/374607

7. Dokumentunderlag

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og andre forhold av betydning som ble oversendt under forberedelsen av revisjonen:

Antall	Dokument	Datert
1	Overordnet organisasjonskart	
2	Presentasjon *«Psykisk helse, Rauma kommune, Sammen om mestring»*	
3	Presentasjon *«Psykisk helse, Rauma kommune, Sammen om mestring, nov. 16-feb 18»*	
4	Foil med flytdiagram *«Modellen sammen om mestring»*	
5	Beskrivelse av hovedforløp 1, 2 og 3 mm	
6	Sammen om mestring årsskiftet 2017/2018	
7	Startdokument Felles faglig prosess og psykisk helse i Rauma kommune	
8	Ansvarsfordeling mellom tjenestene	
9	Årsrapport 2016	
10	Strategisk kompetanseplan for Psykisk helse og Mestring 2018 til 2021	
11	Retningslinjer for brukerråd i Rauma kommune	16.12.16
12	Økonomiplan 2018-2021, samfunnsplanens handlingsprogram 2018-2021, budsjett 2018	Rådmannens forslag av 23.oktober 2017
13	Kontaktinformasjon Rauma kommune Psykisk helse og rusarbeid	
14	Kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan 2016-2020	Vedtatt i kommunestyret 08.03.16
15	Samhandlingsavtale mellom kommunene i Møre og Romsdal og Helse Møre og Romsdal HF	29.04.15
16	Søknad om tilskudd til kommunalt rusarbeid 2018	
17	Samarbeidsavtale mellom krisesenteret for Molde og omegn IKS og Rauma kommune	17.01.18
18	Organisasjon og ansvar (IK)	Ikke datert eller godkjent
19	Borgerundersøkelse 2017	

20	Oversiktskart/organisering helse og omsorg	
21	Veileder og tildelingskriterier for Rauma kommunes helse og omsorgstjeneste	Revidert 23.08.17
22	Veileder og tildelingskriterier for Rauma kommunes helse og omsorgstjeneste av 23.08.17	Revidert 09.01.18
23	Virksomheten – Helse og omsorgstjenesten – behov for kompetanse	
24	Oversiktskart/organisering helse og omsorg	
25	Strategi 2018-2021 for tjenesteområde Helse og omsorg	
26	Ansvar og oppgaver – avdelingsleder	
27	Oversikt over omsorgstrappen i Rauma kommune	
28	Primærkontakt – oppgaver og sjekkliste	
29	Delegasjonsfullmakt	
30	Samarbeidsavtale – Hjemmetjeneste og ROS-team for psykisk helse og rus	19.02.18
31	Oversikt over Brukerråd helse og omsorg Rauma kommune	
32	Samtykkeerklæring – opphevelse av taushetsplikt	
33	Egenevaluering – sammen om mestring	28.09.17
34	Fagprosess «Sammen om mestring i Rauma kommune»	27.03.17
35	Handlingsplan ROS-team	Oppdatert 7.juni 2017
36	Avdelingsplan 2018 for ROS team psykisk helse og rus	
37	Kartleggingsgruppe ROS team	
38	Informasjon om og kontaktinfo ROS team for psykisk helse og rus	
39	Oversikt over brukerliste ift internkontroll, IPLOS oppdatering og status vedtak	02.08.17
40	Oversikt over brukerliste ift internkontroll, IPLOS oppdatering og status vedtak	14.11.17
41	Oversikt over brukerliste ift internkontroll, IPLOS oppdatering og status vedtak	12.12.17
42	Oversikt over brukerliste ift internkontroll, IPLOS oppdatering og status vedtak	31.01.18
43	Oversikt over brukerliste ift internkontroll, IPLOS oppdatering og status vedtak	20.02.18
44	Rutiner for sjekk av innkommende post i postjournalen i Profil	22.01.18
45	Fordeling av de enkelte dokumenttypene i saksarkiv/EPJ	
46	Skriveregler for postjournal	
47	Rutiner for utgående post fra postjournalen i Profil	22.01.18
48	Rutine forbedringsarbeid i helse og omsorg i Rauma kommune	
49	Rutine for henvendelser i Profil for tjenestene fysioterapi og ergoterapi	14.09.17

50	Pasientjournal på ny bruker, PST	
51	Rutine for henvisninger i Profil for psykisk helse og velferd	Revidert 04.01.18
52	Sjekkliste for kontroll av journal av primærkontakt	Revidert 13.01.16
53	Flytskjema «Registrert bruker fra sykehus»	
54	Psykososial tjeneste, Arbeidslag 3, struktur i Profil	
55	Flytskjema «Ikke – registrert søker via søknadsskjema	
56	Risikoanalyse i HO- Rauma kommune	
57	Mobil omsorg	17.10.17
58	Vedlegg nr 5. Rutiner for behandling av ukjent pasient (kun for meldingsansvarlig innboks)	
59	Oppgaver og rollefordeling mellom journalansvarlig, primærkontakt og superbruker	
60	Melding om forbetringsforslag eller uønska samhandlingshending mellom kommune og HMR	
61	Elektronisk meldingsutveksling for Helse – og omsorgstjenesten i Rauma kommune, Håndbok med ansvar og rutiner	Oppdatert 18.05.17
62	Mal risiko og sårbarhetsanalyse (IK) *(Institusjonsbasert og hjemmebasert helse og omsorg)*	Godkjent 06.03.18
63	Rutine for henvisninger i Profil for psykisk helse og velferd	14.09.17/revidert 04.01.18/revidert 16.02.18
64	Avvikshåndtering i IK og fagsystemer	
65	Avvikshåndtering i Profil omsorg v.8.10 for ledere	
66	Oversikt over medlemmer brukerråd Helse og velferd	Pr. 14.03.18
67	Informert samtykkeerklæring	
68	Strategi 2018-2021 for tjenesteområde Helse og velferd	
69	Videredelegasjon fra tjenesteområdeleder til avdelingslederne innenfor tjenesteområde Helse og Velferd	Vedtatt 14.02.18
70	Oversikt over enheter i Helse og Velferd	
71	Fullmakt anvisning av Kvalifiseringsstønad	26.02.18
72	Fullmakt anvisning økonomisk sosialhjelp	26.02.18
73	Organisering av NAV	31.01.18
74	Retningslinjer for kommunale gjennomgangsboliger	Revidert 04.01.17
75	Kvalitetssystem for NAV Rauma, Forsvarlige og tilgjengelige sosiale tjenester ved NAV Rauma	01.08.17
76	Tipshefte KVP	Oppdater 01.08.17
77	Lokal samarbeidsavtale for NAV Rauma mellom Rauma kommune og Arbeids-og velferdsetaten i Møre og Romsdal	23.02.18
78	Veiledende rutine NAV Rauma for behandling av søknader etter lov om sosiale tjenester i NAV	Revidert 08.05.2017
79	Rutiner arkivering av saksdokumenter for Husbankens virkemidler i kommunen	Revidert 08.01.2018

80	Kvalitetssystem for NAV Rauma – Søknad om kommunal bolig	04.01.18
81	Rutiner skanning/arkivering i Socio	08.05.17
82	Forside til veileder «Hvordan holde orden i eget hus»	
83	Eiendomsforvaltning i Arbeids-og velferdsetaten	Revidert 20.02.18
84	Forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids-og velferdsforvaltningen	
85	Stillingsbeskrivelse – behandler innenfor Psykisk helse og rus	
86	Stillingsinstruks – Prosjektstilling i Rask psykisk helsehjelp	
87	Oversikt – arbeidsoppgaver Psykisk helse og mestring	
88	Stillingsbeskrivelse Prosjektstilling i Rask psykisk helse	
89	Stillingsbeskrivelse psykolog/behandler	
90	Stillingsbeskrivelse behandler innenfor psykisk helse og rus – ruskonsulent nr 2 som det søkes midler for	
91	Stillingsbeskrivelse psykolog og avdelingsleder	
92	Psykisk helse og mestring – Serviceerklæring	
93	Samarbeid med NAV og Team for psykisk helse og mestring	16.01.18
94	Strategi 2018-2021 for Tjenesteområde Helse og velferd – Psykisk helse og mestring - Familieteam	
95	Samarbeidsavtale NAV Rauma kommune og ROS team for psykisk helse og rus/Hjemmebasert helse og omsorg	17.01.18
96	Sammen om mestring 28.september 2017, egenevaluering; sårbarhetsanalyse og endringspotensial/-muligheter	
97	Kvalitetshåndbok for avdelingen Psykisk helse –og mestring 2018	
98	Bilag 1 a – samtykkeerklæring	
99	Bilag 2 a – Kontakt per telefon, Henvendelse til Team for psykisk helse og avhengighet	
100	Bilag 3 a – Invitasjon til velkomstsamtale	
101	Bilag 4 a – velkomstsamtale skjema	
102	Bilag 5 a – info om venteliste	
103	Bilag 6 a – klient innsyn i journal	
104	Bilag 7 a – evalueringsskjema etter endt behandling	
105	Bilag 8 a –Kriseplan for klient i selvmordsfare	
106	Bilag 9 a – kartleggingsskjema jfr dokumentasjonsplikt ifl Rundskriv 1-4/2017, Helse og omsorgsdepartementet	
107	Klienttall 2016 mm - statistikk	
108	Behandlingstall mm – statistikk	
109	Faglige kriteria til prioritering av brukere ved kort fravær (inntil 2 uker) – ROS team	Vedtatt 06.06.17, oppdatert på fagmøte 14.11.17

110	Statistikk ROS team psykisk helse og rus 01.01.17-15.02.18	
111	Antall tjenestemottakere (aldersfordelt) oppfølging PST	Pr 15.03.18
112	Antall tjenestemottakere (aldersfordelt) psykiatrisk dagsenter	Pr 15.03.
113	Antall tjenestemottakere (aldersfordelt) praktisk bistand og opplæring PST	
114	Oversikt over brukere med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse i Rauma kommune i perioden 01.01.17-01.02.18	
115	Avviksrapporter i pasientjournal	Pr 22.02.18

Dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket:

- 10 pasientjournaler
- 6 mapper fra NAV

Korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen:

- Varsel om tilsyn
- Tilbakemelding om kontaktperson
- Namn på brukarar
- Tilsendt dokumentasjon før tilsynet
- Diverse mail og telefonkorrespondanse i samband med planlegging og gjennomføring av tilsynet
- Mottatt kompetanseplan NAV etter tilsynet
- Oversendt veileder sosialtjenestelovens § 17 etter tilsynet

8. Deltakere ved tilsynet

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakerne på åpningsmøte og sluttmøte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon / stilling	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Greta Irene Hanset	Helse- og omsorgssjef (ROS)	x		x
Tove Touihri	NAV- leiar	x	x	x
Toril Hovdenakk	Rådmann	x	x	x
Gro Kristoffersen	Rettleiar i NAV	x	x	x
Malin Sæther Døving	Rettleiar i NAV	x	x	x
Jeanette Wiik	Miljøterapeut ROS-team-helse og omsorg	x		x
Torill Gregersen	Miljøterapeut ROS-team	x	x	x

Anna Guri Bækken	Psykisk helse og ruskonsulent	x	x	x
Silje K. Lie	Psykisk helse og meistring (PHM)- sjukepleiar	x		x
Harald Digernes-Westby	Helse- og velferdssjef (PHM og NAV)	x	x	x
Olav Larshus	Rettleiar i NAV	x		x
Arne W.W.Bjo	Rettleiar i NAV	x		x
Olaug Bårdsnes	Psyk sjukepl. ROS-team	x	x	x
Ida O. Ofstad	Miljøterap./ sosionom ROS-team	x	x	
Synnøve Wenaas	Leiar koordinerende eining	x		x
Lisbet B. Riecke	Avdelingsleiar PHM/ psykolog	x	x	x
Annelies Slabbertje	Avdelingsleder ROS-avd	x	x	x
Lars Olav Hestad	ordfører			x
Lisa M Heggem Høgset	Miljøterap. ROS-team			x
Bente Heen	Miljøterap. ROS-team			x
Anita Tokle	Psyk. sjukepleiar			x
Anne Siri Sandalen	Rettleiar i NAV			x
Lill Tove Siem	Psyk. vernepleiar ROS-team			x
Mariann Mølmen	Miljøterap./ ergoterap ROS-_team			x

Fra tilsynsmyndighetene deltok:

Revisjonsleiar:	Åse Hansen	seniorrådgivar/psykiatrisk sjukepleiar
Revisorar:	Rolf Toven	rådgivar/jurist
	Kari Røkkum Winje	rådgivar/ barnevernspedagog
	Anne Mette Nerbøberg	seniorrådgivar/sosionom

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr: 1539
Dato: 26 JUN 2018
Saks og [illegible]: 1539
Løpenr: 287/18
Arkivkode: 040 & 58
Ordning:

Rapport etter tilsyn

Kommunal beredskapsplikt

Rauma kommune

Tilsynsdato: 15.05.2018

Rapportdato: 21.06.2018

Innhald

1 BAKGRUNN OG GJENNOMFØRING 3
1.1 FØREMÅL OG HEIMELSGRUNNLAG 3
1.2 PÅLEGG OM GJENNOMFØRING 3
1.3 TILSYNSTEMA 3
1.4 GRUNNLAGSDOKUMENTASJON 4
1.5 GJENNOMFØRING 5
2 HOVUDINNTRYKK 6
3 RESULTAT FRÅ TILSYNET 7
3.1 AVVIK 7
3.2 MERKNADER 8
4 VIDARE OPPFØLGING 9

1 Bakgrunn og gjennomføring

Tabellen nedanfor oppsummerer nøkkelopplysningar om gjennomføringa og vidare oppfølging. Dei vidare avsnitta gir utfyllande opplysningar om heimelsgrunnlag, grunnlagsdokumentasjon og deltakarar.

Tidspunkt for tilsynet:	12.03.2018 (formøte) 15.05.2018 (tilsyn)
Adressa til kommunen:	Vollan 8A, 6300 Åndalsnes
Kommunenummer:	1539
Kontaktperson i kommunen:	Ole Kjell Talberg
Fylkesmannen sitt tilsynslag:	Stine Sætre (tilsynsleiar) Atle Morsund
Tilsynsrapporten er skriven av:	Atle Morsund
Tilsynsrapporten er godkjent av:	Helge Mogstad
Førebels tilsynsrapport sendt:	04.06.2018
Endeleg tilsynsrapport sendt:	21.06.2018
Kommunen sin frist for oppfølgingsplan:	16.08.2018

1.1 Føremål og heimelsgrunnlag

Føremålet med tilsynet er å sjå til om Rauma kommune sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap er i samsvar med aktuelle krav fastsett i sivilbeskyttelseslova og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Tilsynet er gjennomført med heimel i § 29 i sivilbeskyttelseslova og § 10 i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

1.2 Pålegg om gjennomføring

I Justis- og beredskapsdepartementet sitt embetsoppdrag til fylkesmennene er det fastsett at fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunane sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap. Tilsyna skal gjennomførast i samsvar med DSB sin tilsynsrettleiar, og det skal førast tilsyn med den einskilde kommune minimum kvart fjerde år.

1.3 Tilsynstema

I møte mellom DSB og fylkesmennene i mars 2015 presiserte DSB at alle krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt skal vurderast under tilsyna i 2016 og seinare.

1.4 Grunnlagsdokumentasjon

Desse dokumenta vart sende frå kommunen til fylkesmannen før tilsynet:

Nr.	Dokument	Datering
1.	Styringsdokument for beredskap	15.10.2015
2.	ROS-analyse 2013 – sluttrapport	20.12.2013
3.	Kriseplan – plan for kommunen si kriseleiing	Ikkje datert
4.	Plan for psykososialt kriseteam i Rauma kommune	23.10.2017
5.	Beredskapsplan for Åndalsnes barneskole	04.01.2018
6.	Samarbeidsavtale om tenester – Lesja kommune	22.09.2015
7.	Samarbeidsavtale mellom Rauma kommune og Rauma Røde Kors	24.12.2016
8.	Planstrategi 2017 – 2020. Sakspapir	15.11.2016
9.	Planstrategi 2017 – 2020.	15.11.2016
10.	Rauma kommune Samfunnsplan 2014 – 2025 – presentasjon	17.12.2013
11.	Rauma kommune Samfunnsplan 2014 – 2025	17.11.2017
12.	Evalueringsrapport – Øving Raumabanen 26.05.2016	27.05.2016
13.	Evalueringsrapport – Hending dødsfall ungdom	26.11.2015
14.	Evalueringsrapport – Hending Ekstremvær Tor	08.02.2016

1.5 Gjennomføring

Formøte med Rauma kommune vart gjennomført 12.03.02.2018. Tilsynsbesøk med opningsmøte, intervju og sluttmøte vart gjennomført 15.05.2018. Kven som deltok går fram av tabellen under.

Deltakarar	Stilling	Formøte	Opningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Lars Olav Hustad	Ordførar	X	X	X	X
Toril Hovdenak	Rådmann	X	X	X	X
Ole Kjell Talberg	Beredskapskontakt	X	X	X	X
Stine Sætre	Fylkesberedskapssjef		X	X	X
Atle Morsund	Rådgjevar	X	X	X	X

2 Hovudinntrykk

Både dokumentgjennomgangen og tilsynsbesøket viste at Rauma kommune er medviten om oppgåver og ansvar for samfunnstryggleik og beredskap. Kommunen har god forståing av status for beredskapsarbeidet – også forbetringspotensialet.

Heilskapleg ROS-analyse er frå 2013 og oppfyller ikkje alle forskriftskrava. ROS-analysen manglar ei heilskapleg framstilling av risiko- og sårbarheitsforhold, og korleis desse påverkar kommunen. Ved revisjon må analysen synleggjere vurderingane som er gjort, og gje eit samla oversyn over avdekt risiko- og sårbarheit i kommunen. Det manglar ei vurdering av kommunen sin evne til opprettholde drift ved uønskte hendingar. Det manglar også ei vurdering av behovet for befolkningsvarsling og evakuering. Det går ikkje fram av analysen at relevante offentlege og private partar har vore med i arbeidet med heilskapleg ROS.

Kommunen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap er ikkje tydeleg forankra på strategisk nivå. Vi finn ikkje at kommunen på bakgrunn av den heilskaplege ROS-analysen har utarbeidd langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap. Ein prioritert plan for oppfølging av funna i ROS analysen kan arbeidast inn i «Styringsdokument for beredskap», og oppfølginga bør vidare forankrast i andre overordna strategiske planverk, som kommuneplanen sin samfunnsdel/ handlingsdel og økonomiplan når desse skal reviderast.

Beredskapsplanen er oppdatert i 2017, og planen oppfyller forskriftskrava. «System» for opplæring er ei minimumsløysing og kunne med fordel ha peika på kva kompetanse medlem i kriseleiinga treng.

Kommunen har ein levande beredskapsorganisasjon. Kommunen har god trening i å handtere ekstraordinære situasjonar, og har rutine for å evaluere både hendingar og øvingar. Kommunen har faste rutinar for møter i kriseleiinga og beredskapsrådet.

3 Resultat frå tilsynet

Tilsynet avdekte to avvik. To forhold er kommentert som merknad.

3.1 Avvik

Avvik er definert som manglande oppfølging av krav fastsett i sivilbeskyttelseslova §§ 14 og 15 og/eller i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Avvik nr. 1

Rauma kommune sin heilskaplege ROS-analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava til innhald.

Regelverkstilvising:

Sivilbeskyttelseslova § 14 og forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2 første ledd, litra e), f) og 2. ledd.

Utdjupande kommentar:

ROS-analysen manglar ei systematisk framstilling av risiko og sårbarheiter og korleis desse påverkar kommunen. ROS-analysen manglar ei vurdering av kommunen si evne til å opprettholde si verksemd etter at uønskte hendingar har skjedd, og ei vurdering av behovet for befolkningsvarsling og evakuering. Det manglar ei skildring av i kva grad kommunen har invitert relevante offentlege og private aktørar med i arbeidet med heilskapleg ROS-analyse.

Avvik nr. 2

Rauma kommune har ikkje med utgangspunkt i den heilskaplege ROS-analysen fastsett langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet.

Regelverkstilvising:

Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, første ledd, litra a) og b).

Utdjupande kommentar:

Rauma kommune manglar overordna forankring av arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap. Mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging er ikkje fastsett i kommunen sine overordna strategiske planar.

3.2 Merknader

Merknader er definerte som forhold som ikkje oppfyller definisjonen av avvik, men som fylkesmannen meiner det er grunn til å påpeike for å sikre god oppfølging av beredskapsplikta.

Merknad nr. 1

Kommunen bør:

- Skildre korleis relevante offentlege og private aktørar har tatt del i arbeidet med heilskapleg ROS-analyse.
- Når ROS-analysen er revidert må kommunen lage ein prioritert handlingsplan basert på funna.
- Revidere beredskapsplanverket/styringsdokumentet for betre å stette krava i forskrifta der det er minimumsløysingar, som t.d. «system» for opplæring.

Merknad nr. 2

Kommunen bør vidareutvikle styringsdokumentet. Nokon av dei elementa som er tatt med der har forbetringspotensiale. Dette gjeld m.a.:

- vurdere eit årshjul med tydelege rutinar for beredskapsarbeidet i kommunen
- tydelegare rutinar for gjennomføring av opplæring og øvingar
- fastsette rutinar for evaluering

4 Vidare oppfølging

Fylkesmannen ber om at kommunen lagar ein plan for når og korleis det avdekte avviket skal følgjast opp. Planen skal sendast til fylkesmannen seinast seks veker etter tilsynsrapporten er motteken.

Med utgangspunkt i kommunen sin plan, vurderer fylkesmannen om tilsynssaka kan avsluttast. Kommunen får tilbakemelding om dette seinast tre veker etter fylkesmannen har motteke kommunen sin oppfølgingsplan.

Dersom kommunen har spørsmål om tilsynsrapporten eller oppfølginga, kan fylkesmannen sin tilsynsleiar kontaktast:

Stine Sætre, stine.saetre@fylkesmannen.no, 71258485 / 95224419

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandlar, innvalstelefon
Seniorrådgivar Renate Frøyen, 71 25 84 15

Vår dato
17.08.2018
Dykkar dato

Vår ref.
2018/12/REFR/350
Dykkar ref.

RAUMA KOMMUNE
Vollan 8A
6300 ÅNDALSNES

Avslutning av tilsyn med kommunal beredskapsplikt

Fylkesmannen i Møre og Romsdal førte i 2018 tilsyn med Rauma kommune si oppfølging av den kommunale beredskapsplikta. Tilsynsbesøket vart gjennomført 15.05.2018, og endeleg tilsynsrapport vart sendt kommunen 21.06.2018.

Under tilsynet vart det avdekt to avvik:

1. Rauma kommune sin heilskaplege ROS-analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava til innhald.
2. Rauma kommune har ikkje med utgangspunkt i den heilskaplege ROS-analysen fastsett langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet.

I samband med oversending av tilsynsrapporten, vart kommunen beden om å utarbeide ein plan for oppfølging (lukking) av avvika. Kommunen sitt brev av 12.07.2018 skildrar kommunen sin plan for oppfølging av avvika. Planen føreset at alle avvika skal lukkast i løpet av **juni 2019**.

Etter Fylkesmannen si vurdering er kommunen sin plan føremålstenleg, oppnåeleg og avvika vil verte følgde opp i løpet av rimeleg tid.

Retningslinene for fylkesmannen sitt tilsyn med kommunal beredskapsplikt legg elles ikkje opp til at det skal førast eksplisitt kontroll med oppfølginga.

Fylkesmannen avsluttar derfor tilsynet med Rauma kommune med dette brevet.

Vi ber likevel om å blir orienterte dersom kommunen ikkje klarer å etterleve sin eigen oppfølgingsplan. Ved spørsmål om tilsynsrapporten eller oppfølginga, kan kommunen kontakte tilsynsleiar: Stine Sætre, stine.saetre@fylkesamnnen.no, 71258415/95224419.

Med helsing

Helge Mogstad (e.f.)
Direktør

Renate Frøyen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Veileder

SEKRETARIAT FOR KONTROLLUTVALG

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Innholdsfortegnelse:

1. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat 3
1.1. Avgrensning av mandatet 3
1.2. Bakgrunn 3
2. Rammefaktorer for sekretariatet 4
2.1. Lovkrav 4
2.2. Kontrollutvalget som oppdragsgiver 4
2.3. Forholdet til revisjonen 5
2.4. Kompetanse og kapasitet 5
2.5. Kontrollutvalgsboken 6
3. Bestiller-/utførermodellen 6
4. Regnskapsrevisjon 7
5. Analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 7
5.1. Overordnet analyse 8
5.2. Planer 9
5.3. Bestilling av revisjonsrapporter 10
6. Møtene i kontrollutvalget 10
6.1. Forberedelse av møte i kontrollutvalget 10
6.2. Saksbehandling 12
6.3. Utsending av møteinnkalling 14
6.4. Avvikling av møte 14
6.5. Etterarbeid 14
7. Henvendelser til kontrollutvalget 15
8. Valg av revisjonsordning, revisor og sekretær 16
8.1. Valg av revisjonsordning 16
8.2. Valg av revisor 17
8.3. Valg av sekretariatsordning 17
8.4. Valg av sekretær 18
9. Kontrollutvalget sin rolle i fm. kommunesammenslåing 19
10. Folkevalgtopplæring for kontrollutvalget 19
11. Årsmelding 20
12. Målform 20
13. Aktuelle lenker 21

1. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat

Veilederen er laget av en arbeidsgruppe bestående av:

- Roald Breistein, leder og styremedlem i FKT, Sekretariat for kontrollutvalet, Hordaland fylkeskommune
- Hilde Vatnar Selnes, nestleder i styret i FKT, medlem i kontrollutvalget i Namsos
- Anne-Karin Femanger Pettersen, Generalsekretær i FKT og tidligere leder i Østfold kontrollutvalgssekretariat
- Rolleiv Lind, leder i kontrollutvalget i Tromsø kommune

Arbeidsgruppens mandat har vært å utarbeide en veileder som beskriver:

- Standarder for utøvelse av sekretariatfunksjonen for kontrollutvalg inkludert hva kontrollutvalget kan forvente å få av tjenester fra sitt sekretariat
- Nødvendig kompetansekrav for sekretariatfunksjonen for kontrollutvalg
- Størrelse på sekretariatene

1.1. Avgrensning av mandatet

Denne veilederen inneholder ikke noe om kontrollutvalget sin rolle når det gjelder tilsyn med revisjonen. Det vil være dekket av veileder om «Påse-ansvaret overfor revisor» som er under utarbeiding.

Vi har videre valgt å avgrense veilederen til ikke å omfatte tema fra tidligere veiledere som FKT har utarbeidet:

- FKTs Veileder for høringer http://www.fkt.no/fagtema/publikasjoner/hoering-i-kontrollutvalget-fkts-veileder-for-hoeringer

- Veileder - arkivordning for kontrollutvalgssekretariat http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/veileder-arkivordning-for-kontrollutvalgssekretariat

Før vi ser nærmere på selve saksbehandlingen i sekretariatene, kan det være nyttig å se på noen viktige rammefaktorer for sekretariatet: lovgrunnlag, kontrollutvalget som oppdragsgiver, forholdet til revisjonen og kompetanse og kapasitet.

1.2. Bakgrunn

Deloittes evaluering av kontrollutvalg og sekretariat fra 2014[1] viste store variasjoner mellom sekretariatene både når det gjelder hvor mye tid som benyttes på utvalgene og hvilke oppgaver som utføres. Likevel var omtrent alle kontrollutvalgslederne som ble spurt, fornøyd med sitt sekretariat. Det er en utfordring at kontrollutvalgene mangler sammenligningsgrunnlag, og at det i utgangspunktet kan være vanskelig å vite hva som kan og bør forventes av sekretariatene.

[1] https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/evaluering-av-kontrollutvalg-og-kontrollsekretariat/id2358396/

Deloittes undersøkelse av hva kontrollutvalgssekretariatene faktisk gjør, viser at sekretariatene i hovedsak har tre roller: «saksbehandler», «utreder» og «administrator», men balansen mellom rollene varierer. Alle sekretariatene er «administratorer», og en betydelig andel av sekretariatene fungerer som «saksbehandler» ved å gi egne vurderinger i saksfremstillinger. Det er også noen som fungerer som «utreder» for sine kontrollutvalg, ved at de utfører overordnet analyse, selskapskontroll eller andre oppdrag basert på bestillinger fra utvalget.

Det er ulike oppfatninger av hvilke oppgaver sekretariatene bør utføre innenfor de tre rollene. Diskusjonen oppstår særlig i skjæringsflaten mellom sekretariat og revisjon, for eksempel om sekretariatene kan utføre overordnet analyse, eller om den faller innunder «revisjonsoppdraget»? Og videre om sekretariatet kan gi vurderinger av revisors arbeid i sine saksfremlegg når revisor selv er ansvarlig for sitt arbeid?

2. Rammefaktorer for sekretariatet

2.1. Lovkrav

Denne veilederen bygger på dagens kommunelov §§ 76-80. og Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner og forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Veilederen vil oppdateres i tråd med evt. endringer i ny kommunelov og tilhørende forskrift.

I kommunelovens § 77 pkt. 9 står det at «Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget.»

Sekretariatets funksjon er beskrevet i forskriftens § 20:

«Kommunestyret eller fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon. Den som utfører revisjonsoppgaver for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder medlemmer av kontrollutvalget eller kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Administrasjonssjefen har innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde ikke instruksjons- eller avgjøringsmyndighet overfor sekretariatet.»

Lenke til lovdata finnes bakerst i veilederen.

2.2. Kontrollutvalget som oppdragsgiver

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med forvaltningen i kommunen på vegne av kommunestyret. Oppgaven omfatter også tilsyn og kontroll med at aktiviteten i alle politiske utvalg skjer i tråd med lover, regler og politiske vedtak. Dette kontrollansvaret gjelder likevel ikke for kommunestyret bortsett fra dersom det har gjort, eller er i ferd med å gjøre et ulovlig vedtak. Kontrollutvalget skal uansett ikke blande seg bort i

hensiktsmessigheten av et politisk vedtak.

Kontroll og tilsyn utføres i nært samarbeid med sekretariatet. Sekretariatet skal være kontrollutvalgets operative ledd og skal sørge for at det blir foretatt tilsyn med administrasjon og revisjon. Videre skal sekretariatet påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal ellers utføre de oppgaver som kontrollutvalget ber om innenfor vedtatte økonomiske rammer.

Det bør utarbeides en aktivitetskalender/møteplan for aktiviteten i kontrollutvalget. Her kan «måoppgavene» (pålagte oppgaver) som skal utføres i løpet av året ligge - i tillegg til oppgaver kontrollutvalget selv har valgt å prioritere.

Kontrollutvalget er oppdragsgiver i forbindelse med å utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, i tillegg til å bestille forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og regnskapsrevisjon hos revisor. Kontrollutvalget er også oppdragsgiver ved bestilling av orienteringer fra rådmannen.

Det er viktig at kontrollutvalgene utformer gode og konkrete bestillinger. Sekretariatet bistår kontrollutvalget med dette arbeidet. Kontrollutvalgene må kunne forvente at sekretariatet gir nødvendig og tilstrekkelig informasjon, slik at kontrollutvalget kan fatte beslutninger.

2.3. Forholdet til revisjonen

Revisjonen skal ikke utføre sekretariatsoppgaver. Sekretariatet skal bistå kontrollutvalget i deres kontroll av at revisjonen utfører oppgavene sine slik den skal. Hvis revisjonen kunne utføre sekretariatsoppgaver, ville det bli kontroll av eget arbeid. I forslag til ny kommunelov, Prop. 46 L (2017-2018), videreføres dette forbudet.

Tilsvarende skal sekretariatet ikke utføre revisjonsoppgaver. I lovforslaget, kap. 24.5.4 foreslår departementet i denne sammenhengen en tydelig grensegang for sekretærens oppgaveutførelse: «*Departementet tar ikke mål av seg å gi en heldekkende og fullstendig beskrivelse av de rammene lovforslaget gir for kontrollutvalgssekretariatets oppgaver. Det synes likevel hensiktsmessig å ta utgangspunkt i den internasjonale definisjonen på revisjon i NS-EN ISO 9000:2000, slik noen høringsinstanser foreslår.*»

Den nye kommuneloven utvider ikke revisjonsbegrepet, men snarere presisere det. Oppgaver som ikke er revisjonsoppgaver vil da fortsatt tilhøre kontrollutvalgssekretariatets arbeidsfelt slik tilstanden har vært under kommuneloven av 1992.

2.4. Kompetanse og kapasitet

Forutsetning for et fungerende kontrollutvalg er at sekretariatet har, eller har tilgang på, en bredt sammensatt kompetanse og tilstrekkelig kapasitet. Det er også en forutsetning at sekretariatene er habile i forhold til kommune-/fylkesadministrasjonen og til valgt revisjonsordning.

FKT er av den oppfatning at bred kompetanse betyr at minimum én ansatt i sekretariatet har relevant høyere utdanning fra universitet eller høgskole. Antall ansatte med høyere utdanning avhenger naturligvis av størrelsen på sekretariatet. Da kommunereformen vil gi færre, men større kommuner, er det naturlig at størrelsen på mange sekretariater vil øke og kravet til relevant kompetanse tilsvarende. Dette vil spesielt være aktuelt for kommuner som slår seg sammen og som ikke har hatt samme sekretariat tidligere.

Kontrollutvalgene er avhengige av et sekretariat som har faglig tyngde og kapasitet til å bistå dem i arbeidet. Det stilles ikke formelle krav om kompetanse til kontrollutvalgets medlemmer. Kontrollutvalget er et lekmannsorgan, det er derfor av avgjørende betydning at sekretariatet har formal- og realkompetanse som «spiller kontrollutvalgene gode».

Det er etter FKT sin mening også viktig at sekretariatene har flere ansatte, gjerne med forskjellig utdanning, realkompetanse og bakgrunn. Dette vil bl.a. bidra til at sekretariatene blir mindre sårbare ved sykdom og annet fravær. Videre vil man få et bredere faglig miljø som man kan spille på med tanke på diskusjoner om hvordan man skal løse vanskelige enkeltsaker. Et bredere fagmiljø i sekretariatet vil også bidra til at slike enkeltsaker, som ofte gir spesiell innsikt om forvaltningens saksbehandling i praksis, i det hele tatt kommer opp til behandling i stedet for kanskje å bli oversett.

2.5. Kontrollutvalgsboken

Kontrollutvalgsboken[2] er Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder. I denne veilederen redegjør departementet for sin generelle forståelse av kommuneloven og de aktuelle forskriftene. Veilederen beskriver kontrollutvalgets roller og ansvar. Den beskriver også kontrollutvalgssekretariatets rolle bl.a. på denne måten på side 22:

I tillegg til å påse at kontrollutvalgets saker er forsvarlig utredet og forberedt, vil sekretariatet ivareta oppgaver som å:

- *lage og sende ut møteinnkalling*
- *påse at saker fra kontrollutvalget kommer til kommunestyret for behandling*
- *praktisk tilrettelegging av møter*
- *skrive protokoll fra møtene og sende ut utskrifter/ informere om vedtakene*
- *sørge for at nettsidene til kontrollutvalget blir oppdatert*
- *følge opp vedtakene i kontrollutvalget*

Sekretariatets oppgaver omfatter også arkivering og journalføring av kontrollutvalgets saker, møteprotokoller og korrespondanse. Sekretariatet skal opprette et eget arkiv eller en egen arkivdel for kontrollutvalget som tilfredsstiller kravene i arkivloven med forskrifter. Ansvaret for arkivet kan ikke legges til administrasjonssjefen, fordi sekretariatsfunksjonen ikke ligger under administrasjonssjefens myndighetsområde.
Sekretariatet kan utarbeide overordnet analyse og planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll og gjennomføre selskapskontroll som ikke omfatter forvaltningsrevisjon.»

Kontrollutvalgsboken er viktig, men som vi ser er den lite kontret når det gjelder å veilede sekretariatene i sitt daglige virke.

3. Bestiller-/utførermodellen

Arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisjonen kan beskrives som en bestiller-/ utførermodell. Det vil si at kontrollutvalget bestiller oppdrag hos revisjonen, som leverer etter bestilling. Sekretariatet skal bistå i dette arbeidet både før og etter behandlingen og vedtak er gjort. Når sekretariatet utøver bestillerfunksjonen, må kontrollutvalget kunne forvente at sekretariatet har den samme avstanden til revisor som det forventes av utvalget.

Grunnlaget for en slik bestiller-/ utfører-tenkning kan vi finne i forarbeidene til dagens kommunelov (Ot. Prp.nr 70 s. 57). Der står det at *«Kontrollutvalget skal utøve en*

[2] Kontrollutvalgsboken: http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/kontrollutvalgboka-2-utgave

tilsynsfunksjon overfor revisjonen, og skal følge opp at kommunen får de revisjonstjenester den har bestilt. Dette tilsier en viss avstand og uavhengighet i forhold til revisjonen».
Kontrollutvalgets bestillerrolle kommer tydeligst til uttrykk i kommunelovens bekrivelse av utvalgets ansvar for å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon (jf. kommuneloven § 77 nr. 4). Merknadene til § 9 i kontrollutvalgsforskriften forklarer at *«i dette ligger at kontrollutvalget har en «bestillerrolle» i forbindelse med forvaltningsrevisjon».*
I merknadene til § 20 i kontrollutvalgsforskriften står det videre: *«I tillegg er det sekretariatet som utøver bestillerfunksjonen i forhold til forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon dersom kommunestyret/fylkestinget vedtar å benytte annen enn egen ansatt revisor til å utføre slik revisjon.»*

I kapittel 5 beskrives hvordan vi mener bestiller-/utførermodellen må forstås og praktiseres når det gjelder overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

4. Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, jf. kommuneloven § 77.4. Videre skal kontrollutvalget påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 4. Som det går frem av punkt 1.1 er det under utarbeiding en veileder om «påse-ansvaret overfor revisor».

Regnskapsrevisjonen er i stor grad regulert av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner, internasjonale og nasjonale standarder mv. og skal gjennomføres i tråd med god kommunal revisjonsskikk. I løpet av et regnskapsår vil kontrollutvalget bl.a. behandle følgende saker som angår regnskapsrevisjonen:

- Revisor presenterer revisjonsplan for regnskapsåret
- Orientering fra revisor i løpet av året om status i regnskapsrevisjonen
- Revisors presentasjon av gjennomført interimsrevisjon
- Eventuelle nummererte brev
- Eventuelle varsler om misligheter
- Revisjonsmelding i forbindelse med årsoppgjørsrevisjonen
- Årsrapport eller lignende fra revisor

5. Analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er viktige verktøy for kommunens øverste politiske organ for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås.

Det er kontrollutvalget som har ansvaret for at det utføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Dette framgår av kommuneloven § 77, nr. 4:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).»

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. jf. kommuneloven § 77, nr. 5

Eierskapskontrolldelen i selskapskontrollen innebærer for eksempel kontroll med at kommunen har eierskapsstrategi og utøver eierskap i henhold til denne. Dette kan også kalles for kontroll med kommunens eierskapsforvaltning. Videre kan det utføres eierskapskontroll med at selskapet oppfyller formål/krav i kommunens eierstrategi. En tredje variant av selskapskontroll er at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskapet. Det kan være vanskelig å skille mellom de to siste variantene. I Prop. 46 L (2017-2018), forslag til ny kommunelov, foreslår departementet derfor at all eierskapskontroll skal utføres av revisjonen i tråd med god kommunal revisjonsskikk. Departementet mener dette bidrar til å styrke kvaliteten på eierskapskontrollen samtidig som den gir en klarere rollefordeling mellom bestiller og utfører. FKT er enig i en slik vurdering.

I den nye kommuneloven er eierskapskontroll definert som en revisjonsoppgave. Revisjonen har da både fått ansvar for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen og eierskapskontrollen. Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet vil på sin side ha som oppgave å planlegge og bestille forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, samt å følge dem opp i ettertid.

5.1. Overordnet analyse

Forvaltningsrevisjonsplanen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter, jf. Kontrollutvalgsforskriften § 10.

Selskapskontrollplanen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene, jf. Kontrollutvalgsforskriften § 13.

Kontrollutvalget står etter loven fritt med hensyn til hvem som skal utføre overordnet analyse for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Det kan være kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor, eller andre. Overordnet analyse for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll må likevel gjennomføres slik at kontrollutvalget får et godt bestillingsverktøy som medlemmene føler eierskap til. For å få det til, bør kontrollutvalget bidra på ulike stadier i prosessen. Dersom sekretariatet har nødvendig ressurser og kompetanse, bør den overordnede analysen som hovedregel ligge fast som en del av sekretariatets oppgaver. Dette i nært samarbeid med kontrollutvalget og revisjonen.

Det kan være en fordel å ha en innledende dialog med utvalget for å foreslå/presentere en metodikk for analysearbeidet.

Mange kontrollutvalg har videre god erfaring med å benytte ulike former for seminarer og arbeidsmøter i selve analysearbeidet. Slike prosesser er ofte basert på innsamlet informasjon som, sammen med kontrollutvalgets egne erfaringer, danner grunnlag for å vurdere kommunens ulike tjenesteområder og eierstyring. Det er viktig at det blir lagt til rette for en bred og god prosess som sikrer at alle kontrollutvalgsmedlemmene deltar og får uttrykt sin mening.

Kartlegging av risiko kan gjøres gjennom flere ulike handlinger og møtepunkter:

- Sentrale styringsdokumenter, slik som siste handlingsplan med budsjett, siste årsrapport og andre nye kommuneplaner, bør spille en sentral rolle i kartleggingen. Kommunens eiermelding og eierstrategi er relevante dokumenter knyttet til overordnet analyse for selskapskontroll. Gjennomgang av kommunens egne dokumenter bidrar til å kartlegge hva kommunen selv oppfatter som relevante

risikofaktorer i kommende planperiode, både fra kommunestyrets og rådmannens side.

- Statistikk fra SSB/KOSTRA, tilsynsrapporter fra fylkesmannen og andre tilsynsmyndigheter og KOFA kan være relevant å ta med.
- Løpende dialog med forvaltningen i forbindelse med prosjektarbeidet er en viktig kanal for informasjon. Det forekommer for eksempel at revisor avdekker risikoområder som går utover det som revideres i den enkelte forvaltningsrevisjon.
- Dialog med kommuneansvarlig regnskapsrevisor for å kartlegge erfaringer og oppfatning av risikofaktorer innenfor ulike deler av kommunen. Ytterligere kan kontakt med øvrig fagmiljø, litteratur og publikasjoner på området, samt nyhetsbildet bidra til å kartlegge forhold som det kan være grunn til å se nærmere på.
- Møte med rådmannen og kommunalsjefer i kartleggingsfasen med den hensikt å få administrasjonens innspill på aktuelle risikoområder i kommunen.
- I tillegg til interne seminar i kontrollutvalget, kan det også arrangeres fellesmøter med f. eks rådmann/kommunalsjefer og ordfører/gruppeledere, KU-leder og sekretariat hvor forslag til områder blir diskutert.
- I overgangen mellom to valgperioder, bør også avtroppende kontrollutvalg og ordfører få anledning til å gi råd og tips til nytt utvalg

Overordnet analyse kan legges som vedlegg til saken som gjelder selve planen. Overordnet analyse for neste planperiode kan nedfelles som et oppdrag i planen som er til behandling.

5.2. Planer

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planene skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Jf. kontrollutvalgsforskriften § § 10 og 13. Planene skal være basert på overordnet analyse.

Eksempel på vedtak/innstilling til forvaltningsrevisjonsplan:

> Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:
>
> 1 Det skal i perioden 20xx-20xx gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til Forvaltningsrevisjonsplan 20xx-20xx *(vedlagt kan det ligge en plan/dokument som beskriver og evt. også problematiserer tema)*
>
> 1 Tema/Navn på prosjekt
> 2
> 3
>
> 2 Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av hver forvaltningsrevisjon, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
>
> 3 Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret med innstilling til vedtak. Kontrollutvalget skal også rapportere resultatene av forvaltningsrevisjonene og oppfølgingen av disse i årsmeldingen som sendes til kommunestyret.
>
> 4 Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden.

Tilsvarende vedtak/innstilling kan fattes i fm selskapskontrollplanen.

5.3. Bestilling av revisjonsrapporter

I forbindelse med at kontrollutvalget skal bestille en ny forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll bør det gjennomføres en idédugnad i et utvalgsmøte. En slik idédugnad bør starte med at kontrollutvalget, med utgangspunkt i gjeldende plan, diskuterer seg frem til hvilket revisjonsprosjekt man ønsker å få gjennomført nå. Det er selvsagt mulig å vurdere om en skal velge andre enn det neste prioriterte prosjektet på planen dersom f.eks. ny aktualitet eller endret risikobilde i kommunen skulle tilsi det.

Når kontrollutvalget har bestemt hva som skal revideres, bør man definere og avgrense prosjektet nærmere ved å utforme et formål med revisjonen. Videre bør man formulere problemstillinger/moment som en vil at revisor skal finne svar på. I dette arbeidet kan utvalget dra veksel på omtalen av aktuelt prosjekt, slik det kommer fram i gjeldende analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Her bør kontrollutvalget også ha en mening om omfanget på revisjonen, f.eks. om man skal gå i dybden eller mer i bredden.

Resultatet av dette arbeidet bør ende opp med at kontrollutvalget, på bakgrunn av det som kom frem i møtet, ber revisor levere forslag til prosjektplan som inkluderer formål, problemstillinger, eventuelle avgrensinger, ressursbruk og tidspunkt for levering av revisjonsrapport. Forslag til prosjektplan bør behandles i neste møte i kontrollutvalget. Dersom utvalget ønsker at det blir gjort endringer i denne må revisor bli bedt om å levere en ny redigert versjon av prosjektplanen.

I dette arbeidet bør det kunne forventes at sekretariatet styrer prosessen og sørger for å få fremdrift i arbeidet, i tillegg til at revisjonen bidrar i arbeidet i møtet, slik at man på en best mulig måte kommer frem til en god bestilling som gir svar på det kontrollutvalget ønsker svar på.

Det er kontrollutvalget som uansett skal være i førersetet i dette arbeidet. Litt forenklet kan vi si at det er kontrollutvalget som bestemmer hva som skal revideres mens revisjonen bestemmer hvordan det skal revideres. Det siste er likevel ikke til hinder for at kontrollutvalget bør få komme med innspill til revisor på f.eks. hvilke skoler som skal velges ut, hvem som bør intervjues eller hvem som bør delta i en spørreundersøkelse.

6. Møtene i kontrollutvalget

6.1. Forberedelse av møte i kontrollutvalget

Forberedelser til kontrollutvalgets møter bør følge de samme prinsipper som gjelder generelt for folkevalgte organer i kommunen. Det er organets leder som har ansvaret for å sette opp saksliste til møtene, jf. kommuneloven § 32 nr. 2 og merknader til forskrift om kontrollutvalg, se rundskriv H-15/04[3].

«Dette antas imidlertid ikke å være til hinder for at sekretariatet overfor lederen fremmer forslag om hvilke saker som bør tas opp i møte» (ref. departementets lovtolkning sak 05/3440, 26.6 2015)

[3] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-1504/id272452/

Kontrollutvalgsboken foreslår at sekretariatet setter opp en årsplan for kontrollutvalget som inneholder møtetidspunkt, planlagte/faste saker og annen aktivitet, for eksempel virksomhetsbesøk.

Det er viktig å koordinere møtedatoer med kommunestyremøter og andre utvalgsmøter, særlig i forbindelse med behandling av kommunens årsregnskap og årsmelding.

I god tid før utsending av sakspapirer (10-14 dager før) bør sekretariatet sette opp et forslag til saksliste som sendes til utvalgsleder i en e-post. Sakene som sekretæren foreslår, kan ha sin bakgrunn i faste saker gjennom året, bestillinger fra kontrollutvalget i tidligere møter, eventuelle henvendelser fra innbyggere i kommunen eller andre, mv. Det bør forventes at sekretariatet på forhånd har hatt samtaler med revisor om hvilke saker som forventes og frister for levering. Kontrollutvalgslederen bør gjennomgå sakslisten med sekretæren og komme med sine innspill innen rimelig tid slik at sekretæren får tid til å forberede sak på evt. nye innspill fra lederen.

Saklisten kan inneholde både forslag til «politiske saker» og forslag til «referatsaker» som kan være aktuelle for kontrollutvalget.

Referatsaker kan være saker fra kommunestyret som det er aktuelt for kontrollutvalget å kjenne til, for eksempel hvordan saker fra kontrollutvalget er behandlet. Videre er det også en god praksis fra sekretæren om hun sjekker om fylkesmannen har gjennomført tilsyn siden sist møte. Det samme kan gjøres i de tilfellene der KOFA har behandlet saker som gjelder kommunen. I kontrollutvalg som har mange forvaltningsrevisjonsrapporter til behandling i løpet av et år, kan det også være en god ide å legge fram en oversikt over status for rådmannens oppfølging av disse. På denne måten kan kontrollutvalget ta stilling til om de iverksatte tiltakene er gode nok til å kunne si seg ferdig med oppfølging av rapporten eller ikke. Det er viktig å huske på at en forvaltningsrevisjon ikke er ferdig før den er fulgt opp.

Sekretariatet bør også i de innledende samtalene med kontrollutvalgslederen, avklare om det er saker som bør behandles for lukkede dører. I så fall er det sekretariats ansvar å sørge for at hjemmel for vedtak om lukking blir opplyst om i møtet og protokollført.

Videre kan det være hensiktsmessig å avklare på forhånd om det blir behov for å diskutere habilitet knyttet til behandlingen av enkeltsaker. Sekretariatet kan bistå kontrollutvalget ved å forberede en begrunnelse for vedtak om habilitet/inhabilitet. Det er utvalget som gjør vedtak om habilitet / inhabilitet og dette må gå tydelig fram av protokollen, med kort henvisning til bakgrunnen for spørsmålet og hjemmel for vedtaket.

Sekretariatet må også i god tid på forhånd gjøre nødvendige avtaler med rådmann eller andre som kontrollutvalget ønsker skal komme i møtet for å gi generelle orienteringer eller utfyllende informasjon om saker som skal behandles. Noen ganger kan det være behov for at flere fra administrasjonen møter i kontrollutvalget knyttet til en bestemt sak. I alvorlige saker kan det kanskje være hensiktsmessig å organisere en høring. Høring er et virkemiddel som fortrinnsvis bør brukes i spesielle saker der kontrollutvalget har behov for å få informasjon direkte fra kildene som et supplement til øvrige virkemidler. Jf. FKTs veileder for høring i kontrollutvalg (april 2014).

Det er også naturlig at sekretariatet foreslår og tilrettelegger for virksomhetsbesøk. Det er en fin anledning til det når kontrollutvalget skal behandle en selskapskontroll.

I forberedelsene til møtet bør det også være sekretariatets oppgave å bestille møterom og evt. bevertning.

6.2. Saksbehandling

Saksfremlegg

Saker legges frem for kontrollutvalget ved at sekretariatet lager et saksfremlegg for hver enkelt av de politiske sakene. Forvaltningsrevisjonsrapporter og annen dokumentasjon er vedlegg til saksfremleggene.

De fleste kontrollutvalgssekretariatene benytter elektronisk saksbehandlingssystem.

Hensikten med saksfremleggene er å gi kontrollutvalget informasjon, vurderinger og forslag til vedtak. De skal hjelpe utvalget med å utøve sin bestillerrolle og tilsynsfunksjon overfor revisjonen og å føre kontroll med administrasjonen. Saksfremleggene må belyse saksforholdet godt nok, slik at kontrollutvalget kan fatte sine beslutninger på et mest mulig opplyst grunnlag. Å la revisjonen skrive saksfremlegg vil være brudd på bestemmelsene om at revisor ikke kan være sekretariat for kontrollutvalget. (jf. kontrollutvalgsforskriften § 20, tredje ledd og departementets lovtolkning sak 05/3440, 26.6 2015)

Saksopplysninger

Saksfremlegget må inneholde «saksopplysninger», for eksempel bakgrunnen for at saken kommer opp og hovedinnholdet i brev eller en rapport som er vedlagt saken. Revisors vurderinger i en rapport eller et brev, og rådmannens kommentarer til disse, er i denne sammenhengen å regne som saksopplysninger i sekretariatets saksfremlegg. Sekretariatet må vurdere hvor mye av innholdet i en rapport som skal gjentas i saksfremlegget. Noen ganger kan det være tilstrekkelig å gjenta revisors konklusjon og eventuelle anbefalinger. Sekretariatet må ta med saksopplysninger i saksfremlegget med det i tankene at opplysningene skal gi kontrollutvalget en kortfattet og god oversikt over saken som skal behandles.

Vurdering

Saksfremlegget må videre inneholde en vurdering, En viktig del av vurderingen er å drøfte om saken som skal behandles i kontrollutvalget, er forsvarlig utredet (jf. kontrollutvalgsforskriften § 20, andre ledd).

Kontrollutvalgene kan be sekretariatene om å innhente informasjon for å få belyst saker for så å vurdere denne opp mot et regelverk, vedtak e.l. uten at dette skal betraktes som en revisjonsoppgave. I kommentarene til § 20 i kontrollutvalgsforskriften, er en revisjonshandling definert som «de oppgaver som er angitt i forskrift om revisjon, derunder revisjonshandlinger som leder fram til bekreftelser etter revisjonsforskriften»

Når revisor leverer forslag til en prosjektplan, en forvaltningsrevisjonsrapport en selskapskontrollrapport eller andre undersøkelser, har sekretariatet et ansvar for å vurdere om revisor har levert i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Deloitte rapporten viser at det bare er ca. 50 % av sekretariatene som gjør slike vurderinger. Når sekretariatet har mottatt en forvaltningsrevisjonsrapport fra revisjonen, da er det sekretariatets oppgave å påse at det er sammenheng mellom vedtatte problemstillinger, rapportens revisjonskriterier, metodevalg, datainnsamling og vurderinger (jf. standardkravene til forvaltningsrevisjonsrapporter RSK 001). Hvis sekretariatet er i tvil om revisor har levert i tråd med bestillingen, bør sekretariatet gå i dialog med revisor for å avklare om det er mangler som bør rettes opp. Det ligger ikke til sekretariatets mandat å innhente nye faktaopplysninger for å belyse og vurdere problemstillinger som sekretariatet mener revisjonen ikke har svart på. Hvis rapporten har åpenbare mangler i henhold til standardkravene som vanskelig lar seg rette på kort varsel,

bør sekretariatet vurdere om saken skal sendes tilbake til revisor med beskjed om at leveringen ikke er i tråd med bestillingen.

Forslag til vedtak bør bygge på sekretariatets vurderinger av hva som er relevant for kontrollutvalget og kommunestyret å kommentere nærmere, understreke etc., for eksempel revisors anbefalinger og hvordan anbefalinger bør følges opp.

Innstillingsrett og uttalelser

På bakgrunn av dagens kommunelov skal kontrollutvalget rapportere og har innstillingsrett direkte til kommunestyret når det gjelder bl.a. følgende saker:

- Plan for forvaltningsrevisjon
- Plan for selskapskontroll
- Forvaltningsrevisjonsrapporter
- Selskapskontrollrapporter
- Årsmelding for kontrollutvalget som også kan inneholde resultatet av oppfølging av tidligere gjennomførte revisjonsrapporter
- Valg av revisjonsordning
- Eventuelt valg av revisor
- Valg av sekretariatsordning
- Eventuelt valg av sekretær

Videre skal kontrollutvalget gi uttalelse bl.a. i følgende saker:

- Årsregnskapet for kommunen
- Årsregnskap for kommunale foretak (KF)
- Prosjektregnskap

Kontrollutvalget kan også gi uttalelse til kontrollrapporten fra skatteetaten. Rådmannen har ansvar for at man har en tilfredsstillende skatteoppkreverfunksjon i kommunen. Behandling av kontrollrapporten vil være en fin måte for kontrollutvalget å se til at dette er tilfelle. Rapporten er på mange måter er en «gratis» forvaltningsrevisjonsrapport som kontrollutvalget bare trenger å følge opp i forhold til eventuelle svakheter som er avdekket.

Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Rådmannens rett til å bli hørt

Det er viktig å være klar over at rådmannen skal ha mulighet til å uttale seg om en sak fra kontrollutvalget før den legges frem for kommunestyret, jf. kommuneloven § 77.6. Slik FKT ser det bør det likevel være unntak for disse sakene:

- Valg av revisjonsordning og revisor
- Valg av sekretariatsordning og sekretær
- Budsjettforslag for kontroll og tilsyn
- Årsmelding for kontrollutvalget

6.3. Utsending av møteinnkalling

Kommunene har nedfelt i reglement hvor mange dager før et møte en møteinnkalling skal sendes ut. Som regel er dette ca. en uke. Det er naturlig at kontrollutvalget følger den samme normen.

I dag er det ganske vanlig at medlemmene i kontrollutvalget har fått utdelt nettbrett til disposisjon for å lese sakene til kontrollutvalget. Derfor er det praktisk at møteinnkallingen sendes som vedlegg til en e-post eller på annen måte gjøres lett tilgjengelig elektronisk. Det er en fordel å ha et saksbehandlingssystem som produserer møteinnkallingen/sakspapirene som en pdf-fil med bokmerker. Bokmerkene gjør det lett å navigere i dokumentet. Mottakerne er kontrollutvalget, kommunen v/ordfører (som har møterett i kontrollutvalget) og revisor (som også har møterett i kontrollutvalget). Rådmann, vararepresentanter og aktuelle media (lokalaviser) settes på som kopimottakere. Sekretariatet må ha oversikt over om det i tillegg er behov for å sende sakspapirer med ordinær postgang.

Sekretariatet må også sørge for at kontrollutvalgets innkallinger og protokoller publiseres på nett. Mange sekretariat har egne hjemmesider som er lenket opp mot hjemmesidene til kommunene som de betjener. Eventuelt kan kontrollutvalget ha et eget område på kommunens hjemmeside der innkallinger, møteprotokoller mv. blir lagt ut. Hvis filen er for stor til å sendes som vedlegg til e-post, bør det være tilstrekkelig at mottakerne varsles i e-post om at innkallingen er publisert, gjerne med lenke til den aktuelle nettsiden.

6.4. Avvikling av møte

Både kontrollutvalgets medlemmer, revisjonens og rådmannens representanter, møter i kontrollutvalget med fokus på det som ofte er faglig komplisert og vanskelig og noen ganger også følsomme saker med stort engasjement i lokalsamfunnet. Det kan hende at både presse og publikum er til stede. Sekretariatet må sikre at dørene er åpne slik at både presse og publikum får lett tilgang til møtelokalet. Sekretariatet møter opp i god tid og sørger for at alt er på plass, inkl. kaffe og mat som eventuelt er bestilt. Lysark-presentasjoner må gjerne ligge klare på pc som bør være koblet opp til tv-skjerm eller prosjektor før møtestart.

Det er en fordel om foreløpig møteprotokoll også kan vises på skjem eller vegg underveis i møtet, særlig hvis kontrollutvalget har som praksis å godkjenne protokoll i samme møte.

Sekretariatet er utvalgets rådgiver underveis i møtet. Det kan for eksempel innebære å hjelpe til med å finne gode formuleringer på forslag til vedtak som blir fremmet i møtet. Hvis det i møtet skal informeres om saker som er unntatt offentlighet, er det naturlig at sekretariatet finner hjemmel i loven til å lukke møtet. Det er utvalget som gjør vedtak om at møtet skal lukkes og dette må gå tydelig fram av protokollen, med kort henvisning til bakgrunnen for spørsmålet og hjemmel for vedtaket.

Når møtet er ferdig rydder sekretariatet møterommet.

6.5. Etterarbeid

Det er god skikk at sekretariatet skriver protokollen så raskt som mulig. For å unngå at protokollen publiseres med feil, kan det være lurt at leder, evt. de som er valgt til å undertegne protokollen, kvalitetssjekker protokollen før den sendes ut.

Protokollen kan sendes ut og publiseres tilsvarende som for innkallingen. Protokollen godkjennes formelt og eventuelt undertegnes i det påfølgende møte.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak skal ekspederes til de personene vedtakene er rettet til. Saksbehandlingssystemene produserer gjerne egne dokumenter til dette formålet. Forvaltningsrevisjonsrapporter sendes til kommunestyret v/ordfører. Vedtak som inneholder spørsmål til rådmannen, sendes til rådmannen osv. Innbyggere eller andre som har henvendt seg til KU med saker, må også få melding om kontrollutvalgets vedtak.

Et tips:

> *På bakgrunn av vedtakene i møteprotokollen, kan det være praktisk å ajourføre årsplanen, eller annen oversikt over saker som skal behandles i neste møte i kontrollutvalget og ev. senere møte etter det.*
>
> *En slik oversikt eller plan sikrer at sekretariatet har kontroll på når nye saker skal behandles eller pågående saker skal følges opp. Dette kan for eksempel være bestillinger til revisor, administrasjonen eller sekretariatet. Det siker også at det er lett for en annen i sekretariatet å overta et kontrollutvalg ved sykdom aller annet fravær.*

7. Henvendelser til kontrollutvalget

De fleste kontrollutvalg får henvendelser fra innbyggere eller andre aktører som mener de har en sak for kontrollutvalget. I utgangspunktet er det slik at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle *«... andre enn de saker som det får seg forelagt fra kommunestyret, eller der det framgår av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner»* (merknader til kontrollutvalgsforskriften § 4). Dette innebærer at kontrollutvalget må vurdere om en henvendelse hører inn under kontrollutvalgets oppgaver og om kontrollutvalget vil prioritere saken.

Når sekretariatet lager saksfremlegg på grunnlag av henvendelser, bør det framgå under «saksopplysninger» hva henvendelsen dreier seg om. Det kan også være behov for at sekretariatet innhenter flere opplysninger før henvendelsen legges fram for kontrollutvalget.

Sekretariatet kan videre gi sin vurdering av om henvendelsen faller inn under utvalgets kompetanseområde eller ikke.

Sekretariatet bør ikke hente inn informasjon for selv å vurdere sannhetsinnholdet i henvendelsen. Eventuell informasjon som sekretariatet innhenter (for eksempel i en oppfølgingssamtale med den som har sendt henvendelsen) bør bare benyttes som grunnlag for å vurdere om, og hvordan henvendelsen bør følges opp. Noen henvendelser, for eksempel tips om misligheter, er det opplagt at kontrollutvalget bør gå videre med. Andre er mer generelle og mangelfulle og det kan være vanskelig å følge opp. Hvis kilden er ukjent eller ikke ønsker å gi utfyllende opplysninger, bør sekretariatet ta med i vurderingen om kontrollutvalget bør ta henvendelsen til orientering uten videre oppfølging. Sekretariatet kan også diskutere med utvalget om kontrollutvalget bør gi KU-leder mandat til å gjøre slike vurderinger før henvendelsene legges fram. Sekretariatet bør involveres både for å bidra med faglige råd, og for holde oversikt med hva som skal arkiveres.

Et forslag til vedtak fra sekretariatet om å undersøke saken videre bør inneholde en beskrivelse av det som skal undersøkes og hvem som bør foreta undersøkelsen. Fokuset bør være på systemkontroll. Det er viktig å huske på at kontrollutvalget ikke er et klageorgan, og at det derfor ikke behandler klager på vedtak som har vært til administrativ behandling og det fortsatt finnes andre klagemuligheter som ikke er prøvd. I slike tilfeller er det naturlig å

vise til rett klageinstans (klagenemnder, fylkesmannen, sivilombudsmannen etc.). Det er også viktig at kontrollutvalget ikke behandler saker som kan bære preg av politisk omkamp.

Grensen mellom hva som er en ordinær henvendelse og en varsling etter arbeidsmiljølovens bestemmelser, kan være vanskelig å dra. For å unngå at kontrollutvalget risikerer å møte seg selv i døren dersom det på et senere tidspunkt skal gjennomføres en forvaltningsrevisjon som omfatter kommunens varslingsrutiner, bør varslingssaker etter arbeidsmiljøloven håndteres i tråd med kommunens egne varslingsrutiner. Kontrollutvalget bør påse at kommunen har slike rutiner og at KU ikke selv tillegges en rolle i kommunens rutiner for behandling av varsling.

Arbeidsmiljøloven kapittel 2 A inneholder et eget kapittel om varsling. Bestemmelsene gjelder arbeidstakers rett til å si fra om kritikkverdige forhold, vernet mot gjengjeldelse, arbeidsgivers rutiner (intern varsling) og taushetsplikt for offentlig myndighet, f.eks. kontrollutvalgssekretariatet, som mottar varsel fra ansatt (ekstern varsling).
Dersom varselet kommer fra andre enn en arbeidstaker, dvs. det ikke foreligger et ansettelsesforhold, gjelder ikke arbeidsmiljøloven. Sekretariatet bør likevel behandle slik informasjon med varsomhet.

8. Valg av revisjonsordning, revisor og sekretær

8.1. Valg av revisjonsordning

Forskrift for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 20 Valg av revisjonsordning lyder bl.a. slik:

«Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Når kommunen eller fylkeskommunen har gjort vedtak om at de ønsker å vurdere revisjonsordningen sin, må sekretariatet være i stand til å forberede sak til kontrollutvalget på dette. Et slikt ønske kan være initiert av kommunestyret eller kontrollutvalget kan på eget initiativ ta opp spørsmålet.

I forbindelse med kommune- og regionreformen har det aktualisert seg at man må vurdere fremtidig revisjonsordning for kontrollutvalgene i de berørte kommunene. I dette arbeidet vil det være hensiktsmessig at kontrollutvalget ber sekretariatet sitt om hjelp til å utrede sakene.

Som det går frem av forskriftens § 20, som forøvrig er likelydende med kommunelovens § 78.3, skal dette skje etter innstilling fra kontrollutvalget. En slik sak bør inneholde vurderinger for og mot på disse tre alternative løsningene:

1. ansette egne revisorer (ansatt i kommunen)
2. delta i interkommunalt samarbeid om revisjon (IKS, § 27 e.l.)
3. inngå avtale med annen revisor (konkurranseutsetting)

Når kontrollutvalget har drøftet seg frem til en innstilling på valg av revisjonsordning skal saken legges frem for kommunestyret som gjør endelig valg.
Kommuner som skal slå seg sammen, og som er deltaker i samme interkommunale samarbeid, kan fortsette denne ordningen. Det vil etter FKT sin mening likevel være hensiktsmessig at kontrollutvalgene legger frem sak til kommunestyret/fellesnemda med innstilling om å fortsette ordningen. Etter FKT sin mening skal kontrollutvalget også legge

frem sak for kommunestyret når to eller flere selskaper (IKS, § 27 e.l.) vurderer å slå seg sammen til ett selskap. Dette fordi de eksisterende selskapene slutter å opphøre og et nytt selskap opprettes. I slike tilfeller er det kontrollutvalget som har innstillingsretten, jf. kommuneloven § 78.3.

8.2. Valg av revisor

Dersom kommunen velger å konkurranseutsette revisjonstjenestene er dette regulert i forskriftens § 20 «Valg av revisor», som lyder slik:

«Dersom kommunestyret eller fylkestinget vedtar å konkurranseutsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyret eller /fylkestinget selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Dette er også en sak som sekretariatet må være i stand til å hjelpe kontrollutvalget med. Det går frem av forskriftens § 20 at valg av revisor skal skje etter innstilling fra kontrollutvalget. Dette går også frem av kommunelovens § 78.4.

Dersom sekretariatet ikke innehar nødvendig juridisk spisskompetanse på lov om offentlige anskaffelser mv. bør sekretariatet inngå avtale med kompetent juridisk miljø som kan bistå med å kvalitetssikre alle delene i arbeidet med konkurranseutsettingen. Dette kan f.eks. skje ved at man kjøper denne tjenesten i markedet. Det kan også skje ved at man får «låne» en person med juridisk kompetanse på området i innkjøpsavdelingen i kommunen eller fylkeskommunen. Denne personen må i tilfelle rapportere til kontrollutvalget via sekretariatet og ikke til rådmann/fylkesrådmann i denne saken.

Sekretariatet må kunne bidra med dette i en slik prosess:

- Lage sak til kommunestyret for å få nødvendig fullmakt til kontrollutvalget for å kjøre prosessen
- Utarbeide forslag til konkurransegrunnlag som blir godkjent av kontrollutvalget
- Kunngjøring av konkurransen på Doffin mv.
- Åpning av tilbud og vurdere om kvalifikasjonskrav er innfridd
- Evaluering av tilbud
- Utarbeiding av anskaffelsesprotokoll
- Legge frem forslag til evaluering av tilbudene for kontrollutvalget
- Legge frem forslag til kontrollutvalget på innstilling til valg revisor
- Sørge for at kommunestyret gjør endelig vedtak om valg av revisor
- Skrive tildelingsbrev
- Behandle eventuelle klager

8.3. Valg av sekretariatsordning

I forskrift om kontrollutvalg § 20 står det bl.a. dette:

«Kommunestyret eller fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov.»

I forbindelse med lovendringen som kom i 2004, som regulerer at kontrollutvalget skal ha sekretariat som er uavhengig av både revisjon og administrasjon, ble det etablert forskjellige sekretariatsordninger rundt om i landet. Siden den gang har det i liten grad vært aktuelt å vurdere ordningene på nytt.

I forbindelse med kommune- og regionreformen har det imidlertid igjen aktualisert seg at man må vurdere fremtidig sekretariatsordning for kontrollutvalgene i de berørte kommunene. I dette arbeidet vil det ikke alltid være hensiktsmessig at kontrollutvalget ber sekretariatet sitt om hjelp til å utrede saken fordi det lett kan oppstå habilitetsproblemer. Kontrollutvalget bør enten utrede saken selv eller kjøpe tjenesten eksternt. Etter FKT sin mening kan bruk av settesekretariat i denne sammenhengen være habilitetsmessig uheldig. Dette fordi det aktuelle sekretariatet i neste omgang kan være en aktuell leverandør hvis det blir valgt å konkurranseutsette sekretariatet. Det vil også være uheldig om settesekretariatet får innsyn i konkurrenters tilbud og enhetspriser.

Det er inndelingsloven som gjelder i forbindelse med kommunesammenslåinger og i den står det i § 26 bl.a. dette:

«Nemnda kan få fullmakt til å tilsetje personale i den nye eininga. Dette omfattar også tilsetjing av administrasjonssjef og revisor. Tilsetjing av revisor skjer på bakgrunn av innstilling frå kontrollutvala. Nemnda kan òg få fullmakt til å vidareføre deltaking i interkommunalt samarbeid om revisjon eller vidareføre avtale med annan revisor. Tilsvarande gjeld for sekretariatet for kontrollutvalet. Slikt vedtak skjer etter innstilling frå kontrollutvala.»

Det er følgende ordninger som er aktuelle:

1. Ansette egen sekretær (ansatt i kommunen)
2. Delta i interkommunalt samarbeid om sekretariat for kontrollutvalget (IKS, § 27 e.l.)
3. Inngå avtale med ekstern part i markedet (konkurranseutsetting)

FKT mener at to kommuner som ivaretar sekretariatsordningen for hverandre ikke er en god måte å løse oppgaven på. Dette fordi det vil være svært krevende å sikre nødvendig uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Videre mener FKT at revisjonsfirmaer heller ikke bør velges som sekretær for kontrollutvalget da de med det vil kunne få innsyn i konkurrenters forretningshemmeligheter og enkeltpriser i forbindelse med konkurranseutsetting av revisjon og evaluering av innkomne tilbud.

Kommuner som skal slå seg sammen, og som er deltaker i samme interkommunale samarbeid, kan fortsette denne ordningen. Det samme vil gjelde dersom de berørte kommunene har sekretærer for kontrollutvalget som er ansatt i kommunen. Det vil i begge disse tilfellene etter FKT sin mening være hensiktsmessig at kontrollutvalgene legger frem sak til kommunestyret/fellesnemda med innstilling om å fortsette ordningen.

Dersom de berørte kommunene har forskjellige ordninger må kontrollutvalget utrede saken på nytt hvor de tre alternativene som er omtalt over må vurderes opp mot hverandre. Kontrollutvalget må på bakgrunn av saksutredningen innstille overfor kommunestyret/fellesnemnda på valg av ordning.

8.4. Valg av sekretær

Dersom kontrollutvalget innstiller på kjøp av sekretariatstjenester i markedet, må kontrollutvalget sette i gang prosess med konkurranseutsetting tilsvarende som for valg av revisor som er omtalt i punkt 8.2. I dette arbeidet kan ikke kontrollutvalget be nåværende sekretariat om hjelp til å utrede saken, eller vurdere de innkomne tilbudene, da sekretariatet kan være en av flere potensielle tilbydere. Kontrollutvalget må da enten gjøre dette arbeidet selv eller kjøpe denne tjenesten eksternt.

9. Kontrollutvalget sin rolle i fm. kommunesammenslåing

Kommunesammenslåinger medfører at kontrollutvalget får en del oppgaver som de får ansvar for å gjennomføre før sammenslåingen. Dette dreier seg bl.a. om disse oppgavene:

- Valg av revisor for fellesnemnda
- Valg av revisjonsordning for ny kommune, se punkt 8.1
- Eventuelt valg av revisor for ny kommune, se punkt 8.2
- Valg av sekretariatsordning for kontrollutvalget i ny kommune, se punkt 8.3
- Eventuelt valg av sekretær for kontrollutvalget i ny kommune, se punkt 8.4
- Følge opp internkontroll i nåværende kommune
- Holde seg oppdatert om status i planleggingen av den nye kommunen
    - Spesielt fokus på at internkontrollen blir ivaretatt
- Samordning av rullering av plan for forvaltningsrevisjon i kommunene som skal slås sammen
- Samordning av rullering av plan for selskapskontroll i kommunene som skal slås sammen

Dette er oppgaver som kontrollutvalget må kunne forvente at sekretariatet bistår med.

10. Folkevalgtopplæring for kontrollutvalget

Nyvalgte kontrollutvalgsmedlemmer trenger opplæring. Også de som er gjenvalgt kan ha godt av en repetisjon av lover og regler, oppgaver og roller. Det kan ha skjedd endringer i løpet av fire år som er viktig at alle får med seg.

Opplæringen bør starte allerede ved at nye medlemmer får en hyggelig velkomstmail som inneholder lenke til Kontrollutvalgsboken. Dette betyr at sekretariatet aktivt bør innhente opplysninger om nye medlemmer umiddelbart etter valget. Det er ikke alltid kommunene er like raske med å sende ut informasjon og ofte er ikke informasjonen tilstrekkelig. Allerede i velkomstmailen bør det opplyses om folkevalgtopplæring for kontrollutvalg. Det er naturlig at sekretariatet står for planleggingen og leder selve gjennomføringen. Flere sekretariat kan med fordel samarbeide hvis det er naturlig. Det bør settes av minst en hel dag. Noen sekretariater gjennomfører folkevalgtopplæring over 2 dager med overnatting. Da vil man i tillegg oppnå positive effekter av det sosiale samværet om kvelden.

Et eksempel på program:

- Kommunen og egenkontrollen, gjennomgang av lov og forskrift
- Kontrollutvalgets rolle sett fra både kontrollutvalgets, ordførers og rådmannsperspektiv
- Kort innføring i regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Selv om man kommer gjennom de viktigste temaene i løpet av en opplæringsdag, så vil det alltid være behov for å gå i dybden på noen tema. Her kan både kompetansen og interessene være ulik fra utvalg til utvalg, og det kan derfor være lurt å planlegge egne bolker med opplæring i utvalgene, det første og eller andre møtet.

Midt i valgperioden kan det med fordel arrangeres oppfølgingssamling som er lagt til rette for viderekomne kontrollutvalgsmedlemmer.

Aktuelle tema kan være:

- Rolleavklaring og rolleforståing, erfaringer så langt
- Misligheter og korrupsjon i kommunesektoren

- Habilitet
- Hvordan få til gode bestillinger på forvaltningsrevisjon
- Siste nytt fra kontroll og tilsyn

For kontrollutvalgene er det to årlige fagkonferanser som er særlig aktuelle; Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) sin kontrollutvalgskonferanse i februar og Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) sin fagkonferanse i juni. Sekretariatet bør oppfordre medlemmene i kontrollutvalget til å delta på disse konferansene. Her kan de bli faglig oppdaterte, knytte kontakter og utveksle erfaringer med kontrollutvalgsmedlemmer fra andre kontrollutvalg i landet.

11. Årsmelding

Det er vanlig at kontrollutvalget får årsmeldingen til behandling i starten av nytt år. Årsmeldingen bør ha en utforming som innbyr til lesning hos kommunestyret, og et innhold som er relevant for året som er gått.

En årsmelding kan for eksempel inneholde disse punktene:

1. Formål og oppgaver for kontrollutvalget
2. Sammensetning av kontrollutvalget
3. Sekretariatsordningen
4. Revisjonstjenesten
5. Om virksomheten i året som er gått, møter, antall saker etc
6. Opplæring, hvem som har vært på kurs, konferanser
7. Bedrifts/virksomhetsbesøk
8. Gjennomført regnskapsrevisjon
9. Gjennomført forvaltningsrevisjon
10. Gjennomført selskapskontroll
11. Andre saker, henvendelser, tips ol
12. Oppfølging av tidligere gjennomførte revisjoner

Når årsmeldingen skal behandles i kontrollutvalget bør saken fra sekretariatet inneholde en innstilling til kommunestyret. Årsmeldingen skal behandles i kommunestyret fordi den må betraktes som en årlig pliktmessig rapportering om arbeidet, fra kontrollutvalget til kommunestyret.

12. Målform

Alle kommuner og fylkeskommuner er underlagt Lov om målbruk i offentleg teneste (mållova) der det går frem dette av § 1:

«Bokmål og nynorsk er likeverdige målformer og skal vere jamstelte skriftspråk i alle organ for stat, fylkeskommune og kommune. Når privat rettssubjekt gjer vedtak eller gjev føresegn på vegner av stat, fylkeskommune eller kommune, skal det i denne samanhengen reknast for slikt organ.»

Det betyr at sekretariatet må kunne kommunisere skriftlig både på bokmål og nynorsk. Målformen i den aktuelle kommunen vil være avgjørende for hvilken målform som skal benyttes.

13. Aktuelle lenker

Deloitte rapport om «Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat» fra 2014: http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalg/evaluering-av-kontrollutvalg-og-kontrollsekretariat

Forslag til ny kommunelov Prop.46 L (2017-2018): https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/sec26#KAP26-3

Kontrollutvalgsboken: http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/kontrollutvalgboka-2-utgave

Kommuneloven: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=kommuneloven

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner: https://lovdata.no/forskrift/2004-06-15-905

Merknad til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/krd/rus/2004/0007/ddd/pdfv/214477-vedlegg_1.pdf

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner: https://lovdata.no/forskrift/2004-06-15-904

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 216
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 23.8.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 22/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

RÅDMANNEN SIN PLAN FOR OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONS-PROSJEKT «INNKJØP OG OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I RAUMA KOMMUNE»

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar rådmannens plan til orientering.

Kontrollutvalget ber om en statusrapport for arbeidet våren 2019, med særlig fokus på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes.

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av kommunelovens § 77, nr. 4 og Forskrifter for kontrollutvalg, kap. 5.

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til gjennomførte forvaltningsrevisjoner følges opp. Ved å legge vekt på mulighetene for forbedring og utvikling i oppfølgingen, kan dette bidra til en bedre kvalitet på tjenestene.

Kontrollutvalget behandlet i møte 5.3.2018 sak 3/18 Forvaltningsrevisjonsrapport «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune». Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret som behandlet saken i møte 22.3.2018 i k-sak 27/18.

Kommunestyret gjorde følgende vedtak:

Kontrollutvalget mener at rapporten ville ha blitt bedre med større svarprosent i spørreundersøkelsen. Før utarbeidelse av forvaltningsrevisjonsrapporten burde ledelsen sikret større involvering av ansatte ved grundig orientering om oppstart av prosjektet.

1. Rauma kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten **Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune** til orientering og slutter seg til følgende anbefalinger:
    - Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser revideres og oppdateres
    - Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis
    - Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik

- Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr. 100 000 og kr. 1,1 mill., og som hovedregel for anskaffelser under kr. 100 000. Kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres.
- Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.
- Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk.
- Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.
- Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.
- Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen.

2. Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.

3. Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene, slik at planen kan behandles i kontrollutvalgets møte 6. september 2018.

Vedlagt følger

- Plan for oppfølging – Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune, datert 9.8.2018.

VURDERING

Rådmannen har laget en plan for oppfølging av hver av anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten. I planen beskrives tiltak for oppfølging av hver av anbefalingene, hvem som er ansvarlig og tidspunkt for gjennomføring.

Når det gjelder oppfølging av anbefalingen «*Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen*», så er ikke denne omtalt i planen. Sekretær har derfor i e-post 20.8.2018 etterspurt plan for oppfølging av denne anbefalingen.
I epost datert 21.8.2018 har spesialrådgiver Ole Kjell Talberg gitt følgende tilbakemelding
«Vi har hatt en gjennomgang av bestillerfunksjon som pr. dato er som vist i vedlegg, etter opptelling er denne funksjonen avgrenset til 37 personer nå. Dette er det samme dokument som ligger inne i plan for oppfølging. Dette punktet anser vi som lost, men det krever vedlikehold når det skjer organisatoriske endringer.»
I forvaltningsrevisjonsrapporten så kom det frem at 69 personer hadde en slik bestiller funksjon. I følge informasjonen som nå er mottatt, så er det redusert til 37 personer.

Av planen går det frem at oppfølging av flere av anbefalingene allerede er utført, og at mye av det resterende skal utføres i løpet av september.

Sekretær synes det er positivt at rådmannen har tatt tak i anbefalingene så raskt, da rapporten avdekket flere lovbrudd som det er viktig å forhindre for fremtiden.

Dette arbeidet vil ikke bli avsluttet med en slik plan og gjennomføringen av tiltakene som beskrevet, arbeidet vil måtte være kontinuerlig. Det vil bli ansatt nye personer, som har behov for opplæring og de ansatte vil ha behov for påfyll og oppfriskning av kunnskap.

Det som sekretæren savner i planen er tanker om hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt sikre at rutinene brukes. Hvordan skal rådmannen sikre seg at tiltakene virker som planlagt etter at det har gått en stund?

Sekretær vil anbefale at kontrollutvalget følger opp dette videre.

Jane Anita Aspen
daglig leder

NOTAT

Til:

Toril Hovdenak Rådmannen

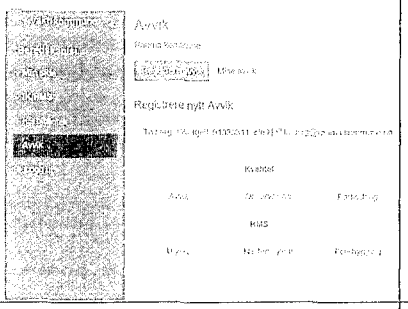
Fra:

Ole Kjell Talberg
Økonomi

Dok.dato: 09.08.2018 **Vår Ref:** 2017002440-10

PLAN FOR OPPFØLGING - INNKJØP OG OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I RAUMA KOMMUNE

Anbefaling	Tilltak	Ansvarlig	Tids Punkt (uke nr)
Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser revideres og oppdateres.	• Sikre oppdaterte IK dokumenter	OKT ⊞ 07.2.2 Innkjøp 0.7.6.1 Fellesreglement ROR innkjøp.docx 07.5 Innkjøper.docx 07.5.2 E-handel.docx 07.6 Anskaffelser.docx 07.7 Regnskap.docx 07.8 Økonomi reglement.docx 07.9 Finansreglement.docx 07.2.2.1 Gjeldende rammeavta Rauma.xlsx	utført
Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis	◦ Opplæring av bestillere ◦ Dokumentere opplæring	MER/OKT	37

Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik.	◦ IK har tilrettelagt for melding om avvik	OKT 	Utført 26
	◦ Informasjon og opplæring må gis	OKT/MER	37
Rauma kommunen bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr. 100 000 og kr. 1, 1 mill., og som hovedregel for anskaffelser under kr. 100 000. Kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres.	◦ Opplæring i gjennomføring av konkurranser til utvalgte personer (bestillere)	OKT	37
	◦ Kartlegge bestiller fullmakt	OKT Bestillere i Rauma kommune.xls	Utført
Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.	◦ Utvikle mal for bruk i nytt saksbehandlings program ◦ Fast tittel på sak i arkivssytem (Anskaffelse – *hva som anskaffes*)	OKT protokoll._del_i_og _del_ii.versjon14121 protokoll._del_i.docx protokoll._del_i_og _del_iii.versjon14121	Utført
Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk.	◦ Ta det med i opplæringa, alt skal over i vår eget arkiv.	MER	37

Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.	○ Opplæring til bestillere	OKT Alle bestillere har fått epost med informasjon og lenker til e-læring.	34
Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.	○ Kjøre ut rapporter mot reskontroposter, halvårlig.	OKT	August og februar
	○ Regnskaps-avdelingen må ha kjennskap til hvem vi har rammeavtaler med og kan melde avvik ved direkte anskaffelser	MER Felles gjennomgang i personalmøte	36

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 12.7.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 23/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT 1. TERTIAL 2018

Kontrollutvalget tar tertialrapport 1. tertial 2018 til orientering.

Saksopplysninger

Med hjemmel i kommunelova § 46 nr. 8, har Kommunaldepartementet gitt **Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner).**

I § 10 i Forskrifta går det frem at administrasjonssjefen gjennom budsjettåret skal legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter i tråd med vedtatt årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen finner rimelig grunn til å tru at det kan oppstå store avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret legges frem forslag til nødvendige tiltak. Rapporteringen skal minimum skje to gonger pr. år jf. merknad til paragraf 10.

I § 11 går det frem at det skal gjøres endringer i årsbudsjettet når dette blir vurdert som nødvendig. Det er kommunestyret selv som skal vedta de nødvendige endringene i årsbudsjettet.

I § 12 går det fram at oversiktene skal inneholde inntekter, utgifter, avsettinger og bruk av avsettinger og bygge på samme grunnlag som vedtatt årsbudsjett.

Forskrift om kommuners- og fylkeskommuners finansforvaltning regulerer også rådmannen sin rapportering til kommunestyret.
I § 6 i forskrifta går det fram at administrasjonssjefen minst to gonger i året skal legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for kommunen sin finans- og gjeldsforvaltning. I tillegg skal det ved året slutt legges frem en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

§ 7 i forskrifta beskriver hva rapporten skal inneholde.

Vedlagt følger:
- Rådmannens saksframlegg «Tertialrapport 1. tertial 2018»
- Rådmannens saksframlegg «Budsjettjustering 2018 første tertial»

VURDERING

Tertial rapport og budsjettkorrigeringssak ble behandlet i kommunestyrets møte 20.6.2018.

Regnskapsrapporten for 1. tertial viser en netto prognose på et merforbruk på kr 5,8 mill.

Rådmannen skriver at den største økonomiske utfordringen i driftsregnskapet er knytet til tjenesteområdet Helse og omsorg. Prognosen er et merforbruk på 6 mill. kroner. En årsak er nesten 3 mill. kroner lavere refusjon for ressurskrevende tjenester.

Rådmannen skriver videre at for å oppfylle kravene i den nye bemannings- og pedagognormen kreves en styrking av barnehageområdet på kr 1,2 mill.

Det var også behov for noen budsjettkorrigeringer i investeringsregnskapet.

Det ble i kommunestyrets møte 20.6.2018 lagt frem en budsjettkorrigeringssak der budsjettet bringes i balanse. Det vises her til rådmannens saksfremlegg for detaljer.

Rådmannen skriver at prognosen forutsetter at merforbruket i Helse og omsorg ikke fortsetter å øke, men stabiliseres/reduseres.

Rådmannen kommenterer at gjeldsnivået er relativt høyt, og andelen fastrente er økt. En økning i rentekostnadene på 1 % vil gi økte driftskostnader på 6,1 mill. kroner.

For detaljer vises det til rådmannens saksfremlegg som følger vedlagt.
Sykefraværsrapport. Oppfølging av politiske vedtak eldre enn 3 mnd. som ikke er gjennomført, er også rapportert i rådmannens saksframlegg. I tillegg til dette inneholder tertialrapporten en HMS-rapport, rapport om finansforvaltning.

Jane Anita Aspen
daglig leder

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	06.06.2018	50/2018
Arbeidsmiljøutvalget	04.06.2018	11/2018
Fellesråd for eldre, funksjonshemmede og likestillingssaker	05.06.2018	24/2018
Kommunestyret		

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Mette Rye	**Sakstype:** Politisk sak	18/1143

Tertialrapport 1.tertial 2018

06.06.2018 Formannskapet
FS - 50/2018 VEDTAK:

Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering.

Votering:

Innstilling vedtas enstemmig.

Tidligere gjennomførte behandlinger:
05.06.2018 Fellesråd for eldre, funksjonshemmede og likestillingssaker
FR - 24/2018 VEDTAK:

Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering

Votering:

Innstilling vedtas enstemmig.

04.06.2018 Arbeidsmiljøutvalget
AMU - 11/2018 VEDTAK:

Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering

Votering:

Enstemmig vedtatt

Rådmannens innstilling:

Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering

Saksopplysninger:
I hht kommuneloven og gjeldende økonomireglement skal det rapporteres til kommunestyret på utviklingen innen økonomi, gjelds-og finansforvaltning, sykefravær, oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd, HMS og Internkontroll, evt. andre vesentlige avvik.

Problemstillinger

Uten justeringer vurderes det et merforbruk på anslagsvis 5-6 millioner kroner.

Faktagrunnlag

Rapporteringen baserer seg på opplysninger i regnskap pr april 2018, IK HMS statistikk, sykefraværstatistikk, rapport fra lederne, SSB's kvartalstatistikk og Kommunal Rapports kommunebarometer.

Vurderinger

Måloppnåelse på samfunns og tjenesteområdet ble vurdert i årsmeldingen, men siden dette har det kommet et nytt Kommunebarometer fra Kommunal rapport. Utviklingen her er ikke tilfredstillende, og viser at vi kan fortsatt forbedre oss på en rekke punkter. Det er også nye befolkningstall, og SSB sin statistikk for 1. kvartal viser at vi har hatt en nedgang på 5 personer siden årsskiftet, hvorav et negativt fødselsoverskudd reduserte folkemengden med 10 personer. Dette er en nasjonal trend. Imidlertid har vi i de siste tre åra hatt negativt fødselsoverskudd i 1. kvartal som har jevnet seg litt mer ut over året. Antall fødte i første kvartal var 23, som er et relativt bra 1. kvartalstall. I fjor var det 22 fødte i 1. kvartal og et rekordår. Likvel ligger vi ikke an til å nå vårt langtidsmål på folketall på 7750 innen 2025.

Det er gledelig at vår interne sykefraværstatikstikk viser en reduksjon i sykefravær i årets første måneder sammenliknet med i fjor. Det er satt i gang et arbeid som setter fokus på å få

ned sykefraværet siden vi lenge har ligger i overkant av landsgjennomsnittet.

Den største økonomiske utfordringen i driftsregnskapet er knyttet til tjenesteområdet Helse- og omsorg, som ventes at de ikke klarer å holde sine rammer. Prognosen er et merforbruk på til sammen 6 mill.kr. En årsak er nesten 3 mill. i lavere refusjon i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere på grunn av innstramming i hva som godkjennes som refusjonsgrunnlag. Dette skyldes ei innstramming av refusjonspraksisen fra statens side, noe som får betydning for alle landets kommuner. Helse- og omsorgstjenesten vår er fortsatt midt inne i ei stor omlegging etter avvikling av flere institusjoner og innflyting ogf samling av tjenesten i det nye helseshuset. Det har gått med ekstra ressurser i forbindelse med forberedelsene, innflyttingen og innkjøringen av drift i nytt anlegg. I tillegg kommer økte behov i hjemmetjeneste. Samhandlingsrefomen har medført at en rekke avanserte og ressurskrevende behandlinger er overført fra sykehus til institusjon og hjemmetjenesten i kommunen. Konsekvensene av denne reformen er i liten grad finansiert ved økt rammetilskudd. Vi trenger flere strategier på dette området for å kunne yte tilfedstillende tjenester frem i tid. Økonomi vil bli viet stor oppmerksomhet når tjenesten nå etter hvert kommer i ordinær driftssituasjon utover høsten. Ny Helse- og omsorgssjef begynner i jobben medio juni.

For å oppfylle kravene i den nye bemannings- og pedagognormen kreves en styrking av barnehageområdet på 1,2 mill. Pedegognormen er innført, men det er fortsatt ikke avklart når bemanningsnormen tar til å gjelde. Bemanningsnormen er beregnet å koste 1 mrd. kroner på landsbasis, og det har så langt ikke kommet signaler om at kostnaden vil bli kompensert. KS arbeider aktivt for sikre at normen fullfinansieres fra statens side.

Når det gjelder investeringsregnskapet er det enkelte budsjettjusteringsbehov. Prosjekt som ikke ble ferdigstilt i 2017, og enkelte der oppstart kommer senere enn planlagt i budsjettet, og trolig vil måtte ferdigstilles i 2019. I tillegg kommer budsjettjustering av et lån til Tegelverket Eiendom AS. Gjeldsnivået er relativt høyt, andelen fastrente er økt, men en økning i rentekostnadene på 1 % vil likevel gi økte driftskostnader på 6,1 mill.kr. Det skal ikke tas opp nytt lån i 2018, og et midlertidig likviditetslån på 130 mill. kr. blir nedbetalt i juni.

Konklusjon

Behovet for justering av budsjett må vurderes nærmere i egen budsjettjusteringssak.

Vedlegg:
Tertialrapport 1 tertial-2018
Rauma kommune gjeldsporteføljen april 2018 BCM
Nordveggen Daglig leders rapport pr 18.05.2018

Tertialrapport 1-18

Pr. 30.04.2018

Rauma kommune

Ålesund - Romsdal

Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

NASJONALPARK-KOMMUNE

INNHOLD

1. Rapportering på måloppnåelse 3
2. Økonomirapportering 7
3. Rapportering sykefravær 10
4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd 11
5. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik 11
6. Finansforvaltning 12
7. Andre vesentlige avvik 15

Tertialrapporten skal i følge økonomireglementet inneholde:

1. Måloppnåelse
2. Økonomi, drift og investering
3. Sykefravær
4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd
5. HMS og internkontroll
6. Finansforvaltning
7. Andre vesentlige avvik

1. Rapportering på måloppnåelse

Overordna visjon og strategier

Rauma kommunens overordnede styringsdokument er samfunnsplanen som ble vedtatt i 2013. Samfunnsplanens handlingsprogram konkretiseres i økonomiplanen og årsbudsjettet. Det juridisk bindende vedtak på bevilgninger er gitt i årsbudsjett, det første året i økonomiplanperioden.

Planen har «Vekst og utvikling» som hovedambisjon konkretisert til

- 400 nye innbyggere
- 300 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger fram til 2025.
- 100 millioner kroner skal brukes til samfunnsutvikling i 4-årsperioden 2014-2017.

De seks hovedstrategiene for å nå disse målene er:

- Samferdsel og regionforstørring
- Tilflytting og innvandring
- Næringsvekst
- Reiseliv
- Sentrumsutvikling
- Bygdeutvikling

Kommunestyret har en viktig rolle i dette når det gjelder prioritering av kommunens økonomiske ressurser inn mot de 70 kommunale tjenestene/funksjonen, samt å gi tydelige politiske mål og føringer for hvordan tjenesteproduksjonen skal foregå.
Totalt er det vedtatt 11 overordna mål for den kommunale virksomheten

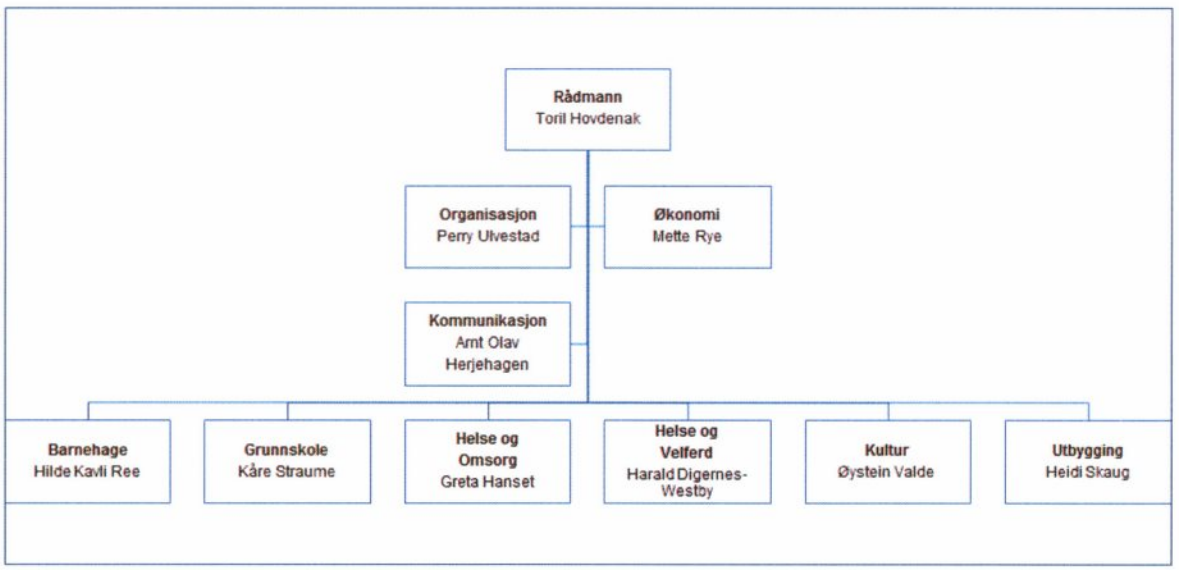
- 3 mål for økonomistyringen
- 2 mål for organisasjonsutviklingen
- 2 mål for tjenesteutvikling
- 4 mål for samfunnsutviklingen

Økonomi:

Overordna mål	Rauma skal ha en bærekraftig kommunal økonomi			
Mål	Rauma kommune skal gå med overskudd hvert år	Ha reserver til å tåle renteøkning og uforutsette hendelser	Netto finansutgifter skal være rimelige og forsvarlige	Driften skal være kostnads-effektiv
Hvordan lykkes	Alle enheter må tilpasse driften til tildelt budsjett-ramme	Sette av til disposisjonsfond	Økte låneopptak må finansieres med innsparinger i driften	Kostnader må synliggjøres og sammenlignes i alle tjenester
Hvordan måle	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Netto finanskostnader i prosent av brutto driftsinntekter	Produksjons-indekser fra TBU
Status 2017	2,4%	1% (6 mill)	3,1 %	104
Ambisjon 2020	Minimum 1,75 %	30 mill.kr.(4,7%)	Maksimum 5 %	Over 110
Resultatmål 2018	0,55 %	0,7% (4,5 mill)	4 %	111

I hovedsak vil måloppnåelse innenfor det økonomiske området rapporteres i årsrapport. Økonomiplanen 2018-21 er lagt opp i hht disse målene. KOSTRA tall for 2017 viser at vi er innenfor måloppnåelse på netto finanskostnader, og på netto driftsresultat. Siden 2015 har vi ligget under produktivitetsmålet til teknisk beregningsutvalg. Men vi er blant de 100 beste kommunene på enhetskostnader i Kommunal Rapport sitt Kommunebarometer.

Kommuneorganisasjonen

Utfordringsbildet for kommuneorganisasjonen er mange de nærmeste åra:

- Økonomisk omstilling vil utfordre kommuneorganisasjonen. Samtidig må ansattes kompetanse mobiliseres

- Gode ledere på alle nivå er avgjørende for å lykkes både i forhold til økonomistyring, omstilling, ansatte, tjenestene og brukerne
- Ny teknologi er på veg inn på stadig flere områder. Velferdsteknologi er ett eksempel på dette, men digitalisering griper inn i innbyggerkontakt og tjenesteproduksjon i stadig større grad og på flere områder i åra som kommer
- Sykefraværet har stabilisert seg på et for høyt nivå.

Overordna mål	Rauma kommune skal være en profesjonell og framtidsretta organisasjon å jobbe i			
Mål	God ledelse	Kompetente medarbeidere	Lavt sykefravær	Heltid
Hvordan lykkes	Lederutvikling og lederoppfølging	Rekruttere, utvikle og mobilisere ansattes kompetanse mot oppgavene	Økt innsats og fokus på årsakene til sykefraværet	Organisere virksomheten basert på hele stillinger
Hvordan måle	Faktor 5 – Mestringsorientert ledelse	Faktor 4 – Bruk av kompetanse	Samla sykefravær Visma HRM - BI	Tilsette heltid av totalt antall tilsette
Status 2017	3,6	4.1	9,0 %	40 %
Resultatmål 2018	3,9	4.2	8,0 %	42 %
Ambisjon 2021	4,2	4.3	6,0 %	50 %

Målene for god ledelse og kompetente medarbeidere er knyttet til kommunens score på den såkalte 10-faktorundersøkelsen. 10-faktor er KS' nyeste medarbeiderundersøkelse og ble gjennomført for første gang i Rauma høsten 2016. Undersøkelsen skal følges opp av tilsvarende undersøkelse høsten 2018. God ledelse på alle nivåer med evne til å mobilisere kompetente medarbeidere til effektiv tjenesteproduksjon i god dialog med brukerne, er den overordna utfordringa for den kommunale organisasjonen.

Det er gjennomført et lederutviklingsprogram for ca. 50 ledere som har hatt som mål å etablere effektive ledergrupper med teamledelse innenfor alle tjenesteområder. Det er også etablert en felles plattform for ledelse i hele kommunen.

Tjenester/brukere:

Overordna mål	Rauma kommune skal yte tjenester til sine brukere i samsvar med innbyggernes behov og rettigheter. Tjenestene skal være utført på en kostnadseffektiv måte.	
Mål	Brukerne skal ha tjenester med god kvalitet og effektiv utførelse	Tjenestene skal kontinuerlig utvikles og forbedres
Hvordan lykkes	Økt fokus på brukermedvirkning, gjennomføring av brukerundersøkelser. Kultur for kontinuerlig forbedring i alle ledd.	Gode internkontrollsystemer og kultur for kontinuerlig forbedring. Måle brukertilfredshet gjennom brukerundersøkelser
Hvordan måle	KS' Kommunebarometer, plassering på rangeringen	KS' Kommunebarometer, andel nøkkeltall som er forbedret Brukerundersøkelser.
Status 2017 (2016 tall)	Plassering 282	50% av nøkkeltallene er forbedret
Resultatmål 2018	Plassering 230	55% av nøkkeltallene er forbedret
Ambisjon 2021	Plassering 200	Minst 60% av nøkkeltallene er forbedret
Resultat 2018 (2017 tall)	Plassering 332	48% av nøkkeltallene er forbedret

Kommunal Rapports Kommunebarometeret har ambisjoner om å vise kvalitet og omfang på kommunens tjenestetilbud. I årets rapport kom vi samlet på en 332. plass. Indikatorene er endret og dette er en nedgang fra 310.plass dvs ned 22 plasser fra i fjor. En feil i innrapportering innen Helse trekker mye ned, men vi har klart mye å gå på og klarte ikke målet om forbedring. Det er store forskjeller i plasseringene i de ulike tjenestene.

Hvert tjenesteområde har etablert sitt eget brukerråd. Det er forventet at denne organiseringen setter sterke fokus på brukerorientering og utvikling av tjenestene.

Samfunn:

Overordna mål	Rauma kommune skal være attraktiv kommune i vekst			
Mål	Rauma skal ha befolkningsvekst	Rauma skal ha næringsvekst	Rauma skal ha boligvekst	Rauma skal tilhøre den beste halvdelen av landets kommuner
Hvordan lykkes	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan
Hvordan måle	Årlig befolkningsvekst	Årlig utvikling i arbeidsplasser	Årlig boligbygging	Rangering i NHO's Kommune-NM
Status 2017 (tallgrunnlag 2016)	7.503	3.327	15 (110 i perioden 2014-17)	192
Ambisjon 2025	7.750	3.710	200 totalt	180
Resultatmål 2018	7.525	3.500	15 (125 i perioden 2014-18)	190

1.kvartal 2018	7502			

Rauma kommune forbedret seg på en rekke indikatorer og nådde samlet sett litt under sitt resultatmål med en 195 plass i år blant landets 428 kommuner i den årlige målingen Kommune-NM. Rauma har framgang i barometeret på områdene arbeidsmarket og demografi. Aller størst er framgangen for demografi. Innenfor kompetanse og kommunal økonomi svekkes Rauma. Sammen med Sunndal, Smøla og Sandøy utgjør Rauma de kommuner i Møre og Romsdal som har lavest arbeidsmarkedsintegrasjon – dvs. samla inn- og utpendling til/fra kommunen.

SSB sin statistikk for 1. kvartal viser at vi har hatt en nedgang på 5 personer siden årsskiftet, hvorav et negativt fødselsoverskudd reduserte folkemengden med 10 personer. Dette gjelder også nasjonalt, der færre fødsler og flere døde ga det laveste fødselsoverskuddet på 33 år i 1. kvartal. Vi har i de siste tre åra hatt negativt fødselsoverskudd i 1. kvartal som har jevnet seg litt mer ut over året. Antall fødte i første kvartal var 23, som er et relativt bra 1. kvartalstall. I fjor var det 22 fødte i 1. kvartal og et rekordår.

2. Økonomirapportering

Driftsoversikt pr. 1. tertial

Analysen av status pr. 1. tertial, hensyn tatt periodiseringer og forventet utvikling fremover gir en netto prognose på et merforbruk på 5,8 mill.kr totalt.

Fast lønn har et mindreforbruk på 1,5% pr april. Det er desto større merforbruk på variable kostnader, og især overtid, ekstrahjelp og innleie av vikarer.

Når en trekker i fra refusjoner er netto lønnskostnadene 2,7 mill. (1,9%) over budsjett. Brutto er utgifter til fast og variabel lønn inkl. sosiale kostnader 4% (6 mill.kr.) over budsjett, og 5% høyere enn samme periode i fjor.

Skatteinngangen pr. april er på 60 mill.kr av totalt 196,5 mill. i år. Periodisert er det 0,8 millioner kroner under budsjett, og veksten pr. utgangen av april er 3,3% sammenliknet med fjoråret. Dette er over budsjettert vekst på 1,9%. Men skatteinngangen er i revidert nasjonalbudsjett varslet å falle fremover, og KS sin prognose tilsier at Rauma kommune får en svikt på ca 1 millioner kroner, i tillegg til 1,3 millioner mindre i inntektsutjevning. I tillegg er det en teknisk feil i budsjett for motpost avskrivinger er 833 547 kr for høy.

Det ble vedtatt 0,5 mill. mer i utbytte fra Rauma Energi. Eiendomsskatteinntektene, netto premieavvik samt netto rentekostnader ventes om lag som budsjett. For konsesjonskraftsalget ligger vi nå 1 mill. høyere enn budsjett, men her ventes også høyere kostnader på drift av bygg, så dette bør vurderes budsjettjustert på et senere tidspunkt. Kommunale avgifter ventes om lag som budsjett. Det er varslet en tildeling fra Havbruksfondet i oktober. Summen er vesentlig høyere enn i fjor, og et forsiktig anslag for vår del kan være 1 mill.

Risiki:

- Prognosen forutsetter at merforbruket i Helse og omsorg ikke fortsetter å øke, men stabiliseres/reduseres.

Kommentar resultat sektornivå:

Kultur og Grunnskolen ventes å balansere. I Helse og velferd vil avsatte midler til akutt døgnplass stå til dels udisponert, og dermed medfører et mindreforbruk her på 1 mill. Grunnet vakanser og kraftsalg vil administrasjon kunne få et mindreforbruk på 0,6 mill.

Helse- og omsorg ventes at de ikke klarer å holde sine rammer, og prognosen er et merforbruk på til sammen 6 mill.kr. En viktig årsak er forventet lavere refusjon toppfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere (2,6 mill i avvik), samt variable kostnader knyttet til økte behov i hjemmetjeneste og institusjonsdrift. Hjemmetjenesten (rapporter Profil): 144t mer i uke 21 i 2018 enn i 2017, som tilsvarer over 4 årsverk. Botjenesten har også fått nye bruker med behov for 1,7 årsverk.

Innen barnehagområdet er status et merforbruk på 1,2 million kroner mot budsjett, knyttet til ny pedagog og bemanningsnorm. Pedagognormen har trådt i kraft og bør justeres for, mens bemanningsnormen er det fortsatt usikkerhet rundt oppstart, og kan vurderes utsatt.

Rauma utbygging (Areal,VARFS, Formålsbygg og Kommunalteknikk) har enkelte utfordringer, men tiltak settes i verk. Økte energipriser vil gi et merforbruk. Dels også pga dobbel drift av sjukeheimer i en periode.

	Regnskap 1.kv.	Periodebudsje	Avvik hittil	Avviksprognose
SUM	15 379 921	17 000 041	-1 620 120	5 833 576
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANI	1 551 980	1 442 212	109 768	0
SENTRAL ADMINISTRASJON	8 885 568	10 461 329	-1 575 761	-580 000
KULTUR	7 519 005	8 545 837	-1 026 832	0
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	2 154 000	1 897 667	256 333	0
BARNEHAGE	22 956 419	23 141 067	-184 648	1 200 000
SKOLE	40 673 543	41 666 295	-992 753	0
HELSE OG VELFERD	17 406 727	15 969 636	1 437 092	-1 020 000
HELSE OG OMSORG	70 201 618	67 962 153	2 239 465	6 200 000
UTBYGGING	-4 222 883	-2 366 320	-1 856 562	500 000
FINANSOMRÅDE	-151 746 055	-151 719 833	-26 222	-466 424

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Avvik i %	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	8 896 410	8 474 457	5,0 %	9 024 627
Andre salgs- og leieinntekter	18 618 196	17 246 891	8,0 %	22 081 126
Overføringer med krav til motytelse	16 388 602	10 663 348	53,7 %	18 709 856
Rammetilskudd	89 075 478	92 402 100	-3,6 %	86 277 036
Andre statlige overføringer	2 545 450	3 462 267	-26,5 %	5 346 451
Andre overføringer	45 700	-		245 775
Skatt på inntekt og formue	60 108 743	60 006 700	0,2 %	58 161 956
Eiendomsskatt	6 246 631	6 475 000	-3,5 %	13 310 373
Andre direkte og indirekte skatter	-	899 000	-100,0 %	-
Sum driftsinntekter	*201 925 211*	*199 629 763*	*1,1 %*	*213 157 199*
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	128 462 646	120 542 348	6,6 %	121 031 285
Sosiale utgifter	28 482 805	28 646 491	-0,6 %	27 013 348
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produl	50 655 340	51 235 800	-1,1 %	44 681 303
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produ	20 997 438	22 248 363	-5,6 %	17 491 186
Overføringer	15 058 758	11 496 316	31,0 %	13 006 811
Avskrivninger	7 979	-		-
Fordelte utgifter	-30 422 427	-26 348 609	15,5 %	-23 137 084
Sum driftsutgifter	*213 242 540*	*207 820 708*	*2,6 %*	*200 086 850*
Brutto driftsresultat	**-11 317 329**	**-8 190 946**	**38,2 %**	**13 070 349**
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	249 537	537 428	-53,6 %	469 035
Gevinst på finansielle instrumenter (oml	-	-		-
Mottatte avdrag på utlån	54 800	66 667	-17,8 %	22 500
Sum eksterne finansinntekter	*304 337*	*604 095*	*-49,6 %*	*491 535*
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	2 528 902	4 334 748	-41,7 %	2 791 752
Tap på finansielle instrumenter (omløps	-	-		-
Avdrag på lån	1 186 060	5 264 000	-77,5 %	5 945 185
Utlån	57 790	66 667	-13,3 %	34 556
Sum eksterne finansutgifter	*3 772 752*	*9 665 415*	*-61,0 %*	*8 771 494*
Resultat eksterne finanstransaksjoner	*-3 468 416*	*-9 061 320*	*-61,7 %*	*-8 279 959*
Motpost avskrivninger	7 979	-		-
Netto driftsresultat	**-14 777 765**	**-17 252 265**	**-14,3 %**	**4 790 391**

En må korrigert med 13 mill. kroner i mindre inntekter på grunn av at vi nå har kvartalsvis innkreving av eiendomsskatt og kommunale avgifter, i stedet for halvårlig, når en sammenlikner brutto og netto driftsresultat med samme periode i fjor. Allikevel er det en forverring på 10-11 mill. kr.

Investeringsregnskapet:

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap T1	T1 budsjett	Årsbudsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	75 522 686	51 583 333	154 750 000	72 038 332
Utlån og forskutteringer	31 625 104	1 666 667	5 000 000	2 930 000
Kjøp av aksjer og andeler	2 100 000	433 333	1 300 000	-
Avdrag på lån	1 133 651	-	-	946 606
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger	-	50 778 667	152 336 000	-
Finansieringsbehov	110 381 441	104 462 000	313 386 000	75 914 938
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-	7 966 667	23 900 000	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	133 333	400 000	416 218
Tilskudd til investeringer	-	60 212 000	180 636 000	666 000
Kompensasjon for merverdiavgift	13 699 628	8 276 667	24 830 000	14 028 584
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1 379 863	1 841 667	5 525 000	379 484
Andre inntekter	-	-	-	-15 000
Sum ekstern finansiering	15 079 491	78 430 333	235 291 000	15 475 286
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	2 100 000	26 031 667	78 095 000	-
Sum finansiering	17 179 491	104 462 000	313 386 000	15 475 286
Udekket/udisponert	-93 201 950	0	-	-60 439 652

Endringsbehov investeringsbudsjett:

De fleste prosjektene er i rute i inneværende år, men når det gjelder rehabilitering og nybygg barnehager i Isfjorden og Måndalen, ser en ikke at en rekker komme så langt som vedtatt budsjett tilsier. Utredning av alternativer gjør at oppstart blir forskøvet ut i tid. Likeledes utsatt start på opparbeiding av næringsområde på Nesstranda. Samlet varsles tre nye prosjekter: Ferdigstilling av uteområde ved Åndalsnes barneskole og ferdigstilling og sluttoppgjør på Åfarnes boligfelt, og renovering Hen Kirke. Låneavtalen med Teglverksveien AS på 29,5 mill. økt opptak Husbanklån til videreformidlin og aksjekjøp Tindesenter må også tas inn i budsjettet. Dette tas opp i budsjettreguleringssaken.

3. Rapportering sykefravær

KS statistikk

Under framgår den siste sentrale og bearbeida statistikken fra KS for perioden 4. kvartal 2016 til og med 3.kvartal 2017. Statistikken omfatter en periode på 4 kvartal i gangen.

	Samla sykefravær			Undervisningspersonell			Turnuspersonell		
	2015-2016	2015-2016	2016-2017	2015-2016	2015-2016	2016-2017	2015-2016	2015-2016	2016-2017
Kommuner	9,96	9,84	9,91	8,53	8,14	8,22	12,10	11,99	11,92

Rauma	10,68	11,02	10,95	9,66	7,30	11,18	13,54	13,91	13,54

Visma BI – intern statistikk fra HRM modulen

Sykefraværet gjelder for de to første månedene i 2018 slik at de omhandler samme periode som tertialrapport 2017. Vi har nå gått over til elektroniske fraværsregistering både for egenmeldinger og sykemeldinger fra lege. I innkjøringsfasen hefter det en god del usikkerhet om tallmaterialet og statistikken, men dette vil bedre seg etter hvert som datafangsten kvalitetssikres. Foreløpig viser denne en nedgang fra samme periode i fjor.

	01.01.17 – 28.02.17	**01.01.18 – 28.02.18**
Fravær alle virksomheter	**10,7%**	**8,35%**
Legemeldt fravær alle	9,0	7,25
Egenmeldt fravær alle	1,7	1,10

Januar og februar er statistisk de to månedene med høyest sykefravær. For hele året 2017 var samla sykefravær i den interne Visma HRM statistikken **7,9 %.**

Sykefraværet i Rauma har ligget høyt lenge. I samarbeid med KS og NAV er derfor Rauma sammen med fem andre kommuner i fylket med på en større satsning for å redusere sykefraværet. I Rauma er barnehagesektoren og helse og omsorg særlige satsningsområder i dette «NED prosjektet». I satsingen vektlegges mestringsorientert ledelse, forebygging og oppfølging av sykemeldte ute på avdelingsnivå. Prosjektet skal bidra til å holde sykefraværsarbeidet høyt og kontinuerlig på agendaen i kommunen.

4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd

- Aktivitets- og arbeidstilbud for personer utenfor det ordinære arbeidsmarkedet – sak til kommunestyret i juni
- Kunst og utsmykking i sentrum – mangler finansiering
- Interpellasjon svømmebasseng – utredning pågår
- Permanente botilbud barn og unge – utredning ikke igangsatt
- Ombygging Åndalsnes sjukeheim til bokollektiv for voksne – tidspunkt avklares ifbm Budsjett og økonomiplan 2019-2022
- Ombygging av Åndalsnes sjukeheim til bruk for barn og unge – høsten 2018
- Framtidig lokalisering av brannstasjon mm – utredning ferdig september 2018
- Rehabilitering Leiktun barnehage – utredning pågår
- Skole Måndalen – utredning pågår

5. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik

Gode prosedyrer og rutiner er en forutsetning for kvalitetssikring av tjenester, tilsatte og miljø. Gjennom et samspill mellom ledere og arbeidstakere kan vi skape trygge, forutsigbare, forsvarlige og stimulerende rammer som gir grunnlag for bedre tjenester,inkluderende

arbeidsmiljø og høynet effektivitet. I 2016 oppgradert vi IKHMS modulene for kvalitetshåndtering i Sharpoint for lettere å kunne vedlikeholde dokumenthåndteringen, og for å kunne forbedre avviksrapporteringen. I 2017 og 2018 har vi også avsatt en egen ressurs for å bistå virksomhetene i arbeidet med internkontrollen.

Internkontroll med hjemmel i kommunelovens § 23. Registerte avvik IK 1. tertial 2018:

Enhet	Meldte avvik	Ikke startet	Påbegynt	Fullført
Stab/Støtte	4	2	1	1
Barnehage	7	1	0	6
Grunnskole	10	2	3	5
Helse og velferd	4	2	0	2
Helse og omsorg	10	8	0	2
Kultur	22	12	4	6
Utbygging	0	0	0	0
SUM	57	27	8	22

HMS Helse, miljø og sikkerhet med hjemmel i Arbeidsmiljølova. Registrerte avvik 1. tertial 2018:

Enhet	Meldte avvik	Ikke startet	Påbegynt	Fullført
Stab/Støtte	0	0	0	0
Barnehage	1	0	0	1
Grunnskole	7	5	1	1
Helse og velferd	3	0	3	0
Helse og omsorg	9	6	1	2
Kultur	0	0	0	0
Utbygging	1	0	1	0
SUM	21	11	6	4

Vi har hatt to tilsyn fra fylkesmannen så langt i år: Det ene på Kommunal beredskapsplikt og det andre på kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelbruk og psykiske lidelser. Vi har så langt ikke mottat rapporter fra tilsyna

6. Finansforvaltning

Av kommunens økonomireglement går det fram at det skal rapporteres på finansforvaltning ved tertialrapportering. Det skal rapporteres på:

- Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- Kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansavtaler
- Kommunens langsiktige finansielle aktiva.

I tillegg vurderes om forvaltningen er i tråd med gjeldende Finansreglement:

Krav i gjeldende reglement	Status
Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet	OK
Kommunen kan ha hele sin låneportefølje på flytende rente. Normalt vil rentebindingstid være 3 år. Enkelt-rentebindinger kan være lengre	OK
Gjeldsporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, men slik at likviditetsrisiko / refinansieringsrisiko begrenses	OK
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 40% av den samlede gjeldsporteføljе	OK
Lån kan tas opp som avdragsfrie lån	OK
Gjennomsnittlig løpetid på lånene (tid til forfall) bør være mer enn ett år	OK
Låneforfallene må fordeles slik at årlige avdrag kan betales	OK

Rauma kommune har ingen langsiktige finansielle aktiva per 30.04.18. Rauma kommune har all ledig likviditet plassert i bank, pr. april. 147 mill.kr. Hovedbankforbindelsen er Sparebank1 SMN og rentebetingelsene på bankinnskuddene er knytt til et påslag på NIBOR. Kostnaden ved at vi har høy likviditet, er ikke stor siden rentedifferansen mellom innskudd- og innlånsrente er liten, og til dels negativ. Det ble for eksempel tatt opp et kortsiktig likviditetslån på 130 mill. som et sertifikatlån som betales tilbake i juni, der renten på dette lånet var lavere enn innskuddsrenten. Husbankens tilskudd på 156,9 mill. kr til Helsehuset ble mottatt 4.mai.

Total gjeld er 996 mill.kr pr. utgangen av april, som er en økning på 133 mill.kr. siden rapporteringen etter 3. tertial 2017. I tillegg kommer et lån i RKKAS på 14,7 mill.

Av de 996 mill.kr. er 130 mill.kr et kortsiktig likviditetslån som innfries i juni 2018. Videre er 45,8 mill. videreformidlingslån, og ca. 105 mill. er knyttet til selvkostområdene og rentekompensasjons-ordninger. Netto gjeld slik den fremstår i KOSTRA trekker fra videreformidlingslån og samt utlånet på 60 mill. til Rauma energi, og ordinære ubrukte lånemidler. I KOSTRA er netto gjeld pr. utgangen av 2017 tilsvarende 115 prosent av brutto driftsinntekter, som er langt over anbefalt nivå. Det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene i årene fremover.

Største enkeltlån er på 130 mill.kr som er 13% av samlet gjeld.

Vi har seks lån i verdipapirmarkedet på til sammen 648,6 mill.kr. hvorav et obligasjonslån på 130 mill. som forfaller først i 2020. Resten er sertifikatlån. Av disse må 3 refinansieres inneværende år. Resten av gjeldsporteføljen er ordinære lån.

Andelen flytende rente er redusert, 61% av lånene har rentebinding under ett år. Andelen fast rente er på 38,6%, som er økning fra 29,33 i 3.tertial 2017. Denne andelen vil øke når vi betaler tilbake likviditetslånet. I vedtatt finansreglement er det tillatt å ha hele porteføljen i flytende rente, men rentene ventes å øke, så vi har økt andelen fastrentebindinger, blant annet på Husbanklånene.

Gjennomsnittlig rente er nå på 1,49%, om lag uendret fra årsskiftet. Ett prosentpoengs økning i renten vil gi oss 6,1 millioner kroner i økte driftskostnader. Ett historisk «normalt» rentenivå ligger omlag 2 prosentpoeng over dagens nivå. To prosentpoengs økning i rentenivået vil i dag øke våre rentekostnader med 12,2 millioner kroner.

Nøkkeltall	30.04.2018	01.01.2018	Forklaring
Total lånegjeld	**Kr. 995 733 830**	Kr. 863 414 629	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	**1,52 ÅR**	1,34 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes framfor durasjon som er basert på markedsverdier.
Vektet gjennomsnittsrente	**1,49 %**	1,48 %	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Kapitalbinding	**3,41 ÅR**	3,00 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.

Markedskommentar fra vår gjeldsforvalter:

Markedskommentar april 2018

Norges Bank besluttet 21. mars å holde styringsrenten uendret på 0,50 %. Norges Bank indikerer nå at utsiktene for norsk økonomi tilsier at det snart vil være riktig å heve styringsrenten. Men det understrekes at usikkerhet rundt virkningen av en høyere rente taler for å gå varsomt frem, Norges Bank ser derfor ikke for seg en styringsrente på om lag 2 prosent før mot slutten av 2021 (se figur). Faktorer som trekker opp anslaget for styringsrenten fra PPR 4/17 til PPR 1/18 er god vekst hjemme og ute, og endring i inflasjonsmål. Tilsvarende trekker lavere prisvekst over tid (nytt inflasjonsmål) ned rentebanen ut i analyseperioden. På kort sikt trekker også økning i NIBOR margin og Norges Banks policy om å gå varsomt frem når det gjelder renteøkninger rentebanen noe ned. Det er imidlertid viktig å påpeke at den siste tids økning i 3 MND NIBOR pga. utenlandske forhold tilsvarer anslagsvis 1 ½ renteøkning fra Norges Bank. Et sannsynlig scenario kan derfor være at vi ikke får renteøkninger i år uten at NIBOR marginen (forskjellen mellom styringsrenten og 3 MND nibor) blir redusert. Alt i alt kan dette resulterer i at vi ser dagens NIBOR nivå også mot slutten av året.

De korte pengemarkedsrentene, representert ved 3 MND NIBOR har steget med ca. 0,35 % - poeng siden bunnen i november 2017 (se figur). Med tanke på at Norges Bank har signalisert uendret rente til over sommeren kan denne bevegelsen være vanskelig å forklare. Likviditet i markedet, prising av amerikanske dollar og forventinger om renteoppgang globalt kan forklare noe av oppgangen. Det ser nå uansett ut som både korte og lange renter er begynt å stige. USA har hevet renten 6 ganger, og det ventes ytterligere rentehevninger i løpet av året (99 % sannsynlighet). Å normalisere rentene uten at det bremser veksten og skremmer finansmarkedene blir en utfordrende oppgave for sentralbankene. På litt lengre sikt er det nærliggende å tro at en gradvis strammere finans- og pengepolitikk vil dempe den økonomiske veksten. Det er dermed ikke gitt at vi får en jevn stigning i styringsrentene, rentekutt frem i tid på grunn av sviktende vekst er ikke helt usannsynlig. En flatere rentekurve, med høyere kortrenter og lavere langrenter frem i tid når renteøkningene begynner å virke er heller ikke helt usannsynlig. Det gjentas i pengepolitisk rapport 1/18 at usikkerheten om virkningene av pengepolitikken taler for å gå varsomt frem i rentesettingen, også når det blir aktuelt

å heve styringsrenten (jfr. Norges Banks kriterier om «robusthet»). En videre brå og rask økning i de norske kortrentene (NIBOR) er derfor vanskelig å se for seg.

Faktiske fastlånerenter for offentlig sektor er ved utgangen av april på anslagsvis 1,90 %, 2,25 %, og 2,90 % for 3, 5 og 10 års løpetider. Lengre rentebindinger bør vurderes på den delen av porteføljen som skal ha fastrente. Selv om vi ikke forventer en rask økning i kortrentene, vil vi, dersom oppturen nasjonalt og internasjonalt fortsetter få en brattere rentekurve (større forskjell mellom korte og lange renter). Isolert sett taler dette for å ikke utsette rentebindinger på den renteeksponerte delen av porteføljen. Usikkerheten rundt det norske boligmarkedet og virkningen av renteøkningene internasjonalt, taler likevel for at rentebindingene kan gjøres gradvis og ved behov. Når det gjelder kortere rentebindinger anbefales 12 måneder sertifikat og FRN- obligasjoner. Nibormargin og kredittmargin er kommet kraftig ned sammenlignet med siste 12 måneder, kombinert med en uendret eller gradvis stigende styringsrente det neste året er det lite som tilsier store besparelser ved å rullere korte sertifikater fremfor å binde renten i 12 måneder i området rundt 1,15 – 1,20 %. Det bør vurderes lengre FRN obligasjoner (obligasjonslån med flytende rente og fast margin mot NIBOR i hele løpetiden) fremfor helt korte sertifikatrenter. Ved utgangen av april kunne en gjøre 3 års FRN obligasjoner med betingelser 3 måneders NIBOR + 0,22 %, dette gir en nominell flytende rente på 1,33 % i første 3 måneders perioden. Til sammenligning har Kommunalbanken økt prisen på PT renten med 0,2-prosentpoeng til 1,70 %.

Se også vedlagt finansrapport fra Bergen Capital Management for detaljer rundt porteføljen.

7. Andre vesentlige avvik

Det er ikke rapportert om andre vesentlige avvik.

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Formannskapet	06.06.2018	51/2018
Kommunestyret		
Arbeidsmiljøutvalget	04.06.2018	12/2018

Saksbehandler:	Arkiv:	Arkivsaknr:
Mette Rye	**Sakstype:** Politisk sak	18/1151

Budsjettjustering 2018 første terital

06.06.2018 Formannskapet
FS - 51/2018 VEDTAK:

1. Driftsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell
2. Investeringsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell

Votering:

Innstilling vedtas enstemmig.

Tidligere gjennomførte behandlinger:
04.06.2018 Arbeidsmiljøutvalget
AMU - 12/2018 VEDTAK:

1. Driftsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell
2. Investeringsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell

Votering:

Enstemmig vedtatt

Rådmannens innstilling:

1. Driftsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell
2. Investeringsbudsjettet justeres i henhold til vedlagt tabell

Saksopplysninger:
Viser til forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner § 11. Endringer i årsbudsjettet: Det skal foretas endringer i årsbudsjettet når dette må anses påkrevd. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv foreta de nødvendige endringer i årsbudsjettet. Det vises forøvrig til til tertialrapport og justeringsbehov beskrevet i rapport for første tertial 2018.

Problemstillinger

Som omtalt i tertialrapporten er det ikke realistisk at tjenesteområdet Helse og omsorg klarer å tilpasse drifta innenfor vedtatt ramme. I regnskapsavslutningen for 2017 ble grunnlaget for refusjon i toppfinansieringsordning for ressurskrevende brukere vesentlig redusert og vil få konsekvenser også for 2018 inntekten tilsvarende 2,6 mill.kr. I tillegg har oppdragsmengden økt tilsvarende 6 årsverk. Samhandlingsreformen har medført en økt mengde ressurskrevende og kompetansekrevende oppdrag, uten at dette er tilstrekkelig kompensert i rammetilskuddet. Blant annet på grunn av denne faglige utviklingen ser en seg også nødt til å øke med 0,5 årsverk til 1,5 legeårsverk ved Helsehuset. Dette finansieres ved å benytte noe av midlene avsatt i rammen til Helse og velferd til akutt døgnoppholdsplass.

På barnehageområdet er også den nye pedagog og bemanningsnormen underfinansiert i hht KS sin vurdering. Noe av dette var tatt hensyn til i budsjett 2018, men for å oppfylle kravene i normen må vi øke årets budsjett med 0,7 mill.kr, og helårseffekten er 1,2 mill.kr. Advokatutgifter knyttet til Helsehussaken vil i 2018 kostnadsføres i drift og vil gi et merforbruk uten justering for Utbygging. I Helse og velferd vil avsatte midler til akutt døgnplass stå til dels udisponert, og dermed medfører et mindreforbruk her på 1 mill. Grunnet vakanser og kraftsalg vil administrasjon kunne få et mindreforbruk på 0,6 mill.

I revidert nasjonalbudsjett anslås en reell nedgang i kommunenes frie inntekter samlet på 2,6 mrd. kroner. Dette må ses i sammenheng med at de ekstra skatteinntektene i 2017 ikke videreføres, samt nedjusteringen av skatteanslaget for 2018 med knapt 0,5 mrd. kroner. Som følge av økte skatteinntekter i 2017 går kommunesektoren inn i 2018 med et høyt inntektsnivå. KS sin prognose på skatt og rammeinntekt for Rauma kommune ligger 2 mill.kr under vedtatt budsjett. Skatteveksten ligger foreløpig over prognosen. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018 (RNB) er det imidlertid anslått at lønnsveksten i 2018 vil bli lavere enn tidligere antatt, som vil gi lavere skatteinngang, men også noe mindre driftskostnader. Et annet forhold i revidert er et høyt anslag på utdeling fra Havbruksfondet (2,4 mrd) som utdeles i oktober. Det kan være hensiktsmessig å vente med å budsjettjustere rammeinntektene til en kjenner til hva dette beløper seg til.

Vedtatt 0,5 mill. mer i utbytte fra Rauma Energi enn budsjett gir en merinntekt på finansområdet mens en feil motpost avskrivinger er budsjettert med 833 547 kr for høy inntekt. De hitttil høyere enn budsjetterte energiprisene gjør at konsesjonskraftsalget nå er ca.

0,8 mill. høyere enn budsjett. Høyere energiprisen enn ventet gir også høyere kostnader i Utbygging, så deler av dette bør overføres dit. Her er imidlertid usikkerhet knyttet til prisutviklingen.

I tillegg kommer et behov for et par tekniske justeringer avskriving mellom adm og utbygging samt omfordeling av en liten sum velferdsmidler mellom skole og barnehage.

Når det gjelder investeringsbudsjettet er den største justeringen knyttet til at Teglverket Eiendom AS ikke fikk godkjent garanti for låneopptak og dermed må kommunen selv låne selskapet de 29,5 millioner kroner som eiendommen kostet. Dette må finansieres over kapitalfondet. I vedtatt budsjett for 2018 er 23,9 mill. av finansieringen bruk av tidligere ubrukte lånemidler. Ved regnskapsavslutning for 2017 er det disponibelt 40 304 620,48 i ubrukte lånemidler hvorav 5.409.418,69 er knyttet til videreformidlingslån. Det betyr at vi bør øke bruk av ubrukte lånemidler med 10,9 millioner kroner og redusere bruk av kapitalfond tilsvarende på ordinære prosjekt.

Hen Kirke må renoveres for 1 mill.kr, hvorav anslagsvis 0,8 mill. påløper i 2018. Vi viser til vedlagt søknad. Det er et forslag om at Staten skal ta over ansvaret for kirker bygd før 1900, men utfallet av denne prosessen er usikker og avgjørelsen og evt. overtakelse vil ligge flere år frem i tid. Det som må avklares er om dette er å regne som vedlikehold og dermed må regnes som en driftsutgift.

Åndalsnes IF kom planmessig først ut med Kunstgressprosjektet, men rammen må justeres med 0,9 mill. i hht kontrakter.

Nybygg ved Måndalen omsorgsenter summeres til 42 mill, hvorav halvparten ventes påløpe i 2018. Budsjettet justeres i hht dette.

Arbeidet med innføring og opplæring av ny teknologi i Helsehuset, samt sluttoppgjør gir behov for å øke rammen til Helsehuset med 3,26 mill. hvorav 0,26 er finansiert av ENOVA tilskudd.

Barnehage nybygg vil få utsatt oppstart grunnet utredninger. Dette medfører nedjustering av årets budsjett.

I tillegg kommer enkelte mindre justeringer jfr vedlegg.

Konklusjon

Justeringsforslag i driftsbudsjettet er:

- Øking av rammen til Helse og omsorg med 3 millioner kroner for å dekke inntektssvikten i tilskudd ressurskrevende brukere og 0,5 legeårsverk ekstra til Helsehuset. Det er ikke rom for ytterligere økning av budsjett. Varslet redusert lønnsvekst vil kompensere noe for merforbruket hittil, men samdriftseffekter og økt satsing på hverdagsrehabilitering må bremse trykket på tjenesten i andre halvår.
- Budsjetterte midler til akutt døgnsplass som ikke er benyttet hittil på ca. 1,15 mill.

overføres fra Helse og Velferd til Helse- og omsorg som delfinansiering..

- Rammen til barnehageområdet økes med 0,72 mill. som følge av pedagog og bemanningsnorm.
- I revidert nasjonalbudsjett ble Havbrukfondets utbetaling satt til 2,4 mrd. mot 60 mill. i fjor. Vi venter derfor høyere utbetaling enn de 108 tusen vi fikk i desember. Budsjettet justeres med 1 mill. Evt. merinntekt ut over dette justeres til høsten og ses i sammenheng med at utviklingen i skatt og inntektsutjevning ventes å bli svakere enn budsjettert.
- Utbytte Rauma Energi økes med 0,5 mill. i hht vedtak
- Motpost avskriving nedjusteres med kr. 833 547
- Kraftsalgsinntektene økes med 0,5 mill. som overføres til Utbygging sin ramme knyttet til økte energipriser, jfr. Revidert nasjonalbudsjett der deflatoren ble økt i forhold til strømpriser, og redusert i forhold til lønnsvekst.
- Teknisk justering foretas ved å flytte avskrivingskostnad på 0,35 mill fra Stab til Utbygging.

For å finansiere resten må vi redusere budsjettert avsetning til disposisjonsfond med 1,9 mill. fra 4,5 til 2,6 mill. I forslag til regnskapssak blir det foreslått avsatt 6 mill. av overskudd fra 2017 slik at budsjettert avsetning i 2018 likevel blir 8,6 mill. som er 1,4% av brutto driftsinntekter. Da er vi om lag halveis til målet om 30 mill. før 2020.

Justeringsforslag i investeringsbudsjettet er:

- Investeringsbudsjettet justeres teknisk i hht ubrukte lånemidler i tråd med regnskapsavslutning 2017 dvs. vi øker bruken av ubrukte lånemidler med 10,8 mill.
- Lån til Teglverkvegen Eiendom AS formaliseres med finansiering over kapitalfond.
- Aksjekapitalutviding av Norsk Tindesenter ble vedtatt i Formannskapet 30.01, og aksjekjøpet på 2,1 mill. må nå innarbeides i budsjettet.
- Rammen for Kirker økes med 0,8 mill. for å oppgradere Hen kirke i hht vedlagt søknad.
- Et par mindre prosjekt knyttet til Friluftsområder med avsatte midler må innarbeides i budsjettet.
- Felles Helse- og omsorg foreslås å øke fellesbudsjett med 0,25 mill knyttet til en bruktbil til utkjøring av tekniske hjelpemidler. Denne er hensiktsmessig å eie.
- Kunstgress ÅIF økes med 0,9 mill.
- Nybygg ved Måndalen omsorgsenter summeres til 42 mill, hvorav halvparten ventes påløpe i 2018. Budsjettet økes med 10 mill.
- Helsehuset justers med 3,26 mill. hvorav 0,26 er finansiert av ENOVA tilskudd.
- Barnehage nybygg utsatt oppstart grunnet utredninger medfører nedjustering av årets budsjett.
- Innarbeiding av vedtak om økt låneramme viderformidlingslån Husbanken.

Vedlegg:
Endring 1 tertial Driftsbudsjett
Endring 1 tertial Investeringsbudsjett

DRIFTSOVERSIKT (Tall i 1000 kr)	Vedtak	Endring	Ny
	2018	T1	Ramme
Skatt på inntekt og formue	193 570		193 570
Naturressursskatt	2 900		2 900
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning	237 837		237 837
Rammeinntekt i statsbudsjettet	**434 307**		**434 307**
Eiendomsskatt	25 900		25 900
Andre statlige overføringer	0		0
Rentekompensasjon husbanken	1 900		1 900
Havbruksfond		1 000	1 000
SUM FRIE INNTEKTER	**462 107**	**1 000**	**463 107**
Konsesjonsavgifter	2 068		2 068
Avsatt til kraftfondet	-2 068		-2 068
Motpost avskrivninger	19 537	-834	18 703
Amortifisering av tidligere års premieavvik	-4 121		-4 121
Sum spesielle poster/korrigeringer	**15 416**	**-834**	**14 582**
Renteinntekter	5 000		5 000
Utbytte Rauma Energi	5 000	500	5 500
Renteutgifter	-13 330		-13 330
Netto renteutgifter/-inntekter	**-3 330**	**500**	**-2 830**
Renteutgifter formidlingslån	-600		-600
Rente inntekter formidlingslån	600		600
Netto Formidlingslån	0		0
Avdragsutgifter	-18 800		-18 800
NETTO RENTE- OG AVDRAGSUTGIFTER	**-22 130**	**0**	**-21 630**
TIL FORDELING	**455 393**	**666**	**456 059**
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 373		-4 373
ADM. INKL. KRAFTSALG	-27 457	846	-26 611
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	-5 693		-5 693
KULTUR	-14 884		-14 884
BARNEHAGE	-56 837	-733	-57 570
SKOLE	-102 947	13	-102 935
HELSE OG OMSORG	-164 313	-3 000	-167 313
HELSE OG VELFERD	-44 390	1 154	-43 236
UTBYGGING	-30 008	-846	-30 854
Sum fordelt til driftsrammer	**-450 903**	**-2 566**	**-453 469,41**
Disposisjoner:			
Inndekning av tidligere underskudd			0
Avsetning til disposisjonsfond	-4 490	1 900	-2 590
Avsetning rentesikringsfond	0		0
Avsetning til bundne fond	0		0
Bruk av disposisjonsfond	0		0
Overføring investeringsbudsjett	0		0
Netto disposisjoner	**-4 490**	**1 900**	**-2 590**
Balanse	**0**	**-**	**0**
Tiltak som beskrevet			0
Balanse	0		0

		Vedtatt desember 2017			Ny ramme etter 1. tertial 18	
Ansv.	Investeringsformål (1000 kr)	.2018		Endring	.2018	
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.		Invest.	Finans.
1100	Teglverksvegen Eiendom AS utlån			29 500	29 500	
	Bruk av kapitalfond			-29 500		-29 500
1210	Felles IKT-investeringer	2 200			2 200	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-1 760		-1 760
	Bruk av kapitalfond		-1 760	1 760		-
	mva komp		-440			-440
1240	Digitalisering arkiv	2 500			2 500	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-2 000		-2 000
	Bruk av kapitalfond		-2 000	2 000		-
	mva komp		-500			-500
1210	ROR IKT Andel	1 900			1 900	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-1 520		-1 520
	Bruk av kapitalfond		-1 520	1 520		-
	mva komp		-380			-380
1710	Kirker -og kirkegårder	450		800	1 250	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-1 250		-1 250
	Bruk av kapitalfond		-450	450		-
2301	Ferdistilling uteområde Åndalsnes barneskole			370	370	
	Bruk av kapitalfond			-370		-370
2830	Turstier Trollstigen og Romsdalseggen	925			925	
	Tilskudd		-740			-740
	mva komp		-185			-185
2830	Aksjekjøp Norsk Tindesenter			2100	2 100	
	Bruk av kapitalfond			-2100		-2 100
3400	Velferdsteknologi	4 100			4 100	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-3 280			-3 280
	mva komp		-820			-820
3400	Felles helse og omsorg	1 000		250	1 250	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-250		
	Bruk av kapitalfond		-800			-800
	mva komp		-200			-200
6030	Kart og oppmåling	1 375			1 375	
	lån					
	Bruk av kapitalfond		-1 100			-1 100
	mva komp		-275			-275
6430	Boligområde Åfarnes	500			500	
	Lån					
	mva komp		-100			-100
	Tomtesalg		-400			-400
	Avsetning kapitalfond					
6560	Bydel Stokkekaia	8 500			8 500	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-6 800			-6 800
	Tilskudd					
	mva komp		-1 700			-1 700
6560	Næringsområder	2 000			2 000	
	Salg næringstomter					
	Bruk av kapitalfond		-1 600			-1 600
	mva komp		-400			-400
6920	Felles maskindrift kommunalteknikk	2 000			2 000	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-1 600			-1 600
	mva komp		-400			-400
6710	Kammen Friluftsområde			190	190	
	Bruk av bundet fond			-190		-190

6710	Kolmanneset Friluftsområde			290	290	
	Bruk av bundet fond			-290		-290
6710	Kunstgressbane ~~Isfjorden~~ Åndalsnes	4 500		900	5 400	
	Bruk av kapitalfond		-1 485	-720		-2 205
	Spillemidler		-1 485			-1 485
	Tilskudd		-1 200			-1 200
	mva komp		-330	-180		-510
7310	Utskifting armatur gatelys	2 000			2 000	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-1 600			-1 600
	mva komp		-400			-400
7310	Gang- sykkelveg	2 000			2 000	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-1 100			-1 100
	Tilskudd		-500			-500
	mva komp		-400			-400
7310	Hovedplan/oppgradering veg	2 500			2 500	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-2 000			-2 000
	Ekstra statstilskudd					
	mva komp		-500			-500
7310	Ny veg Øran pga elementpartner	1 000			1 000	
	Bruk av kapitalfond		-800			-800
	mva komp		-200			-200
7310	Kunst og skilting i sentrum	3 500			3 500	
	Gass-ROR		-1 000			-1 000
	mva komp		-100			-100
	Bruk av kapitalfond		-1 400			-1 400
	Tilskudd		-1 000			-1 000
7310	Sentrumstiltak - strandgata deretter havnegata	18 500			18 500	
	Bruk av ubrukte lånemidler		-9 300	-3200		-12 500
	mva komp		-3 700			-3 700
	Bruk av kapitalfond		-3 200	3200		-
	Tilskudd		-2 300			-2 300
Ansv.	**Investeringsformål**	**.2018**				
omr.	**m/finansiering**	**Invest.**	**Finans.**			
6950	Ombygging av Måndalen oms.senter og Åndalsens sj	14 000		10 000	24 000	
	Bruk av kapitalfond		-11 200			-11 200
	Bruk av ubrukte lånemidler			-8 000		-8 000
	mva komp		-2 800	-2 000		-4 800
6950	Ombygging/skallsikring Rådhuset	2 500			2 500	
	Bruk av kapitalfond		-2 000			-2 000
	mva komp		-500			-500
6950	Vei Isfjorden skole tomtekjøp			90	90	
	Bruk av ubrukte lånemidler			-90		-90
6950	Øran brannstasjon og verksted	1 000			1 000	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-800			-800
	mva komp		-200			-200
6950	Svømmehall Åndalsnes	500			500	
	Lån					
	Bruk av kapitalfond		-400			-400
	mva komp		-100			-100
6950	Helsehus	32 000		3260	35 260	
	Avsetning til kapitalfond		152 336	-3000		149 336
	mva komp		-6 400			-6 400
	Tilskudd		-177 936	-260		-178 196
6950	Oppgradering Formålsbygg	6 000			6 000	
	Lån					

	Bruk kaptialfond		-4 800			-4 800
	mva komp		-1 200			-1 200
6950	Oppgradering Leiktun barnehage	7 000		-5500	1 500	
	Bruk av ubrukte lånemidler		-5 600	4400		-1 200
	mva komp		-1 400	1100		-300
6950	Oppgradering barnehage Måndalen	5 000		-3500	1 500	
	Bruk av ubrukte lånemidler		-4 000	2800		-1 200
	mva komp		-1 000	700		-300
6950	Oppgradering skole Måndalen	1 000			1 000	
	lån					
	Bruk kaptialfond		-800			-800
	mva komp		-200			-200
SUM	**Investeringer kommune**	**130 450**	**-130 450**		**169 200**	**-168 950**
6210	Rammebudsjett vann	17 200			17 200	
	Bruk kaptialfond		-17 200			-17 200
	Lån					
6220	Rammebudsjett avløp	5 500			5 500	
	Bruk kaptialfond		-5 500			-5 500
	Lån					
6230	Rammebudsjett renovasjon	1 600			1 600	
	Bruk kaptialfond		-1 600			-1 600
	Lån					
SUM	**Investeringer SVARF**	**24 300**	**-24 300**		**24 300**	**-24 300**
SUM	**Totalt Realinvesteringer**	**154 750**	**-154 750**			
8750	Videreutlån formidlingslån	5 000		4000	4 000	
	Lån		-5 000	-4000		-4 000
8760	Egenkapital KLP	1 300				
	Bruk av kapitalfond		-1 300			
SUM	**Finansinvesteringer**	**6 300**	**-6 300**			
SUM	**Investeringsbudsjett**	**161 050**	**-161 050**			

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 150
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 30.8.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 24/18	Kontrollutvalget	6.9.2018
	Formannskap	
	Kommunestyret	

BUDSJETTFORSLAG FOR 2019 FOR KONTROLL OG TILSYN

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2019 med en netto ramme på kr 1 202 850,- inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget vedtas.

Saksopplysninger

I henhold til § 18 i Forskrift for kontrollutvalg skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets budsjettinnstilling til kommunestyret. Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret, men formannskapet kan, i sitt samlede budsjett, foreslå et annet beløp enn det kontrollutvalget foreslår.

Budsjettforslaget skal synliggjøre kontrollutvalgets egne kostnader og kostnader knyttet til revisjon og sekretariatstjenester.

Rauma kommune har sekretariatstjenester for kontrollutvalget fra Kontrollutvalgs-sekretariatet for Romsdal. Rauma kommune er deltaker i Kontrollutvalgssekretariat for Romsdal, jf. avtale om interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 27.

Rauma kommune er deltaker i Møre og Romsdal Revisjon IKS, sammen med 16 andre kommuner og fylkeskommunen.

Det er tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget avvikler inntil 6 møter i året.

Budsjettforslaget kan spesifiseres som følger:

Konto	Tekst	**Budsjett 2019**	**Budsjett 2018**	**Regnskap juli. 2018**
1080	Godtgjørelse folkevalgte	60 000	55 000	37 000
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	0	2 000	0
1099	Arbeidsgiveravgift	8 800	6 500	4 000
1100	Faglitteratur, aviser, abonnement	2 200	2 000	2 000
1115	Bespisning	2 000	3 000	1 000
1150	Opplæring og kursutgifter	22 000	22 000	23 000

1160	Bilgodtgjørelse + diett (oppg.pl.)	3 000	6 500	2 000
1170	Utgiftsdekning reise	3 000	4 000	2 000
1195	Kontingenter**	6 000	6 000	6 000
	Sum kontrollutvalgets egen virksomhet	**107 000**	**107 000**	**77 000**
1350	Kjøp tjenester Revisjon***	850 000	607 000	455 000
1351	Kjøp tjenester KU-sekretariatet ***	245 850	244 750	244 750
	Sum utgifter kontrollutvalg, sekretariat og revisjon	**1 202 850**	**958 750**	

** Ikke regnskapsført der det er budsjettert.
*** Revisjonen fakturer hvert kvartal. Sekretariatet har fakturert for hele året.

Vedlagt følger:

- Kostnadsfordeling sekretariatstjenester for 2019
- Innspill til budsjettprosess fra Møre og Romsdal Revisjon IKS, datert 28.6.2018
- Økonomirapport pr. juli

VURDERING

For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen der utgifter til utvalget sin egen virksomhet, sekretærbistand og revisjon kommer frem.

Kontrollutvalget må ha mulighet og midler til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Kommentarer til noen av budsjettpostene:
1100 Faglitteratur – Kontrollutvalgets medlemmer får medlemsbladet til Norges kommunerevisorforbund. Bladet har mange fagartikler som er nyttig for arbeidet i kontrollutvalget. Bladet koster 425,- pr medlem.
1195 Kontingenter – Forum for kontroll og tilsyn (FKT) er en viktig fagorganisasjon kontroll og tilsynsarbeidet, der Rauma kommune er medlem. Størrelsen på kontingenten bestemmes ut fra kommunens innbyggertall. Rauma kommunes sats for 2019 er kr 6000,-, som er samme sats som i 2018.
1150 Opplæring og kursutgifter- Av konferanser som er spesielt innrettet på å øke kontrollutvalgets kunnskap så er det NKRF sin kontrollutvalgskonferanse som arrangeres i på Gardermoen i slutten av januar. Og FKT sin fagkonferanse og årsmøte som arrangeres i Kristiansand i juni. Det er budsjettert med at 2 personer kan reise på en av disse konferansene.
1375 – Kjøp fra IKS – Representantskapet i Møre og Romsdal Revisjon IKS skal behandle budsjettet for 2019 i representantskapsmøte 15. september. Budsjettet er godkjent av styret i MRR IKS. Fra 1. januar 2019 skal revisjonen fakturere etter medgått tid. Det beløpet som fremkommer i budsjettet er derfor et stipulert beløp, basert på revisjonens oppsummering av revisjonsarbeid fra august 2017 til juni 2018. Det stipulerte beløpet medfører en betydelig økning i utgifter til regnskapsrevisjon. Samtidig opplyser revisjonen at det gir gode intensiver for å dokumentere regnskapet og prosessen så godt som mulig, siden dette vil ha en direkte kobling til hvor mye revisjonen trenger for å kontrollere årsregnskapet. Administrasjonen har med andre ord mulighet til å få ned kostnadene til revisjon, dersom de har gode prosesser. Det er budsjettert med en forvaltningsrevisjonsrapport i 2019. Kontrollutvalget må ta stilling til om de ønsker å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt også i 2019.
1351 – Kjøp av tjeneste KU-sekretariatet - Styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal behandlet i møte 5.9.2018 budsjettrammen for sekretariatet for 2019. Beløpet for kjøp av sekretariatstjenester for 2019 er i henhold til Rauma kommunes andel av sekretariatets

budsjett. Rauma kommunes andel er på 11 prosent av budsjettet. Det vil for 2019 bli budsjettert med 200 000 fra bruk av disposisjonsfond, slik det også ble i 2018.

Kontrollutvalgssekretariatet ser det som viktig at kostnader til kontroll og tilsyn blir synliggjort i kommunen sitt regnskap. Dette vil også bidra til mer nøyaktig Kostrarapportering.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som her er gjort og ber kommunestyret om å vedta kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2019 med en netto ramme på kr 1 202 850,-, som inkl. kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget. Saken legges fram med ovennevnte forslag til vedtak.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL

KOSTNADSFORDELING 2019 OG 2018

Kommune	Folketall 01.01.18	Fordeling %	Budsjett 2019	Folketall 01.01.17	Fordeling %	Budsjett 2018
Aukra	3 557	5,0	111 750	3 547	5,0	111 250
Eide	3 440	5,0	111 750	3 454	5,0	111 250
Fræna	9 775	14,0	312 900	9 741	14,0	311 500
Gjemnes	2 623	4,0	89 400	2 611	4,0	89 000
Molde	26 900	38,0	849 300	26 822	38,0	845 500
Nesset	2 946	4,0	89 400	2 963	4,0	89 000
Rauma	7 507	11,0	245 850	7 503	11,0	244 750
Sunndal	7 119	10,0	223 500	7 126	10,0	222 500
Vestnes	6 559	9,0	201 150	6 577	9,0	200 250
Sum	**70 426**	**100,0**	**2 235 000**	**70 344**	**100,0**	**2 225 000**
Sum inntekter			**2 235 000**			**2 225 000**

Aspen, Jane Anita

Fra: Anne Oterhals <Anne.Oterhals@mrrevisjon.no>
Sendt: 28. juni 2018 10:49
Til: Aspen, Jane Anita
Emne: Fwd: Rauma kommune Innspill til budsjettprosess - revisjonshonorar 2019
Vedlegg: Signert protokoll eiermøte 20.04.2018.pdf

Hei du. Videresender orienteringen Rauma og Vestnes kommune fikk om overgang til medgått tid og grl fakturering 2019.

Anne Oterhals

Sendt fra min Samsung Galaxy-smarttelefon.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr: 1539
Dato: 28 JUN 2018
Saks og arkivnr: 1539
Løpenr: 248/18
Arkivkode: 216
Gradering:

-------- Opprinnelig melding --------
Fra: Anne Oterhals <Anne.Oterhals@mrrevisjon.no>
Dato: 25.06.2018 10:37 (GMT+00:00)
Til: "Hovdenak, Toril" <toril.hovdenak@rauma.kommune.no>, "Rye, Mette" <mette.rye@rauma.kommune.no>
Emne: Rauma kommune Innspill til budsjettprosess - revisjonshonorar 2019

Hei,

Vi viser til den vedlagte protokollen fra vårt eiermøte hvor det ble vedtatt at vi skal gå over til fakturering i henhold til medgått tid fra 1. januar 2019.
Dette kan gi noen utfordringer knyttet til forutsigbarhet og budsjettering av revisjonshonorar fremover. Samtidig gir det gode intensiver for å dokumentere regnskapet og prosesser så godt som mulig siden dette vil ha en direkte kobling til hvor mye vi trenger for å kontrollere årsregnskapet.

Vi har sett på medgått tid fra august 2017 til juni 2018 og vil med dette forsøke å gi dere en pekepinn på hva dere kan forvente av honorar for 2019, slik at dette kan tas hensyn til i de kommende budsjettprosessene.

Estimatet for revisjonshonorar inkl. attestasjoner i 2019 utgjør kr 600 000
Estimat for forvaltningsrevisjon i 2019 utgjør kr 250 000

Til sammen utgjør dette kr 850 000 mot årets fasthonorar på kr 607 000

I den grad dere ønsker å kjøpe ytterligere tjenester ut over dagens nivå så kommer dette selvfølgelig i tillegg.
I estimatene ligger det en flat timepris på kr. 1 000 i tråd med tidligere styrevedtak hos oss.

Fastprisen har tidligere innehold honorar bl.a for Rauma kirkelige fellesråd og noen stiftelser. Fra og med 2019 vil hver juridisk enhet bli fakturert hver for seg.
Vi kan bidra med estimat også for disse ved behov.

Jeg vil samtidig takke for et godt samarbeid i året som har gått og ønsker dere en god sommer.

Med vennlig hilsen
MØRE OG ROMSDAL REVISJON IKS

Anne Oterhals
regnskapsrevisor/registrert revisor
97667668 Mobiltlf.
anne.oterhals@mrrevisjon.no

Aspen, Jane Anita

Fra: Rye, Mette
Sendt: 29. august 2018 12:40
Til: Postmottak - Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Emne: SV: Arbeid med budsjett for kontroll og tilsyn

Kan sikkert se på periodisering

1 RAUMA KOMMUNE (2018) - År/Periode 2018 1 - 7 29.08.2018

	Regnskap 2018	Per.b(end) 2018	Avvik(per.) 0	Bud.s(end) 2018
Ansvar: 1080 KONTROLLUTVALG/DISTRIKTSREVISJ				
Tjeneste: 110 KONTROLL OG REVISJON				
*1013 MØTEGODTGJØRELSE	37	28	9	56
*1015 TAFT ARBEIDSFORTJENESTE	3	1	1	2
*1090 ARBEIDSGIVERAVGIFT	4	3	1	6
*1095 KONTORUTGIFTER	0	1	-1	2
*1096 ABONNEMENTER	2	0	2	0
*1155 BEVERTNING	1	2	-0	3
*1505 OPPLÆRING, KURS	1	13	-11	22
*1515 KONFERANSE	23	0	23	0
*1605 KM-GODTGJØRELSE	0	4	-4	7
*1615 KOSTGODTGJØRELSE I NATTILLEGG	2	0	2	0
*1715 REISEUTGIFTER	2	2	0	4
*1960 Faste avgifter, kontingenter og andre medlemskap	0	4	-4	6
*1980 INTERKOMMUNAL DISTRIKTSREVISJON	466	334	132	801
*3750 KJØP FRA IKS	245	145	100	245
*4090 MVA. PÅ VEDERLAG MVA-PL.ANSK.UTG.DRIFT	1	1	0	1
Sum utgifter	772	586	267	959
*6911 INTERNSALG VARSF	0	0	0	-55
*6912 INTERNSALG KIRKEN	0	0	0	-3
*7290 KOMP. FOR MVA. PÅ ANSK. UTG.F. DRIFT	-1	-1	-0	-1
Sum inntekter	-1	-1	-0	-61
Sum tjeneste: 110 KONTROLL OG REVISJON	772	585	266	898
Sum ansvar: 1080 KONTROLLUTVALG/DISTRIKTSRE	772	585	266	898
T O T A L T	772	585	266	898

Fra: Postmottak - Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Sendt: onsdag 29. august 2018 11:34
Til: Rye, Mette <mette.rye@rauma.kommune.no>
Emne: SV: Arbeid med budsjett for kontroll og tilsyn

Hei

Takk for informasjonen, den er nyttig for kontrollutvalget

Har du også mulighet til å ta ut en regnskapsrapport fra Visma som viser hva som er regnskapsført på de ulike artene innenfor kontroll og tilsyn pr. 31.7.2018 (Tjeneste 1100).

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 12.7.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 25/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Saksopplysninger

Vedlagt følger ajourført oppfølgingsliste pr 24.5.2018.

I dette møtet er det ikke lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet til saker på oppfølgingslisten.

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet i møtet for oppføring på oppfølgingslisten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr 24.5.2018)

Saker som er tatt opp:	Merknad:	Status:
18.04.16 **Helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune** Ansvar: Adm./sekr	I KU-møte 01.02.16 OS 02/16 hadde rådmannen en orientering og gjennomgang av underveisevaluering av hjemmebasert helse- og omsorgstjeneste i Rauma kommune. Rådmannen sa at det nå var hovedprioritet å få på plass systemer, rutiner og praksis som sikrer forsvarlige helsetjenester, samt jobbe med felles holdninger og retning på tjenesten. Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre.	**24.10.16:** Kontrollutvalget ønsker også å ta med seg videre at det må følges opp at det er gode tilbud på alle trinn i «omsorgstrappen». **28.11.16:** Kontrollutvalget ønsker orientering om status i første møte i 2017. **20.02.17:** Helse og omsorgssjef Greta Hanset orienterte i dagens møte jf. OS 09/17. **05.03.18**: Kontrollutvalget ønsker et virksomhetsbesøk på Helsehuset høsten 2018.
20.02.17 **Barneverntjenesten i Rauma kommune** Ansvar: Adm./rev./sekr.	Kommunestyret behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten «Barnevernstjenesten i Rauma kommune» og vedtok enstemmig kontrollutvalgets innstilling i møte 8.3.2016, k-sak 29/16. I tillegg ble det gjort en tilføying om at «Kommunestyret er bekymret over bemanning og budsjettering i barnevernstjenesten, og ber om at saka tas opp på nytt i forkant av neste budsjettbehandling.» I samme kommunestyremøte ble det lagt frem «Tjenesteanalyse av barneverntjenesten i Rauma kommune». Analysen er laget i forbindelse med at kommunen har deltatt i effektiviseringsnettverk for barneverntjenester gjennom Kommunenes Sentralforbund. I kommunestyremøte 15.12.16 sak 134/2016 ble det lagt frem en statusrapport fra barnevernet pr. november 2016. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten ble gjennomført vår 2017. Kontrollutvalget ønsker å følge utviklingen i tjenestene.	**23.05.17**: Kontrollutvalget behandlet oppfølging av rapporten i dagens møte jf. sak 12/17. Utvalget ønsker å få en status rapport i første møte i 2018. Til neste møte gis det tilbakemelding om tilgang på fosterhjem. Sekretær følger opp dette. **19.06.17**: Utvalget fikk i dagens møte, sak 19/17, fremlagt e-post fra barnevernsleder Sylvia Vik Mittet med svar på spørsmål om tilgang på fosterhjem i kommunen. **05.03.18:** Helse- og velferdssjef Harald Digernes-Westby orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 01/18. **Utvalget ønsker å avslutte oppfølging av denne saken.**
23.05.17 **Rauma Energi AS**	Rauma Energi AS står overfor store utfordringer i tiden fremover. Det gjelder både	**19.06.17:** Kontrollutvalget ønsker i neste møte å få en oppdatering fra Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk.

Ansvar: sekr.	utfall av Herje kraftverk saken, Verma utbyggingen og fiberutbygging. Kontrollutvalget ønsker derfor å følge med på utviklingen.	**18.09.17**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte en oppdatering fra Adm. direktør Alf Vee Midtun, Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk, jf. OS 22/17. **05.03.18:** Kontrollutvalget ønsker i løpet av høsten en ny statusrapport, særlig med fokus på Herje kraftverk og Verma utbyggingen.
18.09.17 **Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole** Ansvar: adm./sekr	Tilsynet fra fylkesmannen førte til 11 pålegg om utbedringer. Fristen for Rauma kommune til å rette brudd på regelverket er satt til 1.12.2017.	**18.09.17:** Kontrollutvalget diskuterte rapporten i dagens møte. Utvalget ser alvorlig på at det er så mange brudd på regelverket. Utvalget ønsker når fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til fylkesmannen og fylkesmannens vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.11.17**: Kontrollutvalget ønsker i neste møte en orientering fra skolesjefen om hvordan det sikres at brudd på regelverket ikke skjer i de andre skolene i kommunen. Utvalget ønsker også å orienteres om hvor samkjørte skolene er på rutiner og retningslinjer. **06.12.17**: Kontrollutvalget fikk orientering fra skolesjefen i dagens møte jf. OS 24/17. Utvalget ønsker å følge saken videre og ber også om å få tilsendt fylkesmannens svar på kommunens plan for lukking av avvik. **05.03.18:** Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18 vedlagt sak 07/18. Kontrollutvalget ønsker å få fremlagt Tilstandsrapport for grunnskoleopplæringen når den foreligger.
18.09.17 **Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune** Ansvar: adm./sekr.	Tilsynet fra Arkivverket førte til 9 pålegg om utbedringer. Det fremkommer ikke noen frist for Rauma kommune til å rette brudd på regelverket i den foreløpige tilsynsrapporten.	**18.09.17**: Utvalget ønsker når fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til Arkivverket og Arkivverkets vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.12.17**: Utvalget ønsker en orientering om oppfølging av tilsynet i første møte i 2018. **05.03.18:** Rådmannen bad i e-post 22.02.18 om at orienteringen utsettes til neste kontrollutvalgsmøte. **19.04.18:** Liv Jorunn Horgheim og Arnt Olav Herjehagen orienterte utvalget om oppfølging av tilsynet, jf. OS 03/18. Utvalget ønsker å få en ny statusrapport høsten 2018.
19.04.18 **Etiske retningslinjer** Ansv: adm./sekr.	Kommunestyret gjorde i møte 22.03.18 sak 23/18 følgende vedtak «*Rauma kommunestyre vedtar nye felles etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte. Kommunestyret ber rådmannen vurdere å innarbeide et punkt om gaver til kommunen som sådan, jf. innstilling fra kontrollutvalget i sak 03/17 Kommunes håndtering av kjøkkenløsning i helsehuset. Eventuelle reviderte retningslinjer legges*	**19.04.18:** Kontrollutvalget vil følge opp saken.

	fram for kommunestyret til godkjenning.»	

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1539/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 27.8.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 26/18	Kontrollutvalget	6.9.2018

EVENTUELT

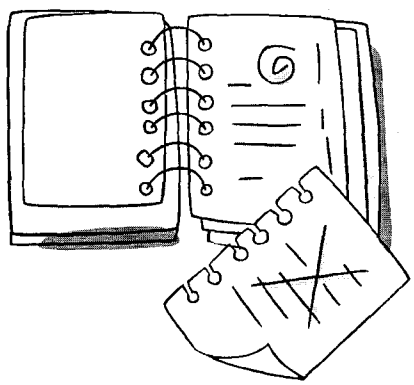
Forberedelse til virksomhetsbesøk på Helsehuset
I kontrollutvalgsmøte 19.4.2018 konkluderte kontrollutvalget med at det det var ønskelig med et virksomhetsbesøk på Helsehuset i forbindelse med kontrollutvalgsmøte 18.10.2018. Utvalgsmedlemmene bes i dagens møte konkretisere hva utvalget ønsker å få belyst i virksomhetsbesøket. Dette for at virksomheten skal ha mulighet til å forberede seg til besøket.

Tiltaksplan 2018 – Kontrollutvalget i Rauma
Det blir anledning til å oppdatere tiltaksplanen i møte.

Referat fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT) årsmøte og fagkonferanse

TILTAKSPLAN 2018

KONTROLLUTVALGET I RAUMA KOMMUNE

Oppdatert 24.05.18

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	• Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Torbjørn Bruaset og Eirik Jenssen er kommunestyrets representanter i kontrollutvalget. • Når det gjelder å følge med på saker i andre utvalg som er av interesse for kontrollutvalget, har utvalget fordelt ansvar slik: - Saker i formannskapet – Lars Ramstad - Saker knyttet til plan forvaltning- Eirik Jenssen • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging • Sykefravær (i tertialrapporteringen) • Oppfølging av politiske vedtak (i tertialrapporteringen) • Sluttregnskap (i terialrapporteringen) • Anmeldelser og varslinger
Aktuell informasjon/orienteringer	I den grad temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte. Saker til oppfølging vil også fremgå av kontrollutvalgets oppfølgingsliste
05.03.18	• Skatteoppkreverens årsrapport for 2017 og kontrollrapport fra Skatteetaten til orientering
19.04.18	• Orientering om oppfølging av tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune.
24.05.18	• Økonomirapport 1. tertial
06.09.18	• Orientering om oppfølging av og organisering av vedlikehold
18.10.18	• Økonomirapport 2. tertial • Virksomhetsbesøk ved Rauma Helsehus • Status etiske retningslinjer
29.11.18	• Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma • Status oppfølging av tilsyn med arkivholdet

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er i all hovedsak relatert til bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg..
05.03.18	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2017.
19.04.18	•
24.05.18	• Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2017, Rauma kommune, • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2017.
06.09.18	• Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2018. • Avstemming av risikovurdering og vesentlighet.
18.10.18	•
29.11.18	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018 (ev. i det første møte i 2019). • Orientering om oppfølging av årsavslutningsbrev for 2017

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.
05.03.18	• Forvaltningsrevisjonsrapport «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	kommune» • Statusrapport Barnevernstjenesten i Rauma kommune.
19.04.18	•
24.05.18	•
06.09.18	• Bestilling av forvaltningsrevisjon i tråd med plan for 2016-2019.
18.10.18	• Prosjektplan forvaltningsrevisjonsprosjekt «XX»
29.11.18	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg
05.03.18	
19.04.18	•
24.05.18	• Orientering fra Molde og Romsdal Havn IKS
06.09.18	•
18.10.18	•
29.11.18	• Statusrapport Rauma Energi AS

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Rauma kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
05.03.18	
19.04.18	•
24.05.18	
06.09.18	• Oppdragsansvarlig regskapsrevisors habilitetserklæring for Rauma kommune for revisjonsåret 2018. • Egenevaluering fra revisjonen • Vedlegg til oppdragsavtalen «Honorar for gjeldende år» (2018) gjennomgås.
18.10.18	
29.11.18	• Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf. NKRFs veiledere.

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18.
05.03.18	
19.04.18	•
24.05.18	•
06.09.18	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2019 behandles kontrollutvalget.
18.10.18	•

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
29.11.18	• Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. forskrift for kontrollutvalg § 18)

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
05.03.18	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporter/selskapskontroller skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport
19.04.18	•
24.05.18	•
06.09.18	•
18.10.18	•
29.11.18	•